Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Oehlenschläger, Adam.
Titel | Title:	Oehlenschlägers Digterværker.
Alternativ titel | Alternative title:	Digterværker.
Bindbetegnelse | Volume Statement:	Vol. 9-10
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kiøbenhavn : Andr. Fred. Høst, 1844-1849
Fysiske størrelse | Physical extent:	1-18 i 9 bd.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

PUBLIC DOMAIN

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 52 8°

1 1 52 0 8 05703 0

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

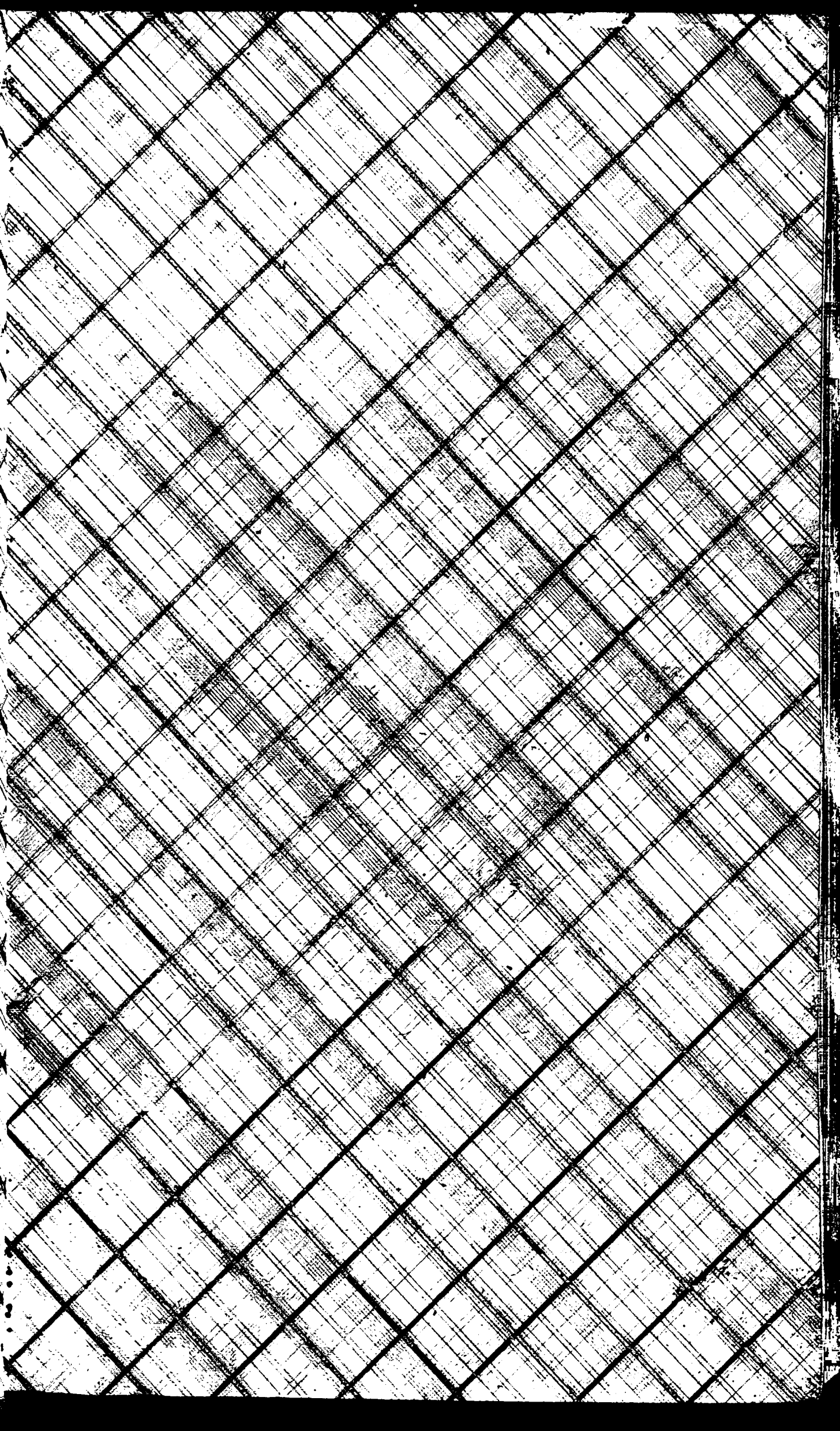

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130023490693

Oehlenschlägers

Samlede Værker

Artende Bind.

Pistorværker.

Allende Bind:

Garrick i Frankrig.
Den ville Skuespiller.
Sibylle-Tempelet.

Kiøbenhavn.

Universitetsboghandler Andr. Fred. Høst & Forlag.

Trykt i det Berlingske Bogtrykkeri.

1845.

Oehlenschlägers

samlede Værker.

Attende Bind.

Digterværker.

Niende Bind:

Garrick i Frankrig.
Den lille Skuespiller.
Sibylle-Tempelet.

Kiøbenhavn.

Universitetsboghandler Andr. Fred. Høsts Forlag.

Trykt i det Berlingske Bogtrykkeri.

1845.

Oehlenschlägers

Digterværker.

Niende Bind.

Garrick i Frankrig.
Den lille Skuespiller.
Sibylle-Tempelet.

Kiøbenhavn.

Universitetsboghandler Andr. Fred. Høsts Forlag.

Trykt i det Berlingske Bogtrykkeri.

1845.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Indhold.

	Pag.
Garrick i Frankrig	5.
Den lille Skuespiller	99.
Sibylle-Templet	187.

Personerne.

Lord Sandstone.
Garrick, engelsk Skuespiller.
Hogarth, Maler.
Preville,
Fleury,
Dugazon, og flere } franske Skuespillere.
Julie, Previlles Datter, Skuespillerinde.
Marquisen af Créqui.
Hendes Kammerjomfru.
Merci, Vært i den forgyldte Hane.
Madame Merci, hans Kone.
Hendes gamle Bedstemoder.
En Harpespiller.
Pierre Marteau, Previlles Tiener.
John, Garricks Tiener.
En Rettensbetient.

Handlingen foregaaer i Værtshuset og i Lystskoven strax derved.

Første Handling.

En Hauge med en Løvhytte.

Lord Sandstone, Garrick, hans **Tiener** i Baggrunden.

Garrick.

Tillad mig, Deres Herlighed Lord Sandstone! at gisre Dem min Opvartning paa Reisen, midt i Frankrig, i et fremmed Værtshuus, midt paa Landeveien. Det er en Næsviished, som Landsmandskabet maa undskylde. Vi ere alle Fædrelandets Børn; og i fremmed Land føle Gammel-Englands Sønner sig mere Brødre, end hiemme.

Lorden.

Ah! en Landsmand. (Stolt:) Brødre? (Halv sagte:) O ja, vi stamme alle ned fra Adam. (Høit:) Hvem er De, min Herre?

Garrick.

Deres Herlighed kiender mig ikke?

Lorden.

Nei, jeg har ikke den Fornøielse.

Garrick.

Deres Herlighed gaaer ikke paa Comedie?

men — De maae forlade mig — jeg er endnu af den gamle Skole. — Forresten siger jeg dette ikke i mindste Maade for at fornærme Dem. Nulla regula sine exceptione. Herr Garrick! jeg er Deres Tiener.

(Bukker stivt og gaaer.)

Garrick (alene).

Saaledes bliver du behandlet, Macbeth? Seer du ikke Dolken i Luften? Stik ham med Satirens Dolk! Dræb Søvnen! Han sover med aabne Øine. O Hamlet! Hamlet! der fandt du atter et Dødningehoved paa Kirkegaarden!

John, Tieneren (nærmer sig).

Det var da en uforskammet Knægt, den Lord. Og De satte ham ikke droiere irette, Herr Garrick? Det skulde været mig! Jeg havde ladet ham vide, at den franske Ambassadeur var en af mine fortroligste Venner; at der ikke lever en fornem Mand næsten, i London, — de tappreste Generaler og Admiraler inclusive, som jeg ikke havde spist til Middag hos, — og de hos mig.

Garrick.

Det havde været, at spille „For megen Støi for ingenting", John! Den stakkels Mand har Spleen og er en selvkiærlig Egoist. En adelig Egoist kan jo ikke andet, end være en utaalelig Aristokrat; men der gives ogsaa utaalelige Demokrater. Lad saa være! Jeg bryder mig saa lidt om hans Foragt, at jeg tvertimod trænger til min Middagslur, som, du veed, jeg har den Vane at tage for Maaltidet. I denne Løvhytte staaer en magelig Bænk. Lad mig sidde der lidt i Ro; men væk mig snart! jeg holder ikke af at sove for længe.

(Han sætter sig i Lysthuset. Tieneren gaaer.)

Værten **Merci** kommer med **Pierre Marteau.**

Merci.

Ei, ei, Pierre Marteau! er det dig?

Pierre.

Ja nu er det mig! Før var det ikke mig; og det varede længe, inden det blev mig selv igien.

Merci.

Du taler i Gaader ligesom det delphinske Orakel. Vi ere Byesbørn, fattige Forpagtersønner. Jeg satte mig ned her som Vært i den forgyldte Hane; hvor det kunde gaaet mig ganske godt, hvis min lille Kone havde forstaaet sig lidt bedre paa Huusholdningen.

Pierre.

Det er en smuk Kone, du har!

Merci.

Ja det er Ulykken! Derfor maatte jeg tage hende iagt; jeg mener: at hun ikke fordærvede sit Ansigt og sine Hænder, ved at staae for meget over Skorsteensilden. Lykkeligviis have vi hendes Moder, som paa en Maade forestaaer det Hele; men ulykkeligviis begynder den gode Kone at gaae stærkt —

Pierre.

Naa det er jo godt! Det beviser, hun har Kræfter.

Merci.

I Barndom, mener jeg. Og saa er der kommen en Vært, fire Mile herfra, i de tre Roser, min arrigste Fiende, der tager Næringen fra mig, ved at have det bedre i alle Ting end jeg.

Pierre.

Det er da vel en skammelig Løgn?

Merci.

De sige: hans Mad smager bedre end min. Om Smagen kan man ikke disputere. Men lad nu den Fugl flyve! Hvordan er det gaaet dig? Du vilde høiere paa Straa.

Pierre.

Jeg krøb ogsaa op ad et høit Straa; men det var baade visent og tyndt, og jeg sank lavere.

Merci.

Du vilde være Comediant! Det regnes baade høit og lavt, ligesom Systemet og Theorien er.

Pierre.

Delphinsk Orakel! Systemet? Theorien? — Det er meget, af en Vært i den forgyldte Hane, der overgaaes af Ham i de tre Roser.

Merci.

Nu altsaa? Hvorledes gik det dig paa dit Straa? Du døde dog ikke Straadød?

Pierre.

Jeg forsøgte mig i alle Fag i forskiellige Stæder; men — som Elsker blev jeg udpebet i Lyon, som værdig Fader i Bordeaux, som Sgannarelle i Marseille og som Menneskehader i Straßburg.

Merci.

Mig synes: Menneskehader maatte du dog efter alle disse Opmuntringer have lært at spille tilgavns. Hvor blev du da pebet ind?

Pierre.

I Tienerfaget! Og det udfører jeg nu excellent, og har giort min Lykke ved théâtre français, det bedste Selskab paa Jorden.

Merci.

Det var Fanden

Pierre.

Det vil sige: som virkelig Tiener, hos Herr Preville, vor store Comiker.

Merci.

Ja saadan er det! Naar Geniet kommer paa den rette Hylde, saa bliver det ikke længe liggende paa Hylden. Og hvad gior du nu her?

Pierre.

Jeg følger min Herre. Her skal spilles en Comedie, som bliver hpperlig.

Merci.

Vil I spille Comedie hos mig? Ja der er Rum nok oppe paa den store Sal; men — jeg har hverken Skiærmbrætter eller Lysekrone.

Pierre.

Det behoves ikke heller. Kort og godt: her er kommen en stor Acteur ovre fra England, for at besøge Paris og see Skuespillene der. Han skal have sagt, at de franske Skuespillere maatte være saa gode som de vilde, saa kunde de dog aldrig illudere ham, med deres altfor manicreerte, paatagne Væsen. Du indseer selv, det er en Plet, som théâtre français ikke kan lade sidde paa sig; og nu ere adskillige af Personalet dragne ud i aaben Mark, for at møde Herr Garrick og forlange Satisfaction.

Merci.

Vil de da slaaes med ham allesammen?

Pierre.

Ja, med Talenterne. De vil illudere ham, spille

Comedie med ham og for ham; og naar han saa troer at sidde ved et table d'hôte mellem lutter Reisende af forskiellig Stand og Haandtering, saa ville de meget høflige give sig tilkiende og drikke haus Skaal. Hvad synes dig om det? Du falder i Tanker!

Merci.

Table d'hôte — drikke haus Skaal! Der overfalder mig en punisk Skræk. Hvor faaer jeg Mad og Drikke til saamange Mennesker? Mit Kiøkken er just i Dag meget slet forsynet.

Pierre.

Det have vi forudseet; og derfor bringe vi Mad og Drikke med; ja selv en Kok. Du kan gaae ud at spadsere, og din Svigermoder kan gaae i Barndom saameget hun vil. Du har ikke andet at giøre, end at udleie os Værelserne og Kiøkkenet paa en Dags Tid. Det er just mit Ærinde til dig. Du har dog Brænde?

Merci.

Brænde? Boer jeg ikke lige ved Skoven her?

Pierre.

Men det er jo ikke din Skov!

Merci.

Jeg har usus fractus af de tørre Grene og Qvas, der falde ned. Det har Baronen tilladt mig.

Pierre.

Det giør mig ondt at høre, at du er kommen paa Knæene, min gamle Ven.

Merci.

Ja jeg spiller nok Bankerot, med det første; men den Tid den Sorg! Idag vil jeg more mig med at

see Jer spille Comedie. Lad os glæde os mens vi kan! Hvem veed, om vi leve til imorgen?

Pierre.

Du er en Philosoph af den ægte franske Skole.

(De gaae.)

Garrick (træder ud af Løvhytten).

Det var en prægtig Opdagelse. Havde jeg nu kun fat paa John.

John kommer.

Herren er allerede vaagen? Det var en kort Søvn.

Garrick.

Det var slet ingen Søvn! Jeg har vaaget mig en stor Morskab til. Hør, John! røgt nu vel det Ærind, jeg giver dig. Du maa strax gaae hen til Værten og Værtinden her, og betroe dem, at Lord Sandstone er Garrick, og at Garrick er Lord Sandstone. Du maa tillige sige dem, at hvis de ikke ville gaae Glip af hele Fornøielsen idag, saa maa de ikke lade Garrick mærke, at de vide Hemmeligheden. Paa den Maade bliver det en aabenbar Hemmelighed, kun skiult for Lorden; og det er just det, jeg ønsker.

John.

Fortræffeligt, Herre! Det bliver en god Spas, og en god Hævn over den storagtige Lord.

Garrick.

Jeg slaaer flere Fluer med et Smæk. Jeg driller Lorden, fører de franske Skuespillere bag Lyset, istedet for de mig — Men stille! Der komme to unge Herrer, der see saa forfløine ud. Det er udentvivl et Par af mine Modstandere. Comedien begynder. Røgt dit Ærind og lad mig ene med dem!

(John gaaer.)

Dugazon og **Fleury** komme.

Fleury.

Jeg siger dig, Dugazon! det er en altfor plump Farce, som strax bliver opdaget.

Dugazon.

Og jeg siger dig, Fleury! at det gaaer prægtigt an. Engellænderne ere vante til Rostbeef, Øl, Budding; det kan ikke hielpe, at du opvarter dem med Volauvent og Troffelpostei.

Fleury.

Men Garrick! En saa fin Skuespiller og Menneskekiender!

Dugazon.

Er han ikke vant til sin Shakespeare? Sir Bardolph, Pistol og Falstaff? Lad mig raade! Og hvad Finheden og Menneskekundskaben angaaer, — vogt du dig, min lille fine Ven fra at blive altfor fin! Boileau forførte Moliere, og giorde ham fra en varm Komiker til en kold Satyriker; tag dig iagt, at ikke disse upoetiske Spradebasser giøre dig til en blot fornem Marionet, med Chapeaubas og Kaarde.

Fleury.

Og vogt du dig, mellem dine plumpe Forpagtere og Spidsborgere, for at blive en smagløs Caricatur.

Dugazon.

Herr Fleury! Jeg skal carikere Dem, og give Dem en Circumflex over Deres næsvise Næse, som skal bringe dem Velanstændigheden i Ulave.

Fleury.

Skal vi nu slaaes igien?

Dugazon.

Hvis du ikke beder om Forladelse.

Fleury.

Det gjør jeg i Evighed aldrig. Det var dig, der begyndte med at være uartig.

Dugazon.

Saa vil jeg ogsaa ende med det.

Fleury (trækker blank).

Saa maa jeg revse dig.

Dugazon (kan ikke faae sin Kaarde ud).

Hvad Satan er det? Vil Værget ikke ud? Der skal dog Ingen sige mig paa, at jeg lader det ruste i Balgen.

(Han trækker igien og faaer en Trækaarde ud istedet for en Klinge.)

Fleury (leer).

En Narrebrix, hvorom der er viklet et Stykke Papir.

Dugazon.

Saa skal da ogsaa — Hvad staaer der skrevet?

(Læser:)

„Du, som er gal af Heltemodet,
Jeg raader dig: spæd Vand i Blodet!
Brug dette Sværd i dine Slag!
Det passer bedre for dit Fag
Harlekin ved Théâtre italien.

Der har den fordømte Carlin været paa Spil igien.

Fleury (stiller sig en garde).

Nu vel, Herr Dugazon! Lad os bryde en Landse.

Dugazon (leer forlegen).

Ha! ha! ha! Det er et lystigt Hoved, den Carlin. Jeg tager aldrig et morsomt Indfald ilde op. Det

har bragt mig i godt Humeur. Nu har jeg ingen Lyst til at udgyde Menneskeblod.

Fleury.

Det er jo ikke sagt, at det skeer! Det kunde jo ogsaa lykkes mig at udgyde dit!

Dugazon.

Ja ja, spot kun! — Der kommer Preville. Han maa ikke vide noget af denne fordømte Historie. — Carlin er under min Vrede; — Gode Venner igien! Reen Mund! Blamerer du mig, gaaer det paa Liv og Død.

Fleury.

Jeg er ingen Sladderhank.

Dugazon.

Bare jeg kunde faae det Bæst i Skeden igien. Troer du, han kunde see, det var en Brix?

Fleury.

Nei, han er kortsynet.

Preville kommer.

Hvad bestille I her? Giøre I Prøven paa Farcen I skal spille med Garrick?

Dugazon.

Der bliver intet af! Fleury er classisk! Han har for megen Smag. Han vil ikke tillade mig Landjunkerscenen.

Preville.

Han skal ikke blot tillade den; men han skal understøtte den. Han skal, som fin Marquis, giøre alle dine Galskaber trolige og du skal selv giøre dem morsomme. — Men mig syntes at I trak blank mod hinanden.

Fleury (leer).

Blank?

Dugazon (truende).

Fleury!

Preville.

Narreſtreger! Hvilken Bagatel har I nu kievlet om? Strax omfavner hinanden! Eller I faaer aldrig mere Ven, Talsmand og Veileder i den gamle Preville.

Fleury.

Jeg vil meget heller omfavne Dugazon, end ombringe ham; han maa blot ikke troe, at jeg er bange for ham.

Dugazon (lyſtig).

Vær du bange for Satan og ikke for mig. Der er min Haand! Slaa til!

Fleury (ſlaaer ham i Haanden).

Der ſlaaer jeg helſt.

Preville.

Hvilken Ild i de unge Knægte! Men det maa ſaa være. Det er ſom med et Fyrtøi: der maa nok let gaae Gniſt deri, men det maa behandles varſomt og bruges til Nytte.

Dugazon.

Saa brug os!

Preville.

Hør, Børn! vi maae tage os iagt, Garrick kunde overrumple os. Her ſkal allerede være kommen en rig Lord; hans prægtige Equipage holder i Gaarden; maaſkee følger Garrick med ham. — Stille! Hvem kommer der?

Fleury.

Udentvivl Lorden selv. Han seer saa mørk og misfornøiet ud.

Garrick kommer.

Man reiser bort, for at blive Daarligheder og Ærgrelser qvit i sit eget Fædreland; og saa møder man dem ligefuldt paa fremmed Grund. — Det er et elendigt Værtshuus!

Preville.

Det er Lorden.

Garrick.

Deres Tiener, mine Herrer! Naturligviis ogsaa Reisende?

Preville.

Ja min Herre! Men Franskmænd; vi ere ikke reiste fra vore egne Daarligheder.

Garrick.

Naar reiser man fra dem? Hvor bliver man af med dem? Især dem man bærer i egen Barm — (sukker) dem reiser man vanskeligt fra.

Fleury (sagte til de andre).

En Menneskekiender! Han kiender saagar sig selv.

Preville.

En Philosoph, som alle Engellændere. (høit:) Deres Herlighed, — thi det er udentvivl Lorden, vi have den Ære at tale med?

Garrick.

Jeg er Lord Sandstone. Og De, mine Herrer?

Preville.

Reisende Adelsmænd, som ønske for det første at blive incognito.

Garrick.

Det er ogsaa mit Ønske.

Preville.

Deres Herlighed taler saa godt fransk; de har vist været her før.

Garrick.

Ja det er tredie Gang jeg besøger Frankrig; dennegang reiser jeg egentlig til Straßburg.

Preville.

For at see det store Taarn?

Garrick.

Ak det kiender jeg godt! Det har jeg klavret i som et Egern og udsat mit Liv paa de farligste Steder. Nei, dennegang reiser jeg derhen, for at studere Landsconomien: hvorledes de fede Leveren i deres Giæs til de berømte Lever-Posteier. Det er en Industrigreen, hvori England endnu staaer tilbage.

Preville.

Deres Herlighed seer saa misfornøiet ud, er der gaaet dem noget særdeles imod?

Garrick.

Min Herre! Jeg har havt Modgang fra min tidligste Barndom af.

Preville.

Er det muligt?

Garrick.

Jeg er født af en af de fornemste Familier; som Lord paa tyve Aar sad jeg alt i Overhuset; jeg er endnu ikke hæslig, som de seer, og var i min Ungdom yndet og efterstræbt af alle Fruentimmer; jeg er uhyre rig — ethvert Ønske kunde jeg strax faae opfyldt — Jeg har nydt alle Fornøielser fra Vuggen af, til de ere blevne mig kiedsommelige og væmmelige, — er jeg da ikke en ulykkelig Mand?

Dugazon.

Jo det kan ikke nægtes!

Garrick.

Mennesket trænger til Kamp og Uheld, for at udvikle sine Kræfter; til at undvære, for at nyde — til at bedrøves, for at kunne glæde sig — til at staae lavt for at kunne hæve sig; — og naar det ikke er Tilfældet, — da bliver han tilsidst halv afsindig af sin Lykke — og søger Ulykken, som en Afvexling i den utaalelige Eensformighed.

Preville.

Det er hvad man kalder Spleen. Den lider altsaa Deres Herlighed af?

Garrick.

Ja imellem. Det som jeg især ærgrer mig over paa Reisen, er den Incommodation af de mange fattige Folk, der altid omringe mig for at faae Penge. De troe at en rig engelsk Lord har Fortunatus's Pung. Men jeg har truffen en Landsmand af mig her i Værtshuset: den berømte Skuespiller Garrick; han har bragt mig i godt Humeur — paa en Maade; det vil sige: i saa godt Humeur som jeg kan komme.

Preville.

Hvorledes? Garrick er her alt? Her i Værtshuset?

Garrick.

Ja! Han paatager sig min Rolle, og jeg hans, til vi komme til Paris. Det er lettere for ham end for mig; thi han udøver blot sin Kunst, men jeg er kun vant til at være mig selv, og knap det. Og nu er jeg her saa ubetænksom at røbe vor Hemmelighed! Men — som sagt — det er især for simple Folks Skyld. Jeg beder Dem, mine Herrer! ikke at forraade mig! Garrick sætter en stor Forfængelighed i at spille min Rolle; det var Synd at bringe ham ud af Illusionen. Tal ikke til Nogen derom, og mindst til ham selv. Jeg stoler paa Deres Ord, som franske Adelsmænd!

Dugazon.

Foi de gentilhomme, vi skal ikke forraade Dem!

Garrick.

Saa er jeg rolig. Farvel, mine Herrer!

(De franske Skuespillere gaae.)

Garrick.

Ypperligt! Comødien er begyndt. (Madame Merci kommer ud af Huset.) Og der have vi vor lille nydelige tossede Værtinde. Mig synes, hun er pyntet, siden jeg saae hende sidst. — Tiener, Madame! De har giort Deres Toilette. Ak, hvad det klæder Dem godt.

Madame **Merci.**

Man maa jo være lidt pæn, naar man har fornemt Selskab. Jeg beder Deres Herlighed at undskylde, at jeg ikke strax kiendte Dem!

Garrick.

Alt forladt, Madame! Man kan ikke forlange, at De skal kiende vildfremmede Folk.

M. Merci.

Deres Herlighed er ikke vild, og fornemme Folk ere ikke fremmede; de have et Væsen, som man aldrig kan tage feil af, naar man seer sig for. Jeg beder endnu engang ydmygst om Pardon!

Garrick.

Alt pardoneert, Madame!

M. Merci.

Og hvad denne Herr Garrick angaaer, saa lover jeg ogsaa, efter Deres Tieners Ønske, at det skal blive en Hemmelighed for ham; nemlig: at vi veed Hemmeligheden. Det var Synd at berøve ham den Glæde. Det maa rigtignok være behageligt for saadan en Comødiant, at gaae for en fornem Herre.

Garrick.

Ak, det ere Comødianterne jo saa vant til, at agere fornemme Herskaber.

M. Merci.

Ja bag Skiærmbrætter og i Lampelys — men ikke under aaben Himmel i Solskin. Maa jeg spørge, hvor er nu denne Herr Garrick, uden Fortrydelse?

Garrick.

Han kan ikke være langt herfra.

M. Merci.

Der var før en Fremmed — en Landsmand af ham, troer jeg, — som spurgte efter ham.

Garrick (afsides).

Hvem kan det være? Bare han ikke røber mig?

M. Merci.

Men denne gode Herr Garrick maa dog ikke bilde sig for meget ind, med Deres Herligheds Tilladelse. Vi have al Agtelse for de Herrer Englændere, i alt hvad Equipage, Lakaier, Heste, Fornemhed og Penge angaaer; men i Kunsten, forsikkrer Herr Pierre Marteau, Previlles Kammertiener, bære de engelske Acteurer ikke Vand mod vore egne franske; thi der er slet ingen Enighed mellem dem, siger han.

Garrick.

Ere de franske da saa enige?

M. Merci.

Ja, de have baade Tidens, Stedets og Handelens Enighed?

Garrick.

Hvad Nød have de da?

M. Merci.

Og saa ere de engelske Stykker saa smagløse, siger Herr Marteau: i deres bedste Tragødie galer der en Hane, og i deres næstbedste halter der en Prinds.

Garrick.

Jeg seer, Madame Merci er paa gode Veie.

M. Merci (undseelig).

Nei saamænd er jeg ikke.

Garrick.

Til at blive Kunstdommer, mener jeg. Men vær nu ikke altfor streng mod den stakkels Garrick, naar De seer ham.

M. Merci.

Jeg holder ikke af det Taurige; men han kan jo ogsaa være lystig?

Garrick.

Ja selv burleſk, naar det kniber. Den første Scene, De seer ham i, f. Ex., finder De ham i Samtale med en Gaas.

M. Merci.

Med en Gaas? Nu har jeg aldrig hørt saa galt! Hvad kan han have at afhandle med den?

Garrick.

Den lærer ham at spille Comødie.

M. Merci.

Hvor kan en Gaas snakke med ham? Den kan jo ikke engelsk.

Garrick.

Nei! men Garrick taler ogsaa franſk.

M. Merci.

Der kommer den Mand, der søger efter ham. (Sagte:) Med en Gaas! Det er da nok en af de lafontainske Fabler. Den maa jeg gierne see; det har min Moder intet imod. Den er moralsk! Farvel, Deres Herlighed! (Reier og gaaer ind.)

Hogarth kommer i Reiseklæder.

Garrick!

Garrick.

Hogarth! Er det muligt? Nei, det havde jeg da aldrig troet. Gud skee Lov, at vi dog mødes endnu her i Frankrig. Men hvorfor ikke i Paris? Jeg havde haabet at tilbringe et Par Maaneder med dig der.

Hogarth.

Min Tid er udrundet, Garrick! jeg maa hiem.

Garrick.

Du er jo en ubunden Kunstner, du er din egen Herre; og vil du male Caricaturer, saa tænker jeg, du finder ligesaa god Leilighed dertil i Frankrig, som i England.

Hogarth.

Deri maa jeg modsige dig. Her ligne Narrene altfor meget hverandre; i England ere de mere originale.

Garrick.

Bi dog lidt! Vend tilbage med mig til Paris!

Hogarth.

Jeg kan ikke!

Garrick.

Har du ingen Penge, saa lad det ikke genere dig! Hos den gierrige Garrick (hvad Ødelandene kalde ham i London) skal du have det ligesaa godt som han selv.

Hogarth.

Jeg takker dig, min Ven! men jeg kan ikke. Den sidste Efterretning hiemme fra har dybt nedslaaet mig, og giør mig det for Tiden umuligt at nyde nogen Glæde. Garrick! jeg har tabt en Ven. Han var ogsaa din. Et Blad i vort Trekløver: den herlige Fielding er død.

Garrick (rørt).

Ja du har Ret! Jeg har ogsaa begrædt ham; jeg græder endnu, naar jeg tænker paa ham; men hos mig er Følelsen flygtig, som den er hæftig. Gud være lovet! Kunde man ellers holde det ud i denne Verden, fuld af Savn og Sorger?

Hogarth (stille bedrøvet).

Den gode Fielding er død!

Garrick (lyrig).

Nei, han lever, Hogarth! I sin Joseph Andrews, i sin Tom Jones. Og naar Hogarth dør, lever han i sine herlige Billeder; men naar Garrick dør, dør hans Værker med ham, — og derfor maa han leve ret dygtigt, mens han lever.

Hogarth.

Ak, Garrick! jeg har en Synd paa min Samvittighed, hvergang jeg tænker paa Fielding.

Garrick.

Hvad er det? Du har jo aldrig fornærmet ham, altid elsket og beundret ham.

Hogarth.

Men jeg er Maler, Garrick! Portrætmaler! Den herlige Digter sad saamangen Time hos mig i min Malerstue, naar jeg intet havde at bestille, — og jeg glemte at male ham! Opsatte det, til det var for silde.

Garrick
(trykker hans Haand).

Ærlige Hogarth! jeg agter og elsker dit smukke Samvittighedsnag. Men veed du hvad? Det kan skee endnu. Vil du see Fielding? Saae han ikke saaledes ud?

Hogarth (glad).

Gud, der er han! Det er ham selv. Sid bare en eneste Gang saaledes for mig, saa har jeg en Skizze af ham i min Tegnebog, og et Billed af ham, naar jeg kommer hiem.

Garrick.

Med Fornøielse! Følg mig op paa mit Værelse.
(Falder i Tanker.)

Hogarth.

Hvad tænker du paa?

Garrick (bevæget).

Jeg havde mindst tænkt, jeg skulde gjøre min salig Ven en Tieneste med det. Han blev i levende Live altid vred paa mig, naar jeg dreiede Ansigt efter ham og fik hans Landsmænd til at lee; — nu, Hogarth! skal vi faae dem til at fælde Taarer.

(De gaae ind.)

Merci kommer ud af Huset med **en Rettensbetient.** **Madame Merci** følger efter.

Merci.

Her, min Herre! kan vi tale ene sammen. Inde i Huset er alting fuldt af Fremmede. — Hvad vil du, lille Kone?

M. Merci.

Jeg vil høre, hvad du har at tale med denne fremmede Person, lille Mand!

Merci.

Men jeg gik jo netop ud, for at du ikke skulde høre det.

M. Merci.

Ja derfor fik jeg netop større Lyst til det.

Merci.

Du maa overmaade gierne høre det. Det er nogle Regnskaber jeg skal gaae igiennem med min Leverandeur. Du kan hielpe mig, hvis jeg skulde tage feil i Regningen.

M. Merci.

Regningen? Kan jeg regne? Det er det kiedsommeligste Tøi der er til i denne Verden. Naar det ikke er Andet — (Vil gaae.)

Rettensbetienten.

Jo, Madame! det er Andet. Det er ligesaa godt, De strax veed hvordan det hænger sammen. Jeg har Ordre at arrestere Deres Mand, hvis han ikke betaler denne Gield. (Fremviser et Papir.)

Merci.

Det er mig umuligt for Øieblikket, min Herre!

Rettensbetient.

Saa maa De følge mig!

Merci (til sin Kone).

Det er en Skiæbne. Jeg er en Tyrk i saa Henseende, jeg troer paa Præstinationen.

M. Merci.

Præst i Nationen! Hvad er det, lille Mand?

Merci.

Det er at jeg skal i Slutteriet, lille Kone. Kunde det ikke bie til imorgen, min Herre?

Rettensbetient.

Min Herre! Deres hele Ulykke bestaaer i, at De altid har opsat til imorgen, hvad der skulde skee idag.

Merci.

De har Ret! Jeg burde forlænge siden have spillet Bankerot, saa sad jeg nu varmere inden Døre, end jeg gior.

Rettensbetient.

De skal komme til at sidde varmt nok: Værelset er lille, Dørene vel tillukkede. Vi ere i Hundedagene.

Merci.

Det bliver rigtignok nogle Hundedage for mig. Hør, lille Hanne! du skal ikke tage dig den Sag for nær.

M. Merci.

Det gior jeg heller ikke. Det har vel ingen Nød.

Merci.

Nu faaer du rigtignok ikke stor Fornøielse af Comedien her.

M. Merci.

Ei hvad, det Gaasejux bryder jeg mig heller ikke om.

Lorden kommer ud.

Men Herregud! faaer jeg da ikke snart den Agerhøne? Jeg er saa sulten, som jeg aldrig har været i dette Liv.

Merci.

Om Forladelse, Deres Herlighed! at jeg ikke kan efterkomme Deres billige Ønsker. Agerhønen var spækket og sat paa Sped, men ligesom den skal steges, kommer denne gode Mand for at trække mig i Arrest.

Lorden.

Har De begaaet en Forbrydelse?

Merci.

Paa ingen Maade. Det er nogle Penge, jeg skylder, som jeg ikke kan betale.

Lorden
(til Rettensbetienten).

Hvormeget skylder denne Mand Dem?

Rettensbetient.

Femhundrede Franker.

Lorden

(tager sin Tegnebog op og rager deri).

Det er Skade! Jeg har ikke Banknoter paa mindre Summer end femhundrede Pund.

Merci.

Aa, det er det samme, Deres Herlighed! Jeg skal nok bytte Seddelen, og give Dem Resten tilbage igien — hvis De vil hielpe mig.

Lorden

(rækker ham Banknoten og seer paa ham).

Behold den! — Jeg vil ingen Mellemregning have med Dem.

Rettensbetient.

Gratulerer, Herr Merci! Saa kan vi siden altid afgiøre Sagen. (Bukker for Lorden og gaaer.)

M. Merci.

Saa er da nu den Sag forbi! Mange Tak, Herr Garrick! Det var rigtignok pent giort af Dem! Det havde jeg, oprigtig talt, ikke ventet af en Mand i Deres Stand. Jeg beder meget om Forladelse, for de slette Tanker, jeg har havt om Dem. Kan jeg paa anden Maade være Dem til Tieneste, saa skeer det med Fornøielse. (Neier og gaaer.)

Lorden.

Hvad vil hun sige med sin Garrick?

Merci.

Er det en Drøm? Er det en Engel, som er kommen ned til mig paa en Sky fra Himlen, for at ende min Nød?

Lorden.

Jeg er ingen Engel. Jeg kan ikke hielpe mig med en Sky; men jeg har en god Vogn og gode Heste.

Merci.

Er De ingen Engel, saa er De idetmindste en Engellænder, og det den bedste, jeg kiender.

Lorden.

Lad mig nu faae Agerhønen!

Merci.

Ak, Deres Herlighed —

Lorden.

Hvad nu? Er der nu noget Galt igien?

Merci.

Deres Ædelmodighed kræver den inderligste Oprigtighed. Tilgiv at jeg i Sorgens Stund har ført Dem bag Lyset! Jeg har ingen Agerhøne.

Lorden.

Nu, saa lad mig i det mindste faae en simpel Gaardhøne.

Merci.

Jeg har heller ingen Gaardhøne.

Lorden.

Saa lad mig da i det allermindste faae nogle blødsødne Æg!

Merci.

Ak, min Herre! De Høns jeg ikke har, lægge mig hverken haardkogte eller blødsødne Æg.

Lorden.

Det var en dyr Frokost, — som jeg ikke fik.

Merci.

Men maaskee kan jeg dog være Dem til Nytte paa andre Maader.

Lorden.

De mig til Nytte? Hvorledes det?

Merci.

O, vi kiende Dem meget godt; og uagtet al Deres Kunst, nytter det Dem ikke, at forstille Dem for mig. Men den ene Tieneste er den anden værd. De skal gaae af med Seieren; thi, uagtet en ærlig Franskmand, nøder Pligten mig dog til at staa Dem bi, og at blive en Forræder mod Fædrelandet.

Lorden.

Hvad er det for en besynderlig Tale? Nøder Pligten Dem til at blive en Forræder mod Fædrelandet?

Merci.

Jeg vil aabenbare Dem en Hemmelighed; men De maa love mig, ei at forraade mig.

Lorden.

De vil forraade Fædrelandet, og forlanger i samme Øieblik, at jeg ikke skal forraade Dem. Hvordan forstaaer jeg slig forblommet Tale?

Merci.

De vil idag ved Middagsbordet her finde adskillige Reisende, min Herre! Men lad Dem ikke skuffe! Man vil spille Comødie med Dem! Det er Skuespillere fra théâtre français i Paris, som vil giekke Dem; men De vil gaae af med Seieren, min Herre! De vil gisre det meget bedre paa Deres Maade.

Lorden.

Hvad Seier? Hvad min Maade?

Merci.

Vredes ikke, ædelmodige Mand! fordi jeg et Øieblik forstyrrer Deres Incognito og afriver Deres Maske. Jeg kiender Dem fra Grunden. De kalder Dem Lord; De spiller en fornem, urimelig Mand, som er kied af Alting, fordi han har det for godt!

Lorden.

Jeg har det for godt! Her, hvor jeg ikke engang kan faae et Øg at stille Hungeren paa.

Merci.

Det er altsammen Forstillelse! De vil, jeg skal troe, De udsøer Penge skiæppeviis efter Lune, uden Fornuft og Skiønsomhed? For en halvgal Lord vilde, hvad De har giort for mig, vistnok ikke være værd at tale om; men for en Kunstner, en Skuespiller, om han ogsaa staaer sig nok saa godt, er det uendeligt mere.

Lorden.

Jeg Skuespiller?

Merci.

O Herr Garrick! vi kiende Dem! Deres ædle Hierte har røbet Dem. Tag Masken heelt af! Vær ikke længer den kolde, storagtige Lord! Vær den Menneskeven, som De virkelig er!

Lorden (forbittret).

Fanden tage Jer, med Jeres Skuespiller og Jeres Garrick. Jeg troer, den Karl og hans Væsen forfølger mig overalt idag, som et Spøgelse.

Merci.

O det spøger ikke i den forgyldte Hane.

Lorden.

Gaa I Fanden i Vold, I forgyldte Hanrei! Hvis jeg ikke havde givet Jer hvad I har, fik I ikke en Skilling. (Gaaer.)

Merci
(slaaer Hænderne sammen).

Gud! hvad han spiller superbe. Hvilket uhyre Genie! Ja det er rigtignok den største Acteur, jeg endnu har seet mine livsødte Dage! (Gaaer.)

Garrick og **Hogarth** komme ud af Huset, den Første med et lille Pergamentsblad i Haanden. Mad. **Merci** følger dem i Afstand.

Hogarth (glad).

Det kan jeg takke dig for, Garrick!

Garrick
(betragter henrykt Billedet).

Nei, Hogarth! Jeg sad kun for dig, som en død Mannekin. Jeg bankede paa Døren til din skabende Phantasie, og ud af den traadte Fielding lysslevende.

M. Merci (nærmer sig).

Ha! ha! ha!

Garrick.

See der have vi vor lille smukke fiantede Kiælling igien, som overrumplede os ved Arbeidet; hun følger mig idag som min Skygge. (Til M. Merci:) Nu, min Deilige? Hvad synes Dem om det Portræt? Finder De ikke, at det ligner mig?

M. Merci.

Jo, forskrækkeligt! (Sagte:) Det er dog Jammerskade at disse Englændere ikke have bedre Smag. Hjertelaget er godt i dem.

Hogarth (til Garrick).

Farvel, min Ven! Lad Afskeden være kort! Jeg holder ikke af lang Afskedstagen. Snart, haaber jeg, sees vi igien i Gammel-England.

Garrick.

Vil Gud, ganske vist. Jeg følger dig tilvogns. Blot to Ord endnu til mit unge Frankrig — min Melpomene, min Thalia!

M. Merci.

Jeg kan ikke bare mig for at lee! Deres Herlighed staaer der saa henrykt over det Fiæs.

Garrick.

Finder De ikke at det ligner?

M. Merci.

Nei, aldeles ikke. Deres Herlighed er, — uden at rose Dem selv — en smuk Mand, naar jeg skal sige min Sandhed.

Garrick

(til Hogarth i det han flyer ham Billedet).

Konen har dog i visse Henseender en god, sund Dømmekraft. — Nu vil jeg vise hende Laaget paa den Snuustobaksdaase, jeg kiøbte for ti Sous i Calais. Jeg vædder, det giør mere Lykke. (Viser hende det.) Her er et Billed, malet af en af Deres egne Landsmænd, — hvad siger De om det?

M. Merci (peger paa Hogarth).

Ja det kan Han der lære Noget af. — Det er en Hyrdinde, som sidder imellem sine Faar.

Garrick.

De er solgt mig for Lam!

M. Merci.

Ja, det kan ogsaa gierne være, det er Lam.

Garrick.

En Hyrdinde, med pudret Toupée og lakeret Hyrdestav.

M. Merci.

Ja, det er idaliseret.

Garrick
(putter Daasen i Lommen).

Kom nu, min Broder! Ikkesandt? En Kunstner har godt af at reise udenlands; det danner Smagen.

(De gaae.)

M. Merci
(alene, i dybe Tanker).

Jeg tør dog bande paa, det var Faar, der stode paa Snusdaasen. De saae saa fornuftige ud.

(Gaaer.)

Anden Handling.

En smuk Gang i Skoven med en Bænk.

Merci, Madame **Merci** og hendes **Bedstemoder** komme spadserende.

Merci.

Det var godt, Bedstemoder kom ogsaa lidt ud at spadsere. Lad os nu fornøie os i det Grønne paa denne glade Dag, og lad Comødianterne rumstere i Huset, som de vil!

Bedstemoder.

Jeg har ikke Tid at spadsere! Jeg skal passe mit Kiøkken. Hvorfor trække I mig herud? Hvorfor pynte I mig i mine Helligdagsklæder? Det er jo ikke Søndag. Hvad skal vi her i det Grønne? — Lad mig hvile lidt paa Bænken der! Hvad er det for Grønt? Her er jo hverken Syrer, Spinat, Kaal eller Kørvel. Jeg vil i mit Kiøkken!

Mad. Merci.

Men Bedstemoder har jo hørt, at Comødianterne have leiet Kiøkkenet idag. De tractere os.

Bedstemoder.

Hvad for Comødianter?

Merci.

Dem fra théâtre français i Paris.

Bedstemoder.

Hvad giør de her?

Merci.

Det har jeg jo fortalt Bedstemoder. De vil mødes med Garrick.

Bedstemoder.

Hvad er det for en Garrick?

Merci.

Det har jeg jo ogsaa fortalt Bedstemoder. Den store engelske Acteur.

Bedstemoder.

Have vi nu faaet Comødianter i Huset, som skal fordærve Barnets Sæder og Ærbarhed? Hanne! det siger jeg dig reent ud: du maa slet ikke see paa dem. De Narrestreger vil jeg ikke vide noget af.

M. Merci.

Ak, kiære Bedstemoder! Det er ganske uskyldigt. De spille ikke selv, de lade Dyrene spille for dem. Den første Skuespillerinde er en Gaas! Det er lutter Fabler.

Bedstemoder.

Det er en anden Sag. Det er nyttelige Lærdomme. Det kan du have godt af.

M. Merci.

Ja, men det gidder jeg ikke seet.

Merci.

Hvad vil du da see, lille Kone?

M. Merci.

Kiærlighedshiſtorier og morſomme Eventyr.

Bedſtemoder.

Jo viſt! Hvor Pigebornene rende gal, og bedrage deres ſtakkels gamle Forældre.

Merci.

Men hun er jo en gift Kone.

Bedſtemoder.

Der bliver dog intet af. Jeg ſiger Jer, jeg vil i mit Kiøkken. I ere nogle ugudelige Mennesker.

Merci.

Men Kiøkkenet er jo leiet ud.

Bedſtemoder.

Til hvem?

Merci.

Til Comødianterne.

Bedſtemoder.

Hvad for Comødianter?

Merci.

Den ſtore Garrick! ſom har givet mig 500 Pund Sterling, hvorved jeg pludſelig er bleven en velhavende Mand og kommen ud af al min Nød.

Bedſtemoder (græder).

Gud lønne ham for det, den Siæl! Jeg kan det ikke. Men du, Merci, du øder dog alting igien, kiender jeg dig ret. Og jeg ſiger dig reent ud, jeg vil i mit Kiøkken.

Merci.

Lad os dog glæde os paa den smukke Dag over Naturen, Solen, Træerne, Blomsterne.

Bedstemoder.

Jeg har intet med Naturen at giøre om Hverdagen. Jeg vil i mit Kiøkken, til mine Gryder, Kasseroller, Confurer og Dørslag. Det veed jeg hvad er.

Preville kommer som Kok.

Er den gamle Kone her? (Trækker Merci tilside og siger:) Det er Synd at drage hende bort med Magt fra sit Kiøkken. Lad mig tage hende med! Hun kan jo gierne staae der; vi Andre skal nok lave Maden. Lad hende skrabe nogle Gulerødder og bilde sig ind at hun er Kiøkkenmesterinde. Det er en rar gammel Kone, en egen Characteer. Hun morer mig. (Høit til Bedstemoder:) Aa, kiære Madame! vil De ikke behage at følge med mig i Kiøkkenet? Der er en Ret, som jeg ikke kan komme ud af. Vi trænge til et godt Raad.

Bedstemoder.

Tænkte jeg det ikke nok? Det var godt at vi ikke spadserede for langt bort. (Til Preville:) Kom, min Søn! Jeg skal nok sige Jer Besked.

(Hun gaaer med Preville.)

Merci.

Den kiære gamle Kone! Dersom Kiøkkenet havde saagodt af hende, som hun af Kiøkkenet — saa var vort Huus det bedste Værtshuus mellem Calais og Paris. (Seer hen mellem Træerne.) Men hvad er det? — O nei, see der! O nei, det er nydeligt.

M. Merci.

Hvad er det? Er det en Blomst? En Sommerfugl?

Merci.

Ja, just en Blomst! En stor, sielden Blomst — som kan gaae! En Kunst-Sommerfugl, en Hiertе-blomst. Min Velgiører, den store Garrick kommer der grundende med Armene overkors. Han sætter sig vist ind i sin Rolle.

M. Merci.

Saa er vel Gaasen heller ikke langt borte.

Merci.

O, skal vi staae bag Træet og belure ham? Man siger, det ligger saaledes i hans Væsen, at fordybe sig i sine Ruller, at de blive ham ligesom til en anden Natur. Man vil have bemærket, at han stedse, naar han er ene, sysselsætter sig med dem. Lad os see, om det ogsaa er Tilfældet med denne Lordsrulle, i hvilken han vist nødig vil opdages.

M. Merci.

Nei, jeg gidder ikke staae og see paa ham. Jeg gaaer hen og besøger Forvalterens Kone lidt imens; der kan du træffe mig, naar du er færdig med at gabe paa ham. (Gaaer.)

Merci.

En rar lille Kone! Men ingen Phantasie. Ingen Sands for det Skiønne, uagtet hun selv er saa smuk. — I visse Maader er det godt! — Der kommer den store Mand. Jeg smutter bag Coulissen.

(Han skiuler sig i Hækken.)

Lorden kommer i et Anfald af dyb Melankolie, stirrende til Jorden.

Min Spleen overfalder mig saa stærkt igien, at jeg ikke mere kan kæmpe med mig selv. Den fixe Idee, at ende dette væmmelige Liv, kommer tilbage. (Tager en Strikke op af Lommen.) Det er urigtigt af mig, at jeg

altid gaaer med et Reb i Lommen, som Oldtidens store Mænd med Gift, for at være Herre over min Død. De enfoldige Læger kalde Spleen, hvad dog ikke er andet, end en høiere Siælekraft, der tilsidst ikke længer kan udholde dette Livs Nederdrægtighed. Der lod jeg mig atter daare til at redde en saakaldet Ulykkelig. Og hvem reddede jeg? En Usling, der tager mig for en Giøgler, og holder det for umuligt, at Lord Sandstone, ædelbaaren Søn af det stolte Bretland, kunde hielpe ham. — Men det er i Grunden smaaligt af mig, at denne Stympers Foragt ærgrer mig saa stærkt. Skal en Daares Dumhed være den sidste Grund til mit Selvmord? — Nei, nei! saaledes hænger det ikke sammen: det er hele Verdens Dumhed og Utaknemmelighed, der nu atter træder frisk op for min Forestilling, i dette Menneskes tydelige Billed. — Jeg er kied af Livet til Væmmelse. Jeg gidder ikke mere staae op, klæde mig paa, drikke Thee, ride, fægte, dinere, snakke med de dumme Medmennesker om det evige Eet og det samme. Reisen i Continentet hielper ikke; den gaaer for langsomt; jeg maa tage Extrapost til de evige Der. — Denne Død er en britisk Død, og jeg vilde kalde den ædel, hvis den ikke var profaneret paa Tyvene i Newgate. Den skal slet ingen Smerter foraarsage, siger man; tvertimod være meget behagelig. Velan! det gielder en Prøve.

(Han kaster Rebet over en Green og stikker sin Hals i Løkken.)

Merci (styrter frem).

Hold inde, min Herre! For Guds Skyld, hvad har De ifinde? (Fatter sig og giver sig til at lee.) Ak, jeg beder tusinde Gange om Forladelse. Jeg veed nok, det er kun et Spil; men De maa selv tilskrive Dem det, store Mester! Deres uforlignelige Genie giør Kunsten til Natur. Uagtet jeg var forberedt, kunde jeg dog ikke holde mig tilbage fra at redde min Velgiørers Liv,

da jeg saae Dem lægge Rebet om Halsen, med den spleenagtige Nolighed og Resurgation.

Lorden (afsides).

Han tager mig bestandig for Garrick. Han troer, jeg spiller Comodie. Hm! det træffer sig i Grunden heldigt; det er en ubehagelig Ting, at blive greben i et Selvmord. Jeg maa for det første finde mig i denne Fængtagelse; den er ganske naturlig, da Garrick og jeg kom paa eengang, og hans Equipage er ligesaa smuk som min. — Det havde jeg ikke troet. Hvad man dog maa opleve i denne Verden! (Høit:) Jeg takker Dem, min Kiære! for den Roes, De giver mig. Giorde jeg det saa naturligt?

Merci.

Som om De virkelig vilde hænge Dem.

Lorden.

Det var en Monolog af et Sørgespil, som jeg skal agere, naar jeg kommer hiem. (Sagte:) God dam! Jeg maa selv udgive mig for en Gisgler. Det er haarde Conditioner.

Merci.

Jeg vilde kun ønsket at det, saa fortræffeligt det var, intet Spil havde været. O gid De virkelig havde hængt Dem! Gid De virkelig havde hængt Dem!

Lorden.

Det er intet christeligt Ønske.

Merci.

Just christeligt! For at jeg strax kunde skaaret Dem ned i Tide og blæst Liv i Dem igien. Saa havde jeg dog giort Dem nogen Nytte for de 500 Pund, De forærede mig.

Lorden.

De har giort mig stor Nytte: De har lært mig at agte Dem, at kiende Deres gode Hierte. De er intet Billed paa Nederdrægtighed, og jeg haaber, jeg skal i Fremtiden ikke lade mig forføre meer til Daarskab af falske Indbildninger. Vi ere quit.

Merci.

Nei vi er ikke!

Lorden.

Jeg siger Dem, vi ere quit! Tilgiv, at jeg før fornærmede dem. Og — lad mig nu gaae! — Farvel!

(Gaaer.)

Merci.

Farvel, ædelmodige Mand! — Det var Synd at forstyrre ham. — Det er en fortræffelig Selvmorder! En ypperlig Selvmorder. Jeg er vis paa, at Preville ikke kunde giøre det halv saa godt. Men vi Franskmænd have heller ikke den Øvelse i at hænge os, som Englænderne. Vi skyde os derimod langt bedre ihiel med Pistoler; hos os gaaer Alting ud paa Knaldeffecten. — Det er en Mand med et stort Pund! Et stort Pund! Og mig gav han hele femhundrede. — Jeg har alt faaet dem byttede i Franker. De tynge mig i Lommerne; det er en død Capital, jeg maa see at giøre den frugtbringende. — Og min stakkels lille Kone maa ogsaa have noget. Hvad skal jeg dog forære hende? — Hvem kommer der? Seer jeg ret? Er det ikke den gamle Harpespiller, der kryber med sin Harpe paa Ryggen, som en Snegl med sit Sneglehuus? Han har vel ogsaa hørt at her er Lystighed idag, og vil yde sin Skiærv med. Ak, nu falder der mig noget ind! om jeg kiøbte min Kone en Harpe? Hun har tidt fortalt mig, at hun spiller ypperligt; men jeg har aldrig hørt hende i alle de Aar, vi

have været gift; for hun havde ingen. Jeg vil spørge den gamle Mand tilraads. Han har selv en god Harpe, som han paastaaer er sine 300 Franker værd. — God Dag, Fa'er! Gielder Reisen os?

Harpespilleren.

Ak ja!

Merci.

Det er smukt af Jer, at I vil opmuntre os lidt; men saa maa I ikke sukke selv.

Harpespilleren.

Dersom jeg ikke kunde more Andre, uden naar jeg selv ikke var bedrøvet, saa bleve de aldrig morede.

Merci.

Hvorfor er I bedrøvet? Er Jeres Kone og Børn syge?

Harpespilleren.

Nei, de ere sunde og friske, og have en god Appetit. Det er just Ulykken.

Merci.

Hvi saa?

Harpespilleren.

Fordi jeg ikke har Noget at give dem at spise.

Merci.

Er Smalhans Kiøkkenmester hos Jer? Det har han ogsaa længe været hos mig. Fat Mod! Naar Nøden er størst, er Hielpen nærmest.

Harpespilleren.

Der skeer ingen Mirakler nu tildags; men dersom jeg ikke snart faaer nogle Penge, maa jeg hænge mig.

Merci.

Besynderligt! Een hænger sig i denne Verden, fordi han har for Meget, en Anden, fordi han har

for lidt. Dog troer jeg, at det sidste Slags er det talrigste.

Harpespilleren.

Det troer jeg med.

Merci.

Skil Jer ved Jeres Harpe!

Harpespilleren.

Skal jeg skille mig ved den? Hvad har jeg saa at leve af?

Merci.

Jeg mener, sæt den fra Jer lidt, og hvil Jer. — Det er en god Harpe, siger man. Smuk er den ikke.

Harpespilleren.

Den har en skion Klang, det er det fornemste.

Merci.

I siger, den er 300 Franker værd?

Harpespilleren.

Mellem Brødre.

Merci.

Vil I have 200 Franker for den, saa betaler jeg strax.

Harpespilleren.

Hvad?

Merci.

Her er Pengene.

Harpespilleren.

I frister mig.

Merci.

Til det Gode. I kan spille længe, inden I faaer 200 Franker.

Harpespilleren.

Læg et halvhundrede til — saa er den Jeres.

Merci.

Vi ville gaae hinanden imøde: 25!

Harpespilleren.

Top! — Der er Harpen!

Merci.

Mange Tak! Sæt den hen bag Busken. Og der er Pengene. (Giver ham dem.) I Tutter. Ere de ikke rigtig talte, skal jeg svare til det Manglende.

Harpespilleren.

I er pludselig bleven ved Muffen.

Merci.

Og I med!

Harpespilleren (sagte).

Gud veed, jeg skiller mig nødig ved den; men Nød bryder alle Love. Jeg vil skynde mig afsted med Pengene, inden jeg faaer et andet Sind. (Høit:) Farvel!

(Gaaer.)

Merci.

Farvel, Farvel! — Det var deiligt! — Og der kommer hun tilbage, som kaldet. — Er du der igien, lille Hanne?

Madame Merci.

Ja. Forvalterens Kone var ikke hiemme.

Merci.

Jeg har giort et godt Kiøbmandskab mens du var borte. Her kom en Bisekræmmer forbi. Jeg har kiøbt dig Noget, som staaer i Busken derhenne. Giæt hvad det er?

M. Merci.

Et Guldhalsbaand!

Merci.

Ei, det kan jo ikke staae i Busken.

M. Merci.

Et Par Armbraceletter.

Merci.

De kan heller ikke staae i Busken.

M. Merci.

En ny Silkekiole.

Merci.

Du tænker kun paa det Legemlige; men jeg sørger for din Aand — din Smag. En Française kan ikke undvære Smag. Husker du, at du har betroet mig din store Færdighed i at spille paa Harpe?

M. Merci.

Hvad kan den Færdighed hielpe, naar jeg ingen Harpe har?

Merci.

Jeg er en Troldmand! Jeg kan trylle Harper frem hvad Dieblik det skal være. Jeg slaaer bare i Hænderne og siger: Een, to, tre! — Gaa nu selv hen i Busken og kig!

M. Merci.

Jh nu har jeg aldrig seet saa galt! Der staaer virkelig en Harpe.

Merci.

Sæt dig nu hen paa Bænken, tag Harpen og spil mig strax et lille Stykke.

M. Merci

(paa Bænken med Harpen).

Kiære Mand!

Merci.

Ingen Betænkelighed! Ingen falsk Undseelse mellem Ægtefolk.

M. Merci.

Jeg har i den lange Tid, jeg ikke har øvet mig, glemt adskilligt.

Merci.

Jeg kan nok begribe, du maa have tabt noget af din Fingerflinkhed. Men hvad man i Ungdommen næmmer, man ei i Alderdommen glemmer; og du er jo langt fra Alderdommen. En lille Vise! Jeg skal synge! Du kan accompagnere mig.

(Synger:)

I Skov og Krat gik Celadon —

Naa? hvor bliver du af?

M. Merci
(griber vildt i Harpen).

Merci.

Ja saadan kan jeg ogsaa phantasere.

M. Merci
(staaer op og sætter Harpen fra sig.

Kiære Mand! Jeg nødes til at giøre dig en Tilstaaelse. — Men jeg er uskyldig! Min Moder har fortalt mig engang, at der er Noget til i Verden, som man kalder en ædel Løgn. Det vil sige, man lyver, ikke for at skade, men for at gavne Andre.

Merci.

Nu da?

M. Merci.

Da jeg nu vidste, at du holdt saa meget af mig, og ønskede mig alle mulige Fuldkommenheder, saa sagde jeg engang, i et svagt Øieblik, at jeg kunde spille paa

Harpe, for at fornøie dig; og det fornøiede dig ogsaa. Der er maaskee mange Koner, der ikke fornøie deres Mænd halv saameget, med at spille virkelig.

Merci.

Tak for den ædle Løgn, Madame! Den skiller mig ved mine gode 225 Franker.

M. Merci.

Aa hvad! Nu har du jo Penge nok. Det er ogsaa en hæslig gammel brun Tingest. En Harpe som en Dame skal spille paa, maa være forgyldt, og der maa sidde en Giraf ovenpaa.

Merci.

En Seraph, vil du vel sige.

M. Merci.

Der kommer den gamle Harpespiller tilbage. Det er vist hans Harpe, som han har overfamlet med sine smudsige Næver. Og den vil du byde mig?

Merci.

Nu faaer jeg Utak til for min gode Villie.

M. Merci.

Nei, jeg veed nok, du mener det godt; men du er altid saa fremfusende. Forstand og Eftertanke! siger min Bedstemoder. Hvorfor raadfører du dig ikke først med din Kone, naar du vil overraske hende paa en behagelig Maade? Sælg den til ham igien, om du ogsaa skal tabe noget derpaa. En Harpespiller kan jo ligesaa lidt undvære sin Harpe, som en Rytter sine Sporer, eller en Kudsk sin Pidsk, naar de skal komme frem i Verden. Basta! (Hun gaaer.)

Merci.

Hvilken sindrig Naivetet! Hvilken bon sens i denne

hellige Enfoldighed. Elskværdig, selv naar hun er uartig og utaknemlig. Det er med en Grace —

Harpespilleren kommer, og siger affides:

Jeg kan ikke skille mig ved den. Min Ven i Livet! Min Trøst i Nøden i saamange Herrens Aar. Gud veed, jeg trænger til Penge; — men — jeg kan ikke.

Merci.

Aa, er I der igien, Fa'er! Apropos, det var ret godt at jeg traf Jer. Min Kone har ikke Lyst til at spille paa Harpe. Hun har glemt, hvad hun kunde. Jeg kan ikke bruge den til nogenting. Jeg vil sælge Jer den igien, om jeg ogsaa skal tabe noget paa den. Hvad vil I give mig?

Harpespilleren (seer stivt paa ham).

Hundrede Franker.

Merci.

Top! Saa slipper jeg dog med at tabe — lad mig see — 125. (Sagte:) Det var Begyndelsen til den gode Oeconomie!

Harpespilleren.

Der har I alle Pengene tilbage.

Merci.

Er I gal, Mand? Veed I ikke bedre at benytte Jeres Fordeel?

Harpespilleren.

Det skikker sig ikke, at benytte slige Fordele. Der er Pengene!

Merci.

Nei, veed I hvad? Jeg lader mig ikke beskiæmme af en gammel Spillemand. Er I en skikkelig Mand paa Landeveien, saa er jeg det ikke mindre i den forgyldte Hane. Giv mig det Halve af hvad I har

faaet, og behold I selv det andet Halve og Jeres Harpe. Dermed er jeg fornøiet.

Harpespilleren.

Er det Jeres Alvor?

Merci.

Nei, det er mit Spøg. Skal man endelig være alvorlig, naar man er en skikkelig Mand?

Harpespilleren
(tager sin Harpe paa Ryggen).

Gud velsigne Jer baade i Spøg og Alvor.

Merci.

Der vandt vi begge i et Øieblik — lad mig see — Hvormeget er det Halve af 225 Franker?

Harpespilleren.

$112^1/_2$.

Merci.

Rigtig! Det kalde Kiøbmændene paa Børsen at giøre gode Affairer. (De gaae.)

Værtshuushaugen.

Preville som Kok. **Fleury** som Marquis.

Preville.

Nu staaer den gamle Kone i Kiøkkenet, skraber Gulerødder og bilder sig ind, hun er Overkiøkkenmesterinde. Og jeg flankerer omkring med den store Sleb, som Kiøkkenmester, medens Mester Jakob laver Mad. Saadan gaaer det i Verden: den Ene Skinnet, den Anden Fortienesten.

Fleury.

Ah, Herr Preville! De er ogsaa paaklædt — til Deres første Rolle. Men naar begynde vi da? Du-

gazon sidder som Landjunker fra Gascogne, i høirød Kiole, med opklinet, pudret Toupée, i det lille Bondehuus, vi have leiet, og over sig i at stamme. Han er saa urolig, som en Flue i en Flaske, eller, rettere sagt, som en Gedehams. Han er bleven krakeelsk igien, og jeg maa snoe mig som en Slange, for at undgaae en Duel paany. Den kolde Postei og den Flaske Champagne De sendte ham til Frokost, hialp godt; men nu er det fortæret; og det gaaer ham som de barbariske Magter: han maa altid have nye Foræringer, for ei at bryde Freden.

Preville.

Han faaer dog at slaae sig tiltaals endnu en Times Tid. Før kunne vi ikke byde Garrick tilbords; Englænderne spise silde til Middag. Men der er skeet Noget, som jeg maa fortælle dig. Du veed, vor fortræffelige Clairon har, blandt alle sine store Fortrin, den lille Feil, ogsaa at spille Fyrstinde i det virkelige Liv. Det var mig ikke muligt, at faae hende til at agere en Rolle med i vor lille Farce; men hun lovede at komme „som sig selv!" Og naar vi Andre havde ført Garrick bag Lyset med vore Løier, saa vilde hun føre ham ind i Lyset igien, og — som Mademoiselle Clairon, i egen høie Person, — declamere en af sine berømte Monologer for ham til Desert.

Fleury.

Nu ja! det vil hun vist giøre ypperligt. Til det Latterlige kunde vi dog ikke bruge hende. Hvis hun bare kommer! Men slige store Geniers Gang lader sig ikke beregne, saalidt som Cometers, naar man seer dem førstegang. Dog — Forfængeligheden er et mægtigt Drivehiul i det menneskelige, især qvindlige, Hierte; og Lysten til at vise den store Englænder sin Over-

legenhed, vil idag faae hende til at gaae som et godt engelsk Uhr.

Preville.

Uhret staaer. Hun kommer ikke; — men hun kommer dog.

Fleury.

Forklar mig dette Orakel!

Preville.

Hun har sendt en Doublant!

Fleury.

Doublant? Kan Nogen doublere Clairon?

Preville.

Jeg haaber, at Doublanten her endogsaa vil spille Mester. Marquisen af Créqui, en virkelig „næsten" Prindsesse, der overgaaer Clairon i Storagtighed saa langt som i Stand, er ankommen, steget af i dette Værtshuus, og agter at dinere her; hvilket vi naturligviis ikke kunne forbyde hende.

Fleury.

O Vee! Det er jo en Jerusalems Forstyrrelse.

Preville.

En god General maa benytte Fiendens Maneuvre til egen Seier. Marquisen af Créqui skal ikke forstyrre vort Spøg; men tvertimod forøge det og selv spille med.

Fleury.

Kan De faae hende til det, saa —

Preville.

Jeg kan ikke nægte, at jeg længe har ærgret mig over den Kiælling, som foragter vor Stand saa dybt. Men det forstaaer sig, hun foragter næsten Alting.

Intet er hende nobelt nok, i Sammenligning med hendes gamle Adel; det vil sige Faderens, thi Moderens moquerer hun sig selv over.

Fleury.

Hvordan vil De da hævne Dem paa hende?

Preville.

Jeg har bildt vor Lord Garrick ind, (som bestandig troer, at vi ikke kiender ham,) at Marquisen er Clairon. Nu betroer jeg hende, at Lorden, det vil sige Garrick, er Garrick. Tro mig, det vil give en morsom Scene. Hendes Naade vil springe til Flint af Forbittrelse, naar hun hører, at vi have givet hende ud for en Gisglerske, og strax forlade Huset. Men skulde hun faae Lyst til at blive, saa spiller jeg endnu en Rolle, hvormed jeg nok skal pudse hende bort. Kammerpigen har jeg alt paa mit Partie.

Fleury.

Preville, De er en stor Mand!

Preville.

Skiul dig! Der kommer hun struttende som en Kalkun. Hun har spadseret lidt i Lystskoven. Dens Eier er af ældgammel Adel; jeg er vis paa, at alle de Ege og Bøge hun har truffet paa Veien, ere forekomne hende som husvalende Stamtræer.

(Fleury gaaer.)

Marquisen af Crequi kommer med sin **Kammerjomfru**, der, paa hendes Vink, gaaer ind i Værtshuset.

Marquisen (meget naadig).

Ah! der have vi vor gode Vært. — Det kan jeg lide! I viser Jer for mig i Eders Hædersdragt. Hver Stand, hvert Haandværk har sin. De fleste Værter, jeg saae paa mine Reiser, vare nogle for-

fængelige Giække, der udpyntede sig som Folk comme il faut. I fremtræder med Eders hvide Nathue, korte Troie, opfæstede Forklæde, med Kniv i Futteral ved Siden. Det er rigtigt. Prindsen af Condé vilde tage sig slet ud i Robe, og Marskallen af Richelieu endnu slettere i Træskoe. En forfængelig Borger, der vil trænge sig til Hoffets Dørtæskel, for at titte ind i den Salon, hvor han ikke tør komme, ligner Alliken i Fabelen, med de laante Fiær. — I er, hvad I er! Gid Alle vilde være det! Jeg haaber, Eders Kiøkken vil ikke giøre Jer tilskamme. Jeg har reist en lang Vei, har god Appetit, og skal —

Preville (bukker dybt).

I største Nedladenhed —

Marquisen (smilende).

— Tage for mig af Retterne!

Preville (sagte).

Der bliver Intet af! Sulten kom du, og sulten skal du igien bortgaae. (Høit:) Naadige Frue! Den franske Nation, der overgaaer alle andre Nationer paa Jorden, udmærker sig dog fornemmelig i fire Ting.

Marquisen.

Og de ere?

Preville.

I at fægte, i at dandse, i at lave Mad og i at spille Comedie. De tvende første ere adelige, de tvende sidste borgerlige Dyder.

Marquisen.

Der tager I feil, min Kiære! Saa dybt, som Borgeren staaer under Adelsmanden, saa høit staaer han derimod over Comedianten. Denne Stand udmærker sig kun ved Laster.

Preville.

Jeg er for ringe til at disputere med Deres Naade; jeg holder mig til mit Haandværk; men det troer jeg ogsaa at have studeert fra Grunden.

Marquisen.

Det er jeg overbeviist om.

Preville.

Gaaende ud fra de rigtige philosophiske Principer, uden hvilke ingen skiøn Kunst kan tilfredsstille Smagen.

Marquisen (leer).

Lad os høre lidt af Jeres Kiøkkenphilosophie.

Preville.

Italienerne, Deres Naade, vare vore Læremestere, de lærte igien af Romerne; men hvor slet det romerske Kiøkken var, veed vi; og om selv en Lucullus opstod fra de Døde, —

Marquisen.

Saa vilde hans Ost- og Fiskesaucer neppe smage os.

Preville.

Italienerne giorde Fremskridt, men bleve staaende paa Halvveien, i Kogekunsten, som i Dandsen og Skuespiller. En god Liniedandser, Badutspringer, Harlekin, — men den gode Smag, Gratien fødtes først ved Seinens Bredder. Italieneren troede med Olie og Sukker at komme til Maalet. Han blev ogsaa en god Conditor; men Kok? Benægtes! Det var først i det ædle Lutetia at Geniet opfandt Ganens Ideal; uden Italienerens Olie, uden den nederlandske Skoles Fidt og Smør, var det ved Kraftsuppens uhyre Virkninger i alle Retninger —

Marquiſen
(falder ham i Talen).

Meget vel', min gode Ven! Nu har jeg nok af Eders Kiskkenviisdom. Lad mig nu faae et ſmukt Værelſe, og bring Maden, naar den er færdig. Jeg ſpiſer alene med min Kammerjomfru.

Preville.

Deres Naade ſkulde vel ikke til Tidsfordriv — paa Reiſer tager man det ikke ſaa ſtrængt med Etiquetten, — have Lyſt til at giøre Bekiendtſkab med en udmærket Reiſende?

Marquiſen.

Hvem er det?

Preville.

Den berømte Skueſpiller Garrick fra England.

Marquiſen.

Hvad for noget? Er Garrick her?

Preville.

For at reiſe til Paris. Han har ogſaa beſtilt et Middagsmaaltid; og derſom maaſkee —

Marquiſen.

Jeg begriber ikke, hvor I har den Impertinence, min Kiære! at ſpørge mig, om jeg vil dinere med et ſaadant Menneſke.

Preville.

Men det er dog en meget berømt Mand, Deres Naade!

Marquiſen.

Cartouche og Mandrin vare ogſaa berømte. Veed I, at jeg, ſom femme titrée, der regner mine Aner fra Aar efter Guds Byrd 1095, kan ſidde paa Tabou-

retten i Louvre; hvor ingen Cavaleer eller Dame kan komme, der ikke i det mindste skriver sig fra 1399?

Preville.

Nei, det vidste jeg ikke, Deres Naade!

Marquisen.

At jeg har havt Adgang til Dauphins Taffel, hvorfra selv mange regierende tydske Fyrster maae holde deres Næser, skiøndt de have ægtet franske Prindsesser af Blodet?

Preville.

Nei, det vidste jeg ikke, Deres Naade!

Marquisen.

Og I har den Dristighed, at byde mig tilbords med en Comsdiant?

Preville.

Jeg tænkte — til Forandring!

Marquisen.

Saa dybt kunde jeg aldrig nedlade mig.

Preville.

Jeg skal strax lade ham det vide.

Marquisen.

Bi lidt! Jeg er dog nysgierrig for at see og tale med ham. Jeg vil nødig støde min gode Ven, Hertugen af Nivernois, Minister ved Cabinettet i St. James, for Hovedet; han protegerer ham. Jeg gad dog nok seet det Menneske, Folk i London løbe saaledes gal efter. Men han maa udbede sig en Audients; ellers bliver der intet af.

Preville.

Hvoraf, Deres Naade?

Marquisen.

At han faaer den Ære at see og tale med mig.

Preville.

Men det er jo Deres Naade, som ønsker at see og tale med ham.

Marquisen.

Min gode Kok! ingen Impertinencer, hvis jeg ikke skal lade de gode Tanker om hans Beskedenhed fare. — Jeg er bange for, jeg ikke kiender ham ret.

(Hun gaaer ind.)

Preville.

Det er jeg selv bange for, Deres Naade! Jeg haaber, De skal heller ikke kiende mig som Stratenrøver. — Ah, der have vi vor Mand!

Lorden kommer.

Preville.

Deres Herlighed! Den berømte Skuespillerinde Clairon er ankommen og afsteget her i Værtshuset. Knap hørte hun, at her var en fornem Englænder, saa fik hun Lyst til at mystificere Dem, og modtage et Besøg af Dem som Marquise af Créqui. Mig syntes, det var en Smule dristigt Spøg, og at Jomfru Clairon burde falde i sin egen Snare. Jeg har derfor bildt hende ind, at De er Garrick. Jeg troer, han er gaaet en Tour ud at spadsere, saa vi intet have at frygte for Overrumpling af ham. Det vil vist give en morsom Scene, dersom De selv har Lyst.

Lorden.

Meget vel! Det vil meget fornøie mig at see Mademoiselle Clairon. (Preville gaaer.) Han bilder hende ind, at jeg er Den, som han virkelig troer, jeg er. Men det er ret godt; — jeg maa vedligeholde denne fatale Illusion, saa længe jeg er her, for Hængningens

Skyld. Bare Garrick ikke kommer, og jeg faaer en Scene med ham. Hvorledes skal jeg undskylde, at jeg gaaer under hans Navn? Der er Mademoiselle Clairon! Jeg vil gaae lidt tilside, for om muligt at sætte mig lidt ind i min Rolle. (Gaaer ud af Scenen.)

Marquisen kommer igien med sin **Kammerpige.**

Marquisen.

Jeg vil dog heller lade, som jeg mødte ham her tilfældigt. Det store Lys! Nu skal du bare see, hvor han kryber og logrer. Disse Genier af første Rang! Ha, et latterligt Ord i den Bethydning. Som nu denne Herr Monsieur de Voltaire, som han kalder sig. Hans Moder, Madame Arouet, stod paa en meget fortrolig Fod med Hertugen af Richelieu. Hertugen vilde endelig, at jeg, ved min Bedstemoder Froulay, skulde formaae Cardinal Fleury til at skaffe Voltaire Tilladelse til at dedicere Kongen sin maadelige Henriade; men Cardinalen erklærede, at det paa ingen Maage gik an, at Voltaire overrakte en saa næsviis Dedication til Ludvig den Femtende, — da han var en afgiort Dogenicht.

Kammerjomfruen.

Men siden kom Voltaire dog i Velten hos Kongen af Preussen.

Marquisen.

Kom mig ikke med Exempler af disse Barbarer. Det var ligesom Czar Peter med Posteibagerdrengen. I Frankrig vide vi bedre, at holde det gode Gamle vedlige. Alle disse Jansenister, Calvinister, Poeter, Philosopher og Encyclopedister skulle Intet udrette; det forsikrer jeg dig!

Kammerjomfruen.

Men Jean Baptiste Rousseau kunde Deres Naade dog godt lide.

Marquisen.

Ja, som jeg lider min Skrædder og min Skomager. Han saae ud som en Skovtrold, og bar sig ad som en Bonde.

Kammerjomfruen.

Han spiste dog sommetider til Middag i Hotel Breteuil.

Marquisen.

Men kom aldrig med i Aftenselskabet. Det vilde været uanstændigt.

Lorden kommer og hilser Marquisen paa en fornem ugeneert Maade.

Madame! Jeg er Deres ærbødige Tiener. (Sagte:) Comødie maa jeg nu spille; men jeg holder det ikke længe ud.

Marquisen (storagtig).

God Dag, min Herre! (Sagte til Kammerjomfruen:) Han har en bedre Anstand, end jeg havde ventet. Hans Ansigt har noget Nobelt, — noget af dette ædle Stive, Ubevægelige, der vidner om Herkomst og god Opdragelse. Jeg begriber ikke, hvorledes det kan være et Skuespilleransigt. (Høit:) Det fornøier mig at see Dem i Frankrig, min Herre! Hertugen af Nivernois har skrevet mig til om Dem. De kiender ham.

Lorden.

O ja! Det er min gode Ven! Vi have tidt været paa Rævejagt sammen.

Marquisen.

Paa Rævejagt? (Sagte til Kammerjomfruen:) Er det muligt, at giøre sig saa gemeen med slige Folk? (Høit:) Hertugen har meget rost Deres Kunst, hvori De skal overgaae Alle.

Lorden.

Ak, Hertugen smigrer! Han skyder ligesaa godt som jeg.

Marquisen (fornem).

Her tale vi ikke om at skyde, men om at spille Comedie.

Lorden.

Ja saa! (Sagte:) Det er sandt, jeg glemmer min Rolle. (Høit:) Saa Hertugen roser mig for mit Comediespil?

Marquisen (sagte).

Denne impertinente Tone, dette dristige Blik fornærmer mig; jeg taaler det ikke meer; han maa ydmyges. (Høit:) Forresten maa jeg sige Dem, Herr Garrick, vi have ogsaa Skuespillere her.

Lorden (galant).

Det veed jeg. Store, ypperlige! Især skal Mademoiselle Clairon være uopnaaelig.

Marquisen.

Men dersom De vil følge mit Raad, saa skulde De ikke reise til Paris. Oprigtig talt: den Agtelse, som De finder i Deres Fædreland, finder De ikke her.

Lorden.

Og dog troer jeg, den store Verdens ivrigste Lyst og Beskiæftigelse er netop at gaae paa Comedie. (Sagte:) Jeg havde mindst tænkt, at jeg skulde blive Skuespillernes Advokat. (Slaaer sig for Panden og giver sig til at lee.) Nei, det kalder jeg rigtignok et ypperligt Spil! — I Sandhed, Mademoiselle Clairon! Rygtet har ikke overdrevet.

Marquisen.

Hvad vil De sige med Deres Rygte og Deres Clairon?

Lorden.

Jeg kan ikke holde mig længer i min Rolle; men De destobedre i Deres. De tordnede Fordømmelsen mod Deres egen Stand med saamegen Stolthed, med saamegen Natur af en adelig Dame, at jeg reent glemte, det var et Spil, skiøndt jeg var forberedt derpaa.

Marquisen.

Hvad Spil? Hvad forberedt?

Lorden.

Men det er nok. Jeg beundrer alt Deres Kunst, lad mig nu kiende Dem selv. Aflæg denne fornemme Grippenillemaske! Afvask disse Rynker, De først har malet i Deres Ansigt, og siden forgiæves skiult med Pudder og Pomade. Lad mig tale et Par Ord med den yndige Clairon i egen Person, siden Lykken idag bringer mig sammen med hende.

Marquisen.

Afskyelige Menneske! Hvad taler I om Grippenille? Hvad om Rynker? Jeg er ingen Grippenille! Jeg har ingen Rynker at aflægge. Men I er en Elendig, som staaer dybt under min Vrede.

Lorden.

Hvi bliver De da saa vred? Jeg er en fri Englænder, Madame!

Marquisen.

Hørende til en Nation, som har afsvoret sin Religion, myrdet sin Konge! En Høkernation, der driver det foragtelige Handelshaandværk.

Lorden.

Foragter De ogsaa Handelen?

Marquisen.

Jeg foragter Alt, hvad der ikke viser mig og mine Lige den skyldige Veneration. — Veed I hvem jeg er? Min Slægt er ligesaa gammel som Kongens. Bourbonnerne maae ikke bilde sig formeget ind! Der var en Tid, da Valoiserne betragtede dem som en Gascognerfamilie, ikke bedre end Greverne af Foix.

Lorden (utaalmodig).

Madame! jeg er Lord, jeg er ikke Garrick!

Marquisen (ude af sig selv).

Mig ikke en Tøddel bedre for det. Hvad bilder Eders engelske Adel sig ind? Neppe saa god som vor Noblesse de Robe. De gamle Angelsaxer — dem lader jeg gielde; men dem lade I ikke gielde. En stor Deel af Eders Forfædre kom ind i Landet som Slagtere og Bønderknolde med Vilhelm Erobrer. Jert England er en erobret Provinds af franske Eventyrere, og Jeres God save the King er ikke andet, end Oversættelsen af en fransk Vise til Lullis Musik, som Pigebørnene i St. Cyr sang for Ludvig den Fiortende, naar han besøgte dem.

Lorden.

God dam! Det kan ikke være Clairon, saaledes taler kun en Afsindig af det franske Aristokratie.

Marquisen.

En Dame, som hører til de fiorten ældste Familier i Frankrig; der ikke erkiender Andre for sine Lige, end Evangelisterne og Apostlerne i Venedig — det vil sige: de serten Familier, som kaldes saadan, og høist endnu tre Slægter i Rom.

Lorden (fatter sig).

Naar man driver det saavidt, saa kommer der

endnu Ballance i Tingen. Den som foragter Alt, foragter egentlig Ingenting.

Kammerjomfruen
(der er gaaet bort, kommer lobende tilbage).

Ak, Deres Naade! der er skeet en stor Ulykke.

Marquisen.

Hvad for noget?

Kammerjomfruen.

Stratenrøverne have plyndret Vognene derhenne; taget alle Deres Naades Diamanter og følge mig i Hælene. (Til Lorden:) Ogsaa Deres Vogn er plyndret.

Lorden (rolig).

Det var slemt!

Preville kommer forklædt som Stratenrøver, med Flint i Haanden, Pistoler i Beltet, fulgt af fire Andre. Meget høflig:

Deres Tiener, Madame! Min Herre! Om Forladelse, der er nok indløbet en lille Feil mod min Villie. Jeg veed ikke, om jeg har den Ære at være kiendt af Dem? Jeg er en Eleve af St. Etienne, den store Cartouches værdige Eftermand. Jeg gaaer i hans Fodspor, og har allerede erhvervet mig adskillige Laurbær i mit Fædrelands Skove, paa dets Bierge og Landeveie. Maa jeg spørge, om De ikke er en Englænder, min Herre?

Lorden.

Jo!

Preville.

Er det ikke Marquisen af Créqui, jeg har den Ære at tale med?

Marquisen.

Jo!

Preville.

Saa er Sagen rigtig, hvad Dem angaaer. (Vender sig til Lorden.) Men da jeg hører, at De er den berømte Skuespiller Garrick, som besøger Frankrig, saa være det langt fra os, at begaae slig en Ugiestfrihed mod Dem, min Herre! De franske Stratenrøvere ere Folk af Smag, med Agtelse for et udmærket Talent. De vil finde Deres Vogn uskadt udenfor Værtshuset.

Marquisen.

Og min Vogn? Mine Diamanter? En Sum af uhyre Værdie.

Preville.

Gior en Tour med os op i Biergene, Madame! Deres Naade vil, som en heroisk Dame, vide at trøste Dem for Tabet.

Marquisen.

Det er uerstatteligt.

Preville
(trækker paa Skuldrene).

Desbedre for os!

Marquisen.

Louison! dit Hovedvandsæg! (Pigen rækker hende det, hun lugter dertil og siger:) Det hialp!

Lorden.

Stakkels Kone! Skal hun have det saameget slettere end jeg?

Preville.

Er hun maaskee en Veninde, en Paarørende af Dem, Herr Garrick? Det forandrer Sagen.

Marquisen.

Jeg en Veninde, en Paarørende af Ham? Hvor tænker I hen?

Preville.

Jeg tænker mig op i Biergene; og did maa Deres Naade følge med os, over Stok og Steen, hvis ikke den store Kunstner gaaer i Forbøn for Dem. De maae udløse Dem med en større Sum, end Deres Diamanter. Det værste er, at Deres Helbred vil lide derved. Denne Tour er lang og fatiguant. De maae løbe, mens vi Andre ride.

Marquisen
(folder sine Hænder).

Gud see i Naade til mig!

Preville
(efter et lidet Ophold).

Altsaa, Madame?

Marquisen.

Louison! dit Hovedvandsæg! (Hun lugter til det og siger derpaa:) Jeg er resigneret! Gods og Liv kan jeg tabe, men ikke min Ære.

Lorden.

Mine Herrer! Den gode Kone er bleven ganske forvirret i Hovedet over dennne Begivenhed, og veed ikke hvad hun siger. Hun er min Veninde! Vi reise sammen, vi dele Skiæbne med hinanden, og dersom min Vogn skal reddes, saa maa De ogsaa lade hende beholde hvad hendes er.

Preville.

Det er en anden Sag. Vi ønske intet meer, end at give Dem Prøver paa vor Agtelse, Herr Garrick! Vi afslaae ikke Deres Bøn. Hendes Vogn og hendes Person er ogsaa reddet. Men — Tiden er kostbar for Folk af vort Haandværk. Farvel, min Herre! Farvel, Madame! (Gaaer med sit Følge.)

Marquiſen
(efter en Kamp mellem Stoltheden og Taknemmeligheden).

Ak, Herr Garrick! jeg er mortificeret. Tilgiv et af ſine Aners Fortrin maaſkee altfor exalteret Blod! og modtag denne koſtbare Daaſe til Tak for alle de Diamanter og maaſkee det Liv de reddede mig.

Lorden.

Ræk mig Deres Daaſe, Madame! (Hun giør det.) Luk den op! (Hun giør det.) Blot en Price Tobak! (Han tager den og ſnuſer.) Det er al den Løn, ſlig en Tieneſte er værd. Deres Tiener, Madame!

(Bukker og gaaer.)

Marquiſen.

Han foragter mig! Jeg er petrificeret.

Kammerjomfruen (ſmilende).

Hvilke artige Stratenrøvere!

Marquiſen.

Og hvilke Borgerlige!

(Hun tager ſig i dybe Tanker en Priis. Tæppet falder langſomt.)

Tredie Handling.

Haugen ved Værtshuset.

Julie Preville. Fleury.

Julie.

Fleury! det er vel, jeg træffer dig. Du maa endelig hielpe mig med min Rolle idag.

Fleury.

Hvorledes? Julie Preville, vor bedste comiske Skuespillerinde forlanger Hielp af mig?

Julie.

Jeg er bange for, at jeg altfor fremfusende og overilet har fordærvet Comedien, der skal foregaae ved Bordet om lidt.

Fleury.

Det vil jeg ikke haabe.

Julie.

Kort og godt: jeg traf Garrick, kort efter Scenen med Marquisen af Crequi. Jeg vidste, hvordan han havde ydmyget hende med den ypperlige Priis Tobak

af den kostbare Diamantsdaase, som han ikke vilde have. Hun har eengang været meget uartig mod mig. Jeg var henrykt over denne Ydmygelse. Jeg faldt Lord Garrick om Halsen, saasnart jeg saae ham, og kunde ikke redde mig ud af denne Situation, uden ved at sige ham reent ud, hvem jeg var.

Fleury.

Det var meget slemt. Har du ogsaa forraadt os Andre?

Julie.

Kun dig! Ikke engang Garricks Incognito forstyrrede jeg. Jeg takkede ham, som Lord, fordi han havde ydmyget Marquisen. Jeg sagde ham, at du var min Broder, at vi reiste til min Fader i Paris; at vi paa Veien havde truffet en Nar, som vi vilde spase med ved Bordet. Han lovede, ikke at forraade os. Saaledes reddede jeg mig ud af det. Min Faders Plan bliver ikke forstyrret, og Overraskelsen skeer ligefuldt. Du skal jo dog ved Bordet gielde for min Broder.

Fleury.

Det er dog forskrækkeligt med de Fruentimmer, som ikke kan tie.

Julie.

Det er endnu forskrækkeligere med dem, som tie alt for godt. Jeg er ikke vant til at holde Noget hemmeligt; hvad jeg ellers giør, maa gierne Alverden vide. Men her havde jeg rigtignok lovet min Fader Taushed. — Jeg vilde saa gierne tale strax med den store Garrick!

Fleury.

Uartige Barn! Men det glæder mig dog at være dig til Tieneste.

Julie.

Saa stoler jeg da paa det?

Fleury.

Men faaer jeg ikke noget for det?

Julie.

Hvad skulde det være?

Fleury.

Et Kys!

Julie.

Jo vist!

Fleury.

Jeg er jo din Broder.

Julie.

Min Theaterbroder! Saa giv mig da et Theaterkys — paa Panden.

Fleury (kysser hende paa Panden).

Der sidder Forstanden.

Julie.

Som kan være ganske god ved visse Leiligheder. — Der kommer han igien! Afsted med dig. (Fleury gaaer.) Jeg maa endelig tale lidt endnu med Garrick. Maaskee skeer det aldrig meer saa uforstyrret i dette Liv.

(Hun trækker sig tilbage.)

Lorden kommer.

Mig synes, jeg saae den lille franske Skuespillerinde igien. Det er en ung Pige af det smukkeste, fineste Væsen. Dyd og Ærbarhed ere tegnede i hendes Ansigt. Det er besynderligt, hvad det Ansigt har giort et Indtryk paa mig; og hvad jeg er bleven forandret siden igaar, med Hensyn til min Mening om

Skuespillerne. Men det er da intet Under; denne Kunst takker jeg idag, ved at gaae under dens Ægide, baade for Liv, Formue og reddet Ære.

Julie Preville kommer og siger sagte:

Garrick! — Det vil sige: Lord Sandstone.

Lorden.

Det glæder mig at see Dem igien, min smukke Dame!

Julie.

Glæden er min, Deres Herlighed!

Lorden.

O vil De endnu ikke fortælle mig lidt om Deres Liv og Levnet? Jeg har gaaet og tænkt paa det Besynderlige deri; at De, som er en saa fin Dame, sad som en lille Pige paa Dørtærskelen til Gaden ofte hele Dagen igiennem og legede med fattige Børn.

Julie.

Ogsaa undertiden med rige, Deres Herlighed! Børn lægge ikke saa nøie Mærke til Rang og Formue.

Lorden.

De har megen Smag! De klæder Dem nydeligt. Deres Bevægelser ere som en Fees.

Julie.

Jeg har aldrig seet nogen Fee, Deres Herlighed! Men alle Feer ere vel heller ikke store Sangerinder og Dandserinder. Hexene høre jo med til Feeslægten.

Lorden (sagte.)

Og hun ogsaa; thi hun har forhexet mig. (Høit:) Og De er saa tilfreds med Deres Stand? De fleste Skuespillere ere det ikke.

Julie.

De fleste Skuespillere ere heller ikke Skuespillere, Deres Herlighed!

Lorden.

Hvori bestaaer da den Fornøielse, Kunsten skienker Dem? Er det Mængdens Bifald? Det er en flygtig Lyd, som kommer og forsvinder, og glemmes ligesaa snart som den forsvandt.

Julie (sagte).

Herr Garrick vil examinere mig. (Høit:) Nei, Mylord! Det er ikke Mængden, det er de ædle gode dannede Mennesker i Mængden, hvis Bifald glæder mig; men da jeg ikke kan skille dem fra Mængden, saa gaaer det mig, ligesom Folk der søge Guld i Flodsandet: da de ikke strax kunne skille Guldkornene fra Sandskornene, faa fylde de deres Pose med begge Dele.

Lorden.

Og Glæden over Deres Kunst?

Julie.

Er Livsglæden selv! Er det ikke herligt, paa en uskyldig uskadelig Maade, at opleve saa mange forskiellige Hændelser, Sorger og Glæder?

Lorden.

Men naar De nu kunde blive en fornem Dame? Naar en fornem Herre beilede til Dem?

Julie.

Saa blev jeg en Kurvemagerinde.

Lorden.

Hvordan?

Julie.

Troer De da, jeg kunde elske og gifte mig med en Mand som slog mig ihjel?

Lorden.

Ihiel?

Julie.

Ja, den som slaaer mit Kunstnerliv ihiel, slaaer ogsaa mig ihiel; han dræber det Bedste i mig. Som hans Kone kunde jeg jo ikke dyrke min Kunst.

Lorden.

Man siger tidt, hvad De der siger, mit smukke Barn! fordi Tingen ikke finder Sted; naar nu virkelig en fornem Mand kom og friede til Dem —

Julie.

Saa skede der iaar, Mylord! hvad der alt skede ifjor, da en Baron fik Kurven af Jomfru Preville.

Lorden.

De lader til at have Characteer, min Deilige!

Julie.

Den kan man vel gierne have, fordi man spiller Andres. Men det maa jeg nu. Jeg har lovet min Broder ved table d'hôte idag, at holde en dum, indbildsk Landjunker for Nar. Min Broder spiller Marquis, og jeg Marquise. Deres Herlighed maa ikke forraade os!

Lorden.

Jeg giver Dem mit Æresord paa, det skal ikke skee. Men, smukke Julie! da vi formodenlig ikke oftere i Verden have en téte-à-téte — giv mig den Blomst, som sidder paa Deres Hat! Jeg vil lægge den i min Stambog. De har dog intet derimod?

Julie (giver ham den).

Aldeles ikke. Her er Blomsten, Mylord! Vor Samtale vil jeg lægge i min Erindrings Stambog; og den vil altid være mig et kiært Blad deri.

(Neier venligt og gaaer.)

Lorden.

Det er en fortræffelig Pige. — Og hun har Ret! Der kommer Garrick! Jeg vil træde tilside og fatte mig. Det er besynderligt, hvad den Kurvemagerinde har giort et Indtryk paa mig!

(Gaaer tilside.)

Garrick kommer.

Hvad Diævlen kan Lorden have at tale med mig om i Eenrum? Har han faaet at vide, at jeg giver mig ud for ham, og ham for mig? Saa er Fanden løs; saa fordrer han mig ud paa et Par Pistoler. Nei, det er sandt! Hvor kunde det skikke sig for hans Herlighed med en Mand som mig? Man maa slaae det Hele hen i Spøg, som det ogsaa er. Det værste er, det fordærver mig Spasen med de franske Skuespillere; jeg vilde føre dem bag Lyset, og staaer selv som en Giæk. Det er dumt! Det er yderst fatalt!

Lorden kommer.

Herr Garrick! Jeg takker Dem for den Ære De viser mig, at komme til mig.

Garrick.

Æren er min, Mylord! Hvad kan Deres Herlighed have at tale med en Mand, som De foragter?

Lorden.

Jeg foragter Dem ikke.

Garrick.

Eller, hvad der er det samme, hvis Stand De oragter. Jeg vil sige Dem reent ud: efter hvad der

er foregaaet imellem os, har jeg ikke troet, at skylde Dem nogen Delicatesse; og De kan ikke fortænke min foragtede Kunst i, om den hævner sig.

Lorden.

Jeg foragter heller ikke Deres Kunst, Mr. Garrick! Husker De, hvad De selv sagde, da vi skiltes ad sidst?

Garrick.

Hvad sagde jeg?

Lorden.

Det var Synd, at tage en Spleenpatient ilde op, hvad han gior i det onde Lune, som behandler ham selv værst.

Garrick.

Ak! naar De taler saaledes, saa er jeg aldeles afvæbnet. Der er — Om Forladelse, Mylord!

Lorden.

Hvad beder De om Forladelse for?

Garrick.

Jeg havde nær, i Tanker, rakt Dem min Haand.

Lorden.

Tillad mig at trykke den ret hierteligt!

Garrick (sagte).

Den Mand er jo reent omskabt.

Lorden.

Herr Garrick! tillad mig at forklare mig for Dem i faa Ord. — Jeg er Patient — det veed De. Jeg lider af et Onde, en Melankolie, der voxer lidt efter lidt, indtil den voldsomt kommer over mig; og sligt et Øieblik er farligt. Er det overstaaet, saa føler jeg

mig lettere. Det er ligesom om Sygdomsstoffet var udtømt, og maatte have Tid til at samle sig igien. Men — jeg haaber for Fremtiden! Min Sygdom næredes af Indbildninger, af skiæve Forestillinger, og det er en vigtig Ting, en stor Hielp for mig, at disse Forestillinger og Meninger klares og berigtiges. Jeg tilstaaer, jeg har hidtil laboreret med en urimelig Foragt for mine Medmennesker, hvilket bragte mig til at foragte Livet selv. For denne Foragt er jeg idag temmelig helbredet, og derfor takker jeg især Dem — og Deres.

Garrick.

Hvorledes?

Lorden.

Et stakkels Menneske, som jeg ogsaa foragtede og dog havde hiulpet, reddede mig siden Livet, og hialp mig saaledes meer, end jeg ham. Han tog mig for Dem; han troede, at den tragiske Scene, hvori han traf mig, kun var et Spil. Jeg lod ham, i min store Forlegenhed — blive i denne Tro. Jeg gaaer her under Deres Navn — det er en Uforskammenhed. (Rækker ham Haanden.) Tilgiv mig!

Garrick (glad).

Med største Fornøielse!

Lorden.

Forraad mig ikke!

Garrick.

Nei paa ingen Maade! Men saa bliver det ogsaa nødvendigt, at jeg giver mig ud for Deres Herlighed.

Lorden.

Det er just det, jeg vilde bede Dem om. Jeg skal befale mine Folk, at adlyde Dem, som Herre,

mens jeg er her. De laaner mig vel ogsaa imens Deres Tiener?

Garrick (gnider sig i Hænderne).

Ypperligt! Det glæder mig, at kunne være Deres Herlighed til Tieneste.

Lorden.

De er en brav Mand, Herr Garrick! Jeg skammer mig over et Øieblik at have miskiendt Dem.

Garrick.

Jeg haaber, at beholde Deres Agtelse, Mylord! endogsaa naar De ganske kiender mig.

Lorden.

Vi fortsætte Bekiendtskabet i Paris, i London!

Garrick.

Det vil være mig en stor Ære: (Lorden gaaer.) Lykken bedre end Forstanden! Og det har Forstanden slet intet imod; thi kiørte Forstanden aldrig med Lykkens Heste, og skulde den altid trække sin Vogn selv, saa kom den ikke langt! (Gaaer.)

Spisesalen i Værtshuset.

Preville som Vært. **Tienere** bære Middagsbordet, der staaer dækket i Baggrunden, længer frem paa Skuepladsen.

Preville
(sagte i Forgrunden).

Nu gielder det altsaa om at faae vor store herlige Garrick endnu en Smule venskabelig narret. Det lykkedes jo alt med Marquisen og Stratenrøverne. Men jeg længes ogsaa meget efter at see Prøver paa

hans sieldne Talent. Det er besynderligt, man taler saameget om Bevægeligheden i hans Ansigt; hidtil har jeg blot kunnet beundre Forsteningen i hans Lordsmaske Aldrig ved en Mine forlader den ham. — Der er han!

Lorden kommer.

Preville.

Behager Deres Herlighed nu at gaae tilbords? Maden kommer strax og Giesterne med. Vi have ogsaa Taffelmusik.

Lorden.

Meget gierne. Den Høne, jeg ikke fik til Frokost, har forstærket min Appetit.

Preville.

Deres Herlighed vil finde Giæster — Reisende af alle Stænder — En lystig Marquis — en dum Landjunker. Maaskee Tonen ved Bordet vil blive noget støiende.

Lorden.

Det skader ikke at have lidt Morskab under Maaltidet.

Musikanter komme spillende. **Fleury** som Marquis. Flere **Skuespillere** og **Skuespillerinder** i forskiellige Masker. **Dugazon** som Landjunker **Vinneuf,** høirøstet, næsviis og stammende.

Vinneuf.

Deres Te—tiener! mine Damer og Herrer!

Fleury (som Marquis).

Lad os tage Plads — sans façons.

Vinneuf.

Ja lad os det! (De sætte sig.) Mine Da—damer og Herrer hvde formo—odentlig en munter, sindrig Sa—mte-

tale over Bordet? Jeg holder meget af at te—tale, mens jeg spiser.

Marquis.

Faaer De da aldrig Tankerne i Vrangstruben?

Vinneuf.

Altsaa, for at begynde, hvor vi sl—ap; jeg kan forsikkre Dem Herr Marquis, at jeg ste—stammer —

Marquis.

Det hører jeg.

Vinneuf.

Ned fra en ældgammel Fa—milie.

Marquis.

Der kalder Dem Vintneuf.

Vinneuf.

Nei, Herr Mar—quis! Vin—neuf, ligesom mine Forfæ—fædre i 600 Aar.

Marquis.

Herregud! er den unge Vin saa gammel? De nedstammer maaskee fra Noah, den første Viintapper i Christenheden.

Vinneuf.

K—kan gierne være.

Marquis.

Eller maaskee Deres Stamtræ gaaer endnu høiere op, lige til Adam i Paradis.

Vinneuf.

Det er ikke usa—sandsynligt.

Marquis.

Var det Livets eller Kundskabens-Træ?

Vinneuf.

Livst—træet var for Adelen, Kundskabens for Bo—bo—bo—borgerne.

Marquis.

Maa jeg spørge Herr de Vinneuf, har Deres Familie udmærket sig ved Krigsbedrifter?

Vinneuf.

Ja, Herr Marquis. Baade i O—Oldtiden og i den se—enere Tid.

Marquis.

Jeg har dog aldrig læst om dem i Aviserne.

Vinneuf.

I Oldtiden var Aviserne endnu ikke opf—fundne; og i den senere Tid bliver Fort—tienesten ikke altid t—rykt, men ofte undertrykt. Min Fader var paa en vanskelig Post og svævede i bestandig Livsf—are; thi det var en farlig Fiende han havde at be—be—be—bestille med.

Marquis.

En bersmt Helt?

Vinneuf.

Ja paa en Maa—aade. Det var en navnk—kundig Mandrin, der blev levende ra—ra—radbrækket. Min Fader var General —

Marquis.

Det kan jeg tænke!

Vinneuf.

Toldforp—pagter.

(Han tager et lille Etui frem og lukker op.)

Marquis.

Hvad har De der?

Vinneuf.

Det er en Bryst—naal, som jeg nylig kiøbte af en Jøde.

Marquis.

Er De vis paa at Stenene ere ægte?

Vinneuf.

Ja baade han og hans Ka—kamerat svore mig det til.

Marquis.

Nu saa har De jo to lovlige Vidner paa det.

Vinneuf.

Men hvorfor staaer denne Stol ledig?

Marquis.

Det er min Søsters Plads. Hun var endnu ikke færdig med sit Toilette, da vi gik tilbords. Der er hun!

Julie Preville kommer.

God Dag, kiære Broder! Mine Damer og Herrer, lad Dem ikke forstyrre!

(Sætter sig.)

Vinneuf.

Min naadige Frø—øken! Det glæder mig inderligt at gis—giøre Deres Bekiendtskab.

Julie.

Der er intet Bekiendtskab giort, min Herre! fordi man tilfældigviis kommer til at sidde ved Siden af hinanden ved et table d'hôte.

Vinneuf.

Meget rigtigt. (Sagte til Marquiſen:) Deres Søſter har Forſtand!

Marquis.

Oh ſom en lille Diævel!

Vinneuf.

Der er intet Diævelſk ved hende, uden Skiønheden, jeg finder hende diævelſk ſmuk.

Marquis.

Obligeert!

Vinneuf.

Herr Marquis! Preſenteer mig for Deres Søſter!

Marquis.

Kiære Søſter! Maa jeg giøre dig bekiendt med Herr de Vinneuf, der ſtammer ned fra en ældgammel Familie. Han har i dette Øieblik kiøbt en deilig Bryſtnaal med herlige ægte Stene.

Vinneuf.

Bryſtnaalen er her! Hvad tyk— tykkes Deres Naade om den?

Julie.

Meget godt! Vil De ikke ſtrax ſætte den i Deres Kalvekryds?

Vinneuf (leer).

Giør De mig til en Kalv, naadige Frøken?

Julie.

Det maatte da være den første vittige Kalv jeg havde talt med i mit Liv.

Vinneuf.

Jeg vil, efter Deres Befaling, ſtrax ſtikke Naalen i Krydſet. (Han ſtikker ſig i Fingeren.) Au!

Julie.

Bi, lad mig hielpe Dem! (Hun stikker ham Brystnaalen fast.)

Vinneuf.

Min naa—dige Frøken! Det er en farlig Sag at lade sig stikke med Naale, saa nær Hier—tet af et deiligt Fruentimmer; Naalen kunde let t— trænge dybere.

Pierre Marteau kommer som Kok, og siger til Preville, der sidder som Vært ved Bordet:

Husbond! maa jeg tale et Ord med ham?

Preville

(staaer op og gaaer hen i Forgrunden med Pierre).

Nu, hvad vil du?

Pierre (sagte til ham).

Herr Preville! Der er kommen en fremmed Maske, som ikke hører til Selskabet; jeg veed ikke, om han maa agere med?

Preville.

Hvad er det? (Han giver Musikanterne et Vink, de spille; Selskabet spiser. Preville taler sagte med Pierre, gaaer ud et Øieblik med ham, kommer strax tilbage, vinker igien og Musiken tier.) Det er et underligt Tilfælde! Der render et halvgalt Menneske omkring her i Egnen fra Daarekisten i Nabostaden. Han gior ingen Fortræd, siger man, og derfor lader man ham gaae løs. Han har faaet at vide, her er Middagsselskab, og har indbuden sig selv til at spise med. Det er en Englænder, som har tilsat, hvad han eiede, her i Frankrig, og endelig ogsaa Forstanden. Dersom Deres Herlighed —

Lorden.

En halvgal Landsmand? Det vil meget fornøie mig at see ham. Han er min Giæst! Jeg betaler for ham.

Flere af Selskabet.

En gal Englænder? — O, det var rart! — Bring ham ind!

(Fleury og Dugazon vinke ad Preville og han gaaer hen og taler sagte med dem.)

Dugazon.

Hører han til vore Folk? Er det maaskee Carlin?

Preville.

Nei, det er en virkelig Halvgal. Men lad ham kun komme! Det forøger Illusionen af det Hele, naar en saadan Personage af det virkelige og dog uvirkelige Liv blander sig deri.

(Han gaaer ud og henter Garrick, der kommer vanvittig, klædt som Pilegrim, med langt hvidt Haar og Skiæg, i en Munkekappe, med en Stav i Haanden.)

Garrick

(seer sig om og hilser meget høflig).

God rolig Nat, mine Herrer og Damer! og Tak for godt Compagnie.

Preville.

Han begynder bagfra.

Garrick.

Jeg seer, her er stor Soirée. Hvor lyst! Hvilken deilig Lysekrone!

Julie (leer).

Han peger ud paa Solen.

Garrick

(sætter sig med ved Bordet).

Vær saa artig og sid ned!

Preville

(rækker ham en Tallerken.)

Hvem er De, min Herre, med Tilladelse?

Garrick.

Jeg er en Læge.

Preville.

En Læge?

Garrick (spiser).

For de Sunde.

Preville
(leer og skænker i hans Glas).

Saa finder De lutter Patienter her. Maa jeg byde Dem nogle af vore Draaber? Jeg er Apotheker.

Garrick.

Jeg er ingen Hader af Medikamenter; de fordærve Sundheden, og jeg er kied af dette Liv.

Preville.

Deres Navn er —?

Garrick.

Spinoza!

Preville.

Er det muligt?

Garrick.

Nei, min Herre! Det er umuligt. Thi jeg er ingen Tydsker, ingen Jøde, ingen Philosoph, jeg forstaaer ikke Latin, og jeg er ikke død.

Preville.

Og dog Spinoza? Det maae da være en Anden af samme Navn.

Garrick.

Nei, nei; jeg er den store, afdøde, berømte Spinoza.

Preville.

Hvorledes skal jeg forstaae det?

Garrick.

Maaskee har De ikke Forstand nok. Der hører stor Forstand til at forstaae Spinoza.

Julie (leer).

Det er morsomt!

Garrick.

Men dersom jeg skal tale, saa maae de Musikanter tie. De blæse saa uforskammet, at man ikke kan høre sine egne Ord.

Julie.

De tie jo bomstille!

Fleury
(sagte til hende).

Tys! man maa altid snakke gale Folk efter Munden. (Giver dem et Vink.) Nu tie de, min Herre! Vær igien saa artig at føre Ordet alene.

Garrick.

Den Ene der med Fagotten snøvlede, som om han havde mistet sin Næse i et Lazaret. Og Trompeten — Hør, du Trompeter! Est du en Franskmand?

Trompeteren.

Nei, jeg er en Tydsker!

Garrick.

Tænkte jeg det ikke nok? Saamegen Vind er der ikke engang i en Franskmand.

Preville.

Siig mig, min Herre —

Julie (sagte).

O nei, kiære Fader! Lad mig! (Høit:) Siden De er saa klog, min Herre! kan De da sige mig: hvorfor ere Roserne saa røde, Violerne saa blaae og Lilierne saa hvide?

Garrick.

Roserne kysſede Venus, lille Jomfru! Hun er ſminket, veed De, — det ſmitter. (Han ſtryger hende med Fingeren paa Kinden.)

Preville (ſagte).

Der fik du din Nysgierrighed betalt.

Julie.

Og hvorfor ere Violerne blaae?

Garrick.

Af Sentimentalitet. De læſte for mange følſomme Canzoner, da de groede ved Vaucluſekilden.

Julie.

Det er ſmukt! Og Lilierne, hvorfor ere de hvide?

Garrick.

De ere døde Engle.

Julie.

Ere Englene døde?

Garrick.

Døde og borte; der er Ingen, ſom troer meer paa dem.

Preville.

(til Lorden halv ſagte).

Det er Noget for Deres Herlighed! De Herrer Englændere holde meget af en vis philoſophiſk, humoriſtiſk Affind, og den ſtore Shakeſpeare var iſær ſtor i denne Genre: Alle hans Helte og Heltinder ere gale. Hamlet er gal, Ophelia er gal, Kong Lear er gal med ſin Svite; Macbeth og Lady Macbeth ere gale paa deres Maade —

Garrick (ſtaaer op).

Gud give, De ogſaa var gal, Herr Vært! ſaa havde De ikke en ſaa miſerabel hiemmegiort Forſtand.

Naar jeg seer Engelen Gabriel igien, skal jeg dog bede ham gisre Dem en bedre Forstand.

Preville.

Kiender De Engelen Gabriel? De siger jo, Englene ere døde.

Garrick.

Og begravede, ligesom jeg. Vi ere Sovekammerater. Jeg vilde havt ham med idag; men han havde ingen Tid, for han skulde spændes i Galetrøien.

(Larm udenfor Scenen.)

Preville.

Hvad er det?

Pierre kommer.

Nu er Fanden løs! Der er Birkedommeren, med en Flok Politibetiente

Birkedommeren kommer med Følge.

Birkedommeren.

Om Forladelse, at jeg forstyrrer Selskabet; men Embedspligt byder, at gribe en Bedrager, der har indsneget sig her under en fremmed Herres Navn, for at narre en stakkels Tosse. Ha ha! der have vi Herr Marquis'en. Og hvor er Tossen?

Vinneuf.

Han er her! — (Griber sig i det.) Det vil sige: her er den Ma—nd, som er bedraget; hvis jeg er bebedraget. Hvad for noget? Er det ingen rigtig Mark—quis?

Birkedommeren.

Nei, min Herre!

Vinneuf.

Saa var det vel heller ingen rigtig Jo—øde, der solgte mig Brystnaalen.

Birkedommeren.

Jo, det har sin Rigtighed. Diamanterne ere Glas!

Vinneuf.

Herr Be— Birkedommer! er De blot kommen her for at sige mig Ubeha—ageligheder, saa kan De ge—gierne gaae igien.

Birkedommeren.

Er det Takken jeg faaer, fordi jeg redder Dem?

Vinneuf.

En smuk Redning! Kan De ska— skaffe mig Pengene tilbage?

Birkedommeren.

Nei! Men jeg kan frelse Dem fra at miste fleer; thi kiender jeg den falske Marquis ret, saa lader han det ikke blive derved, hvis han ikke forekommes.

Marquis.

Min Herre! jeg taaler ikke, at De fornærmer mig. De skal staae mig til Ansvar for Deres Insolence. Jeg har blot moret mig med at føre denne forfængelige Nar bag Lyset. Jøden er en god Ven af mig; sine Penge skal den Herre faae igien.

Vinneuf.

Hvad for noget? De understaaer Dem, at k—kalde mig Nar? Jeg fordrer Satisfa—faction, og det paa Stedet.

Marquis.

Paa Stedet? Ei, ei! Hvorfor ikke paa Bordet?

Vinneuf.

Paa B—ordet? For mig gierne. Der kan vi slaaes, saa Alle see derpaa.

(Han springer op paa Bordet og drager sin Kaarde.)

Marquis.

Ogsaa det! Jeg er til Tieneste.

(Han springer ogsaa op paa Bordet. De fægte.)

Birkedommeren.

Og det i Rettens Nærværelse? Uden Secondanter? (Til sine Folk:) Skiller dem ad! Griber dem! Retten skal dømme. Den stakkels Dosmer skal ikke falde for Bedragerens mere vante Klinge.

Vinneuf (springer ned).

Do—osmer? De kalder mig en D— Dosmer? Nu er De min Mand! De slaaes vel ikke paa Kaarder og P—istoler, min Herr Blæksmører, — (knytter sine Næver.) Men jeg kan ba— ba— bakses, som en Englænder, og jeg skal betale Dem Deres Grovhed.

(Slaaer ham for Brystet.)

Birkedommeren.

Nu ere I begge lige strafskyldige. I Vagten med dem begge!

Preville.

Min Herre! Det var Spøg. Jeg caverer for Herr Marquis'en.

Birkedommeren.

Spiller Værten under Dække med Bedragerne? I Vagten med ham ogsaa! Med det hele Compagnie!

Lorden (stolt).

Jeg skal dog ikke ogsaa med i Vagten?

Birkedommeren

(paa eengang i en ærbødig Tone).

De? Nei, tvertimod — (Han klapper i Hænderne,

Alting bliver roligt.) Vi ere tvertimod Alle her, for at drikke Deres Skaal.

(Alle staae venligt smilende og betragte Lorden.)

Preville (til Lorden).

Herr Garrick! Det er Tid, at vi ophæve et Incognito, som lader til at genere Dem. Théâtre français, af hvis Medlemmer De her seer endeel, har den Ære, at hilse Dem paa fransk Grund! (Meget artig:) Herr Garrick skal have sagt, at de franske Skuespillere ikke kunde illudere Dem; det glæder os, at det dog nu er skeet. Velkommen i Frankrige! Den store Garrick leve!

(Det gientages af Alle, som drikke Skaalen, undtagen af den Vanvittige.)

Preville.

Endnu engang —

Garrick træder bydende frem.

Engang er nok! — Ere I gale? De undvige mig og vende mig Ryggen, medens de drikke min Skaal. — Eller var det maaskee ogsaa Spøg? Ja ja, jeg mærker det nok, I ville giække mig. De er en Skiælm, Herr Vært! De kiender mig ret godt. De veed nok, at jeg er Garrick, og vil sætte min Beskedenhed paa Prøve.

Preville.

Er De nu Garrick?

Garrick.

Jo, det er jeg altid, naar jeg ikke spiller Comødie eller Tragødie.

Preville.

Og nylig var De jo Spinoza.

Garrick.

De siger jo selv, at Spinoza er død; hvorledes kan jeg da være en død Mand?

Preville (utaalmodig).

Nei, med slige Affindige er der intet Udkomme. Gaa De hiem, min gode Ven! til Deres — Institut! (Giver ham noget.) Der har De lidt at kiøbe Snuustobak for; man siger, De er en stor Ven af Snuustobak.

Garrick (forbittret).

Nei, det er for galt. En saadan Foragt giør mig rasende. Det begynder at løbe vildt omkring i mit Hoved, som et Fyrværkeri, som Ixions Hiul. Erkiender mig for Garrick! siger jeg Jer, og spiser mig ikke af med en Priis Tobak, naar jeg kommer og besøger Jer; — eller ved Apollo! ved alle Muser og Gratier, jeg slaaer Jer for Panden med denne Herkuleskolle, og styrter Jer alle til Tartarus!

(Han løfter en Stol op med stiv Arm.)

Alle.

Han raser! Han er bindegal! Afsted, afsted!

(De ville Alle ud af Døren.)

Lorden (i Døren).

Her kommer Ingen ud.

Dugazon.

To gale Englændere? Vi ere om en Hals!

Garrick

(altid endnu som vanvittig).

Ha, ha, ha! Nægt nu, at jeg har overvundet Jer! I vilde narre mig, men ere fangne i Eders egen Snare. Jeg siger dem reent ud, at jeg er Garrick, og dog løbe de fra mig og flye mig som Pest. Hvis det ingen Seier er, saa have Alexander og Cæsar heller ikke seiret. Tak, Shakespeare!

Preville.

Hvad skal man troe?

Dugazon.

Mon dette ikke er den rigtige Garrick?

Garrick

(afkaster leende Forklædningen).

Det kunde vel være! (Hilser dem Alle venligt) Deres ærbødige Tiener, mine Damer og Herrer!

Preville (glad).

Der have vi ham! Ja, det kan man begribe. Fylder Glassene, før det kommer til videre Explication. Nu kunne vi da virkelig i Sandhed drikke den store Garricks Skaal. Han leve!

(De gientage det Alle, klinke og drikke.)

Garrick.

Mine Venner! Lader os drikke Frankrigs og Englands — og vort store Landsmandsskabs — Kunstens Skaal! — Jeg maa forresten have den Ære at sige Dem: jeg har aldrig et Øieblik tvivlet om de franske Skuespilleres Talenter. Det Rygte: jeg skulde have sagt, de kunde ikke illudere mig, er grundfalskt. Men det glæder mig, at dette falske Rygte gav os Alle Anledning til en Spøg, hvorved vi kom til at vise hinanden, hvad vi kunde, uden Digterhiælp.

Alle.

Garrick leve!

Garrick.

Men — oprigtig talt — langt kunne vi dog ikke komme uden denne Hiælp! Altsaa: Moliere og Shakespeare!

De Franske.

Shakespeare og Moliere!

Madame Merci

(stikker Hovedet ind ad Døren og spørger):

Men begynder Comedien da ikke snart?

Garrick.

Den er forbi, lille Mo'er!

(Teppet falder.)

Den lille Skuespiller.

Et Lystspil.

Ackermann, Skuespiller og Theaterdirecteur.
Madame Ackermann, hans Kone, Skuespillerinde.
Frederik Schrøder, en Dreng paa sexten Aar, hendes Søn med hendes første Mand.
Stuart, Liniedandser og Taskenspiller.
Madame Stuart, hans Kone.
Koch, Skuespiller.
Baron von Feuerwagen.
Baronessen, hans Frue.
Riemert, en gammel Skomager.
Von Prachten og
Tre andre Officerer.
Lise, Opvartningspige.
En Tiener.
Keithaand, en Tyv.
Soldater.

Handlingen foregaaer i Aaret 1767, i et lille Fyrstendømme i Tydskland.

Første Handling.

Stue i et Værtshuus.

Frits. Riemert.

Frits.

Det er saa varmt; jeg maa endelig drikke noget Vand.

Riemert.

Det skulde du ikke, Frits! Du fordærver din Mave med det Slabberads. Der er intet bedre Middel mod Hede, end Brændeviin. Vil du ellers have Vand, saa er der vel ogsaa Raad for det. Der hænger en Klokkesnor.

Frits.

Det er herligt i disse Værtshuse, det er ligesom i et Feeslot i de gamle Eventyr; man behøver blot at gnide paa en Lampe, saa kommer der strax en Aand, eller i det mindste et Legeme, og spørger: Hvad godt?

(Ringer.)

Lise kommer.

Hvad godt?

Frits.

Sagde jeg det ikke nok?

Liſe.

Hvad er til Tieneſte, Mosſis!

Frits.

Aa mit ſmukke Barn! kan jeg ikke faae en Flaſke godt koldt Vand?

Liſe.

Jeg bringer Viin, Brændeviin og Øl. Vil Han have friſkt Vand, min friſke Fyr! ſaa gior han bedſt i at hente det ſelv fra Poſten.

Frits.

Ja troer du jeg er bange for det? (Kyſſer paa Fingeren ad hende.) Ædelmodige Skiønne! Jeg ſkal ſtrax være hos dig igien.

(Han gaaer).

Liſe.

Det er en Galfrands.

Riemert.

Det lader kun ſaa, lille Jomfru! Han er tidt melankoliſk nok.

Liſe.

Er han maaſkee forelſket?

Riemert.

Det kunde vel være. (Sagte:) Men ikke i hende.

Liſe.

Er det maaſkee en ung, riig Herre, ſom reiſer incognito?

Riemert.

Ja ung er han, og incognito reiser han; men riig er han ikke, Gud bedre!

Lise.

Det er et smukt ungt Blod. Det fortryder mig halvveis, at jeg beed ham af.

Riemert.

Nu, han faaer vel ikke Vandskræk for det.

Lise.

Hvad er det ellers for en Fyr?

Riemert.

Det er en Acteur.

Lise.

Herregud! det stakkels uskyldige Barn saa tidlig forført! Hører han maaskee til Ackermanns Bande, som kom her iforgaars?

Riemert.

Det er Ackermanns Stedsøn.

Lise.

Nei, er det muligt?

Riemert.

Faderen Ackermann forlod Drengen Schrøder i Krigens Tid i Kønigsberg, med et tomt Theater, som han fik Lov til at leie ud. Men der kom ingen; og den stakkels Frits havde maattet omkomme af Nød, hvis ikke et christent Menneske havde taget sig af ham.

Lise.

Hvem var det?

Riemert.

Det skikker sig ikke, at rose sig selv.

Lise.

Var Han ogsaa ved Theatret?

Riemert.

Ja ved Theatret var jeg; — jeg var Controlleur.

Lise.

Ja ja! Hvis de Folk ikke vare, saa kom man jo ikke ind.

Riemert.

Tvertimod, mit Barn! Hvis de Folk ikke vare, saa kom der altfor Mange ind.

Lise.

Men troer Han, jeg har Tid til at staae her og sladdre med Ham? — Siig mig bare kort og godt, hvorledes gik det siden den stakkels Dreng?

Riemert.

Det gik ham saadan, at han ikke fik Lov til at gaae længer.

Lise.

Hvad for noget?

Riemert.

I den latinske Skole, mener jeg, da Skolepengene udebleve.

Lise.

Hvad gjorde han saa?

Riemert.

Saa gjorde han ingenting. Saa kom han til mig og klagede sin Nød. Og jeg forstod ham, skiøndt jeg ikke kunde Latin.

Liſe.

Hialp Han ham da?

Riemert.

Ja! med alt hvad jeg ikke havde. Jeg var næſten ligeſaa fattig ſom han. Men jeg havde dog en Stue, der ikke var ſtor nok til mig ſelv; den deelte jeg med ham. Jeg ſatte ham ved mit Bord; men jeg ſatte ingen Mad paa Bordet. Jeg delte ogſaa min Seng med ham, men der var ingen Sengklæder i Sengen. Og nu ſkulde Hun bare ſeet Drengens Taknemmelighed, da jeg overøſte ham med alle disſe Velgierninger.

(Det ringer.)

Liſe.

Nu kommer jeg ſtrax! Og hvad lærte da nu den ſtakkels Dreng?

Riemert.

Jeg lærte ham to Ting, hvormed han godt kunde ſlaaet ſig giennem Verden, hvis han havde lært det tilgavns.

Liſe.

Hvad var det?

Riemert.

At ſye Skoe og at drikke Brændeviin. I begge Dele bragte han det ikke ſynderlig vidt.

Liſe.

Nu kan jeg begribe, hvorfra den Vanddrikken reiſer ſig. Men, Skomager, hvorfor deler Han da Skiæbne med den fattige Dreng?

Riemert.

Af Kiærlighed og Troſkab. Veed Hun hvad det vil ſige, lille Jomfru?

Liſe.

Nei, de Paſſioner kiender jeg Gud ſkee Lov ikke endnu. (Det ringer.) Har det ſaadan en Haſt? Hvorfor har Han da den lille Acteur ſaa kiær, Skomager?

Riemert.

Er det et Under, naar han har været i Galgen for min Skyld?

Liſe.

Ih vor Herre bevares!

Riemert.

Saa ſandt ſom jeg er ærlig: han kom i Galgen for min Skyld.

(Det ringer.)

Liſe.

Ja ring I kun! Nu begynder Hiſtorien at blive morſom.

Riemert.

Seer Hun vel, den ſtakkels Frits fandt mig ſidde der og fortvivle i min fattige Enſomhed. Fryſe giorde vi, ingen Pind Brænde var der i Kiøkkenet, — Kaalen i Haugen var opſpiiſt; ikke en Praas var der at tænde. Vi kukkelurede i Morke, ſaae ud af Vindvet paa Karlsvognen, ſom blinkede; Sneen gniſtrede i Maanſkin. — Nu var der juſt den Formiddag hængt en ſtor Gavthy, uden for Byen, ſom længe havde fortient det. Det var en klingende Decemberfroſt; Sneen føg alt tykkere og tykkere —

Liſe

(hopper og klapper i Hænderne).

O det var deiligt! det var deiligt! Jeg hører intet heller, end om Syndere der ſkal rettes, og gyſelige Spøgelſehiſtorier.

Riemert.

„Ja" — slap det mig ud af Munden — „naar man havde saadan en Lok, saa havde man ingen Nød." — „Hvad for noget?" spurgte Frits. Nu skal Hun vide, lille Jomfru, hvor jeg er fra, har man den Overtro, at hvo der eier en Haarlok af en hængt Tyv, den kan aldrig komme i Forlegenhed.

En Opvarter kommer.

Men Lise! hvor bliver du af? Hele Huset ringer efter dig.

Lise.

Om de sloge mig ihiel, gik jeg ikke af Stedet. Vart lidt op for mig, Johan! Jeg skal være dig til Tieneste igien.

(Opvarteren gaaer.)

Lise.

Nu da? Det var en Haarlok I vilde have?

Riemert.

Hvad gior min eiegode Frits? Han løber ud i Nat, Storm og Snee, klavrer op ad Galgebiælken til Tyven, skiærer en Lok af hans Hoved; og — inden jeg veed et Ord deraf, — staaer han hos mig i Stuen igien, lægger Lokken paa Bordet, og siger: „Der er Talismanen! Det skulde glæde mig, hvis den kunde hiælpe."

Lise.

Det var da afskheligt! Havde han ikke mere Angst for den Døde? Ikke mere Agt for Velanstændighed?

Riemert.

Han havde mere Angst for at den Levende skulde døe, end for at den Døde skulde leve op igien.

Lise.

Hialp den da?

Riemert.

Ja Gu hialp den! Den hialp mig til ydermere at kiende Drengens fortræffelige Hierte.

Lise.

Blev det ikke til Andet? Og over det Narreri staaer jeg her og glemmer alle Giæsterne.

(Hun gaaer.)

Riemert

(alene. Seer ud af Scenen).

Hvem kommer der? Jh Guds Død — er det ikke netop Stuarts som jeg vilde undgaae? Naa, nu seer der godt ud! Nu er Fanden løs igien. Er hun ligesaa smuk som hun var før? (Seer ud.) Hun er s'gu smukkere. Stakkels Frits, hvordan vil det nu gaae dig!

Stuart kommer med sin **Kone**, fulgt af **Frits.** Hun har Kiærminder i Haanden.

Stuart.

Frits! Nei, mine Øine have ikke bedraget mig.

Frits.

O jeg kiendte Dem strax! Hvilken Lykke! Jeg troede, De vare reiste til England.

Stuart.

Det var ogsaa min Hensigt; men da jeg hørte, din Stedfader kom her til Byen, hvor jeg tilfældigviis opholder mig, fik jeg Lyst til at oppebie hans Ankomst, og maaskee gaae i Compagnie med ham et Par Maaneders Tid. Han kom først igaar, jeg har endnu ikke talet med ham.

M. Stuart.

Vi komme fra en Spadseregang. Egnen er saa skiøn! — Floden løber tæt forbi det gamle Skovkloster.

Stuart (munter).

Nu hvordan gaaer det, Frits? Ligesom jeg havde isinde at tage dig med til London, fik du jo Brev fra din Stedfader, at du skulde til Lybek og staae i Lære. Du havde dog gierne fulgt os; men min Kone holdt dig en moralsk Forelæsning over, at Børn bør adlyde deres Forældre; og saa lød du da; jeg veed ikke, om det var dem eller hende; men det veed jeg nok, at det skeete med vaade Øine.

Frits.

Maatte det ikke røre mig, en stakkels næsten Fader- og Moderløs, at skilles fra de eneste Mennesker, der havde viist mig Godhed?

Stuart.

Er den gode Skomager Riemert da intet Menneske?

Riemert.

Mig regner han ikke blandt andre Mennesker, Herr Stuart! thi vi ere eet Legem og een Siæl.

Frits (til M. Stuart).

De har lært mig saameget! De har dannet mig til min Kunst; og hvis jeg er bleven et ordenligt ungt Menneske, saa har De forvandlet mig dertil, fra en Gadedreng.

Riemert.

Ja det kan jeg bevidne!

Stuart.

Nu, hvordan gik det da paa Reisen fra Konigsberg til Lybek?

Riemert.

Gud forlade Dem, Herr Stuart! at De har lært den Dreng at voltigere paa slap Linie. Det skulde han

da ogsaa paa Skibet, og saa tog han sig ikke iagt, men faldt ned, og havde nær slaaet alle de deilige Tænder ind i Munden, som vor Herre har begavet ham med — til ingen Nytte.

M. Stuart (bekymret).

Kiære Frits, De har dog ingen mistet af deres Tænder?

Frits (leer).

Nei, de sidde der alle endnu.

Niemert.

Til Tieneste! — Altid skulde han øverst op i Masten, ligesom de forvovneste Matroser; for han er som Abekatten: alt hvad han seer, skal han giøre efter. Men vor Herre velsigne Dem, Herr Stuart! for de Taskenspillerkunster, De lærte ham. Man kalder dem brødløse; — men det er den største Løgn; thi det var det Eneste, efter Skibbrudet, som skaffede os Brødet paa et Eiland midt i Østerhavet, der hedder Christiansøe, eller Ærteholm, og beboes af et vildt Folkeslag, der ikke taler andet end Dansk.

Stuart.

De glemmer, at min Kone er dansk.

Niemert.

Om Forladelse! Jeg er en gammel Æsel. Ja det havde været godt, hvis vi havde havt hende med, som Tollmetzger; og det ønskte Frits ogsaa tidt nok; saa havde vi meget bedre kunnet forklare os for Ærteholmerne.

M. Stuart.

Men da De nu kom til Lybek, kiære Frits?

Frits.

Lykkeligviis fik jeg et Brev fra min Stedfader. Paa min Moders Forbøn havde han forandret sin Beslutning, og kaldte mig hiem, for hos ham at fortsætte min Kunst.

Riemert.

Hvorover Kræmmeren blev saa glad; — nemlig over at blive af med ham igien — at han klædte ham op fra Top til Taa.

Stuart.

Har du allerede været hos din Stedfader?

Frits.

Nei, Reisen gielder just lige derhen. Vi komme paa Apostlenes Vogne.

Stuart.

Veed du, at han boer tre Huse herfra?

Frits.

Nei!

Stuart.

Dersom min Kone og jeg ikke først skulde giøre et Besog, saa kunde vi følges ad derhen.

Frits.

Det vilde være mig til stor Nytte, hvis De vilde lægge et godt Ord ind for mig, hos min Stedfader.

Stuart.

Det skal jeg nok.

M. Stuart.

Vi skal ikke bagtale Dem.

Frits (henrykt).

O jeg takker Dem ret inderligt!

Stuart (leer).

Fordi hun ikke vil bagtale dig?

Frits (Til M. Stuart).

De har plukket Blomster.

M. Stuart.

Kiærminder! De voxe dernede ved Floden i stor Mængde.

Frits.

O man behøver ikke at gaae saa langt, for at finde dem.

M. Stuart.

Farvel, saa længe!

(Stuarts gaae.)

Frits

(staaer længe og stirrer efter hende, derpaa siger han, som vaagnende af en Drøm):

Jeg vil bede Pigen, for gode Ord og Betaling, at overlade mig et lille Kammer, hvor jeg i al Hast kan klæde mig lidt om.

Riemert.

Nei, een af Delene, Frits! Giør hun det for gode Ord, saa behøver du ikke at betale; og forlanger hun Betaling, saa behøver du ingen gode Ord at give hende.

Frits.

Kun et Øieblik!

(Han tager en Kiærminde op, som M. Stuart har ladet falde og siger sagte:)

Lod hun Kiærminden falde der med Villie?
Er den et Tegn paa Lykkens Atterkomst?
Der er dog ingen Roser, ingen Lilie
Saa sød, som slig en venlig lille Blomst! —

(Han kysser den, giemmer den paa sit Bryst og gaaer.)

Riemert.

Jeg troer ſ'gu han giør Vers! Ak, Frits, Frits! hvordan vil det nu gaae dig, hos din hidſige Stedfader? Og hvordan gaaer det mig? Bliver jeg Controlleur igien eller ei? Og Hiertet har du fuldt af Sorg og Bekymring. Thi jeg veed, at du er forlibt i den deilige Madame Stuart. Og ſkiondt du ikke taler derom, ſukker du dog desmere, hvergang vi komme forbi en Gyldenlak, en Lakai, et Kildevæld eller et Maanſkin. — Det er min Troſt, at han drikker ſaa meget Vand. Men Poeterne ſige jo, at alle Jordens iiskiolende Vande ikke formaae at ſlukke Elſkovs Ildebrand. — (Efter at have grundet et Øieblik:) Jeg haaber, det er Løgn! (Gaaer.)

Værelſe hos Ackermanns.

Madame Ackermann. Koch.

M. Ackermann.

Kiære Koch! maa jeg udbede mig en Godhed af Dem?

Koch.

Gierne, Madame Ackermann! Er det en lille Rolle, De er i Forlegenhed med? De veed, jeg hielper, hvor jeg kan. Er det en Tiener, ſom ſkal melde en Fremmed? Et Bud?

M. Ackermann (ſmilende).

Ja, et Bud er det rigtignok, men ikke paa Theatret. De veed, min Frits kommer tilbage idag. Men uagtet det inderligt glæder mit Moderhierte, ſkiælver og bæver jeg.

Koch.

Hvorfor?

M. Ackermann.

I to Aars Tid savnede den stakkels Dreng Alt; vi sendte ham ikke en Skilling.

Koch.

Havde han ikke det hele store Theater at leie bort?

M. Ackermann.

Jo, naar Nogen vilde leie det. Men hvo brød sig vel i Krigens ødelæggende Tid om Theater og Skuespil? Den Mand i Konigsberg, som lovede Ackermann at tage sig af Drengen, var et slet, uordentligt Menneske. Det vidste vi ikke. Den stakkels Frits maatte forlade Skolen, gik for Lud og koldt Vand; og hvis ei en fattig Skomager havde taget sig af ham, var han reent forkommet.

Koch.

Ei, frisk Mod, Madame Ackermann! Drengen befinder sig jo vel, har lært Skomagerprofessionen, Liniedandsen, Taskenspillerkunsten; han har lidt Skibbrud, staaet tre Dage i Lære hos en Hosekræmmer; og saaledes beriget med Verdens- og Menneskekundskab, vender han tilbage til Skuepladsen igien.

M. Ackermann.

De spøger! Men hvorledes skal jeg møde ham som Moder? Og dog har min Samvittighed intet at bebreide mig; jeg bad Ackermann tidt nok; men saa god en Mand han er, er han dog haard og egensindig; sielden havde han desuden selv Noget; han har gaaet meget igiennem i denne Verden, og troer, at Modgang er Geniets bedste Skole.

Koch.

Det troer jeg ogsaa. Disse Drivehusplanter bliver der sielden noget Stort af.

M. Ackermann.

Men man skal dog ikke forsætlig bringe et stakkels Barn i Nød, i det daarlige Haab, at alting vil lykkes.

Koch.

Hvormed kan jeg da nu tiene Dem?

M. Ackermann.

Med at møde ham paa Veien, forberede, stemme ham i den gode Tone for sin Fader. Ackermann er en fortræffelig Mand; men — den ulykkalige Hidsighed! — Frits er ogsaa kort for Hovedet; det ene Ord tager let det andet, og jeg forudseer den grændseløse Ulykke, at neppe er min Søn kommen indenfor Døren, saa jager Stedfaderen ham bort igien.

Koch.

Det skal have gode Veie. Jeg skal nok lære ham sin Rolle.

M. Ackermann.

Han skal ingen Rolle spille; han skal kun vise sin Fader den sønlige Ærbødighed. Skynd Dem nu afsted! Der kommer min Mand.

Koch.

Nei, det er en gammel Skakkerjøde. (Til Jøden, som kommer ind, i Jødedialekt:) Det er Skade, jeg ikke har Tid at blive, saa kunde jeg lære noget af dig, Smaus! Det er just mig, der spiller Jøderne! (Gaaer.)

Jøden med en stor Pose under Armen.

Der Herr kalder mig Skakkerjede? Ja ja, det faaer jeg finde mig i, for det er jeg sku ogsaa.

M. Ackermann.

Men jeg har intet at skakkre med dig, Moses!

Jøden.

Madammen kalder mig Mauſes? Ja ja, det faaer jeg finde mig i; for det hedder jeg ſku ogſaa.

M. Ackermann.

Det er et ſtort Navn. Giør det Ære!

Jøden.

Ja det er ſku altfor godt til mig. Jeg kunde gierne naies med at være opkaldt efter een af de ſchmaa Profeter, eller Konger i Israel.

M. Ackermann.

Men du gaaer forgiæves her; thi jeg har intet at ſkakkre med dig.

Jøden.

Ach! Madammen miſchkiender mig! Hun troer, jeg er een af diſſe Seelenverkopere, der gaaer omkring ſom en brelende Leve, og opſluger Studenterne dereſes gamle Klæer. Tværtimod! jeg vil ikke keve noget af Madammen; jeg vil ſælge noget til Madammen.

M. Ackermann.

Men jeg vil ikke kiøbe noget af dig.

Jøden.

Det kan Hun ſku ikke lade være! Hun er jo Direktriſche for en Comediantſpillerbande, og de Folk have neppe hvad de kan ſkiule dem ſelv med, mindre hvad der hører til ſaa ſtore Potentater, ſom de hver Aften ſkal agere. Jeg gaaer ikke ſelv paa Comedie, for jeg har forſchvoret at nide nogen Fornaielſe, ſom koſter Penge; men jeg læſer Plakaterne, og ſaa har jeg en godt Ven, der fortæller mig Indvolden af Comedien; og ſaa har jeg det ſku ligeſaa godt ſom de Andre.

M. Ackermnan (leer).

Hvad troer du da, jeg trænger til?

Jøden.

Madammen skal spille Semiramis; og det er en babyloniske Fruentimmer, en Dronning, hun maa sku være brellant klædt. Hun stikker hendeses Mand ihiel, for at faae hans Krone. Men hvor er Kronen? Har De tænkt paa den? See her er sku en Krone til Kong Ninus af uægte Guld, med falske Diamanter. Den skal De have for to Rigsdaler. Ved Lis seer den ud, som den havde kostet hundredtusind.

M. Ackermann.

I Mørke maa den tage sig endnu bedre ud.

Jøden.

Og her er en Lischtrings Kiole med ægte Fiskebeens-skiørt til Fru Semiramis. Lad Folk see til deres Aine, naar Hun faaer den paa, saa schpiller Hun sku eengang saa rerende.

M. Ackermann.

Og her er en Dreng med Paryk og Skiæg paa, der vil spille gammel Jøde, og bilder sig ind, at hans Moder ikke kiender ham. (River Skiægget og Paryken af ham.)

Frits.

Ja det troer jeg nok, naar Graaden staaer mig i Halsen. — Moder! søde Moder! (Han omfavner hende.)

M. Ackermann.

Frits, mit elskede Barn!

Frits.

Jeg vilde overraske dig, og saa overrasker du mig.

M. Ackermann.

Lad mig ret see paa dig! (Kysser ham.) Slemme Dreng! hvorfor har du redet dig saadan til? Jeg kan jo neppe kiende dig igien.

Frits.

Du kiendte mig kun altfor godt!

M. Ackermann.

Ak, stakkels Dreng! du har havt det ondt. Det var ikke min Skyld.

Frits.

Det veed jeg! Du er min virkelige Moder; men jeg har en Stedfader.

M. Ackermann.

Miskiend ham ikke, Frits! Han holder af dig, — han agter dine Anlæg; men han var i Krigens Tid selv tidt i stor Trang. Han troede, at du bortleiede Theatret.

Frits.

Ja, jeg kiender nok hans sangvinske Forhaabninger og choleriske Fordringer.

M. Ackermann.

Tag dig iagt, min bedste Dreng, for at gisre ham vred! Modsiig ham ikke, disputeer ikke med ham. Du skal strax spille med os. Du skal have Gage, som de Andre — Ugepenge. Du skal faae det bedre, end du nogensinde har havt det.

Frits.

Ak, min bedste Moder! det tvivler jeg ikke om. Nu har jeg jo dig!

M. Ackermann (lytter).

Der kommer Nogen op ad Trappen; det er vist Ackermann.

Frits.

Nu vil jeg spille Jøde for ham med, og presentere ham en Rytterveksel fra hans forlorne Søn i Königsberg.

M. Ackermann.

Frits, er du afsindig? Det var jo den sande Maade, at faae ham opbragt igien. Nei! gaae ind i mit Sovekammer, vask dig, klæd dig om! Hvor har du dine egne Klæder?

Frits (i Jødedialekt).

Her i Posen!

M. Ackermann.

Saa skynd dig! Og naar jeg kalder, træd da frem for din Stedfader, som en venlig, ærbødig og fornøiet Søn.

Frits
(løber sig bag Øret).

Den Rolle vil blive vanskeligere, end den foregaaende. (Gaaer.)

Ackermann kommer meget hæftig ind, kaster Hatten fra sig og tørrer Panden.

Det gaaer aldrig godt! Det er en Skandal!

M. Ackermann.

Hvad er det lille Mand? Kunne Skuespillerne ikke deres Roller?

Ackermann.

Fortræffeligt! Paa dem er der intet at udsætte. Men den forbandede Smører, som skulde male mig Kilden! Det er ikke Vand, det er smeltet Bly, grøn Andemad. Og saa den ulykkelige Statist, der skal staae med Fakkelen, naar Helten dør. Det er mig umuligt at faae den Karl til at sætte et bedrøveligt

Ansigt op; og saa holder han Fakkelen saadan, at den sætter det dumme Fiæs i fuldt Lys, og fordærver mig hele Scenen. — Har du ikke noget at give mig at drikke?

M. Ackermann (leer).

Der staaer Viin, Sukker og friskt Kildevand paa Bordet.

Ackermann (drikker).

Ah, det giorde godt.

M. Ackermann.

Jeg vil bede Koch om at holde Fakkelen.

Ackermann.

Stakkels Koch maa altid holde her.

M. Ackermann.

Men hør, Ackermann! Jeg har en ung Skuespiller at presentere dig, som ønsker at engageres.

Ackermann.

Har du allerede talt med ham? Synes du om ham?

M. Ackermann.

Ja, jeg synes godt om ham; men jeg dømmer maaskee partisk, for jeg er i Slægt med ham.

Ackermann.

Saa? Det maa da være langt ude.

M. Ackermann.

Nei, det er temmelig nær. Han bærer endogsaa mit Navn. (Kalder:) Kiære Schrøder! Vær saa god, at komme ud! Min Mand venter Dem.

Ackermann.

Hvad Fanden! er han i dit Sovekammer?

M. Ackermann.

Ja, jeg har jo sagt dig, at vi ere Nærpaarørende.

Frits kommer ordenligt klædt og bukker meget dybt.

Ackermann (leer).

Frits! Galfrands! Er du der? Nu, det er mig kiært! Velkommen hiem.

Frits
(kysser hans Haand).

God Morgen, kiære Stedfader!

Ackermann (med Følelse).

Kald mig ikke Stedfader! det veed du, jeg ikke kan lide. Jeg har dig saa kiær som en virkelig Fader, naar du som god, velartet Søn viser mig den skyldige Agtelse og Lydighed. — Du har været paa Collegiet og lært Noget?

Frits.

Ja, saalænge jeg kunde; men jeg maatte forlade Collegiet igien.

Ackermann.

Jeg veed det. I Krigens Tid maatte vi jo forlade alting. Det gior mig ondt; men det var ikke min Skyld; jeg havde intet at dele med dig.

Frits.

Jeg har aldrig klaget.

Ackermann.

Nei, det var just Feilen. Hvorfor skrev du mig ikke til?

Frits.

Jeg vidste ikke, hvor Brevene skulde hen.

Ackermann.

Du var for stolt, for magelig til at skrive.

Frits.

Jeg skrev engang et langt Brev, men fik intet Svar.

Ackermann.

Det har jeg ikke faaet. — Du har vel ofte lidt baade Hunger og Tørst?

Frits.

Ja.

Ackermann.

Og Skibbrud?

Frits.

Ja.

Ackermann.

Nu, det er mig kiært! Modgang er en god Skole.

Frits.

Ja, hvis Hunger og Elendighed kunne danne et Menneske, saa maa jeg være bleven fuldkommen.

Ackermann.

Jeg vilde sætte dig i Lære hos en Kræmmer; der havde du faaet Mad og Drikke fuldt op.

Frits.

Mennesket lever ikke af Brød alene.

Ackermann.

Vel svart!

Frits.

Men han maa dog ogsaa have Brød.

Ackermann.

Du kunde ikke holde ud at staae med Alenen bag Disken?

Frits.

Jo — tre Dage.

Ackermann.

Det kan jeg lide! Du vil heller gaae Kunstens tornefulde Sti med os?

Frits.

Og plukke Roser!

Ackermann.

Af den Ungdomsdrøm vil jeg ikke vække dig.

Frits.

Man drømmer undertiden Tal, som komme ud.

Ackermann.

For mig gierne! Vi spille Jacob von Tyboe i Overmorgen; troer du, at du kan spille Peers Rolle?

Frits.

Jeg troer, jeg kunde spille alle Rollerne i Stykket.

Ackermann.

Saa maa du være von Tyboe, skiøndt du er noget spædlemmet. Stortalenheden mangler dig ikke.

Frits.

Jeg skal lære Peers Rolle til Middag.

Ackermann.

Og jeg skal instruere dig.

Frits.

Maa jeg ikke spille den førstegang uden Instruction?

Ackermann.

Er du allerede saa stor en Mester, at du ikke taaler Rettelser?

Frits.

Jo gierne; naar jeg bare først maa have Tid til at begaae Feilene.

Ackermann.

Begynder du nu igien?

M. Ackermann (bedende).

Frits!

Frits (fatter sig).

Deres Veiledning vil være mig til største Nytte.

Ackermann.

Det skulde jeg mene!

En Opvarter kommer.

Herr Baron Kammerherre von Feuerwagens Tiener melder, at Baronens Vogn holder dernede, og at Herr Baronen strax agter at gisre Herr Ackermann og Madammen et Besøg. (Gaaer.)

Ackermann

(skudter sig utaalmodig).

Herre Gud i Himlen! Jeg har gaaet og aset den hele Formiddag paa Prøven. Det er en Hundedagshede! Jeg havde haabet at kunne sidde lidt her i Kisligheden i Ro; og saa kommer den Nar. — Kan jeg ikke nægte mig hiemme?

M. Ackermann.

Kiære Ven! det gaaer aldrig godt; det er jo en stor Ære, han viser os.

Ackermann.

Ak, gid Fanden havde hans Ære! Han kommer kun for at more sig, for at dræbe Tiden; og saa skal det endda ansees for en Naade.

M. Ackermann.

Han gielder jo Alt hos Fyrsten.

Ackermann.

Han gior Fanden! Fyrsten er for viis og forstandig en Herre til at bryde sig om den Nar.

M. Ackermann.

Men hans Kone er en høist elskværdig, aandfuld Dame, Prindsessens bedste Veninde; og det er ved hende, han har udvirket os Tilladelsen at spille her. Klogskab byder at vise ham Venlighed; han er jo selv venlig.

Ackermann.

Ja, det er af den Slags Herrer, som kysser og klapper i eetvæk, medens de støde Folk i Siderne med Albuen og træde dem paa Tæerne.

Frits.

Ja saa vil jeg da gaae ind og læse paa min Rolle.

M. Ackermann.

I det andet Værelse! (Hun viser ham ind i et Sideværelse.) Der er Herr Baronen.

Baron von Feuerwagen kommer.

Ja, her er jeg. Ha, ha, ha! Det havde De ikke ventet? Og hvorfor ikke? Troer De, det er en Skam for en Cavalleer at vise en udmærket Artist Agtelse? Paa ingen Maade. God Dag, min Kiære! Hvordan gaaer det? God Morgen, Madame Ackermann!

M. Ackermann.

Herr Baron! det er virkelig for stor Ære —

Baronen.

Hvorfor det? Besøgte ikke Jupiter og Mercure Philemon og Bausis i deres Hytte og opfyldte deres Ønsker? Troer De, jeg deler Mængdens Fordomme, og foragter en god Acteur?

Ackermann (fortrædelig).

Nei, det har jeg aldrig troet, Herr Baron! De er en fornuftig Mand, og enhver Dumhed maa være Dem væmmelig.

Baronen.

Nu, min Kiære! en Fordom er endnu ingen Dumhed. Lad os ikke kalde det Dumhed, vi kunde blive ilde farne. Jeg forsikkrer Dem, der er fornemme, kloge Herrer, selv lærde Mænd, som dele disse Fordomme, uden i mindste Maade at være dumme.

M. Ackermann.

Ganske vist, Herr Baron! Hav da den Godhed, ikke at røre ved et Saar, hvoraf vi lide uforskyldt.

Ackermann (rask).

Lider du, Sophie? Jeg kan forsikkre Dem, Herr Baron, jeg lider slet ikke, jeg er aldeles ikke saaret. — I Grækenland kunde en Skuespiller blive Hærfører!

Baronen.

Og i Rom var han Slave, eller Frigiven.

Ackermann.

I Spanien og England var det Prælater og Munke, som først opførte Comedier i Kirkerne.

Baronen.

Og i de protestantiske Lande gaaer endnu ingen Præst, Aar 1767, paa Comedie.

Ackermann.

Ja, saa forskiellige ere Tiderne. Der har været Tider, Herr Baron! hvori der ingen Adel var, og hvad staaer Dem inde for, at de aldrig komme igien?

Baronen.

Det ville vi ikke haabe! Men jeg kan forsikkre Dem, at jeg ofte har ærgret mig over, at gode Skuespillere ikke komme i godt Selskab, hvor man dog blot lærer den finere Tone, som de i det høiere Skuespil ikke kunne undvære.

Ackermann.

O ja! Naar vi skulle forestille Standspersoner. Men glem ikke, Herr Baron! at Skuespillerens vigtigste Rolle er, at fremstille Mennesket i sin sande, dybe Natur; og at Livet i de galante Cirkler er oftest dødt, eensformigt og tvungent. Skuespilleren burde, efter min Mening, egenlig altid føre et eventyrligt, vagabundisk Liv; i det selskabelige Liv har han intet at giøre, der er han ikke længer Acteur, der er han Tilskuer; og jo mere uforstyrret og ukiendt han sidder i sin Krog og lytter, jo bedre.

Baronen.

Ha, ha, ha! Herr Ackermann holder paa Paradoxen. Og jeg kan nok lide denne Maade. Ja, min kiære Ackermann! De og Deres Kone ere virkelig et sandt Kunstnerpar. Hvad har De været før, gode Ackermann? Kammertiener hos Feldtmarskal Münnich, ikke sandt?

Ackermann.

Min Fader var Landmand; jeg studerede Saarlægekunsten, blev mod min Villie hvervet til Soldat, avancerede til Vagtmester, har lugtet Krudtet i alle Feldslag med Feldtmarskallen, og deelt Faren med ham. Han holdt meget af mig, jeg glemmer ham aldrig. Har De været Militær, Herr Baron?

Baronen.

Nei, min Kiære! Jeg er gaaet Hofveien, den civile Carriere.

Ackermann.

Den er ogsaa nemmere.

Baronen.

Ak! der voxer ogsaa Torne paa den. — Nu vel, hvordan er De tilfreds med vort Theater? Det er for lille, ikke sandt? Jeg har saa tidt bedet Hans Durchlauchtighed om at lade os bygge et stort, ret stort Theater. — Naar man har været i England og Italien — Men Hans Durchlauchtighed vil ikke.

Ackermann.

Gud velsigne Hans Durchlauchtighed for det! Tro De mig, Herr Baron! naar Theatrene blive store, saa blive Skuespillerne smaae. Et Theater skal ikke være større, end at man overalt kan see deres Ansigtstræk og høre de fineste Nuancer af deres Stemme.

Baronen.

Men naar det nu ikke kan rumme Tilskuerne.

Ackermann.

Saa blive Tilskuerne hiemme til en andengang, det styrker Appetiten. Derimod kunde det let kisle Lysten, naar man altfor ofte kom i det tomme Huus.

Baronen.

Men nu den store Opera?

Ackermann.

Hvor den faaer alt for stort Indpas, der God Nat, Skuespillerkunst!

Baronen.

Men den morer dog meest, og Skuespillets Hovedhensigt er at more.

Ackermann.

Nei, Herr Baron! den er at forædle Morskaben. Derfor hører jeg, at der i den store Holbergs Fødeland saa sindrigt skal staae over Theatret: „Ei blot til Lyst!" Det er et godt Tankesprog, Herr Baron! det burde staae over ethvert Theater.

Baronen (sagte).

Det Menneske siger mig paa en plump og uforskammet Maade imod i alting. Det fortryder mig halvveis, at jeg har taget mig af ham. (Høit:) Ja Farvel, min kiære Ackermann! Det fornøier mig, at De har det saa godt, og er saa vel tilfreds. Gid De aldrig maa blive vakt af den Illusion.

Ackermann.

De kalder det Illusion?

Baronen.

Ak ja, hvad er hele Livet andet, philosophisk talt. Farvel, Madame!

M. Ackermann (ærbødigt neiende).

Tillad mig, Herr Baron, at takke Dem! Vær forsikret om, at vi skiønne paa Deres Godhed. Ranken maa have en Stamme at slynge sig til, hvis den skal trives.

Baronen (venlig, smigret).

Ranken maa have en Stamme? En meget smuk Lignelse! Meget vel sagt!

M. Ackermann.

Og en saadan fandt vi i Dem. Min Mand deler mine Følelser!

Ackermann (sagte).

Jeg gior Satan!

M. Ackermann.

Undskyld ham, hvis —

Ackermann (opfarende).

Hvad skal Baronen undskylde, kiære Kone? Der er ingenting at undskylde. Jeg troer, at have talet ret fornuftigt med Herr Baronen, og ikke sagt et Ord, som jeg ikke har givet mine Grunde for.

Baronen.

Tilforladelig! De er ligesaa god Philosoph, som Acteur, min Kiære! A revoir! (Sagte:) Det er en Stud; men Konen er en excellent Kone, for hendes Skyld vil jeg see igiennem Fingre med Studen.

(Han vil gaae.)

M. Ackermann.

Jeg beder at formelde min Respekt til Hendes Naade, Fru Baronessen!

Ackermann (sagte).

Og til de unge Junkere, — og til Jagthundene!

M. Ackermann.

Hvis hun tillader mig at giøre min Opvartning —

Baronen.

Det vil enchantere hende. Hun har seet Dem spille i Dresden; hun har roest Dem meget for Prindsessen. (Betænker sig.) Hvordan var dog nu den Lignelse, De anbragte saa smukt? Ranken —

M. Ackermann (med Vægt).

Maa have en Stamme at slynge sig til, hvis den skal trives.

Baronen.

Rigtig! Meget smukt, paa min Ære! (Sagte:)

Stamme! Det sigter hen til mit Stammetræ. (Høit:) Jeg skal raportere det paa høiere Steder. A revoir!

(Gaaer.)

Ackermann.

Ranken! — Du skulde heller taget ham paa Skiødet og redet Ranke med ham.

M. Ackermann.

Der har du characteriseret ham: Et stort Barn, men et godt Skind!

Ackermann.

Hm! Du har i Grunden Ret. Vi behøve ham. Min Hæftighed og Utaalmodighed løbe af med mig. (Rækker hende Haanden.) Jeg takker dig! Du styrer Skibet, naar det vil kuldseile.

M. Ackermann.

Det er ingen Sag at seile, naar man har god Vind; og den bovner altid i dine Seil.

Ackermann (leer).

Nu giør hun mig til en Vindmager, og jeg maa takke hende til.

Stuart kommer med sin **Kone**.

Stuart.

Guds Fred!

Ackermann.

Stuart! Velkommen!

Stuart.

Her er jeg! Og der er min Kone. Maa jeg giøre Madame Ackermann bekiendt med hende?

(Damerne hilse hinanden venligt.)

Ackermann.

Ak, det er din unge Kone! — En Kiøbenhavner-

inde og en udmærket Dandserinde, som vi have hørt saameget Godt om. (Bukker for hende.) Rygtet har ikke overdrevet, hvad Skiønheden angaaer.

Stuart.

Ja, Ackermann! hun kommer fra Holbergs Fædreland.

Ackermann.

Fra Holbergs! Ak, den store Mand! Jeg har spillet i de fleste af hans Stykker. Nogle af mine bedste Roller findes i dem. Den politiske Kandestøber, den Stundesløse, Jakob von Tyboe, Jeronimusserne. Men han er død, og vi faae aldrig hans Mage. Selv Moliere stod tilbage for ham.

Stuart (stolt).

Men ikke Shakespeare!

Ackermann.

Han dannede sig ogsaa i et eventyrligt, vagabundisk Liv.

M. Stuart.

Nei, Herr Ackermann! han var Professor ved Universitetet, og levede meget stille, eensformigt som Peberssvend, den ene Dag som den anden.

Ackermann.

Ja, det var siden, da han ogsaa blev Baron. Men ikke i sin Ungdom, Madame Stuart! Jeg har læst hans Levnet. Uden næsten at eie en Skilling, gik han paa Reiser, flere Gange, udsatte sig for Hunger, Frost og Fierdedagsfeber; kogte selv sin Mad i Amsterdam, Paris og Rom, under Navn af Mikkel Røg, efter et Pas, han havde laant af en god Ven, da hans eget var kommet bort. O, det har moret mig usigeligt!

Stuart.

Ja hør nu, Ackermann! jeg har noget Vigtigt at tale med dig.

M. Ackermann
(venlig til Madame Stuart).

Skal vi gaae ind i mit Værelse, medens Herrerne afgiøre deres Sager?

M. Stuart.

Gierne!

M. Ackermann.

De vil finde min Søn der. De kiender ham jo alt. — De har viist ham saa megen Godhed! —

M. Stuart.

Ak, er han allerede kommen? Jeg troede, vi skulde melde ham. (M. Ackermann og M. Stuart gaae.)

Stuart.

Nu vel, Ackermann! Tilfældet bringer os sammen igien; hvad synes du, om vi atter gik i Compagnie? Min Kone dandser godt, hun vil være god i dine Balletter; og jeg slaaer min Linie op, naar I ere færdige, — giør mine Taskenspillerkunster, — saa strømme der Penge til Huset. Jeg vil betroe dig det: jeg er alt en formuende Mand, og driver mere min Kunst af Lyst end af Nødvendighed Det vil more mig, at være endnu et Aarstid i Fælledskab med dig.

Ackermann.

Hør mig, min Broder! Lad os tale ærligt og ligefrem! Du er oprigtig, og jeg vil tilstaae dig ligesaa ærligt: jeg er en fattig Mand. Men jeg gaaer ikke i Compagnie med dig.

Stuart (spodsk).

Ei, ei, er jeg ikke fornem nok?

Ackermann (i samme Tone).

Gud bevares! jeg veed jo, at du er en Stuart, af gammel skotsk Kongeblod.

Stuart (stolt).

Du troer, som de Andre, at det er usel Pral? Jeg foragter Eders Tvivl, thi jeg veed, hvad jeg er.

Ackermann.

Nu ja, det bør Enhver vide om sig selv. Her kommer du til mig som Liniedandser og Taskenspiller, og som saadan svarer jeg dig.

Stuart.

Hvad har du mod mine Kunster? Ere de ikke ærlige?

Ackermann (leer).

Jo — den ene! Du gaaer ærligt paa Linie; men en Taskenspiller, maa du dog tilstaae mig, kan umuligt gaae ærligt tilværks.

Stuart.

Spøg tilside!

Ackermann.

Godt! Jeg kan gierne tale Alvor; bare jeg ikke bliver dig for alvorlig. Det morer mig ogsaa at see en god Taskenspiller og Liniedandser; men — suum cuique, Hver Sit! Det er nu engang bleven min Grille, at forsøge paa at giore Theatret til en Menneskekundskabens, en Sædernes Skole. Eckhof og Lessing have samme Tanker; din Garrick i England ligesaa.

Stuart.

Hvad Usædeligt øver jeg?

Ackermann.

Aldeles intet! Men disse gymnastiske Øvelser,

disse morsomme Illusioner vedkomme ikke min Kunst. De drage Tilskuernes Opmærksomhed —

Stuart.

Fra det Vigtigere!

Ackermann.

Den store Hob fornøier sig mere over det Sandselige, end over det Aandelige. Dersom du i en Skole —

Stuart.

Jeg troer ikke, Publikum vil finde sig synderligt smigret ved at betragtes som Skoledrenge.

Ackermann.

Der gives ogsaa Høiskoler!

Stuart (spodsk).

Ak, Herr Professor! tag ikke ilde op, at jeg ogsaa holder Forelæsninger, skiøndt jeg ikke har taget Graden.

Ackermann.

Jeg finder mig i din Spot, jeg takker dig for dit Venskab; — thi jeg er aldeles overbeviist om, at det er af Godhed for mig, at du vil gaae i Compagnie med mig. Du vilde bringe de fleste Penge til Huset.

Stuart.

Og deelte dog Halvt med dig.

Ackermann.

Jeg burde slaae til; — men — kald mig en gammel Giæk, — en forfængelig Kunstner; — jeg giør det ikke. Jeg vil ikke takke dig for Brødet; kan jeg ikke fortiene det ved min egen Kunst, saa vil jeg sulte. — Jeg veed meget godt, at du paa en let Maade

følelig kan hævne dig. Du behøver blot at slaae din Linie op og giøre dine Kunster paa samme Dag som jeg spiller, saa løber Alverden til dig, og mit Huus staaer tomt.

Stuart (stolt).

Det giør jeg ikke; paa saa lav Maade hævner sig ingen Stuart. Jeg siger til dig, ligesom Abraham sagde til Loth: Skil dig fra mig! Hvis du vil til Venstre, saa gaaer jeg til Høire, og drager du til Høire, saa gaaer jeg til Venstre. Farvel! Vi sees aldrig meer.

Ackermann.

Troe mig, jeg skiønner paa din Høimod.

Stuart (hidsig).

Det er ikke Høimod — det er Stolthed! Du har fortørnet, forsmaaet mig; det tilgiver jeg aldrig.

Ackermann.

Forstaae mig ret!

Stuart.

Jeg forstaaer dig! Du sætter dit jammerlige Abespil, at efterligne Spidsborgernes Befippelser, Dumheder, Engstelser, Kiævlerier og huuslige Sorger, over den ædle Kunst, nær beslægtet med Billedhuggerens, at vise et velbygget, kraftigt Legem i alle Stillinger, at spøge med Naturens Love, den alt betvingende Ligevægt og Tyngde, for, som en Fugl uden Vinger, at svæve i Luften. Du leger, i dine daarlige fransk-tydske Tragedier, død hvert Øieblik, i største Sikkerhed for dit Liv; jeg er hvert Øieblik i virkelig Livsfare, medens jeg stolt lader som jeg var i Sikkerhed, og spøger med Døden. Vor kolde, tvivlende Tid forkaster alt Overnaturligt; — jeg forsikrer dig: i mit Høiland,

paa Skotlands Bierge — Men derom vil jeg nu ikke tale! — Mine Kunster give dog en Følelse af slige Virkninger; og idet jeg bedrager den store Hob, vækker jeg en Studsen i dens Barm, der har en dybere Grund, end den selv veed. — Farvel!Ræk mig din Haand!

Ackermann.

Farvel, Stuart! (Stuart klemmer ham, saa han raaber:) Au! lad være! Jeg veed jo nok, du er stærk.

Stuart.

Du er ogsaa stærk! Du har med dine brede Skuldre tilbageholdt et stort Vognmandslæs, der vilde vælte. Men du er en Dreng i Kræfter mod mig. Jeg tvinger dig i Knæe!

Ackermann (synker i Knæe).

Menneske! er du forrykt?

Stuart.

Farvel! Nu kan du sige, at du til Afsked har knælet for en Stuart. (Gaaer.)

Ackermann.

Det er da en uforskammet Karl! (Løber efter ham.)

Madame Ackermann og **Madame Stuart** komme ind fra Sideværelset, fulgte af **Frits**.

M. Ackermann.

O min Gud! de ere komne i Klammeri. Jeg iler efter Ackermann, at holde ham tilbage, at der ingen Larm skeer paa Gaden. (Gaaer.)

M. Stuart (sukker).

Saa maae vi da nu afsted igien! Vort Liv er som Trækfuglens.

Frits.

O Madame Stuart! De fortryder vist, at De har giftet Dem med det vilde, uregierlige Menneske.

M. Stuart.

Nei, kiære Frits! det gior jeg sandelig ikke; thi jeg elsker ham, ellers havde jeg ikke taget ham.

Frits.

Ja De har elsket ham.

M. Stuart.

Troer De, Kiærligheden er af saa svag Natur, at den saa let gaaer over?

Frits.

Nei — den sande Kiærlighed —

M. Stuart.

Og hvad overbeviser Dem om, at min var falsk?

Frits (fortvivlet).

Troløse!

M. Stuart.

Er De forrykt?

Frits.

Ja jeg troer vist, jeg bliver det.

M. Stuart (deeltagende).

Kiære Frits! De veed, hvormeget jeg holder af Dem. Det vilde være mig utaaleligt, sørgeligt, at skilles fra Dem i Vrede. De er endnu et Barn, Frits! og saaledes har jeg taget Deres Følelse. Men De er et ungt Menneske med Genie; Geniet udvikler sig tidligt, og kan i Livets Vaar ikke undvære det samme Sværmeri. De maatte have Een at sukke for; og saaledes blev jeg Deres Dulcinea.

Frits (bitter).

Og jeg Deres Don Quixote. De forhaaner mig ovenikisbet.

M. Stuart.

Nei, ved Gud ikke! De har et ømt, blidt Væsen, en elskværdig Delikatesse, som min Mand savner. Men jeg elsker ham dog ligefuldt, og han er langt mere poetisk, end De troer. Deres Godhed for mig rører mig; var De ældre, kunde De maaskee blive mig farlig, nu er jeg farlig for Dem. Thi disse Følelser maae ikke gaae for vidt; og derfor takker jeg Gud og min Skiæbne, som adskiller os saasnart igien.

Frits

(griber en Pistol, som hænger paa Væggen).

Hvis De reiser bort, skyder jeg mig en Kugle for Panden.

M. Stuart.

Rasende!

(Idet Frits hæver Pistolen, gaaer den af.)

M. Stuart.

Gud i Himlen!

(Hun løber ind i Sideværelset.)

Ackermann kommer hurtig tilbage.

Er du gal? Hvad giør du?

Frits (trodsig).

Jeg skyder Pistoler af. — (Idet Faderen griber efter Stokken, siger han mere fattet:) — Eller rettere sagt, den knaldede af, da jeg rørte ved den.

Ackermann.

Hvi tog du den ned af Sømmet?

Frits.

Jeg vilde see om den var ladt.

Ackermann.

En smuk Maade at prøve Pistoler paa. Kommer du nu igien med dine Slyngelstreger?

Frits.

Hør, Stedfader! Jeg taaler ikke længer, at De kalder mig Slyngel. Jeg er voxet fra Riset! (Stamper grædende i Gulvet.) Ved Gud! jeg er intet Barn meer, skiøndt man tager mig derfor.

Ackermann.

Nei, men en uforskammet Dreng er du; og at du endnu ikke er voxet fra Kiæppen, det skal snart med blaae og brune Striber staae skrevet paa din Ryg.

Frits.

Tyran! Bøddel!

(Han løber ud af Kiøkkendøren, Ackermann forfølger ham med Stokken.)

Anden Handling.

Værelse i Værtshuset.

En Harpe i Krogen.

Stuart. **Frits** i gallonerede Klæder, med Kaarde ved Siden.

Stuart.

See nu, Frits! Nu er du pyntet. Du er ikke længer Dreng, og skal ikke lade dig behandle som Dreng. Din Stedfader kan dog ikke dye sig. Bliv hos mig! Vær lystig! Du skal faae et Værelse i Værtshuset hos mig.

Frits.

Og hvis min Stedfader kommer, for at hente mig?

Stuart.

Saa forsvarer jeg dig.

Frits

(gaaer hen for Speilet og sætter en trekantet galloneret Hat paa, som laa paa Bordet).

Om Forladelse, at jeg sætter Hatten paa i Stuen. — Den klæder godt. Og Kaarden! (Han trækker den ud og ind.) De maae vide, jeg kan fægte!

Stuart (leer).

Det er lidt, som fornsier Børn!

Frits.

Nu kalder De mig jo selv Barn.

Stuart.

Den hele Tidsalder, det hele Land her er barnagtigt. De gaae udmeiede, som Ugler; og du maa ogsaa see ud som en Ugle.

Frits.

Men kiære Herr Stuart, bliv ikke vred, — da De dog er saa riig, hvorfor gaaer De da i den Harlekinsdragt, naar De ikke dandser paa Linie?

Stuart.

Er du forrykt? Kalder du det Harlekinsdragt? Min skotske Hue, mine naturlige Lokker, min Plaid af Tartan, saadan som jeg bar den paa mine Bierge. Intet i Verden kunde faae mig til at skifte Dragt. Det ærgrede mig nok, da jeg maatte trække de fordømte Buxer paa.

Frits.

Gaaer man ikke med dem i Skotland?

Stuart.

Saalidt som i Paradis, før Syndefaldet.

Frits.

Der maa være hedt i det Land.

Stuart.

Nei, der er bidende koldt.

Frits.

Hvor kan man da holde det ud?

Stuart.

Vanen! — Veed du hvad? du maa ogsaa have Parykken paa; den har kostet mig mine gode 10 Rbd.

(Han sætter en Paryk paa ham.)

Frits
(seer sig i Speilet).

De har Ret, man seer reent forbandet ud i den Dragt. (Kaster den af igien.) Nei, Parykken vil jeg ikke have paa. Det kan jeg ikke holde ud.

Stuart.

Det kommer du dog til herefter.

Frits.

Nei! med Hovedet vil jeg gaae som Adam i Paradis, før Syndefaldet.

Stuart.

Det er en varm Dag. Sæt dig hos mig! Drik et Glas Rhinskviin. (Skiænker for ham.) Det kisler.

Frits
(nipper af Glasset).

Har De intet Vand?

Stuart.

Jeg drikker aldrig Vand, uden paa Fieldene; dette Moseslim kan jeg ikke faae ned.

Frits (drikker).

Saa gaae alle Skotterne saaledes klædte? — Og have de Alle saadanne Harper? Spille og synge de Alle? Vil De ikke synge mig en Vise enden? Det var da en herlig Sang, om den Edvard, der havde dræbt sin Fader, paa sin Moders Tilskyndelse. Og De sang den med et Udtryk —

Stuart (mork).

Jeg har givet Lærepenge.

Frits.

Gud i Himlen!

Stuart.

Frygt ikke! Jeg er ingen Fadermorder; men — jeg har dræbt min Broder!

Frits.

Deres Broder?

Stuart.

I Tvekamp — af Nidkiærhed. — Vi beilede til een Brud — Malvina! — Hun er ikke meer. — Vi styrtede rasende mod hinanden; — Og derfor gik jeg som Kain i Landflygtighed, da jeg havde fældet Abel.

Frits (trøstende).

Han var jo ogsaa Kain mod Dem.

Stuart.

Troer du, jeg ellers havde forladt mit Høiland, hvor jeg var agtet i min Klan, som en af de Ypperste? — Jeg er en Stuart! —

Frits (naiv).

Er det virkelig sandt?

Stuart.

Dumme Spørgsmaal! Men naar de Gamle tvivle, saa kan vel et halvt Barn ogsaa. Hvad vare Stuarterne andet, fra Begyndelsen af, end en Helte- og Hyrdeslægt mellem Fieldene? Fra den samme nedstammer jeg.

Frits.

Og er Liniedandser!

Stuart.

Det var ikke Nød og Trang, der lærte mig mit lystige Haandværk, det var naturlig, medfødt Tilbøielighed. Saaledes har jeg giøglende giort en Reise giennem det forkiælede Europa, — incognito, om du vil. Jeg har bortsprunget min Fortvivlelse, og længes nu

hiem igien. Vil du reise med til England? Vil du see Garrick? Det er en Mand! Kom, drik! Vi ville drikke Du's.

Frits.

Ak, det er altfor stor Ære!

Stuart.

Jeg gider ikke hørt det dumme De. Det forstyrrer mig i Fortroligheden. — Din Skaal!

Frits.

Nu vel da! Din igien! (De slynge deres Arme i hinanden og drikke.) Ha, ha, ha! Jeg kan ikke bare mig for at lee.

Stuart.

Finder du det saa latterligt?

Frits.

Nei — men saa selsomt — saa ædelmodigt; og — oprigtig talt — jeg troer, jeg leer, for ikke at græde.

Stuart.

Latter og Graad sidde løse paa dig. Men saa maa det være hos en god Skuespiller.

Frits.

De — du har seet Garrick; er han virkelig saa stor?

Stuart.

Selv stor, større ved Shakespeare.

Frits.

Det skal have været en overordenlig Digter. Ham kiender jeg slet intet til.

Stuart.

Det er tilgiveligt; men at din Stedfader, der giver sig Mine af en Apollo, ikke kiender ham, — det er

dumt. Der gaae de og deklamere slette tydske Oversættelser af daarlige franske Tragødier. De vide ikke, hvad Tragisk er. Dog, det er sandt, Lessing — han veed det.

Frits.

Ak, giv mig en Idee om Shakespeare!

Stuart.

Jeg vil ikke holde dig Forelæsninger; men jeg vil give dig en Mundsmag; for en Knøs med Genie maa det være nok, og gisre dig hungrig efter meer. — Først Hamlet!

Frits.

Prinds af Danmark.

Stuart.

En melankolsk, blød, tankefuld, god Yngling, — skal hævne sin Fader paa Moder og Stedfader.

Frits.

Han havde ogsaa en Stedfader?

Stuart (smilende).

Ja, han var værre end din. Han seer sin Faders Aand om Natten og raaber:

I Engle, Naadens Budskab, staaer os bi!
Vær en velsignet Aand, et Nattespøgels,
Bring Himmelluft, hvad eller Helveddamp!
Din Hensigt være værdig eller slet;
Du kommer i saa gaadefuld en Ham,
At jeg maa tale til dig. See, jeg kalder
Dig Hamlet, Fader, Danerkonge. Svar!
Jeg brister af Uvidenhed! Saa sig,
Hvi dine fromtindviede jordede Been
Har sønderslidt Liiglagenet; hvi Graven,
Hvori vi dig saa rolig skrinlagt saae,

Har aabnet sine svare Marmorkiæver,
Og dig opkastet atter. Hvad betyder
Det, døde Legem! at i fulde Rustning
Du gienbesøger Maanens Dæmringslys,
Til Nattens Skræk; mens vi Naturens Giække
Igiennemrystes dybt af Rædselstanker,
Som ikke vore Siæle kan forstaae.

Frits.

O, det er herligt!

Stuart.

Eller naar Kong Lear, som har miskiendt sin Datter Cordelia, nu endelig, efter et poetisk Raseri over de andre Døttres Utaknemmelighed, faaer Forstanden igien og siger til Cordelia, i det Øieblik, han med hende tages til Fange:

Kom! vi vil i Fængsel!
Og synge som to Fugl' i Buret sammen.
Naar du velsignes vil, da knæler jeg,
Anraaber dig om din Tilgivelse.
Saaledes vil vi leve, bede, synge,
Fortælle gamle Eventyr og lee
Af gyldne Sommerfugl i Magtens Solskin.

Og naar de have hængt hende i Fængselet, og Lear kommer med hendes Liig i sine Arme og raaber:

Min stakkels Glut er hængt! Ei Gnist af Liv!
Hvi har en Hund, en Hest, en Muus dog Liv,
Men du ei Aande, kommer aldrig meer!
Ak, aldrig, aldrig, aldrig, aldrig, aldrig!
Opluk mig denne Knap! — Tak, Tak, min Ven!
Ha, seer I? Seer I hende? Hendes Læber —
See der — see der! —

Han dør!

Frits
(efter nogle Øieblikks henrykte Forbauselse).

Det er, som om en ny Verden aabnede sig for mig.

Stuart.

Men af alle Shakespeares Stykker, er dog Macbeth mig det kiæreste. Det sætter mig tilbage i mit Hoiland, paa mine Heder.

Frits.

O siig mig lidt af det!

Stuart.

Naar Macbeth har myrdet sin kongelige Giæst, siger han, i det han kommer ud af Sovekammeret og seer paa sine Hænder:

Det er et Sorgesyn! —
Mig tyktes, Nogen skreg: Sov ikke meer,
Thi Macbeth myrder den uskyldige Søvn;
Søvn, som fra Lænken løser modige Træl,
Død for enhver Dags Liv, tungt Arbeids Bad,
Hvert saaret Hiertes Balsom, Almaturens
Fornyede Løb, Livsfestens bedste Ret! —

(Afbrydende:)

Men det er dumt, at jeg i Smaastumper vil give dig et Begreb om Shakespeare. Det er, som om jeg af en ægyptisk Pyramide viste dig et afbrudt lille Stykke Muursteen med Hieroglypher, for at du deraf skulde giøre dig en Forestilling om hele Støtten.

Frits (grundende).

Jeg takker dig! — Man maa begynde med Lidet. — (Betragter ham rørt.) Ak, du har beviist mig saameget Godt! Du klæder mig, forsvarer mig, bespiser mig legemligt og aandeligt. (Griber hæftig hans Haand.) Og du giør endnu mere, uden at vide det.

Stuart.

Nu da?

Frits.

Du forløser mig fra en Lidenskab, som kunde forderve mig. — Men det er forbi! Jeg sukker ikke meer for Hende! Jeg holder meer af dig, end af Hende. Jeg maatte være det sletteste Menneske, hvis jeg endnu kunde elske min bedste Vens Kone.

Stuart (leer).

Har du været forelsket i min Kone?

Frits.

Ja — nu vil jeg tilstaae det; thi jeg er det ikke længer. Du har faaet mig til at elske den hele store Natur, Kunsten, Shakespeare! Jeg elsker dig, du ædelmodige Skotte! Og jeg kan herefter med fuldkommen Rolighed see paa din Kone, uden at det i mindste Maade skal anfægte mig.

Stuart (rolig).

Det haaber jeg ogsaa. Min Kone er smuk; det er ikke førstegang, det er hændet Folk, som saae hende; men hun er ikke af den Characteer, en Mand behøver at frygte for. Hun er som Maanen; — skiøn og venlig — men ikke heed.

Frits.

Har hun da ikke smeltet dig?

Stuart.

Ikke paa den Maade. Det følte jeg for Malvina. Men jeg er lykkeligere, som det nu er.

(Der høres Larm i Sideværelset.)

Tys! hvad er det?

Frits.

Det er nogle Officerer i Giæstestuen.

Stuart.

Døren sprang op Gaa hen og luk den sagte igien, at Ingen mærker det.

Frits.

De synge. Lad os lytte!

En af Giæsterne (i næste Værelse).

Syng, von Prachten! Syng: „Guds Fred, min Gubbe! — Smager Piben?"

v. Prachten.

Jeg kan kun det ene Vers.

Første Giæst.

Lad os faae det! Maaskee kommer du paa de svrige.

v. Prachten (synger).

Ved Prag vel kom jeg lidt i Knibe,
Mit Been mig der forlod;
Da greb jeg hurtig til min Pibe,
Og saa først til min Fod.

En Anden.

Ei hvad! Vi ere jo hverken Gubber, Krøblinger, eller gemene Soldater. Tie med den Sang! Den skraales paa alle Vagtstuer.

v. Prachten.

Jeg har hørt Generaler synge den.

Den Anden.

Nu vil han lade os høre, at han har været med og lugtet Krudtet. Meer Viin, Lise!

Anden Giæst.

Lise, du skal give mig et Kys!

Lise.

Lad mig være, Herr Officeer! Jeg skriger.

Anden.

Du skal kysse os allesammen! — Der er sat en Krigsret, — der er fældet en Krigsdom, og den maa exeqveres paa Øieblikket.

(Lise flygter ind i Stuarts Værelse; de forfølge hende, den Ene griber hende om Livet og vil kysse hende.)

Lise.

Gevalt!

Stuart

(træder frem, og siger beskeden, med undertrykt Vrede):
Mine Herrer — dette er mit Værelse!

Officeren.

Hvad er det for en Hans Wurst? Hvordan han er meiet ud!

Første Officeer.

Det er Liniedandseren, som er kommen her til Byen.

Anden.

Ha ha! Han boer her. Nu, saa vil jeg da ogsaa giøre Jeres Værelse den Ære, at indvie det med et Kys paa denne deilige Piges Mund.

Lise.

Hielp, Herr Stuart! Hielp!

Stuart (hæftigere).

Jeg siger Dem, mine Herrer! dette er mit Værelse, og et forfulgt Fruentimmer tager sin Tilflugt til mig.

Anden.

Nu? Og hvad følger saa deraf?

Stuart.

At jeg beskytter hende. (Fatter sig.) Jeg beder Dem, lad hende gaae i Fred, og hav den Godhed at forlade min Stue, hvor jeg har Eiendomsret.

Første.

Eiendomsret? Snakker du til os om Eiendomsret?

v. Prachten
(sagte til den Første).

For Fanden, Broder, du har drukket for meget. Han har Ret. Lad os gaae!

Første Officeer.

Jeg skulde gaae? Jeg skulde lade mig vise Døren af en Gisgler?

Anden og Tredie.

Nei, det var en evig Skam!

v. Prachten.

Det er en Skam, hvis I give Jer i Kast med ham.

Første (til Stuart).

Dersom din Landstryger ikke strax pakker dig bort, saa skal der regne Fuchtel ned over dig.

De Tre (trække blank).

v. Prachten.

Brødre! jeg beder Eder, for Guds Skyld.

Stuart.

Komme I her som Røvere og Mordere?

Første.

Røvere og Mordere? Det Ord, Karl, skal koste dit Liv.

v. Prachten.

For Fanden, Broder! saa bliver du jo en Morder.

Stuart (til Frits).

Frits! under Bordet med dig.

Frits.

Ja! (Han kryber under Bordet.)

Stuart

(griber en Stol med stiv Arm og springer op paa Bordet).

Og her staaer jeg! Og kommer nu alle I, som overfalde en fredelig, uskyldig Mand i eget Huus! Ville I slaaes med mig paa Kaarde, paa Pistoler, saa er jeg til Tieneste. Giører Jer ikke for meget til af Eders Adel! det kunde være, den kom til kort mod min. Her staaer en Stuart for Jer.

Anden Officeer.

Ha, ha, ha! Det er den Nar, som bilder sig ind at være af kongeligt Blod.

Stuart.

Men vil I ikke, saa kommer med Eders Kaarder! Falder ind paa mig! Og dersom jeg ikke giør Jer alle vaabenløse, og slaaer Jer med Stolebenene om Ørerne, saa vil jeg ikke hedde Stuart.

v. Prachten.

Brødre! Hører mig et eneste Øieblik! (Han drager dem tilside.) Hvad vinde I, ved at give Jer af med denne Gisgler? Det bliver en evig Skam. Og det er en Samson, en Herkules, det er jo bekiendt nok. Han er Mand for at holde, hvad han lover.

Anden Officeer.

Von Prachten har Ret. Det er meget bedre at gaae bort og hente Vagten, at lade ham arrestere. Han har insulteret os uforskammet.

Første.

Du har Ret! (Vender sig til Stuart.) Farvel, Gisgler!

Anden.

Farvel, Giøgler!

Tredie.

Farvel, Giøgler!

Stuart.

I hilse mig, som de tre Hexer Macbeth paa Heden; kun paa en anden Maade

Første.

Du skal høre fra os.

Stuart.

Meget vel!

(De gaae, Stuart springer ned af Bordet.)

v. Prachten

(der har fulgt de Andre ud, kommer strax tilbage og siger til Stuart):

Bryd Dem ikke om disse unge Mennesker, der have drukket Forstanden bort. Vil De Deres eget Vel, saa skiul Dem for det første, at Vagten ikke strax træffer Dem. Denne Sag vil ganske vist komme for Fyrsten. Jeg har Adgang til ham, jeg har været Vidne til Alt. Skaan mine Kammeraters Ære! Jeg lover Dem, Sagen skal blive neddysset, og De skal ikke tabe det mindste derved. (Gaaer.)

Stuart.

Det er en brav Karl; han har Ret. (Til Frits, som endnu sidder under Bordet:) Farvel, Frits! Du træffer mig i Aften Kl. 10 i Forstaden, ved den gamle Kirkemuur.

(Gaaer.)

Lise

(stikker Hovedet ind ad Døren og siger til Frits):

Kom kun frem, lille Søn! Der er ingen Fare meer paa Færde.

Frits (springer frem).

Hvad Fanden, troer Hun, jeg krøb under Bordet af Frygt?

Lise.

Ja, hvad var det ellers af?

Frits.

Du tager feil, mit Barn! Jeg har selv en Kaarde.
(Slaaer paa Kaarden.)

Lise.

Ja, men de vare saa mandstærke.

Frits.

Den Ene var jo alt paa vor Side, og vi vare selv To. Nei, mit Barn! det var kun for at give min Ven Stuart Plads til at tumle sig. Det er en Samson!

Lise.

Samson? Hvem er Samson?

Frits.

Hun har godt læst sin Bibel.

Lise.

Jeg har ingen Bibel; jeg er en fattig Pige, og maa lade mig nøie med en Psalmebog.

Frits.

Samson — det var den stærke Helt, som slog Philisterne og tog Stadsporten paa Nakken. Det kan Stuart ogsaa.

Lise.

Ja, han gjør vist ogsaa bedst i at tage Døren paa Nakken og skynde sig herfra.

Frits.

Jeg mærker, Liſe er vittig. (Skiænker i Glasſene.) Vil du drikke et Glas god Rhinſkviin? Der ſtaaer endnu en Flaſke, ſom Stuart og jeg har havt Barmhiertighed med.

Liſe.

Mangetak! (Han klinker og drikker med hende.)

Frits.

Og Liſe er ligeſaa dydig ſom vittig. Hun vilde ikke kyſſe den ſmukke unge Officeer.

Liſe.

Var det ikke ogſaa uforſkammet at forlange et Kys, naar der var tre Andre tilſtede?

Frits.

Hvor der altſaa ingen Andre er tilſtede, der er du ikke ſaa ſtreng. Vil du da kyſſe mig?

Liſe.

Ei hvad, De er jo kun et Barn; Dem er jeg ikke bange for.

(Hun kyſſer ham og han ſtaaer endnu med Viinglaſſet i Haanden, da)

Ackermann i det ſamme træder ind.

Frits.

Guds Død — der er min Stedfader!

Liſe.

Herre Jemini! (Hun løber ud.)

Ackermann.

Ha ha! Der have vi den forlorne Søn complet. Du begynder godt, min Dreng! løber fra dine Forældre, gaaer paa Værtshuus — drikker dig fuld — lefler med Tøſene. Bravo!

Frits (forvirret).

Herr Stedfader — skiøndt Skinnet er imod mig — forsikkrer jeg Dem, at jeg er saa uskyldig —

Ackermann.

Som det Barn, der blev født inat. Men vil du nu ikke behage at følge hiem med mig?

Frits.

Jo — det vil jeg nok, — paa visse Vilkaar.

Ackermann.

Du vil foreskrive mig Vilkaar, Knægt?

Frits.

Ikke hvad Dem selv angaaer; men ethvert Menneske maa sørge for sin egen Frelse, det byder Selvopholdelses-driften. Nødværge er tilladt!

Ackermann.

Hvad taler du om Nødværge? Hvad Nød har du hos mig?

Frits.

Borte fra Dem maatte jeg længe lide Nød, og hiemme hos Dem svæver jeg i bestandig Livsfare. Det mindste Ord, jeg siger, opbringer Dem.

Ackermann.

Ikke naar du taler med den skyldige Beskedenhed. Hvad ligger der?

Frits.

Det er en meget god Paryk, som Herr Stuart har foræret mig; men jeg bærer den ikke. (Tager og rækker ham den.) De maa gierne have den, hvis den passer Dem.

Ackermann.

Har man seet Mage til Uforskammenhed? Han

vil forære sin Fader en Paryk! Som det lader, saa har du selv en Haarpung! Du har flittig seet til Flasken!

Frits.

Ja seet til den har jeg rigtignok tidt; men jeg har kun drukket et Par Glas. Den er jo halv fuld. Maa jeg skiænke Dem? — (Tager Flasken og skiænker.)

Ackermann.

Lad være med den forbandede Gavmildhed og Giæstfrihed! Hvad er det for Klæder du har paa? Hvad er det for en Kaarde?

Frits.

Det er meget skiønne Klæder og en meget god Kaarde, som Herr Stuart har foræret mig.

Ackermann.

Og du understaaer dig at modtage Foræringer af din Faders Fiende? Et Menneske, som saa grovt har fornærmet mig?

Frits.

Jeg har været vant til i den lange Tid, De ikke brød Dem om mig, at modtage Velgierninger af Andre. Herr Stuart er slet ikke Deres Fiende. Og jeg! — Troer De da, jeg skulde glemme den Godhed, De saa ofte har viist mig, og altid min Moder? Aldrig! De er en god Mand mod min Moder. — De elsker hende. Det fortiener min Tak. De er en stræbsom, flittig Kunstner, fuld af Aand og Talent — en stor Skuespiller, i hvis Fied jeg ønsker at gaae.

Ackermann (med Taarer).

Frits, Frits! Og har du ikke seet mig rørt og henrykt over dine Anlæg? Det er ikke min Maade, at rose Folk i Øinene — og allermindst Børn — det

have de ikke godt af; — men hvor ofte har jeg staaet i en Krog i Coulissen, naar du har spillet eller dandset, og mumlet den ene Gang mellem Tænderne efter den anden: „Det er da en Satans Dreng! Det er da en Allerhelvedes Dreng!“

Frits.

Jeg veed det, og jeg har været stolt af denne Hæder.

Ackermann.

Saa vær da nu en skikkelig Dreng! Aflæg disse Klæder, afspænd denne Kaarde, og følg mig!

Frits.

Det kan jeg ikke; det vilde være Utaknemmelighed mod min Velgiører, af hvem jeg nylig har modtaget dem; og — det vilde desuden være latterligt!

Ackermann.

Latterligt?

Frits.

At trække de Barneklæder paa igien, som min Morbroder i Lybek lod sye til mig, uden at der blev taget Maal. Jeg vil ikke mere see ud som en Ex-Urtekræmmerdreng, eller et Barn fra Opfostringshuset. Disse Klæder passe mig bedre, og klæde mig godt.

Ackermann.

Og naar jeg nu befaler dig, paa Øieblikket at tage dem af?

Frits.

Har De andre standsmæssige Klæder at give mig?

Ackermann.

Standsmæssige! Taler du om Stand?

Frits.

Foragter De nu selv Deres egen Stand, som De ellers er saa stolt af? Troer De ikke, at en Skuespiller fortiener at være skikkelig klædt?

Ackermann.

Hør, Dreng! nu er jeg s'gu kied af at disputere længer meg dig; tag Klæderne af, siger jeg, eller —

Frits.

Aldrig i Evighed!

Ackermann (løfter sin Stok).

Der skal regne Stokkeprygl ned over dig!

Frits
(trækker sin Kaarde).

Ved den levende Gud, jeg taaler ikke længer Deres Ondskab. Vogt Dem for et farligt Spil! Det gielder Liv mod Liv, skiøndt jeg staaer her som David for Goliath.

En Officeer kommer med **Vagt.**

Officeren.

Hvor er Stuart? (Seer Ackermann og Frits.) Hvad er det?

Ackermann (forbittret).

En vanartig, liderlig Søn, som trækker blank mod sin Fader og truer med at myrde ham.

Officeren.

Ha ha, Knægt! Er det dig, der var i Ledtog med Giøgleren? (Til Soldaterne:) Skiøndt vi ikke finde Den vi søge, faae vi dog her et Equivalent. Griber denne Dreng og bringer ham til Stadsfængselet! Han har trukket blank mod sin Fader.

(De gaae med Frits.)

Ackermann
(bange til Officeren).

Min Herre! hvad Straf venter min Søn for denne Forbrydelse?

Officeren.

Tugthuset! (Gaaer.)

Ackermann (fortvivlet).

Gud i Himlen!

(Tæppet falder.)

Tredie Handling.

Værelse hos Baron von Feuerwagen.

Madame Ackermann. En Tiener.

Tieneren.

Hendes Naade Fru Baronessen er ikke hiemme.

M. Ackermann
(meget urolig og bekymret).

Vil De da have den Godhed at sige hende, at Mad. Ackermann har været her, for at gisre hende sin Opvartning.

Tieneren.

Er De Madame Ackermann? Det er en anden Sag; saa har jeg Befaling at bede Dem bie, til Hendes Naade kommer hiem. Hun vil strax være her.

(Gaaer.)

M. Ackermann (alene).

Gode Gud! jeg er færdig at dse af Urolighed og Angst. Mon hun har faaet mit Brev? Hvert Øvar-

teer, hvert Øieblik er kostbart. (Seer sig om.) Hvor her er nydeligt og elegant. Paa Bordet staae Blomster og ligge Rosenkrandse. Ak, de Store dandse altid paa Roser. Jeg vilde ikke misunde dem, hvis mine stakkels Fødder ikke sønderstedes af Torne. — Hvo kommer der? — Det er Ackermann, min Roligheds Forstyrrer. (Gaaer ham utaalmodig imøde.) Hvad vil du her?

Ackermann urolig og spagfærdig.

Er du ogsaa her? Vi komme formodenlig i samme Ærinde. Jeg vil bede Baronen, lægge et godt Ord ind hos Fyrsten for Frits. Jeg vil see at faae ham ud af Fængselet igien.

M. Ackermann (bitter).

Troer du, det er ligesaa let, som at faae ham derind? Og troer du, Baronen er den Mand, som er istand til at hielpe dig?

Ackermann.

Nei — ikke han, men hans Kone.

M. Ackermann.

Hende har jeg allerede skrevet til, og kommer nu for at høre Udfaldet af min Skiæbne.

Ackermann.

Du er dog en god Kone.

M. Ackermann.

Gid jeg kunde sige om dig, at du var en god Mand.

Ackermann (rørt).

Sophie! har jeg ikke været dig en god Mand?

M. Ackermann.

Den er ingen god Mand mod sin Kone, som ei er god mod hendes Søn. O hvis hans stakkels Fader

havde levet! det var en ædel, blid Kunstner. Jeg glemmer ham aldrig. En fortræffelig Orgel- og Harpespiller. Hvergang jeg er i Kirke, hører jeg ham endnu; — og i Tusmørket besøger han mig tidt med sin Harpe.

Ackermann.

Ja, og saa gjorde han Ordsproget gieldende: Cantores amant humores. Han drak op, hvad han fortiente, og lod dig og dit Barn lide Nød. Og saa græd han selv som et Barn, omfavnede og kysede Jer, lovede Bedring, — og det blev ved det Gamle.

M. Ackermann.

Lad hans Been hvile i Fred!

Ackermann.

Jeg har ikke opgravet ham, Sophie! Det er dig selv, som maner ham frem, for at skrække mig med hans Spøgelse.

M. Ackermann.

Saa lad os blot tale om os selv, Ackermann! Tving din Hidsighed og Stolthed et Øieblik, og sig mig ærligt og oprigtigt, med den Redelighed og Forstand, som du viser i alle andre Forhold: — Handler du mod Frits som du bør?

Ackermann (efter en indvortes Kamp).

Nei — ikke ganske.

M. Ackermann.

Og skammer du dig ikke, ved at gjøre et stakkels Barn Fortræd, som trænger til dig, og hvem du for Gud har lovet at være en anden Fader? — Du var ham aldrig en Fader. Hvilke Offere gjorde du ham, hvorpaa du grunder dine Fordringer? Har du ledet

hans Fied, givet hans unge Siæl den første gode Retning? Har du med Selvfornægtelse deelt din Skiærv med ham, skienket ham den uskatterlige Faderkiærlighed og Fortrolighed? Har du det — ja da er Frits en Utaknemmelig; men paa den blotte Grund, at du efter hans Faders Død ægtede hans Moder, troer du at kunne fordre en Faders hele Tak.

Ackermann.

Jeg har engang reddet hans Liv ved at vove mit eget.

M. Ackermann.

Ja, det er sandt! og derfor takker han dig ogsaa. Men, Ackermann, det var endnu ingen faderlig Handling. Du saae et Menneske i Fare, og reddede ham, uden at betænke Følgerne for dig selv; — det var skiønt — menneskeligt; men — det havde du giort mod Enhver, — det var endnu ikke faderligt.

Ackermann (hiertegreben).

Hvad skulde jeg giøre i denne Krigens og Elendighedens Tid, da vi tidt neppe selv havde det tørre Brød?

M. Ackermann.

Undskyldes kan du i høi Grad; jeg mener blot, du har ingen Velgierninger at fordre Tak for, paa en saa forbittret Maade.

Ackermann (griber hendes Haand bevæget).

Sophie! Du veed, jeg er i Grunden blød. Du er ikke mere rystet, ikke mere bedrøvet end jeg, ved denne Ulykke. Hvad giøre vi? Frits i Tugthuset! Jeg bliver aldrig Menneske meer, hvis det skeer.

M. Ackermann.

Og jeg overlever det ikke.

Baron v. Feuerwagen kommer.

Baronen.

Arme Forældre! De ere her? Tage i Deres Nød Deres Tilflugt til mig? Ak, det kan jeg begribe! Jeg har ikke selv lidt Skibbrud, men jeg havde en god Ven, som engang var meget nær derved, og han forsikkrede mig, at naar man saadan er i Livsfare, griber man efter den tyndeste Spaan, den mindste Pind, — skiøndt der ikke er Mulighed i, at den kan bære Een op over Vandet.

M. Ackermann.

Ak, naadige Herre!

Ackermann.

Herr Baron!

Baronen.

De ere rørte? O det har ogsaa rystet mig. Men det er ikke godt for Sundheden, — det er en Svaghed; — en elskværdig, om De saa vil, men enfin — dog en Svaghed. Thi hvad kan det hielpe?

Ackermann.

Nei det kan ikke hielpe; men De maae hielpe.

Baronen.

Kiære underlige Mand, hvad forlanger De af mig? Vil De, at jeg skal standse Elementerne? Og Lov og Ret ere Elementer, som en Stat ikke kan undvære.

M. Ackermann.

Ak, mit arme Barn!

Baronen.

Ja er det ikke græsseligt? Den nydelige Dreng! Jeg har ikke seet ham; men det skal være et meget

artigt Barn; — det vil sige: et meget uartigt Barn; men forresten skal han være særdeles elskværdig, naar slige Paroxismer ikke komme over ham.

M. Ackermann.

Troer De at han maae —

Baronen (vrt).

I Tugthuset, gode Kone! Der er ikke andet for.

M. Ackermann.

Saa springer jeg i Floden!

Ackermann.

Saa gaaer jeg med i Tugthuset!

Baronen.

Kiære Ackermann! vær Philosoph. Tænk paa Brutus, min Kiære, som opoffrede sin egen Søn for Staten. Tænk paa Vilhelm Tell, der ikke betænkte sig et Øieblik paa at skyde Pistolen mod sit eget Barn, da hans lovmæssige Herre Herr von Gesler befalede det.

Ackermann (udbrydende).

Ak De er —

Baronen (forundret).

Hvad er jeg, min Kiære?

Ackermann (fatter sig).

En lykkelig Mand, der ikke begriber en Faders og en Moders Qval.

Baronen.

Men det er ogsaa forskrækkeligt! I saa ung en Alder, at være forfalden til saa mange Udsvævelser.

Ackermann.

Han er aldeles ikke forfalden til nogen Udsvævelse.

Baronen (rørt).

Det er nobelt! De vil dølge det. Men — min Kiære! — Fader, — det kan De ikke. Sagen er kommen ud iblandt Folk. Han har drukket sig fuld med en Liniedandser paa Værtshuset — en Karl, der blandt andre Ugudeligheder ogsaa har den, at give sig ud for en Stuart. Gisgleren har insulteret tre unge haabefulde Officerer af meget god Familie, og overfaldet dem som et glubende Dyr, med Stole og Borde. Og Deres Søn har hiulpet ham, og er krøbet under Bordet, mens han stod derpaa, og slog efter de fornemme Herrer, der tilsidst vare nødte til at drage deres Kaarder.

Ackermann.

Sagen hænger slet ikke saaledes sammen! Min Søn var ikke fuld, og Officererne vare ikke haabefulde.

Baronen.

Men han har trukket blank imod sin Fader.

Ackermann.

Ei hvad! Barnestreger! Han havde ikke givet mig en Rift med det Nürnbergerspid. Og desuden er jeg ikke hans Fader.

Baronen (bestyrtet).

Hvad for noget? (Trækker ham tilside og hvisker til ham.) Skam Dem dog i Deres Kones Nærværelse!

Ackermann (raaber utaalmodig).

Jeg er hans Stedfader!

Baronen.

Ah — saa! Ja, det kunde maaskee give Sagen et fordeelagtigt Udfald, hvis De fik en duelig Prokurator. Men det kommer ikke til Proces; thi jeg frygter,

Fyrsten vil snart selv afgiøre Sagen. Det er en meget moralsk, streng Herre, der ikke seer igiennem Fingre med slige Ugudeligheder.

M. Ackermann.

Jeg haaber at Fru Baronessen vil hielpe mig.

Baronen.

Min Kone? Ja skulde Nogen kunne det, saa var det hende. Hun gielder meget hos de høie Herskaber, og hun har mere Forstand i sin lille Finger — Ak, see der kommer hun!

Baronessen kommer.

Madame Ackermann, velkommen! Jeg kiendte Dem strax igien. Glæd Dem! Jeg har faaet Deres Brev, — jeg har været hos Prindsessen; hun har bragt mig til Fyrsten; jeg har viist Hans Durchlauchtighed Brevet, han har læst det, og det har rørt ham.

Baronen (tører sine Øine).

Jeg har ogsaa været rørt; det kan disse gode Folk bevidne.

Baronessen.

Han har smilet —

Baronen.

Jeg har ogsaa smilet; det kan de bevidne!

Baronessen.

Og han har givet Befaling til at Deres Søn i Aften, naar det mørknes, skal sættes paa fri Fod.

Baronen.

Det var meer end jeg kunde. Victoria! Du er en fortræffelig Kone. Men jeg har ønsket hans Befrielse; det kan de gode Folk ogsaa bevidne.

M. Ackermann.

O, min Befrierinde! (Hun vil kaste sig for hendes Fødder, Baronessen trykker hende i sine Arme.)

Baronen (sagte).

Kiære Amalia! Lad ikke Hiertet altfor meget løbe af med dig. Det er dog at drive Familiariteten lidt vel vidt.

M. Ackermann.

Naadige Frue! Jeg kan ikke udtrykke Dem min Taknemmelighed.

Baronessen.

Herr Ackermann! Fyrsten vil strax tale med Dem.

Ackermann (bestyrtet).

Med mig?

Baronen (sagte).

Ha ha! Nu gaaer det ud over Ham. (Høit:) Ja, min Kiære! jeg sagde Dem det nok: De er den Ældre, De burde været den Fornuftige, Sindigere. Jeg fortænker ikke Hans Durchlauchtighed i, at han vil give Dem en Næse. Og tak Gud, hvis De slipper med den! Skulde han tage sin Tilladelse tilbage, saa kan jeg ma foi intet mere udrette for Dem.

Baronessen.

Hans Durchlauchtighed er slet ikke vred.

Baronen.

Og hvad skal da Herr Ackermann nu oppe hos Hans Durchlauchtighed?

Baronessen.

Han vil tale med ham, om hvilke Stykker der kunne gives i næste Uge, da Hans Durchlauchtighed

selv vil beære Forestillingerne med sin høie Nærværelse.

M. Ackermann.

O Gud! Sorgen forvandler sig til Glæde.

Baronessen.

Men Herr Ackermann maa komme paa Øieblikket; thi om et Qvarteerstid kiører Hans Durchlauchtighed ud.

Ackermann.

Hillemænd, saa har jeg kun lidt Tid.

Baronen.

De maa ikke komme saa forpustet til Fyrsten. Veed du hvad Amalie? Din Vogn holder jo forspændt endnu?

Baronessen.

Ja!

Baronen.

Jeg kiører selv Herr Ackermann op til Hans Durchlauchtighed.

Ackermann.

Herr Baron! Det er altfor stor Ære.

Baronen.

Ei hvad! Snak! Fordomme! En saa udmærket Kunstner. De veed jo nok hvor ivrigt jeg beskytter Kunster og Videnskaber. — Det kan De dog fortælle Hans Durchlauchtighed ved Leilighed. Kom De, min kiære Ackermann! De skal kiøre med mig.

Ackermann.

Herr Baron! jeg er virkelig ganske skamfuld.

Baronen.

Elskværdige Beskedenhed! Kom De min gamle prøvede Ven! Sans façons. Jeg er ganske til Deres Tieneste.

(Han tager ham om Livet og gaaer med ham.)

M. Ackermann.

Fru Baronesse! denne Godhed — Jeg har den Lykke at være kiendt af Dem?

Baronessen.

Ja! jeg har seet Dem spille Miss Sara Sampson, Minna v. Barnhelm og flere skiønne Roller i Dresden; saaledes har jeg ret lært at kiende og agte Dem.

M. Ackermann.

En adelig Dame i vor Tid, der fører sligt et Sprog —

Baronessen.

Ak De skulde kiende min Prindsesse, hun overgaaer mig langt.

M. Ackermann.

Hvad har saaledes bevaret Dem fra Nutidens Modetone? Siden jeg dog tør tale oprigtigt med Dem.

Baronessen.

For det første havde jeg ingen Française. Disse Børnekopper bleve mig ikke indpodede, og jeg beholdt et glat, naturligt Ansigt. Mine Tanker og Følelser fik Lov til at fremspire i det eget kiære Modersmaal. Jeg er opdraget paa Landet; men da min Fader døde, kom jeg til en fornem Tante i Staden, som overtalede mig til, i en meget ung Alder, at ægte Herr von Feuerwagen. Gud gav mig en Søn, og jeg lærte at kiende Moderkiærligheden i sin hele Fylde. Sex Aar

nød jeg denne Lykke; — saa døde han fra mig. Han heed ogsaa Frits! Kan De nu forundre Dem over, at jeg vil redde Deres? — Det er just idag hans Dødsdag. Med de Krandse der ligge, vil jeg pryde hans Grav.

M. Ackermann.

Gud i Himlen! Og disse Roser misundte jeg Dem, og klynkede over mine Torne!

(De gaae.)

Et skummelt Fængsel.

En Tranlampe brænder paa Bordet.

Frits i sine første Klæder, med en Bog i Haanden.

Skiøndt de have slæbt mig i Fængsel, er jeg dog trøstet; thi det lykkedes mig paa Veien hid at faae et Bind af Wielands Shakespeare. Hvor det ogsaa var heldigt, at den lille Boghandler just skulde staae paa Torvet, med den defecte Tome i sin Bogreol. Alle Folk undrede sig over mig. De havde faaet at vide, at jeg skulde spillet Peer i Jacob v. Tyboe, og Nogle, som fulgte mig, sagde ganske bedrøvede: „Der gaae de med Peer!“ Jeg brød mig om ingenting, stolende paa min retfærdige Sag, og gik ganske rolig med Vagten, indtil jeg saae Bogen. Da standsede jeg, og raabte høit af Glæde: Ak Shakespeare! Nogle troede, det var Een, der skulde komme og befrie mig. Den gode Officeer, som fulgte mig, undrede sig over min Forundring, og kiøbte Sommernatsdrømmen til mig for otte Skilling. Han bad mig være ved frisk Mod, og det, sagde jeg, kunde han være rolig for, siden jeg havde faaet saadan en Skat. — Her er kiøligt og godt. Jeg har et Bord, en Bænk; Tranlampen brænder lyst. Her kan jeg studere min Shakespeare i

No. (Han sætter sig og læser, springer op, og leer af fuld Hals.) Nei det er altfor komisk med disse Haandværksfolk, som ville opføre en Komedie for Hertugen paa hans Bryllupsdag om Natten; der bruge Grønningen til deres Skueplads, Hvidtornshækken til deres Pyntekammer; som ville have at en Karl med Tornebusk og Hornlygte skal være Manden i Maanen, at en Anden, hvidtet med lidt Kalk, Liimfarve eller Kridt, skal præsentere Væg. Ja naar min Stedfader kunde hielpe sig saaledes, saa vilde Regisseur- og Directeurembedet ikke falde ham saa suurt. (Gaaer op og ned og grunder.) Men det var dog forbandet, hvis de for min Skyld ikke skulde kunne opføre Jacob von Tyboe i Overmorgen. Jeg maa dog see om jeg kan min Rolle. (Han sætter sin Hat paa og prøver.) „Det maa være en skiøn Bestilling at være Poet; thi man kan samle Penge som Græs derved. Jeg kan derfor ikke begribe hvorfor de fleste see saa pialtede ud; thi naar jeg seer een i en gammel sort Kiole med et Hierte paa Albuen, saa er jeg hardtad vis paa, at det er en Poet. De maae drikke, de Hunde; de maa sætte alt hvad de vinde strax i Halsen paa sig." (Leer.) Ha, ha, ha! —

(Døren gaaer op, og der træder et Menneske ind med uredt Haar, gammel sort Kiole, med Hierte paa Albuen.)

Keithaand.

Om Forladelse, min unge Herre! at jeg kommer her og forstyrrer Dem i Deres idylliske Eensomhed; men man lukkede mig herind, uagtet jeg giorde Indvendinger. De maae være meget fornøiet. Jeg hørte Dem skoggerlee. Det er en Sieldenhed paa dette Sted. Uden at det maaskee skulde være af Fortvivlelse?

Frits.

Nei jeg fortvivler saamænd slet ikke, for jeg er ganske uskyldig.

Keithaand.

Ja det er jeg med. Og det er en stor Trøst i Modgang, naar man veed det om sig selv. Og man skal bare nægte Alting! Naar man ikke bekiender nogenting, saa skal de sedt gisre Een. Thi Pinebænken er dog, Gud være lovet, saa temmelig afskaffet.

Frits.

For Pinebænken frygter jeg slet ikke.

Keithaand.

Jo — skulde der være noget, jeg frygtede for, saa blev det dog nok for den; thi det er en haardhiertet dum Knægt, som slet ikke tager imod Raison.

Frits.

Hvem er De min Herre? Er De en Poet?

Keithaand.

Nei, saavidt har jeg, Gud være lovet, dog endnu ikke drevet det.

Frits.

Deres Navn?

Keithaand.

Er Keithaand. Jeg bruger ellers den høire ligesaa godt som den venstre; men det er et Navn, som een af mine Forfædre, der formodenlig har mistet sin høire Haand i Krigen, ligesom Götz von Berlichingen, maa have lagt sig til.

Frits.

Hvad er De, med Forlov?

Keithaand.

Chevalier d'Industrie. Jeg veed ikke om De kiender den Slags Riddere?

Frits.

Nei, jeg kiender nok arme Riddere, men den Slags kiender jeg ikke. Hvorfor er De her?

Keithaand.

Af blot Misforstaaelse! Der var Een som i Trængselen mistede sit Uhr; men da Tyven mærkede, han var opdaget, praktiserede han Uhret med samme Behændighed i min Lomme, som han havde taget det af Eierens. Og nu maa jeg bøde for en Andens Misgierning.

Frits.

Ei, ei!

Keithaand.

Det skulde aldrig fortryde mig, dersom det var førstegang; men det er ikke førstegang det er arriveret mig. For nogentid siden maatte jeg sidde hele to Aar og spinde, ligesom Herkules hos Jomfruen, hvad hun heed, bare fordi jeg havde gode Kort i Lhombre.

Frits.

Hvorledes det?

Keithaand.

Næsten altid fire eller fem Matadorer. Man fandt det usandsynligt, at det skulde være gaaet naturligt til; og paa Grund af denne Usandsynlighed, for min altfor store Lykkes Skyld, havde jeg den Ulykke at jeg maatte dandse. —

Frits.

Dandse?

Keithaand.

I Tugthuset!

Frits (seer sig ængstlig om).

Her er dog ikke Tugthuset?

Keithaand.

Gud bevares! Det er kun Purgatorium, kun Skiærsilden. Det er et meget anstændigt Sted, hvor mistænkte skikkelige Folk sættes hen, inden de blive frikiendte.

Frits.

Det var ogsaa Synd at fordømme skikkelige Folk.

Keithaand.

Man burde heller ikke fordømme de Uskikkelige. Der er talet saameget om, at man ingen Ret har til at henrette Forbrydere; men mig synes man har heller ikke Lov til at straffe dem. Der gives jo i Grunden ingen Laster og Forbrydelser; det er altsammen kun Sygdom, eller Mangel paa en god Opdragelse. Istedet for Tugthuse skulde de bygge flere Skoler og Universiteter. Og troe De mig, naar en Tyv fik alt hvad han vilde have, saa stial han aldrig!

Frits.

De er altsaa uskyldig?

Keithaaad.

Ja det forstaaer sig; men jeg hører til en ulykkelig Familie. Der svæver en tung Skiæbne over visse Menneskers Hoved; har De ikke mærket det?

Frits.

Gik det da heller ikke Deres Fader godt?

Keithaand.

Ak min salig stakkels Fader! Det var en brav Soldat! Han døde paa Ærens Mark.

Frits.

Nu, det var jo hæderfuldt!

Keithaand.

Men De kiender ikke Verdens Spidsfindigheder. Synes Dem ikke, at Enhver har Lov til at tiene hvem han lyster?

Frits.

I Krigen maa man tiene sit Fødeland.

Keithaand.

Han havde intet Fødeland, han var født paa Søen.

Frits.

Nu saa hørte han jo England til.

Keithaand.

Ja han døde ogsaa af den engelske Syge.

Frits.

Hvordan det?

Keithaand.

Han blev hængt.

Frits.

Au!

Keithaand.

Min stakkels Søster! —

Frits.

Er hun ogsaa salig?

Keithaand.

Nei Gud skee Lov, hun lever for saavidt endnu. Hendes Ulykke var, at hun havde et altfor dybt Gemyt! Hun gav Kiærligheden for meget Rum i sit Hierte. Man beskyldte hende for at have forstyrret mange unge Menneskers Lyksalighed; og saa spærrede man hende i Kloster.

Frits.

Hun var altsaa katholsk?

Keithaand.

Nei, Gud veed, hun protesterede nok.

Frits (leer).

Stakkels Nonne!

Keithaand.

Hun lærer nu Fruentimmernetheder i et Spindeinstitut. Min eneste Trøst er min Broder, den raske Sogut! Havde jeg ikke ham, saa veed jeg ikke hvordan jeg skulde holde det ud.

Frits.

Han er altsaa Sømand?

Keithaand.

Ja! I venetiansk Tieneste, som Ridder af Jernlænken.

Frits.

Paa Galleierne. Gratulerer!

Keithaand.

Ingen Aarsag.

(Arrestforvareren kalder udenfor: Keithaand!)

Keithaand.

Hvad godt?

Arrestforvareren kommer.

I skal i Forhør! Vagten kommer, for at hente Jer.

Vagten træder ind.

Keithaand.

Altfor megen Ære! (Sagte:) Naa, Ryg! staae nu min Tunge bi! saa har jeg to lovlige Vidner paa min Uskyldighed. (Høit:) A revoir, min unge Ven!

(Gaaer med Vagten.)

Arrestforvareren.

Frits! Men kiender du mig da ikke?

Frits.

Riemert! er det dig?

Riemert.

Ja det forstaaer sig.

(De omfavne hinanden.)

Frits.

Hvad giør du her?

Riemert.

Jeg redder dig.

Frits.

Hvad er du her?

Riemert.

Arrestforvarer, naturligviis! Det vil da sige — hans Fuldmægtig — ad interim, — som vi Lærde kalde det.

Frits.

Men sig mig dog —

Riemert.

Hiemme hos dine Forældre mærkede jeg nok, at der intet var at hente for mig. Jeg havde haabet, ved din Indflydelse, at blive Controlleur; men Ackermann var saa hidsig og opfarende, at jeg ikke vovede at tale til ham derom. Lykkeligviis faldt det mig ind, at jeg har en gammel Morbroder her i Byen, som er Arrestforvarer; men han er henved firsindstyve Aar, Stakkel, og jeg fandt ham sengeliggende og syngende paa det sidste Vers. Han havde just lagt sig, da jeg kom; jeg tog Nøglen, og sagde, jeg skulde nok forrette Tieneſten for ham, mens han hvilede. Og tænk dig

min Forundring, da jeg traf dig. Men tænk dig ogsaa min Glæde, da jeg saae, at jeg kunde redde dig.

Frits.

Men vil det ikke bringe din Morbroder i Ulykke?

Riemert.

Det er en gammel Mand som ligger paa sit Yderste. Og jeg tager det paa min Samvittighed, at frelse et uskyldigt Barn fra Skiændselen.

Frits.

Skiændselen?

Riemert.

Ak min stakkels Frits! du kiender ikke din Ulykke. Du troer, du er sat i en anstændig Arrest paa kort Tid. Men saaledes hænger det ikke sammen! Du er spærret i Tyvehullet, du skal i Tugthuset. Din Stedfader har anklaget dig for at du vilde myrde ham.

Frits.

Umuligt!

Riemert.

Men den skiønneste Leilighed have vi her til at undvige! Jeg aabner den hemmelige Dør her, der gaaer ud til et afsides Stræde, hvor man tidt udelukker Forbrydere, for at undgaae Oplob. Vi flygte over Grændsen og vi ere frelste.

Frits

(efter at have været raadvild et Øieblik).

Velan!

(Han tager et Blad Papir og en Blyant af en lille Brevtaske, sætter sig ved Bordet og skriver nogle Linier.)

Kun et Par Ord, — et Farvel til min Moder! —

(Han skriver.)

Riemert

(ryster paa Hovedet).

Saa skal vi da begynde vort gamle Liv fra forfra! Det er just ikke værd at repetere.

Frits

(lader Seddelen ligge paa Bordet).

Og nu afsted!

(De gaae.)

Ackermann og **Mad. Ackermann** komme ind ad den anden Dør.

Ackermann.

Buret er tomt. Hvad er det? Frits! hvor er han henne?

M. Ackermann.

Borte! Undveget! Der ligger en Seddel paa Bordet. (Tager den.) Til mig! (Læser:) „Farvel, min Moder! Jeg flygter fra min Skiændsel — og fra din. Gud staae mig bi! — Jeg haaber at komme vel over Grændsen. Naar det gaaer mig bedre, skal du høre fra din Søn. Hils min grusomme Stedfader! Jeg tilgiver ham.“ — Han er flygtet!

Ackermann.

Og bliver strax grebet af Skildvagten — og Fyrsten forbittres paa ny — og Naaden er tabt; og den Skiændsel, han vilde undflye, træffer ham just.

M. Ackermann.

O jeg Ulykkalige! Hvad hielper det nu, at vi bringe ham Tilgivelse og Ansættelse?

Ackermann.

Der kommer Nogen!

(De træde tilside.)

Frits og **Riemert** komme tilbage.

Riemert.

Det var da fordømt, at jeg skulde tage feil af den rette Nøgle. Nøglen til den hemmelige Dør er ikke i Knippet. Nu maae vi blive hvor vi ere, og tage hvad der følger paa. Det gaaer mig ikke bedre end dig, min stakkels Frits! Men jeg vil heller ikke have det bedre.

M. Ackermann (omfavner Frits).

Frits! Min elskede Søn! Du er frelst!

Frits (forundret).

Min Moder her? Min Stedfader?

Ackermann.

Tak Gud, at din Flugt mislykkedes. Du var bleven greben som en Overtræder, der ville undrage dig Loven, og Fyrsten straffer strængt enhver som vil tage sig selv til Rette. Du havde forspilt al din Lykke.

M. Ackermann.

O min kiære Frits! Fyrsten har tilgivet dig, og her er din Ansættelse skreven af hans egen Haand.

(Hun rækker ham et Papir.)

Frits (læser).

„Jeg antager den unge Skuespiller Frederik Schrøder i min Tieneste, med 200 Rd. aarlig Løn.“ — Er det muligt?

Ackermann.

Jeg gratulerer! og forsikrer dig at det giør mig inderlig ondt at jeg har bedrøvet, ængstet dig — og bragt dig i Fare.

Frits.

Er det en skiøn Drøm?

Riemert.

O den lykkelige gale Nøgle!

Ackermann.

Det har din Moder udvirket.

M. Ackermann.

Og din Fader. Og du har i din Afsked til mig ogsaa med Godhed erindret ham. I elske hinanden i Hiertet og denne Nød og Fare vil lære Jer herefter-dags at tvinge Hæftigheden og leve fredeligt og godt med hinanden.

Frits.

O mine kiære Forældre!

Ackermann (rørt).

Frits! Kan du tilgive mig? Ophavsmanden til al din Modgang?

Frits.

Du? Nei, nei! —
Thalia selv mig denne Skiæbne bød;
Thi vis er Nytten, indbildt var min Nød.
Ifald Natur hos mig Talent opdaget,
Saa har den moderligt mig selv opdraget.
Paa Mennesker jeg tidlig alt blev klog, —
Det er den allervanskeligste Bog!
Min Vugge stod ei langt fra Preussens Helt,
Som Barn jeg leged i Soldatens Telt;
For mig var ingen Fiender, fremmed Stat;
Jeg sad paa Knæ tidt af en fransk Soldat;
Han lærte mig sit Sprog, han var ei suur,
Hans Officeer gav mig lidt Politur.
I Fattigdom jeg med min Riemert sad,
Og lærte Nøisomhed ved tomme Fad;
Jeg kom paa Havet, skued Søens Magt,
Matrosens uforfærdede Foragt!

Bag Disken vilde jeg ei længe staae;
Dog der kan ogsaa læres af det Smaa.
Mig Elskov tidligt alt i Skole tog;
Men Pligt og Ære mig af Skolen jog.
Hvis Bægeret for Malurt ei var fri,
O der var ogsaa Honning jo deri!
Og hos min gode Moder vist jeg veed,
At jeg vil finde Fryd og Kiærlighed.
Mig Stuart aabned Shakespears Helligdom;
(Tager Ackermanns Haand.)
Jeg kom til Holberg, da til dig jeg kom.
Ifald som Barn du havde mig forkiælt,
Hvad havde da min Kundskab mig meddeelt?
Kun dig jeg takker, hvis af første Rang
Den lille Schrøder vorder stor engang.
(Han omfavner sine Forældre, Tæppet falder.)

Sibylle-Templet.

Et Lystspil med Sange.

Endeel Melodier af Paesillos „Landsbypige" (La Frascatana) kunne benyttes ved Opførelsen til Syngenummerne i dette Stykke, efter Overskrifterne. De to sidste Nummere passe til Musik af Weyse og Schulz.

Gasparo, Giæstgiver.
Rosalia, hans Datter.
Beatrice, hans Søsterdatter.
Giuseppe, Poet, Rosalias Elsker.
Filadelfo, hans Ven, Borger i Byen.
En reisende Lord.
Eduard, hans Søn.
Signore Alberto Gravini.
Lordens Kammertiener.
Landsbyfolk.

Handlingen foregaaer i Tivoli, ikke langt fra Rom.

En Plads med Træer,

Værtshuset til Høire, Lordens Logi til Venstre. Dybt i Baggrunden seer man Sibylle-Templet paa en Klippe.

Først Giuseppe, siden Rosalia.

Giuseppe.

(Mel. At Amor os bedrager ꝛc.)

Hvor tør en stakkels Digter,
Som eier ingenting,
Hvem Lykken stedse svigter
Paa denne Jordens Ring,
Hvor tør den arme Taabe,
Som ingen Udvei veed,
Dog kiæk og dristig haabe
Paa heldig Kiærlighed?

Rosalia.

Giuseppe! Altid falder du tilbage til det gamle Hedenskab. Hvor kan du dog tvivle om at jeg elsker dig? Har jeg ikke sagt dig, at jeg anseer det for det største Beviis paa din Kiærlighed, at du har forladt Kapelmester Meraviglio og hans lystige Flok, for at blive her hos mig i Tivoli? Men nu maae vi dog tænke paa Fremtiden! Og hvad skulle vi leve af, dersom min Fader tillader os at faae hinanden? — hvad han aldrig giør.

Giuseppe.

Rosalia! om jeg end ikke elskede dig saa høit, saa havde det dog ikke kostet mig det Bitterste, at forlade den fordømte Meraviglio og hans sminkede Compagnie. Det er den usselste Haandtering, at være Theaterdigter her i Italien; jeg veed ikke, hvordan det er andre Steder. Poeten er Sangernes aandelige Skopudser; de bruge ham som Maskinkarl, for at opslaae Lægter for deres musikalske Fyrværkerier. Er det ikke at nedværdige den himmelske Kunst? Maa en Digter ikke skrive, hvad Aanden tilsiger ham? Og skiøndt jeg gierne tilstaaer, at Aanden ikke tilsiger mig Meget —

Rosalia.

Du er altfor oprigtig, Giuseppe! Sligt bør en Poet aldrig tilstaae, om det ogsaa er sandt.

Giuseppe.

Skulde jeg tie dermed, saa var det blot af Frygt for ellers at miste din Kiærlighed.

Rosalia.

Ei hvad! troer du, jeg elsker dig fordi du er Poet? Det er jo fordetmeste nogle gamle Pedanter, med Kapper og Bladkraver. Nei, jeg elsker dig fordi du er en smuk Knøs; hvis store Øine brænde for mig; — og det kommer slet ikke Poesien ved.

Giuseppe.

Ja — og jeg elsker dig, fordi du er en ung og deilig Pige, Rosalia!

Rosalia.

Det er det Fornemste. Aand kunne vi alle have, og den kunne vi alle til Nød undvære.

Giuseppe.

Du har mere Aand, end du selv veed.

Rosalia.

Det er meget muligt. Men stille! Der kommer min Fader. Han maa ikke see os sammen. Jeg kommer ud til dig igien, naar han er borte. Jeg har noget Vigtigt at sige dig. (Gaaer ind.)

Gasparo kommer.

God Morgen, min kiære Giuseppe! Allerede her igien? Dog, det er sandt, du ligger herude paa Landet i Sommer, — i det Grønne. Du maa have Penge som Græs! Du er nok af en fornem adelig Herkomst, siden du driver saaledes omkring, uden at bestille noget.

Giuseppe.

Jeg har hverken Græs eller Penge, Gasparo! Og hvad Adelen angaaer, saa er der blandt den mange ligesaa fattige Diævle som jeg. Hvis jeg giorde mig Umage med at rage mellem gamle Pergamenter, fandt jeg maaskee ogsaa et Stammetræ med en Green, som min Qvist passede til.

Gasparo.

Og naar der intet var, saa kunde du giøre dig selv et. Du har jo lært at tegne. Har du ikke?

Giuseppe.

Jo, baade at tegne og at skrive. Det er meer end du kan rose dig af, Gasparo!

Gasparo.

Men hvad har du ellers lært? Du giør Vers! men det skal man jo ikke lære, det maa komme af sig selv. Præst er du heller ikke.

Giuseppe.

Præst kunde jeg ikke blive, uden at være Munk; og Munk kunde jeg ikke være, naar jeg vilde være

Ægtemand. Og det er juſt det, jeg i lang Tid har ſtuderet allermeeſt paa.

Gasparo.

Hvi blev du da ikke Procurator?

Giuſeppe.

Jeg er af et fredeligt Sind, jeg gidder ikke levet af Andres Trætte.

Gasparo.

Saa kunde du jo mægle Fred.

Giuſeppe.

Fred? Det faaer man ikke noget for.

Gasparo.

Hvi blev du da ikke Doctor?

Giuſeppe.

Det er jeg. Doctor for de Sunde! Jeg er Poet!

Gasparo.

Uden Fortrydelſe, hvad duer du ellers til?

Giuſeppe.

Til at glæde mig over Guds Natur, Gasparo! til at nyde det Skiønne med Smag og Behag, hade det Onde, elſke det Gode, — og iſær en deilig Pige, ſom — mirabile dictu — er din egen Datter.

Gasparo.

Ja, jeg veed det, min gode Giuſeppe; og det er paa Grund heraf, jeg er ſaa fri at ſpørge dig om dine Udſigter; hvilke, ſom jeg nu hører, fuldkommen ſvare til Indſigterne. Hvad gaaer du da og vimſer efter, og ſætter den ſtakkels Pige Fluer i Hovedet? Hvis jeg var en velhavende Mand og kunde føde Jer begge, fik det ſaa være; men det er ikke Tilfældet.

Og ingenting kan du. Ikke engang til at være Theaterdigter duede du! Jeg raader dig derfor som Ven: bliv fra mit Huus! Forstyr ikke min Arnes Ro! Giør ikke min Datter ulykkelig! — eller, ved den hellige Januarius, jeg render dig min Kiøkkenkniv sex Tommer ind i Livet. Nu har jeg ærlig og oprigtig sagt dig min Mening, og hvad du har at vente. Farvel, Giuseppe!

(Gaaer.)

Giuseppe (opbragt).

(Mel. Prov du kun oftere ꝛc.)

Ja vov du kun igien
Med Kniven mig at true.
Du snart skal see, min Ven!
Hvordan det dig vil gaae.
Jeg paa min Uskyld stoler,
Din Stolthed skal jeg knække.
Paa Kaarde, paa Pistoler,
Der kan vi prøves begge;
Jeg fordrer dig,
Ifald du mig
I Fred ei lader gaae.

(I en kiærlig Tone:)

O lad, min elskte Pige!
Derfor ei Modet vige.
Vi snart forenede
Vort Ønske skal opnaae!

Rosalia kommer.

Giuseppe.

Ha, Rosalia! Din Fader har viist mig Døren; men — saasandt jeg lever —

Rosalia (lystig).

Hvad er det at bryde sig om? Maatte han ikke vise dig den Dør, du skal ind ad?

Giuseppe.

Du er munter? Du spøger? Hvad er det, Rosalia? Du sagde før, du havde noget Vigtigt at sige mig.

Rosalia.

Ja, det har jeg ogsaa. Jeg har havt en Drøm, som allerede halvt er gaaet i Opfyldelse.

Giuseppe.

Hvorledes?

Rosalia.

See kun det Sibylle-Tempel deroppe paa Klippen, hvor vi saa tidt have siddet sammen, og fornøiet os over det herlige Landskab og det skiønne Vandfald, som skummer ned i Afgrunden.

Giuseppe.

Ja, det seer jeg hver Dag, men hvad kan det hielpe?

Rosalia.

Har du ikke selv fortalt, at disse Sibyller vare gamle Koner, som kom og fortalte Menneskene deres tilkommende Skiæbne?

Giuseppe.

Ja — det troede vore Forfædre.

Rosalia.

Vore Forfædre vidste nok hvad de giorde.

Giuseppe.

Men siig mig dog —

Rosalia.

Jeg havde selv forleden Besøg af en saadan gammel Kone.

(Melodie af Landsbypigen.)

Engang en Morgen
Laa jeg i Græsset,
Hiertet af Sorgen
Inderlig presset;
Da aabenbared' sig
Ældgamle Viv.

Hun mon fremtræde,
Med Haar til Hælen,
Hun spaaede Glæde
Mig for mit Liv.
Men hvad hun sagde,
Svandt for mit Øre.
Lidt hvad hun talde,
Kunde jeg høre.
Hun mig velsigned,
Rakte mig Haand.
Hurtig jeg vaagned,
Fro var min Aand.
Jeg troer paa Drømmen,
Den var ei Tant;
Den gamle Qvinde
Spaaede mig sandt.

Giuseppe.

Og denne Drøm er allerede halvt gaaet i Opfyldelse?

Rosalia.

Ja! Ellers vilde jeg ikke fortælle dig den. Her er kommen en Lord directe fra England, saa rig, at han ikke veed, hvad han skal giøre med alle sine Penge. Han har flere tusinde Scudi at leve af om Dagen. Han reiser derfor omkring, for at skille sig ved dem; og det var Synd andet, end at hielpe ham. Du maa forfatte et Digt til hans Velkomst. Kan du ikke nok det?

Giuseppe.

Himmel, Rosalia! jeg har et heelt Forraad af Slige. I Florents kom der ingen Fremmed af Betydenhed, uden at jeg jo bragte ham en Sonnet, hvori Arno'en glædede sig over at see ham ved sine Bredder. Og det indbragte mig mangen god Scudo.

Rosalia (glad).

Det var herligt! En af dem kan du meget godt bruge. Du behøver slet ikke at skrive den om; men

kun at radere lidt i Arno'en, og giøre det om til Annio. Saadan, siger du jo, hed Teverone i gamle Dage. Det gaaer let, det klinger jo næsten eens. Og saa skal du see, han giør nok vor Lykke. Hvad er det for ham? Maa det ikke glæde ham, at lykſaliggiøre et Par unge Mennesker med hvad han har for meget en eneste Dag?

Giuseppe.

Ja, det lader rigtignok saa. Bare han ikke var saa rig!

Roſalia.

Hvorfor?

Giuseppe.

For saa er han viſt ogsaa gierrig.

Roſalia.

Nei, man forſikrer, at han skal øde sine Penge paa alle mulige Narreſtreger.

Giuseppe.

Ja, det troer jeg gierne; men Ulykken er, det er ingen Narreſtreg at bidrage til sine Medmenneskers Lykſalighed. Men lad det gaae, som det vil! Jeg er dog lykkelig; thi du elsker mig!

(Mel. Nu den søde Ro vi nyde.)

Giuseppe.

Elſkovs søde Fryd vi nyde,
Angſt og Kummer er forjaget.
Du, som har min Siæl indtaget,
Vei til dig mit Hierte fandt.

Roſalia.

Glæden vil sin Blomſt os byde,
Ikke vi fortvivle ville.
Ei forladt os har Sibylle!
Nei, min Drøm var ikke Tant.

Begge.

Oldtids ædle Prophetinde,
Som saa nær har sat dit Stempel,
Aabn os dette Lykkens Tempel,
Som i Sekler ei forsvandt!

Rosalia.

Stille! der kommer Lorden med sin Søn. Lad os træde tilside. (De gaae.)

Lorden. Eduard.

Lorden.

Nu vil vi tale Italiensk, Eduard, for at øve os. Du har drevet det temmelig vidt i Italiensken; du taler hende endogsaa uden Accent. Men det skulde du ikke. Min english Accent aflægger jeg aldrig.

Eduard.

O, min Fader! jeg kan ikke sige Dem, hvor uendeligt jeg glæder mig ved at betræde denne classiske Grund.

Lorden.

Det glæder mig, min Søn, at det glæder dig. Jeg frygtede for, at du saaledes skulde være forelsket i dine gamle Mure, i Foutains Abbedie og i Oxford, at du skulde have no sense for den sande classiske Smag.

Eduard.

O, jeg elsker dem begge, og mig tykkes, de lade sig slet ikke sammenligne.

Lorden.

Kun ved at sammenligne det Ene med det Andet, kommer man til den sande gode Smag, min Søn!

Eduard.

Men, kiære Fader! Naar De giver et Diner med utallige kostelige Retter, sammenligner De jo heller ikke den ene Ret med den anden; men lader enhver gielde for hvad den er.

Lorden.

Der er stor difference betwcen den aandelige og physiske Smag, min Søn!

Eduard.

Men den aandelige kan jo dog ikke være den physiske underordnet i Forskiellighed og Mangfoldighed.

Lorden.

Det glæder mig, at du i Oxford har lært at disputere, min Søn! men du skal ikke disputere med din Fader, min Søn!

Eduard.

O, jeg vil ikke disputere, jeg vil fornøie mig og nyde. Maatte jeg ikke ogsaa glæde mig i Foutains-Abbedie, hvor jeg tilbragte min lykkelige Barndom hos min Tante?

Lorden.

Og hvor du saae den lille Jenny, som du nu skal glemme?

Eduard.

Hvad hende angaaer, saa holder jeg mig til Deres Løvte: Jeg skulde reise for at glemme hende; og glemmer jeg hende ikke, saa faaer jeg hende til Kone, naar jeg kommer hiem.

Lorden.

Ja, ja! Lad os heller tale om de gamle Ruiner. Hun er ingen Ruin, hverken antik eller modern.

Eduard.

Nei, Gud skee Lov! Men hun er en antik Skiønhed og en sød, modern Forpagterdatter.

Lorden.

Uden Adel og Penge. Men lad nu den Fugl flyve! Det er mig kiært, at du i dit romantiske Oxford har nydt en classisk Education, der har lært dig at skatte de antike Mesterværker.

Eduard.

Men derfor skiønner jeg ligefuldt paa det Romantiske. Og, kiære Fader! De ynder jo ogsaa Forskiellighеden.

Lorden.

Nei, min Søn!

Eduard.

De sætter jo ogsaa det, at være Menneske og Cosmopolit, over Alt.

Lorden.

Nei, min Søn! saa var jeg en daarlig Englishman.

Eduard.

Men er ikke Deres største Fornøielse, at drage om fra Land til Land, og hvert Aar at nyde en anden Natur, en anden Omgivning?

Lorden.

Nei, min Søn! Der har du reent misforstaaet mig.

Eduard.

Men har De ikke i de senere Aar været paa Island, i de nordamerikanske Skove, i de peruvianske Biergværker, i Constantinopel, paa Toppen af Grimsel, og jeg veed ikke hvor?

Lorden.

To be sure, min Søn! og alle disse Steder har jeg erobret, som en true Englishman, ved at bringe mig selv med, og ved blot at giøre mig selv gieldende.

Eduard.

Det begriber jeg ikke.

Lorden.

For tre Aar siden var jeg paa Island; seilet derop med mit eget Skib, the most excellent man kan ønske; kun at Matroserne nu glindse saa fede, som mine Æsler i Yorkshire, fordi de havde too little at bestille. Jeg lod mig bringe høit op i en Fieldkløft mellem Isklerne, hvor der never before havde været Hedninger eller Christne. Her lod jeg mig et Huus opslaae, og gav mit Følge en Dinner, der ikke kunde være bedre i Palais Royal i Paris. Saaledes har jeg spiist dybt under Jord i de peruvianske Biergværker, hvor vi brændte Kul for Kulde, mens deroppe der var en Hede af 32° Reaumur. I de amerikanske Skove har mine Folk twunget nogle Cannibals — til at spise Postei and Vol au Vent. Saaledes jeg har overalt bragt England med, og hvor jeg var, har jeg siunget Rule Britannia.

Eduard.

Nu ja! saa har De dog med denne uskyldige Fornøielse bidraget til at understotte mange fattige Folk, som hialp Dem, og levede en tidlang af at tilberede Deres Fester.

Lorden.

Det har jeg; men det var ikke derfor, jeg giorde det, min Søn!

Eduard.

Men maa det dog ikke glæde den Rige, at hielpe den Fattige?

Lorden.

Nei, min Søn!

Eduard (alvorlig).

Kiære Fader —

Lorden.

Forstaa mig ret! Det maa bedrøve ham, fordi han ikke kan hielpe tilstrækkeligt.

Eduard.

Kan en Rig ikke hielpe en Fattig?

Lorden.

Naar jeg seiler paa mit Skib fra London til Livorno, og har taget Vand nok med for en Reise til Japan, saa har jeg mere Vand, end jeg behøver; men vilde jeg paa Veien faae Medlidenhed med den salte Sø, fordi den er salt, og lade alt mit ferske Vand flyde ud, for at giøre Søen sød, da vilde jeg snart tømme mine Tønder, og Søen blev dog ligesaa bitter, som den havde været før.

Eduard.

Bliv ikke vred, kiære Fader! men det er en Sophisme, som —

Lorden.

En Rig kan ikke hielpe Alle, og saa er det bedst, han hielper Sletingen; saa har den Ene det ikke værre end den Anden. Desuden — hvilket Arbeid at være Fattigforstander og Almisseuddeler.

Eduard.

Men hvo skal da hielpe den Fattige?

Lorden.

En Fattig kan bedre hielpe en Fattig, end en Rig kan giøre det. En Fattig er vant til at undvære, han er ikke overhængt fra Morgen til Aften. Folk taler saameget om rig Mands Penge, men man taler ikke om rig Mands Udgifter. Hvad koste ikke disse Reiser mig, og det er nu engang min humour. Forresten, hvad Spil angaaer — jeg spiller aldrig og taber aldrig i Spil. Men Væddemaal og Væddeløb, det er min Lidenskab. Det svier endnu i min Lomme de sidste 30,000 Pounds jeg tabte til Sir William, om de to Paddocks — Skruptudser i Haugen — hvilken af dem der kunde springe længst. Hans vandt, skiønndt den var tykkest. Og nu mit Naturaliecabinet! Hvormeget maatte jeg ikke betale sidst, for mit Monstrum i Spiritus, med de to Hoveder? — Men glæd dig, min Søn! du er jo ogsaa en Elsker af Oldsager.

Eduard.

O, en overordentlig!

Lorden.

Veed du, hvorfor jeg idag er kiørt ud med dig til Tivoli?

Eduard.

For at see den deilige Egn: Vandfaldet, Mæcens Villa, Horatses Bad —

Lorden.

Ba, ba, ba! Af slige Smaating har jeg seet saameget. Naar man har staaet ved Niagara, en Caskade, saa bred som Canalen og saa høi som Taarnet i Straßburg, saa bryder man sig ikke meget om saadanne Vandfald. Mæcens Villa er god nok, men den er ganske forfalden, og lader sig ikke transportere. Seer du derimod det lille Sibylletempel af

hvidt Marmor deroppe paa Klippen? Det er vel conſerveret, fra de romerſke Keiſeres Tid. Det vil jeg kiøbe af Eieren, og transportere til min Park i Yorkſhire.

Eduard (leer forundret).

Nei, det var da morſomt! (Pludſelig alvorlig:) Men det var dog Synd at røve det fra ſit Sted; ſaa var det ikke længer nær ſaa ſmukt.

Lorden.

Den ſtørſte Fornøielſe, min Søn! er, at eie Noget, ſom ingen Anden har. Derpaa tænke vi english grandees Dag og Nat; og der er ingen større Glæde for os, end at erobre en Sieldenhed fra den øvrige Verden. Der rende diſſe fattige Dievle, diſſe Kunſtnere og Lærde i alle Cabinets and Ateliers, og have det ligeſaa godt ſom en Mand af Stand. Tænk dig hvilken Glæde det vilde være, at kiøbe det altſammen, og ſtille det op i mit Slot i Yorkſhire. Men det have vi desværre ikke Raad til. Nu! ſaa maae vi giøre hvad vi kan. Og jeg haaber ſnart at leve den Dag, at jeg efter Maaltidet paa en Promenade i min Park, kan viſe mit Selſkab den bedſt conſerverede romerſke Ruin paradere midt paa min Bowlinggreen. (Seer ud af Scenen.) Men hvem kommer derhenne med et Papir i Haanden og øver ſig i at bukke for Træerne? Det er viſt en pialtet Poet, ſom vil tigge, og bringer mig et Lykønſkningsvers; det er Mode hertillands.

Eduard.

Derſom det er et ſmukt Vers, kiære Fader! ſaa maa man dog give ham Noget for det. Ynder De ikke Poeſien?

Lorden.

Yes — den gamle, classiske. Horatius, Virgilius, Ovidius, — det var velhavende frie Hofmænd. — Ogsaa de franske: Corneille, Racine, Voltaire —

Eduard.

Men nu vore Egne?

Lorden.

Why! — Adisson — Dryden — og Naturmalerne. Men Poeterne ere sædvanlig nogle impertinente Knægte, som see fornemme Folk i Kortet og over Hovedet. Som nu denne Shakespeare! Var det ikke uforskammet? Ingen Helt, Fyrste eller Statsmand var der, som han ikke vovede at giøre sig familiær med. Jeg holder meget meer af Malere, Billedhuggere og Architecter! De tie stille! Dem tage vi i vor Tieneste, og vi have Profit af deres Hænders Gierninger; de arbeide for os. Men Poeterne bruge Munden i et Væk, og ærgre os. Lad dem sulte!

Eduard.

Denne stakkels Fyr giør vist ingen Fortræd. Han kommer saa ydmygt og bukker saa dybt.

Lorden.

Det er det samme! Slangen krummer sig ogsaa før den stikker.

Giuseppe kommer bukkende.

Excellenzas ydmygste Tiener! Neppe havde Famas hundrede Tunger bragt os den Efterretning, at Excellenza, som en Stormand, der ædelmodig ynder Kunster og Videnskaber, var kommen her til det gamle Tibur, og at Stedet saaledes, efter 2000 Aars Forløb, havde faaet sin Mæcen igien, — før jeg i dette ringe Digt

søgte at udtrykke mine Tanker og Følelser, i denne Anledning. Men — om ogsaa Mæcen er staaet atter op af Gravens Mørke, saa er Horats dog endnu steendød. Og hvorvel han havde Ret i at sige: „Non omnis moriar", saa mente han det dog neppe paa den Maade, at jeg Uværdige skulde blive hans Eftermand.

(Han rækker Lorden et Papir.)

Lorden.

Nei, det troer jeg heller ikke. Aa, Eduard! læs du mig Digtet høit for! Du har en god Udtale i Italiensken.

Giuseppe.

Hvad Udtalen og Udtrykkene angaaer, saa have Mylords det Fortrin, at De paa den venskabeligste Maade forene to Nationer.

(Eduard modtager Papiret.)

Giuseppe.

Digtet er i Sonnetform, i den Tone, hvori den udødelige Petrarca sang sin Kiærligheds Qval for den himmelske Laura.

Lorden (leer).

Der ikke brød sig meget om hans Vers, og kun slet giengieldte hans fantastiske Drømmerier.

Giuseppe.

Excellenza vil, som en viis og ædel Herre, med langt større Billighed modtage et langt svagere Forsøg.

Lorden.

Læs, min Søn!

Eduard (læser):

Barbaren før kom til Italiens Riger,
Blot for at røve, for at plyndre, stjæle;
Og derfor Romeren saae helst hans Hæle,
Og haded' ham, som Indianer Tiger.

Lorden (opfarende).

Hvordan, uforskammede Knægt? Er I kommen her for at sige mig Grovheder?

Giuseppe (forbauset).

Grovheder, Excellenza? Tvertimod. Hør kun videre! Det er lutter Complimenter.

Lorden (forbittret).

Jeg vil ikke høre videre. Jeg er ikke kommen her for at plyndre, for at røve, for at stiæle. When det lykkes mig at giøre et godt Kiøbmandsskab, saa koster det mig mine Penge. Og I maae gierne sige, at jeg berøver Egnen sin skiønneste Prydelse, naar jeg kan bevise, at det er min lovlige Eiendom.

Giuseppe (stedse forundret).

Men jeg forstaaer ikke — Behag dog at høre videre!

Lorden.

Jeg vil ikke høre videre. Jeg skiælver over mit hele Legeme! I er en uforskammet Knægt, som siger mig lige i Øinene, at jeg plyndrer, fordi jeg, for en stor Sum, skaffer mig en gammel Ruin, som I selv ikke forstaaer Jer paa.

Giuseppe.

Hør mig dog, Excellenza!

Lorden.

Go to the devil!

(Gaaer.)

Giuseppe
(forundret efter en Pause).

Det er den engelske Syge. Ikke sandt, min Herre?

Eduard
(forlegen og forvirret).

Kunde vel være.

Giuseppe.

Det er en Sygdom, Folk faaer, der har formange Penge, for stor Stolthed, for tyk Taage, for stærkt Øl og for fedt Drekiød. Alle disse Plager kiende vi ikke her tillands.

Eduard.

Med Deres Tilladelse vil jeg dog læse Sonnetten.
(Læser:)

Barbaren før kom til Italiens Riger,
Blot for at plyndre, for at røve, stiæle;
Og derfor Romeren saae helst hans Hæle,
Og haded' ham, som Indianer Tiger.

Men Sanggudinden, deiligste blandt Piger,
Har vundet ham, ved huldt for ham at kiæle;
Nu maa han gierne komme, gierne dvæle,
Han kun med Kundskab sig og Smag beriger.
Du ædle Lord! hør
(Standser.)

Der staaer et Ord omskrevet; jeg veed ikke om det skal være Arno, eller Annio?

Giuseppe
(skiuler sin Forlegenhed).

Det er Annio; det Vandfald, som styrter dernede under Templet. Arno er en Flod, som flyder igiennem Florents.

Eduard
(med et ringeagtende Smil).

Ja, det veed jeg.

(Læser:)

Du ædle Lord! hør Annios Vover suse
Til Velkomst dig en Sang, som jeg vil tyde.
Kun til det bedste Maal din Stræben sigter.

Du ynder den italienske Muse;
Og af dit Fyldehorn du lader flyde
Huld Vedergvægelse til Romas Digter!

(Eduard putter Verset i Lommen, maaler Giuseppe med et stolt Blik og siger:)

Det Vers er ret smukt, min Ven! Der har De en Guinee! Men det gior mig, oprigtig talt, ondt for Dem, at De øver det elendige Tiggerhaandværk.

Giuseppe (rask).

Saa sagte, saa sagte, min unge Herre! Vogt Dem for at see alt for foragteligt paa mig. Af den Gamle kunde jeg taale det; af det Ansigt ventede jeg mig ikke Andet; men De seer mig for ædel, for følsom, for sindrig ud; — af Dem taaler jeg ingen Foragt.

Eduard.

Kan De nægte, at det er Tiggeri?

Giuseppe.

Kalder De det ikke ogsaa Tiggeri, naar Børnene bede deres gamle Bedsteforældre om Kager og Sylttetøi? Det er en Spøg, vi unge Italienere have med Jer hovmodige, forsængelige Ultramontanere, der besøge os, for at faae nogle Lommeskillinger, til at traktere vore Kiærester for. Men vi kunne meget godt undvære Eders Penge. Vi behøve kun lidt; vi leve af Luften, den deilige himmelblaa Luft, der ikke tærer paa os; det er meer end I kunne sige. Lidt Brød faae vi altid; Druer og Oranger voxe for os, som Olden og bittre Skovæbler for Jer. Og dermed Basta!

Eduard.

Tag det Tredobbelte!

Giuseppe (altid hidsigere).

Fanden i Vold, med Deres tredobbelte Fornærmelse! Nu vil jeg ikke have det, om det var Tidobbelt. Jeg havde haabet at røre den gamle Giæks Hierte; han har jo Penge som Græs, og selv kan han ikke æde alt sit Græs. Jeg havde haabet, han skulde givet mig en lille Sum, at jeg kunde sætte Bo og holde Bryllup med min sødeste Rosalia. Men jeg sagde hende det nok. Dersom vi vare to udstoppede Krokodiller, sagde jeg, to Heste, der skulde løbe tilvæds, saa spanderte han Penge paa os i Pundeviis; men nu ere vi desværre kun to Mennesker. — Lad saa være! Behold Deres Guineer, Mylord! men behold ogsaa Deres Skiældsord! Og naar De reiser til Italien igien, saa lær først at kiende Italieneren ret, før De foragter ham.

(Mel. Staae lidt min Engel der.)

Jeg er dog elsket født!
Livet ei koldt og dødt
Svinder i dette Land,
Som ved en taaget Strand.
Jeg ei min Skiæbne frygter,
Ei fra den Elskte flygter.
Man røver mig dog ikke
De søde Smil og Blikke.
Mig Amor ei bedrøver;
Skiøndt Plutus er der ei,
Han mig ei Glæden røver,
Den smiler paa min Vei.
Selv Armod her er lystig! —
Fryd faaer man ei for Penge.
Den Muntre let er trøstig, —
Den Vrantne kan sig hænge!
I Engelland
Ved Themsens Strand
Skeer det saa sielden ei.

Mig Amor ei bedrøver,
Skiøndt Plutus er der ei;
Han mig ei Glæden røver,
Der smiler paa min Vei!

(Gaaer.)

Eduard.

Han har Ret, det stakkels unge Menneske! Jeg hviler ikke, før jeg har giort det godt igien.

(Gaaer.)

Gasparo og **Filadelfo** komme fra den anden Side.

Filadelfo (lystig).

Nu, min gode Gasparo! min Kammerat og Landsmand fra det evigyndige Napoli, — Thi hvad er al Verdens Stæder, mod vor Fødestad? Hvilken Helgen kan sammenlignes med vor hellige Januarius? Hvilken Lystigmager med vor gamle ærlige Pulcinel?

Gasparo (vranten).

Filadelfo! Det er ugudeligt at nævne de to Navne i eet Aandedræt.

Filadelfo.

Paa ingen Maade. Sorrig og Glæde de vandre tilhobe, og før Carnevalet begynder, slaaer Giækken sig først ret løs. I Virkeligheden kommer altid Pulcinel før St. Januarius; men jeg sætter ham øverst, af pure Devotion.

Gasparo.

Jeg begriber ikke, hvor du kan være i saa godt Lune, da du dog Intet har, og alle dine Forsøg paa at giøre din Lykke ere strandede.

Filadelfo.

Det er sandt, min Lykke strandede; men var det dog ei en Lykke, at jeg selv blev reddet fra Skib-

brudet? Og have ikke mange lykkelige Folk havt den store Ulykke i deres Lykke, at de selv sank tilbunds med Mand og Muus?

Gasparo.

Det forstaaer jeg ikke. Det er mig for høit.

Filadelfo.

Ja, der er saameget, du ikke forstaaer.

Gasparo.

Saameget forstaaer jeg, at du er en fattig Diævel.

Filadelfo.

Fattig er jeg, Diævel kan du selv være. Vel sandt, jeg giorde min store Tour giennem Europa, først som Gibssælger, siden som Conditor, paa en Tid, da Verden endnu ikke vidste at vurdere vore Talenter. Paa Billedhuggeri forstode de sig dengang ikke videre, end at de selv huggede hverandre i Næse og Mund; og jeg kunde mangen Dag løbe omkring med Brættet paa mit Hoved, fuldt af Apoller, Minerver og Gratier, uden at sælge andet, end et Par af de grønne Gibspapagøier, der fulgte med for Selskabs Skyld. Men jeg var dog glad; jeg saae mig om i Verden; det tørre Brød havde jeg hvor jeg kom, og jeg fandt altid saameget Vand, at jeg kunde lædske min Tørst.

Gasparo.

Du havde ikke havt nødig at giøre dig saa stor Uleilighed, for at blive sat paa Vand og Brød. Og meget mere har du ikke endnu. Du har bosat dig i denne lille By, i den forfaldne Rønne, du arvede efter din Morbroder; dyrker med stor Anstrengelse den smule Jord, for at leve; — og dog er du fornøiet!

Filadelfo (leer).

Ja, er det ikke ærgerligt? Men hvad kommer Velstand Fornøielsen ved? Veed du ikke, at tidt ere de rigeste Folk de allergnavneste, og ofte leer Armoden saa høit i Hytten, at Ruderne briste?

Gasparo.

De briste ikke deraf, din Tosse! De fattige Diævle have ikke Raad til at lade sætte andre ind igien, naar de gamle gaae itu.

Filadelfo.

Du er forbandet gnaven idag, Gasparo! man skulde troe, du havde vundet det store Lod i Lotteriet.

Gasparo.

Nei, det er fordi den forbistrede Poet har ærgret mig, med at frie til min Datter.

Filadelfo.

Men du har jo tidt sagt, at du intet vilde have derimod, hvis du var istand til at føde dem Begge.

Gasparo.

Gud hielpe mig, jeg kan neppe føde mig selv.

Filadelfo.

Om du kan føde dig selv, veed jeg ikke; men, at du kan fede dig selv, — det er der Vidner paa.

Gasparo.

Det ligger i min Constitution! Mange Ædere ere saa tynde som Svovelstikker, og mange Fastere blive tykke af Luften, ligesom Balloner. Jeg troer, det maa ligge i Vandet; jeg frygter, det er Vattersot, af den daglige Sorg og Ærgrelse.

Filadelfo.

Nei Vand er det ikke; du drikker jo med dine Giæster af din egen Viin; og her i Italien behøve Værterne ikke at spæde Vinen med Vand; den er slet nok alligevel.

Gasparo (vred).

Lad nu være med det kiedsommelige Drilleri, eller ved den hellige Jomfru —

Filadelfo.

Gasparo! saa sandt den hellige Jomfru hielpe mig, jeg bringer dig et Glædesbud; men jeg veed nok, det hielper ikke, du bliver ikke fornøiet for det.

Gasparo.

Hvad er det? Du seer alvorlig ud — Hvad har du paa Hiertet at sige mig? Hvad er det?

Filadelfo.

Har du ikke hørt, at her er kommen en rig Lord?

Gasparo.

Ak! den Barbar under mig ikke en Pavolo at fortiene. Han har baade sin franske og sin engelske Kok med, og slaaer Vrag paa vort Kiøkken.

Filadelfo.

Men han vil kiøbe Noget af dig, som kan giøre dig til en rig Mand.

Gasparo.

Gud hielpe mig! Min hele Eiendom er neppe tusinde Scudi værd, og naar jeg solgte den, hvad skulde jeg saa siden leve af?

Filadelfo.

Men hører ikke det gamle Tempel deroppe dig til? Staaer det ikke paa din Grund?

Gasparo.

Jo, det er sandt! Men hvem vil kiøbe det? Hvad fik jeg for den Smule Marmorsteen? Og hvo vilde transportere det langt herfra?

Filadelfo.

Lorden!

Gasparo.

Hvad for noget? Vil han kiøbe Templet af mig, og transporrere Stenene bort?

Filadelfo.

Just derfor er han kommen.

Gasparo.

Jeg er en lykkelig Mand! (Omfavner ham.) Filadelfo! kiære Broder i Liv og Død, Tak, fordi du bragte mig denne Tidende. Du skal spise hos mig til Middag! Hvad vil han med de Marmorstene? Det er rigtignok deiligt fint Marmor. Vil han bygge sig et Lysthuus i England, og kommer nu for at hente Stenene her? Hvad mener du, jeg kan forlange derfor? 100 Scudi?

Filadelfo.

Dosmer! med din Tilladelse. Tænkte jeg det ikke nok? Var det nu ikke godt, at her er et Menneske, der er ligesaa bereist, og kiender Verden ligesaa godt som denne Englænder?

Gasparo.

Hvad skal jeg da forlange? 1000 Scudi?

Filadelfo.

Dosmer igien, med din Tilladelse.

Gasparo.

Kiære Broder! Dosmer saa tidt du vil, paa den Maade. Hvad skal jeg forlange?

Filadelfo.

Nu du 10,000 Gange Dosmer, 10,000 Pund Sterling skal du forlange.

Gasparo.

Menneske! er du gal?

Filadelfo.

Nei, men du er uvidende, og forstaaer dig ikke paa din egen Fordeel.

Gasparo.

Kiære Broder! dersom du ikke er gal, saa gior du mig gal, — af Glæde.

Filadelfo.

Ja, tænkte jeg ikke nok, at Glæden vilde tage den gale Retning? 10,000 Pund Sterling kan du vinde, men ret fornuftig glad kan du ikke blive.

Gasparo.

Aa jo jeg kan! Aa jo jeg kan, kiære Broder! Men siig mig dog, hvorfor vil han betale saa Meget?

Filadelfo.

Af tre Grunde. Først: fordi han er en Nar; for det Andet: fordi han er uhyre rig; for det Tredie: fordi dette Tempel er et af de skiønneste og bedst vedligeholdte Oldtidslevninger i Italien.

Gasparo.

Det var Fanden!

Filadelfo
(seer ud af Scenen).

Der kommer han. Lad mig nu tale med ham, paa dine Vegne.

Gasparo.

Nei, jeg skal nok selv tale min Sag.

Filadelfo.

Men —

Gasparo.

Jeg er intet Barn. Vær du rolig for mig!

Filadelfo.

Men du forstaaer dig jo ikke paa det. Veed du hvad et Sibylle-Tempel er?

Gasparo.

Det er Noget man faaer 10,000 Pund Sterling for; det er nok. Du kan hielpe mig, naar du seer det kniber; men jeg behøver ingen Formynder.

Filadelfo.

Er det Takken, jeg skal have?

Gasparo.

Det er Takken, fordi du skieldte mig ud. Du skal see, jeg er ingen Dosmer.

Lorden kommer.

(Afsides:) Der er den Mand, som eier Templet. Nu maa jeg prøve ham lidt, om jeg kan faae det for Røverkiøb; for han veed Fanden ikke hvad et saadant Tempel er værd. God Morgen, kiære Ven! hvorledes gaaer det? Boer De her, med Forlov?

Gasparo (mut).

Ja, det er mit Osterie, Mylord! Men der leve vi paa italiensk; det er ikke noget for Dem, det veed jeg nok.

Lorden.

Hvad det angaaer, min kiære Ven! saa har jeg min egen Theorie: Jeg spiser af mit eget Kiøkken; men derfor betaler jeg dog Værterne, hvor jeg er, alligevel.

Gasparo (bukkende).

Det er en meget god Theorie, Mylord! og endnu bedre Praxis. Men De boer jo ikke hos mig.

Lorden.

Vi ere Naboer, og De er den Nærmeste til min Opmærksomhed.

Gasparo.

Jeg takker skyldigst.

Lorden.

De har vel ikke meget at leve af, Master Gasparo? De er vel en fattig Mand?

Gasparo.

Hvor rig er De, Mylord? Siig mig først det, saa skal jeg sige Dem, hvor fattig jeg er.

Filadelfo (sagte).

Tag dig iagt for at støde ham for Hovedet!

Gasparo (ligesaa).

Det er ham, som maa tage sig iagt; han vil have noget af mig.

Lorden.

Bliv ikke vred, kiære Ven! Jeg spørger kun saa. Man reiser jo for at informere sig. Her boe ikke mange Folk i Tivoli; Deres Huus seer lidt forfaldent ud, og Deres Formue kan ikke være stor. Den indskrænker sig, saavidt jeg har hørt, til den lille Hauge, Mark og Eng — og Klippen derhenne ved Kaskaden.

Gasparo.

Ja, men det gaaer mig med denne Klippe, som Indbyggerne i nogle forfaldne Rønner i England, Mylord! der sende flere Deputerede til Parlamentet, medens hele store Stæder ikke sende en eneste.

Lorden.

Ei, ei, min Kiære! De er jo vel bevandret i vore Affairer.

Gasparo.

Ja, jeg læser Aviserne iblandt.

Filadelfo (sagte).

Det vil sige: jeg læser dem for dig.

Lorden.

Og hvori bestaaer den Lighed?

Gasparo.

Seer De det lille Tempel deroppe paa Klippen, Mylord?

Lorden.

Ja, det seer jeg meget godt. Hvad er det for et Tempel? Det er dog ingen rotten borough?

Gasparo.

Nei, det er et Sibylle-Tempel.

Lorden.

Og kiender De noget til disse Sibyller? Hvem var Sibylle?

Gasparo (forlegen).

Hvem Sibylle var? — Nu, Sibylle kalder man jo endnu hver gammel Hex eller Spaaqvinde. Hedningerne dyrkede dem; men da man fik bedre Forstand, brændte man dem. (Han blinker til Filadelfo.)

Filadelfo.

O, min Ven veed meget godt, at de vare hellige Qvinder, som spaaede Romerstatens Vel og Vee, i dens første Tider; hvis Spaadomme bleve giemte i Hvælvingen under Capitolium; og da de ulykkeligviis brændte der, samlede man dem tildeels paany.

Gasparo.

Ja, det veed jeg meget godt!

Filadelfo.

Han veed meget godt, at den cumæiske Sibylle kom til Kong Tarqvinius Priscus —

Gasparo.

Skulde jeg ikke vide det?

Filadelfo.

Og bød Kongen ni Pergamentruller med Spaadomme, for nihundrede Guldstykker. Da han fandt det for dyrt, kastede hun de tre paa Ilden, og bød ham de sex overblevne for samme Priis; derpaa de sidste tre; hvilke han skyndte sig at kiøbe, for ei at miste dem alle.

Gasparo.

Ja, det duer ikke at tinge, naar man vil kiøbe Noget, der har tilhørt de gamle Sibyller.

Filadelfo.

Min Ven veed meget godt, — i det mindste burde han vide det, — at vi, efter vor ægtchristelige Religion, regne Sibyllerne med til de hellige Propheter, og at den guddommelige Michael Angelo har foreviget sit Genie, ved at male nogle af dem, i det pavelige sixtinske Capel i Rom.

Lorden.

Naa, saa det veed han altsammen?

Gasparo.

Ja, meget godt.

Lorden.

Master Gasparo! jeg kunde nok have Lyst at kiøbe dette Tempel. Det er en Grille, et Tilfælde, der ikke træffer ind eengang i femhundrede Aar. Jeg vil kiøbe det, and transportere det til min english Park i Yorkshire. Det havde De aldrig kunnet vente; der er ingen anden Kiøber til denne Vare, end jeg; og jeg hoper, De forlanger ikke formeget for det, hvorfor De ellers ikke fik en Skilling.

Gasparo.

Jeg maa svare Dem med Deres egne Ord, Mylord! De kan kalde det en Grille, men jeg har slet ingen Lyst til at sælge mit Tempel. En saadan Skat finder De ikke igien i 500 Aar; jeg elsker det, og det forskiønner min Fædreneklippe. En saadan Sieldenhed havde De aldrig kunnet vente. Der er ingen anden Sælger af denne Vare end jeg; — og jeg haaber, De vil ikke kniбe for meget paa Deres Penge, der ikke nytter Dem til noget, naar De ikke giver dem ud.

Lorden.

Naa, hvad vil De da have, Master Gasparo, for Deres Tempel?

Gasparo.

Den første og sidste Priis er 10,000 Pund Sterling.

Lorden.

Top! Dem skal De faae. Jeg vil ikke tinge med Dem. Havde De forlangt 100 Pounds, saa havde jeg giort det; men siden De forlanger 10,000, seer jeg at De er en Kiender. Vil De følge mig i mit Logie, saa vil vi strax skrive Contrakten.

Gasparo.

Med Fornsielse, Mylord! (Lorden gaaer.) Gaaer du med, Filadelfo, og skriver under til Vitterlighed?

Filadelfo.

Gierne. Jeg faaer nok ogsaa skrive for dig, med paaholden Pen?

Gasparo.

Jeg skriver mit Navn flydende. Det er alt, hvad her behøves.

Filadelfo.

Du faaer et godt Honorar for det Manuscript.

Gasparo.

Giør mig den Tieneste, at gaae med Lorden og opsæt Contrakten! Jeg kommer strax. Der er min Datter; jeg maa først tale et Par Ord med hende.

(Filadelfo gaaer.)

Rosalia.

Ak, kiære Fader! Jeg lykønsker dig og os alle. Nu hører jeg da, du bliver snart en rig Mand.

Gasparo (vranten).

Det har jeg længe været uden at vide det, Rosalia!

Rosalia.

Men nu veed du det. Glæd dig nu!

Gasparo.

Glæd dig! Det er let sagt. Det er det samme, som at opfordre et Menneske til at dandse, hvis Been ere blevne stive af Alderdom.

Rosalia.

Du er en Mand paa 55 Aar, og befinder dig

fuldkommen vel; du kan endnu nyde mange Glæder i Verden.

Gasparo.

Men tænk dig, hvilke Glæder jeg kunde have nydt, hvis disse foregaaende 55 Aar ikke vare henrundne i Møie og Besværlighed; hvis jeg havde været saa lykkelig, som jeg er nu.

Rosalia.

Er det værd at græmme sig over det?

Gasparo.

Jeg kunde, som et ungt Menneske, ladet mig baronisere, kiøbt mig et prægtigt Palads i Rom, ægtet en fornem Dame, og blevet Senator maaskee.

Rosalia.

Men saa havde din stakkels Rosalia jo aldrig seet Lyset.

Gasparo.

Saa havde jeg faaet andre Børn, der havde været lykkeligere end du.

Rosalia.

O, jeg klager slet ikke over min Lykke. Nu er der da Intet i Veien for Giuseppes og mit Giftermaal. Nu har du da Nok, for at føde os allesammen.

Gasparo.

Er du forrykt, Pige? Troer du, at jeg i min nærværende Stilling finder mig i, at du ægter den Prakker?

Rosalia.

Hvordan? Tillader du mig ikke at faae Giuseppe?

Gasparo.

Nei, aldeles ikke.

Rosalia (grædende).

Men har du da ikke selv sagt, at naar du havde Nok til os alle —

Gasparo.

Ja, det var talt som Giæstgiver, — men det er jeg ikke mere. Som Giæstgiver har jeg nu formeget; som en fornem Mand maa jeg vogte mig for at faae for lidt.

Rosalia.

Hellige Jomfru! Din Lykke bringer mig til Fortvivlelse. Hvad har du da isinde?

Gasparo.

For det første tage vi til Rom, og der kiøber jeg mig et prægtigt Huus.

Rosalia.

Hvordan? Jeg skal forlade min Fødeegn og det herlige Landskab, for at sidde mellem Murene i den ode Campagna?

Gasparo.

Og saa maae du og Beatrice gaae i Skole.

Rosalia.

Hvad for noget?

Gasparo.

Ja! I maa lære Noget. Det skikker sig ikke, at jeg har saa uvidende Piger i mit Huus.

Rosalia (hulker og græder).

Hvordan? Jeg skal gaae i Skole, istedetfor at gifte mig. (Stamper.) Der bliver ikke noget af, siger jeg dig. Jeg vil ikke lære meer end jeg veed.

Gasparo.

Du veed jo ingenting.

Rosalia (hidsig fortvivlet).

Det er nok! — De fornemme romerske Damer vide slet ikke meer. Du veed selv ikke meer! Jeg veed nok; jeg veed at Gierrigheds-Diævelen er faret i dig, siden du blev en rig Mand.

Gasparo.

Du tager feil, mit Barn! Jeg har altid været saaledes.

Rosalia.

Ja, der talde du et sandt Ord.

Gasparo.

Det vil sige, i Ordets fornuftige Bethydning: en god Huusholder. Jeg har hidtil slaaet mig knapt igiennem; og det er et stort Spørgsmaal, om det ikke vil blive knappere for os i Fremtiden. Mange af Pengene ville gaae med til Huuskiøbet; af Renten for det Øvrige skulle vi leve — paa den store Fod. Den udvortes Pragt nøder os maaskee til endnu større indvortes Indskrænkninger. Vi have hidtil levet godt inden egne Døre; men naar vi skal have Selskab og kiøre i Corso'en med prægtig Equipage, Kudsk og Tienere bag paa, hver Aften, saa komme vi til at nøies med lidt Jis og Sukkervand.

Rosalia (græder).

Det er jo gyseligt.

Gasparo.

Een Ting, som jeg har misundt min rige Næste saalænge jeg levede, maa jeg ogsaa nødvendig skaffe mig, før jeg dør; det koste hvad det vil!

Rosalia.

Hvad er det?

Gasparo.

Det er et kostbart Marmormonument, med mit Contrafei i overnaturlig Størrelse, i den Kirke, hvor jeg bliver begravet. Det skylder jeg mig selv og mit gode Rygte. Og det maa jeg sætte mig selv, i levende Live; thi naar jeg er død, sørger hverken Hund eller Kat over mig.

Rosalia.

Det er utaknemmeligt af dem; for du har været en bedre Fader mod Hund og Kat, end mod mig.

Gasparo.

Du seer altsaa, at her maa bruges en fornuftig Oeconomie; og Giuseppe maa du reent slaae dig af Tankerne.

(Melodie af Landsbypigen.)

Ved Jer To at sammengive,
Skam jeg vilde mig indlægge.
Fiantede, forkeerte Begge,
Hvilket udvalgt Ægtepar!
Dumme Børn I fik med Tiden;
Men ei nok, hvad skete siden?
Ogsaa Disse giftes vilde,
Og man saae, skiøndt altfor silde,
Aber, Tosser i en Mængde,
Som af dem formeret var.
Hvad blev Følgen? Mon vel tier
Dermed Sandhedens Propheter?
Verden fyldtes af Genier,
Versemagere, Poeter.
Og for disse Narrerier
Jeg alene Skylden bar.

(Gaaer.)

Rosalia.

Gud, hvilken Ulykke! Der kommer Beatrice; nu vil jeg dog see, om intet er istand til at smelte hendes Phlegma. Den Hollænderinde!

Beatrice kommer.

Er du der, Rosalia? Jeg har ledt efter dig.

Rosalia.

Ledt efter mig? Virkelig? Hvor?

Beatrice.

I den anden Stue.

Rosalia (sagte).

Jeg kunde nok vide, Søgningen gik ikke langt. (høit:) Vilde du mig noget?

Beatrice.

Nei. Men jeg har ingenting at bestille, og saa vilde jeg kun see —

Rosalia.

Om jeg heller intet havde at bestille? Nei, jeg har intet meer at bestille i denne Verden, Beatrice!

Beatrice.

Nu, det var jo godt.

Rosalia.

Er det godt?

Beatrice.

Ak ja! Det er saa rart at sidde saadan ret i Ro paa Bænken derhenne ved Kaskaden.

Rosalia (spodsk).

Men mig synes dog, det Vand gior for megen Støi.

Beatrice.

Ja, det var jo rigtignok bedre, hvis det flød noget ordentligere. Men der er saa deiligt kiølt!

Rosalia.

Og der kan man ret sidde i dette Dolce far niente, som de Fremmede misunde os.

Beatrice (sukker).

Ja, det er ogsaa den allerstørste Fornøielse i Verden.

Rosalia.

Men, Beatrice! Veed du den Lykke, der er vederfaret os?

Beatrice.

Nei.

Rosalia.

Min Fader har solgt Ruinen derhenne til en rig Lord, for 10,000 Pund Sterling.

Beatrice.

Saa? Hvormeget er det i vore Penge?

Rosalia.

50,000 Scudi.

Beatrice.

Det var mange Penge.

Rosalia.

Og nu ere vi da lykkelige.

Beatrice.

Det var jo godt.

Rosalia.

Men han vil ikke tillade mig at faae Giuseppe til Mand.

Beatrice.

Det var jo slemt!

Rosalia.

Og tænk dig — nu skal vi To, du og jeg, ind til Rom og gaae i Skole paa vore gamle Dage.

Beatrice.

Det var jo godt.

Rosalia.

Var det godt? Gidder du lært nogenting?

Beatrice.

Nei.

Rosalia.

Hvor kan du da sige, at det er godt?

Beatrice.

Man behøver jo ikke at lære Noget, fordi man gaaer i Skole.

Rosalia.

Det er ogsaa sandt! Det har jeg ikke tænkt paa.

Beatrice.

Skal vi saa gaae hen og sætte os paa Bænken?

Rosalia (sagte).

Nei, det er ikke til at holde ud.

Beatrice.

Der er saa deiligt kiolt.

Rosalia (sagte).

Jeg vil dog endnu prøve det sidste Middel; virker det ikke, saa virker der intet. (Høit:) Tænk dig, Beatrice! Vi skal heller ikke holde Cena meer, ikke spise til Aften.

Beatrice (græder).

Rosalia (sagte).

Det virkede. (Høit:) Hvorfor græder du?

Beatrice.

Jeg er saa bange for, at vi heller ikke faae Lov til at gaae i Seng om Natten.

Rosalia (sagte).

Ak, Himmel! Det var ikke for Aftensmaden, men blot for Søvnen. (Høit:) Jo, det kan den grusomme Fader dog ikke forbyde os.

Beatrice
(aftørrer sine Taarer tilfreds).

Ja, lad os saa gaae hen og sætte os paa Bænken.

Rosalia.

Vil du allerede sove der?

Beatrice.

Der er saa deiligt kiølt.

(De gaae.)

Signore Alberto Gravini kommer med **Filadelfo.**

Filadelfo.

Signore Alberto! Har jeg virkelig den Lykke at see Dem igien? Ak, De mindes mig vel ikke meer? Vi gik i Drengeskole sammen i Neapel, men siden dyrkede De Videnskaber og Kunster grundigt i Bologna, mens jeg Stakkel løb med Gibsbrættet paa Hovedet giennem Europa.

Signore Alberto.

Det var dog af Kiærlighed til Oldtidens Mesterværker, gode Filadelfo, hvilke du alt som Barn med mig beundrede, at du valgte denne Levevei.

Filadelfo.

Ja, det er sandt! Naar jeg gik med min Venus, min Minerva paa Hovedet, syntes mig slet ikke, de nedtyngede min Isse. Det kom mig for, som om jeg

fulgte Grækenlands og Roms Guder paa deres Erobringer i Nord, hvor de civiliserede Barbarerne. Og endnu — jeg kan ikke leve uden dem. Jeg er en fattig Peberſvend, ſom boer derhenne i den forfaldne Rønne; men — hvis De giør mig den Ære at beſøge mig, Signore, — Bohave vil De ikke finde meget af; men den medicæiſke Venus ſtaaer ligeover for mit Fyrrebord, paa mit Skab; og den capitolinſke Jupiter luder venligt ned, med ſit tyktlokkede Hoved, over Himmelen paa min Seng.

Signore Alberto.

Det traf ſig heldigt, at du fandt din Arne paa et Sted, hvor ſaa mange ſkionne Mindesmærker knytte ſig til Oldtiden.

Filadelfo.

Men Signore Alberto! Har De hørt det Sørgebud, at Tivoli idag miſter en af ſine ſkiønneſte Prydelſer? Her er kommen en gal Englænder, ſom har kiøbt Sibylle-Templet af Giæſtgiveren for 10,000 Pund Sterling.

Signore Alberto.

Man ſiger, at du har været med at ſlutte Kiøbet.

Filadelfo.

Da det dog ſkulde ſælges, ſyntes mig, Lorden burde ikke have det for Intet. Jeg giorde det iſær for Værtens Datters og hendes Kiæreſtes Skyld. — Jeg tænkte ogſaa, Gasparo ſkulde lønnet mig for min Umage. — Men nu er Gierrigheds-Diævelen reent faret i den fordømte Macaroni-Kok, og han vil ſlet ikke tillade den ſtakkels Pige at faae ſin Kiæreſte.

Signore Alberto.

Det truer jo her med en babylonſk Forſtyrrelſe! Det var godt, jeg kom.

Filadelfo.

Ak, Signore! De kan ikke forhindre det. Imorgen komme Arbeidsfolkene, for at rive Templet ned.

Signore Alberto.

Det forbyder jeg i Pavens Navn.

Filadelfo.

I Pavens Navn?

Signore Alberto.

Ja! Jeg har her Hans Helligheds Fuldmagt. — I Florents giorde jeg tilfældigviis Bekiendtskab med denne Herr Englænder. Han fortalte mig sit Indfald, at ville kiøbe Ruinen, og jeg væddede med ham om 10,000 Pund, at det ikke vilde lykkes ham.

Filadelfo.

Er det muligt?

Signore Alberto.

Det var mit Spøg. Jeg har ingen store Summer at vædde bort, og spiller aldrig Hazardspil. Men der var heller intet at vove ved; for jeg vidste: Værten kan ikke bortsælge et Oldtidsmonument, som hører Staten til. Men da det indtræffer sielden, at Nogen kommer, for at kiøbe Templer og slæbe til England, og da jeg frygtede, Værten i sin Uvidenhed skulde rive Stenene ned, før Ordren kom, skyndte jeg mig til Hans Hellighed i Rom, for skriftligt at faae det nødvendige Forbud, og ilede hid.

Filadelfo.

O, det var guddommeligt! Naadige Herre! Er det Dem om at giøre, selv at bringe Lorden dette Sørgebud?

Signore Alberto.

Nei, tvertimod, det sætter mig i Forlegenhed.

Filadelfo.

O, saa lad mig bringe ham Jobsposten! Lad mig kradse ham med min falske Medlidenheds Potteskaar!

Signore Alberto.

Er du saa skadefro? Saaledes har jeg ikke kiendt dig før.

Filadelfo.

Ak Signore, jeg er en underlig Fyr! Jeg har min Glæde af at hielpe Ulykkelige, saavidt det staaer i mine svage Kræfter; jeg har et ømt Hierte, og kan græde som et Barn med den Bedrøvede. Jeg er ikke haard, og ønsker ingen Hævn over mine Fiender; men at støde en Nar i en Morter, som Salomon siger, skiøndt jeg veed, det ikke hielper, at tage koldhiertet Egennytte og Forfængelighed ved Næsen, — o deri er jeg en Nero, en sand Caligula. Denne Lord besidder to slette Egenskaber, som ere meget Mode i vor Tid: Ødselhed for sig selv, og Gnidskhed mod Andre. Den gamle gierrige Harpax, i sin luvslidte Troie, med Nøgleknippet ved Beltet, var en sand Engel mod dette Slags Gniere; thi han var afsindig, stakkels Diævel, og nægtede ogsaa sig selv Alt; men disse moderne Egoister ville nyde Alt paa alle Andres Bekostning. Der kommer han! Jeg skal dryppe ham i hans eget Fedt.

Signore Alberto (leer).

Kun ikke for slemt!

(Gaaer.)

Lorden kommer.

Filadelfo (bukker dybt).

Jeg skulde underdanigst lykønske Excellenza til Huuskiøbet, jeg mener Sibylletemplet.

Lorden.

Mangetak!

Filadelfo.

En saadan Huusflytning have vi ikke seet Mage til, her i Italien, siden det hellige Huus blev bragt til Loretto. Men det var da Engle, der flyttede det; det var ingen Sag for dem.

Lorden.

Her skal det ikke blive Diævle, min Kiære! men naturlige Mennesker.

Filadelfo.

Hellige Januarius! hvor forskiellig er dog Menneskets Skiæbne. Excellenza flytter et helt Tempel fra Italien til England, og jeg vilde være lykkelig, hvis jeg kunde flytte nogle hele Tagstene hen paa min forfaldne Rønne.

Lorden.

Ja, saa forskiellig er Menneskets Skiæbne. Farvel, Master Filadelfo! Har De ikke seet min Søn? Jeg har givet ham Pengene, til Værten Gasparo, for strax at afgiøre Kiøbet.

Filadelfo.

Vilde Excellenza maaskee ikke have den Naade, mod første Prioritet i mit Huus, at forstrække mig med 20 Pund, til de allernødvendigste Reparationer?

Lorden.

Tilgiv, Master Filadelfo! Det er mit Princip, aldrig at laane Penge ud; og en Mand af Characteer viger ikke fra sine Grundsætninger.

Filadelfo.

Men mod første Prioritet?

Lorden.

Jeg reiser snart bort, og kan ikke indlade mig i saadanne Affairer. Hold Dem til Deres gode Ven, min Kiære! som De hialp til den betydelige Sum. Havde De ikke været, saa havde jeg faaet Templet meget billigere.

Filadelfo.

Mylord! De faaer det hverken billigt eller ubilligt; De faaer det slet ikke.

Lorden.

Hvad for noget? Kommer De ikke selv og lykønsker mig til Huuskiøbet?

Filadelfo.

Jeg siger: jeg skulde lykønske. Det er Imperfectum Conjunctivum, med Deres Herligheds Tilladelse. Jeg skulde eller vilde lykønske, — hvis Templet var blevet Deres.

Lorden.

Naar jeg har betalt mine 10,000 Pounds, skal hverken Engle eller Diævle hindre mig i at flytte Templet.

Filadelfo.

Ja, naar De betalte de 10,000 Pund for Templet, saa kunde De kræve Valuta for Pengene.

Lorden.

For hvad skulde jeg ellers betale dem?

Filadelfo.

Til Signore Alberto Gravini, for Ingenting. Har De ikke vædded med ham om andre 10,000 Pund, at De skulde faae Templet?

Lorden.

Veed De det? Godt, saa veed De ogsaa mine Ressourcer. Han skal betale mig Templet, and det koster mig intet.

Filadelfo.

Tvertimod: De skal betale ham 10,000 Pund, og De faaer intet.

Lorden.

Hør, Menneske! Dril mig ikke, eller saa sandt jeg lever —

Filadelfo.

Ja hvor sandt det er, Mylord! det vil jeg ikke disputere med Deres Herlighed om. Men saameget er vist: at Signore Alberto Gravini kommer med et Forbud fra Hans Hellighed Paven, at Templet ikke maa sælges, da det tilhører Kirkestaten. De har altsaa baade tabt Templet og Deres Væddemaal, og jeg condolerer! Ydmygste Tiener!

(Gaaer.)

Lorden.

God dam! where is my Son? I will hinder him to pay the ten thousend pounds to the landlord.

(Gaaer.)

Gasparo kommer med **Filadelfo**.

Gasparo.

Bi lidt Filadelfo! Jeg har nødvendig et Ord at tale med dig strax.

Filadelfo.

Vi sees jo til Middag. (Seer efter Lorden.) Er han borte? Godt! saa kan jeg ogsaa røgte mit Ærinde her.

Gasparo (forlegen).

Ja, min kiære Filadelfo, jeg har rigtignok inviteret dig, at spise hos mig til Middag; men du har vel intet imod, at opsætte det til en anden Dag?

Filadelfo.

Aldeles ikke. For mig maa du gierne opsætte det til Evigtid.

Gasparo.

Der ere komne nogle fornemme Fremmede til mig fra Nabolaget, for at lykønske mig og min Datter, og jeg kan ikke godt andet, end bede dem tilbords.

Filadelfo.

Naturligviis.

Gasparo.

Du veed, min Stue er kun lille, der er ikke megen Plads; vi ere allerede Tolv, og jeg vilde saa usigelig nødig at du skulde være den Trettende.

Filadelfo.

Jeg takker dig! Du redder mit Liv fra Døden.

Gasparo.

Desuden veed jeg, at du har ingen smukke Søndagsklæder at tage paa; og i den Trøie —

Filadelfo.

Er jeg ikke „tafelfähig", som Tydskerne kalde det. Meget sandt! Oprigtig talt, jeg er glad ved, ikke at være med; det vilde bedrøve mig, hvis jeg skulde forstyrre Glæden med en ubehagelig Efterretning.

Gasparo.

O det har ingen Nød!

Filadelfo.

Hvor flaut vilde det ikke være for mig, hvis jeg i hele Selskabets Nærværelse skulde sige dig, at du havde giort det gamle Ordsprog gieldende paa en modsat Maade: nemlig, ikke Regning uden Vært, men Vært uden Regning.

Gasparo.

Hvad er det for en Snak?

Filadelfo.

Skulde jeg, naar alle Giæsterne satte Glassene til Munden for at drikke den rige Mands Skaal, giøre dig til en Lazarus i Pinen?

Gasparo.

Menneske! du giør mig angst. Hvad er der?

Filadelfo.

Fortælle, at det er gaaet dig ligesom Matrosen i Eventyret, der først blev Keiser og saa Matros igien? Nei, det giør jeg ikke.

Gasparo.

Hvad giør du ikke?

Filadelfo

(tager ham fortrolig under Armen og trækker ham til en Side).

Jeg siger ikke en Siæl — (men dig kan jeg nok betroe det under fire Øine) at Kiøbet er gaaet ind; at der er kommet Forbud fra Paven, at du ikke maa sælge Templet, Kirkestatens Eiendom. Du er altsaa den fattige Diævel, som før; men ikke ulykkeligere; thi jeg er vis paa, at den store Sum begyndte allerede at trykke dig som Steen paa Hiertet. Det var derfor min Pligt, som læssede den paa, at læsse dig den af igien. Og nu tænker jeg, at vore Velgier-

ninger og Forpligtelser mod hinanden gaae lige op. Jeg skaffede dig Besiddelsen af 10,000 Pund Sterling i en halv Times Tid, og du reddede mit Liv, ved at vise mig fra Bordet, selv Trettende. Farvel, Gasparo! (Gaaer.)

Gasparo.

Spot og Skade følges ad.

Lorden kommer.

Lorden (afsides).

Jeg frygter for at min Søn har betalt ham alt. Jeg maa see at faae ham til at give mig Pengene tilbage. (Høit til Gasparo:) Gode Ven! vil De behage at give mig mine Banknoter igien, hvis min Søn skulde have begaaet den utilgivelige Uforsigtighed, at adlyde min Befaling, og bragt Dem Pengene.

Gasparo.

Hvis jeg havde faaet Pengene, Mylord! saa kan De være fuldkommen overtydet om, at Nogle af dem allerede vare gaaede alt Kiødets Gang, og De kunde skyde en hvid Pind efter dem. Men siden de endnu ligge i Deres Herr Søns Lomme, saa staaer den hele Sum til Deres Tieneste, naar De befaler.

Lorden.

Godt, min Ven!

Gasparo.

Og Templet med! De maae have det som Tilgift for ingenting! Men skynd Dem noget, før den Mand derhenne kommer. Jeg frygter, han gior Indvendinger. (Gaaer.)

Lorden.

Hvad er det for en Mand?

Signore Alberto Gravini kommer.

Signore Alberto.

Jeg har den Ære at ønske Deres Herlighed en god Morgen!

Lorden.

Ah, Signore Alberto Gravini! De kommer for at nyde Frugten af Deres Seier.

Signore Alberto
(viser ham Pavens Brev).

Deres Herlighed vil af dette Brev see, at Hans Hellighed Paven forbyder —

Lorden.

Skaan mig for at see Brevet, Sir! De siger mig det, og jeg troer det. En Gentleman bør troe en Gentleman paa hans Ord. De har vundet Deres Væddemaal. De ten thousend Pounds ere til Tieneste, naar De befaler.

Signore Alberto.

Nei, Mylord! Jeg har intet Væddemaal vundet. Det var kun mit Spøg, da jeg væddede; thi jeg vidste forud, at det ikke var Eieren af Grunden tilladt at bortsælge Ruinen. Da De saa ivrigt paastod at det skulde skee, morede det mig, oprigtig talt, at vædde med Dem. Men ingen Gentleman lader sig betale Vindingen af et Væddemaal, hvis Udfald han vidste forud.

Lorden.

Det er en anden Sag, Sir! saa er Forholdet mellem os forandret. Jeg er da ikke længer Deres Skyldner, men De er min. De har railleret med mig, giort mig til Spot for Folk her; — og jeg udfordrer Dem paa et Par Pistoler!

Signore Alberto.

Dersom det ikke kan være andet, og har jeg fornærmet Dem dødeligt, ved at spare Dem en Udgift af 10,000 Pund Sterling —

Lorden.

Yes, Sir! Det er en stor Fornærmelse.

Signore Alberto.

Saa vil jeg hente Vaaben.

Lorden.

Behøves ikke. Jeg har selv en Samling af the most excellent Pistols, som fabrikeres i England. Og De har Valget. Derhenne bag Træerne er et prægtigt Sted at duellere paa. Og en Chirurgus vil ikke mangle! Min Kammertiener har lært denne Kunst.

Signore Alberto.

Meget vel! (De gaae.)

Rosalia kommer fulgt af **Filadelfo** og nogle **unge Mennesker** af begge Kiøn. **Beatrice** kommer bag efter med, men forholder sig taus og udeeltagende ved alt hvad der foregaaer.

Chor.

(Melodie af Weyse: „Dandser Maien skiøn imøde".)

Trofast Ven og tro Veninde,
Nær dit Hiem og langveis fra,
Komme, Roser dig at binde.
Tag dem, vor Rosalia!
Selv en Rose, Dalens Smykke,
Roser pryde skal dit Haar;
De skal tyde Sundhed, Lykke,
For din Ungdoms friske Vaar!

Rosalia.

Ak, mine kiære Venner og Veninder! jeg takker Eder for Eders gode Ønsker. Men det gaaer ikke saavel. Min Fader vil, siden han er bleven rig, aldeles ikke tillade mig at faae Giuseppe.

Filadelfo.

Trøst dig, Rosalia! trøst dig! Han er igien den forrige fattige. — Rotte. Nær havde jeg sagt Kirkerotte, og jeg havde ikke giort ham Uret; thi han gaaer meget flittigt i Kirke.

Rosalia.

Er han fattig igien? Ak saa vil han dog ikke tillade det; thi saa kan han ikke føde os.

Filadelfo.

Hvordan Fanden skal man bære sig ad med et Menneske, der hverken har Noget at dele med Andre, naar han har for Meget, eller naar han har for Lidt?

(Man hører Pistolskud.)

Stille, hvad er det? Saa sandt jeg lever, Lorden har været ude for Haanden med Signore Alberto. Tienerne bringe ham hid i en Lænestol. Han er saaret. Signore Alberto rider sin Vei.

Tienerne bære **Lorden** ind.

Lorden

(efterat Lænestolen er sat midt foran paa Skuepladsen).

Jeg er saaret i Hovedet. Jeg bløder! Min Kammertiener! Min Doctor!

Kammertieneren kommer.

Her, Mylord! Her!

Lorden (phlegmatisk).

See efter om det er farligt, om det er dødeligt. Jeg er saaret i Hovedet, jeg er belavet paa Alt.

Kammertieneren.

Ak! Mylord har reent mistet sin venstre Ørelap! Jeg vil standse Blodet og forbinde Saaret.

Lorden.

Hvordan? Min Ørelap?

Kammertieneren.

Og den lille Guldørering er gaaet Fløiten ved samme Leilighed.

Lorden.

Ørelap og Ørering? Nu det var dog temmelig godt derfra, under slige Circumstancer. Skynd dig! Det er ikke Talen værd.

En **Tiener** kommer.

Ak Mylord! der er skeet en stor Ulykke.

Lorden.

Nei en stor Lykke. Naar en Kugle farer mit Hoved tæt forbi, og kun medtager min Ørelap, da er det en stor Lykke.

Tieneren.

Ak, Mylord! Det er ikke Dem, det er Deres ulykkelige Søn.

Lorden.

Min Søn? Min Eduard? Hvad har I at sige mig?

Tieneren.

Han er druknet! Han er falden i Kaskaden. Man bringer hans Liig.

Lorden.

Er I gal? Løgner!

Tieneren.

Det er Sandhed, Herre!

Lorden.

Min Eduard druknet?

Tieneren.

Ja, Mylord!

Lorden.

Ha, fordømte Italiener! som kun saarede mit Øre.

(Han synker hen i Læneſtolen.)

Filadelfo.

Han beſvimer!

Kammertieneren.

Lidt Eau de Cologne!

(Han gnider ham dermed i Tindingerne.)

Lorden

(ſpringer op og ſiger med uſædvanlig Hæftighed og Følelſe).

Saa har jeg ingen Glæder meer! Saa har jeg ingen Penge meer! Saa nyder jeg kun Malurt! Saa er den hele Verden mig ligegyldig, ſom et elendigt Pulterkammer. — Der var kun Een i Verden, ſom jeg elſkede foruden mig ſelv, det var Ham. Jeg troer, jeg elſkede ham meer end mig ſelv; og nu han er død, — elſker jeg Intet!

Filadelfo
(som er ilet ud, kommer tilbage).

Ak, Mylord! glæd Dem, han er reddet.

Lorden.

Min Søn? min Eduard?

Filadelfo.

Den stakkels Poet, Giuseppe, gik just og sværmede over sin ulykkelige Kiærlighed dernede ved Vandfaldet, da Deres Søn, som havde været ovre paa den anden Side og seet Vandet skumme frem af Klippen, kom tilbage. Han giorde et Feiltrin, gled over Afgrunden, og var ganske vist for evigt slugt af Malstrømmen, hvis ikke Giuseppe havde raabt af alle Kræfter til ham, at han skulde kaste sig over Dæmningen (thi standse kunde han ikke) i det stillere Vand. Han giorde det; Giuseppe reddede ham med egen Livsfare — og — der bringer han ham.

Giuseppe kommer med **Eduard.**

Lorden.

Min Søn! Min Eduard!

Eduard
(vil omfavne ham).

Min Fader!

Lorden
(pludselig phlegmatisk igien).

Rør mig ikke, du er saa vaad. Hvor gaaer det, min Søn?

Eduard.

Fuldkommen vel.

Lorden.

Har du ogsaa reddet Banknoterne paa de 10,000 Pounds?

Eduard.

Nei, jeg har ikke reddet dem; (peger paa Giuseppe) men han har reddet mig og dem. Jeg skylder ham mit Liv.

Lorden.

Det er uskatteerligt, min Søn!

Eduard
(tager Tegnebogen frem).

Saa lad os i det mindste giøre et lille Afdrag paa Gielden.

Lorden.

Du er ædelmodig, min Søn! Jeg kan godt lide, du er ædelmodig. (Afsides:) Det vil faae dem til at glemme Tempelkisbet. (Høit:) Giør hvad du vil!

Eduard (til Guiseppe).

Jeg kan ikke betale Deres Velgierning, men jeg kan dog yde Dem et Beviis paa min Taknemmelighed. Tag denne Sum, og vær lykkelig med Deres unge Brud!

Giuseppe
(modtager henrykt Tegnebogen).

O min Rosalia!

Rosalia.

Giuseppe! (De omfavne hinanden.)

Lorden.

Unge Folk! Jeg ønsker til Lykke. Jeg og min Søn kunne ogsaa prise os lykkelige. Faren hang over vore Hoveder i et Haar; men Haaret brast ikke.

Eduard.

Derfor maae vi takke Gud.

Lorden.

Yes! Lad os det, min Søn!

Filadelfo (til Gasparo).

Nu vel, Gasparo? Hvad siger du hertil? Nu har du vel intet imod Partiet? Nu er Forholdet omvendt.

Gasparo (til Giuseppe).

Denne Heltegierning, Giuseppe! denne Kiækhed og Selvopoffrelse —

Filadelfo.

Na Herregud! skaan os bare for din Humanitet og dine Sentiments. Kort og godt: du giver dit Samtykke?

Gasparo.

Jeg giver mit Samtykke!

Filadelfo.

Basta!

Lorden

(som flere Gange har stirret paa Beatrice, der staaer langt henne).

Hvem er den lille Pige derhenne?

Gasparo.

Det er min Søsterdatter, Mylord! med Skam at sige.

Lorden.

Med Skam at sige? Er det da intet modest Fruentimmer?

Gasparo.

Jo, det veed Gud! Kun altfor modest, Stakkel! Der er ikke Følelse eller Deeltagelse skabt i hende for Nogenting i Verden.

Lorden (nikker).

Det kan jeg lide! Jeg har med stor Satisfaction bemærket den ualmindelige Siæleroe, hun er i Besiddelse af. Hun blev ikke bange ved at see mig bløde; ikke melankolsk, ved at høre min Søns Død, eller rørt over hans Redning. Slige Characterer holder jeg meget af.

Gasparo.

Hendes Fader var en Hollænder, Mylord! Det maa tiene til hendes Undskyldning.

Lorden.

Italiener and Hollænder, — det er en god Mixtur.

Gasparo.

Ja — Brændeviin og Vand pleier ellers at give en god Grog.

Lorden.

De hielper hinandens Feil og Mangler; og Ilden og Kulden forbunden frembringe en behagelig Lunkenhed.

Gasparo.

Ja, lunken er hun.

Lorden (sagte).

Hvis min Søn igien skulde komme i Livsfare, og ikke var saa lykkelig som idag, — jeg stod der reent uden Arvinger til min umaadelige Formue. Denne lille Pige har giort et fordeelagtigt Indtryk paa mit Hierte.

Gasparo.

Jeg er vis paa, at om Mylord sagde: „Vil du være min Kone?“ saa rørte det hende ikke meer, end om De sagde: „Det er godt Veir idag“.

Lorden.

Det vil vi dog probere! (Gaaer hen og rækker hende Haanden.) Hør, lille Pige! vil du være min Kone?

Beatrice
(giver ham rolig Haanden igien).

Ja nok!

Gasparo (leer.)

Der seer De!

Lorden (alvorlig).

Nu! det er jo ogsaa nok. Jeg lider ikke de forslidte poetiske Phraser, som man bruger ved slige Leiligheder. Jeg har beilet til hende, og hun har ikke givet mig Afslag. Det er godt! Meget godt. Imorgen er hun Myladh.

Gasparo.

Er det virkelig Deres Alvor?

Lorden.

Jeg spøger aldrig, min Ven! Troer De, at en Englishman beiler til et Fruentimmer, naar det ikke er hans Alvor?

Gasparo.

Men hun troede vist, det var Spøg.

Lorden.

Troede du det var Spøg, my little?

Beatrice.

Nei, jeg giorde ikke.

Lorden.

Der seer De! Hun er fornuftigere, end Jer allesammen. Well now, sweet heart! Hvad hedder du?

Beatrice.

Beatrice.

Lorden.

Beatrice! Et lykkeligt Navn! Imorgen holde vi Bryllup. Og, min Søn Eduard! for at du ikke skal have Noget derimod, saa tillader jeg dig, naar du kommer hiem, strax at ægte din Forpagterdatter.

Eduard.

O, saa ere vi Alle lykkelige!

Chor.

(Melodie af Indtoget: Vær velkommen til vort ringe Tag.)

Gratulere! Gratulere!
Gratulere til det gode Valg.
Store Lord! dit Held os fryder!
Gratulere!
Skiondt ei Templet var til Salg,
Giorde du et bedre Valg;
Det dig Paven ei forbyder.

Lorden.

Jeg feire vil en prægtig Fest!
Prægtig Fest! Og her er hver min Giæst.
I snart beundre skal min Kok.

Chor.

Store Lord! det troe vi nok.
(Til Beatrice:)
Og du, livsalige Lilievand!
Dit Bryllup vi med Sang indvie;
Som Lady du, ved Themsens Strand,
Kan umiskiendt aldeles tie.

(Til Lorden)

Gratulere!
Gratulere til det gode Valg.
Lykke ſpaaer dig din Sibylle.
Skiøndt ei Templet var til Salg,
Giorde du et bedre Valg:
Tog en Viv, ſom tier ſtille.

Oehlenschlägers

samtlede Værker.

Mittende Bind.

Digterværker.

Tiende Bind:

Landet fundet og forsvundet.
Den Rige og den Fattige.
De italienske Rovere.
Overtelsen.
Værtshuusstiftet.
Rübezahl.
Ærligheds varer længst.

Kiøbenhavn.

Universitetsboghandler Andr. Fred. Høstø Forlag.

Trykt i det Berlingske Bogtrykkeri.

1846.

Oehlenschlägers

samlede Værker.

Nittende Bind.

Digterværker.

Tiende Bind:

Landet fundet og forsvundet.
Den Rige og den Fattige.
De italienske Røvere.
Overilelsen.
Værtshuusskiltet.
Rübezahl.
Ærlighed varer længst.

Kiøbenhavn.

Universitetsboghandler Andr. Fred. Høsts Forlag.

Trykt i det Berlingske Bogtrykkeri.

1846.

Oehlenschlägers

Digterværker.

Tiende Bind.

Landet fundet og forsvundet.
Den Rige og den Fattige.
De italienske Røvere.
Overilelsen.
Værtshuusskiltet.
Rübezahl.
Ærlighed varer længst.

Kiøbenhavn.

Universitetsboghandler Andr. Fred. Høsts Forlag.

Trykt i det Berlingske Bogtrykkeri.

1846.

Oehlenschlägere

Digterverker.

Tiende Bind.

Landet fuhrer og forsvundet.
Den Slige og den Fattige.
De italienske Slovere.
Overtielsen.
Vartovnosstiet.
Nøbezahl.
Ærligheb varer langt.

Kiøbenhavn.

Universitets ophandler Andr. Fred. Hoist Forlag.

Trykket ved Bøgtrykkeri.

1846.

Landet fundet og forsvundet.

Et nordisk Heltespil.

Hler Ægir, Havets Gud, Prolog.

Biørn Asbrandſon.
Thuride Snorresdatter.
Steen, Biørns Staldbroder.
Thorkild Eigilſon.
En Svend.
Biørn hin Unge.
Halfdan Gamle.
Sigmund.
Flere Islændere.
Didrik, } Trælle.
Leif, }
En Flok Vilde.

Prolog.

Hler Ægir, i Harnisk af Sølvskiæl, **med Koralkrone**, Tangskiæg og Baadshage.

Hler Ægir seer I, gamle Nordens mægtige Gud;
Og Gud endnu; thi Guden findes ogsaa der,
Hvor sløvet Blik ham seer ei meer. Min Kongestol
Ei blot paa Hleses reist jeg har, men trindtomkring,
Hvor Bølgen fraader i vilde Skum paa Kyst og Field.
Mig var det, som i fordums Tid Vikinger drev
Til alle Strande; som ad Rhinen, Seinens Flod
Dem hialp til herlige Seiervinding; mig det var,
Der drev til Island tappre Skares ædle Slægt,
Da Gorm og Harald, Erik, Nordens Riger tvang;
Mig var det, som paa svage Plankers møre Bræt, —
Veiviser var endnu ei Biergets Tryllenaal —
Drev Nordens Helte, henad skummende Bølgeryg,
Island at finde, Grønland med sit Straalefield.
Men ei til Jis blot, længer ned jeg viste dem,
At træffe mere sydligt Land, hvor Druen groer.
Og længe før Columbo vandt Opdagerroes,
Femhundred Aar forinden, lærte Nordens Mænd
Af Ægir Vei til Verdens endnu skiulte Deel.

I tykke Taager hyllet længst min Ære stod; —
Den Skiæbne delte jeg med Thor, med Odin selv;
Dog — Jordens hellige Levekraft kan ei forgaae,
Og Tiden skiuler Sandhed kun en stakket Tid. —
Nu veed Heimskringla meer om gamle Nordens Færd;
Dets Guder blomstre friskt igien i Skialdekvad,
Og vor Bedrift har Mimers Børn i Kilden læst.
Hvad Urdur saae, forkynder atter Varandi,
Og Skuld skal hævde søsterlig den gamle Ret.

Seer her et Billed af den Helte-Hyrdeslægt,
Der fandt det skiønne Viinland, som igien forsvandt.
Men ei forsvinde skal den Roes i Fremtids Bog,
Der vel tilkommer Fædrenes Opdagerfærd —
Og Freias Magt! Thi Hiulet driver Elskovs Diis
I mange Ting, og Hiulet ogsaa drev hun her.

Første Handling.

En Hal hos en rig Bonde paa Island.

Vindveslugerne i Baggrunden ere borttagne, saa man seer Havet i Baggrunden.

Biørn Asbrandson. Thuride.

Biørn.

O kiære Hal! mit Øie seer dig glad igien.
Lidt mindre vistnok nu end før, da jeg som Dreng
Halvvoren sad; da dobbelt stor du tyktes mig.
Da kiendte jeg saa lidt endnu til Verdens Kreds;
Men Fædrenes Bedrifter stod mig straalende.
Naar gamle Thiodolf forelæste Volaspa,
Greb jeg besiælet, med alt hærdet Drengehaand,
Høisædets Stolper, hvor, ved Knivens kunstige Snit,
Thors, Odins Billeder pryde Knappen; Stolperne,
Min Stammefader Ingolf kasted fra sit Skib,
At finde det ham af Guderne bestemte Land.
Her sad den store Vinterskare lyttende
Til gamle Sagn —

Thuride.

O Biørn! det giør den tidt endnu.
Men ei blot Oldbedrifterne vi glædes ved,

Men Nutids. Island feirer gierne Glædesfest,
Hvergang tilbagevender tro, vidtfarne Søn.
Og længe vented vi dig, Biørn! Navnkundig alt
Som Skiald og Helt, før du forlod os. Lampen her
At tændes ved Midsommerstid behøves ei;
Men seent i Aftensvalingen forsamles vil
Den hele Bøigde, lyttende til dit Reisekvad.

Biørn.

Ja Meget, vistnok, Eder jeg fortælle kan.
Vidførle har man kaldet mig; thi Brødrene
Paa Sikilei jeg giested; i Dublin jeg var,
I Bretland, Danmark, Norge.

Thuride.

Bytte rigeligt
Du vandt paa disse Tog. Hvad bærer der din Arm?
En Guldring?

Biørn.

Ja, Thuride! dette Tryllemalm,
Som frister Jordens Børn til Blodsudgydelser.
Før bar jeg to!

Thuride.

Har alt maaskee paa fremmed Kyst
En Brud den anden vundet?

Biørn.

Jeg er Brudgom ei,
Forlovet ei; dog blev ei derfor Hiertet frit!

Thuride.

Hvorledes misted du da, Biørn! den anden Ring?

Biørn.

Jeg misted ei, jeg gav den bort.

Thuride.

Til hvem?

Biørn.

Det veed
Jeg ikke selv.

Thuride (leer).

Giæst Blinde! taler Gaader du?

Biørn.

Let kan jeg løse Gaaden dig med korte Sagn:
Paa Havet traf engng en mægtig Viking mig;
Mit ene Skib kun stod sig slet mod Vendens tre, —
Og vist han havde fanget mig og solgt som Træl,
Hvis pludselig til Hielp mig ei, — ham sendte Thor! —
En Landsmand did var kommen. Skibet kiendte jeg
Af Billedstavnen; Taagen ei forundte mig
At see min stolte Redningsmand, som søgte bort
At smutte fra sin Roes, sin Tak. Dog lyktes mig —
Jeg kaster godt, — at værpe Ringen paa hans Dæk.
Han tog den op; — jeg saae hans Haand udstrakt med den;
Og Hovedet, med Hielm og stærke Lokkers Pragt,
Tilvinkte mig; saa svandt han.

Thuride.

Selsomt!

Biørn.

Slige Ting
Paa Eventyr os hænde tidt. Men, vene Ms!
Mig gaaer det Vøggur modsat, hos den danske Hrolf:
Den ene Arm sig skammer over gyldne Pragt,
Som broderligt den offrer med den anden ei; —
Den gavmild være vil som hin! —

Thuride.

Hvad mener du?

Biørn.

Jeg mener, at jeg byde vil, Thuride dig,
Min Pleiesøster, kiær fra spæde Barndomstid,
En Gave; hvis du Gaven ikke stolt forsmaaer.

Thuride.

Du har vel nok af slige Ringe?

Bisrn.

Fleer end den;
Dog bød ei Bisrn Thuride Ringen, var den ei
Hans bedste Smykke.

Thuride
(kiæmpende med sig selv).

Gode Bisrn — jeg takker dig! —
Vil ei med Afslag, Pleiebroder! krænke dig.
Det være skal — min Brudepynt —

Bisrn (forfærdet).

Din Brudepynt?

Thuride (ængstelig forlegen).

Jeg bøier og udvider den, — den holde skal
Mit Hovedhaar om Issen. — Tak endnu engang!
Nu Davren jeg berede maa til Spisetid.
(Hun hilser ham venligt og skynder sig ud.)

Bisrn
(stirrer længe taus efter hende).

Det var et Knald fra uformodet Tordensky,
Der sneg sig over Hov'det mig, som kulsort Grif
I lysblaa Luft, og traf — men ikke dræbte mig!
Og lamme skal den heller ei det trufne Bryst. —
„Min Brudepynt!" — Det Ord forandrer alle Ting! —
Naar sydlig Glæde giogled og forlysted mig,
I Sikilei og Velskland, — stedse tænkte jeg:
Det var alt Andet hiemme, da paa Island du
I Hallen hos Thuride sad; og bedre bli'er
Det først, naar du hos hende sidder der igien. —
Naar jeg for Danerkongen sang, — han hædred mig,
Han gav mig disse Ringe, der igien forsvandt,
Naar høit i Hal han satte mig, — da tænkte jeg:

Det var alt Andet hiemme, da paa Island du
I Hallen hos Thuride ſad; og bedre bli'er
Det ørſt, naar du hos hende ſidder der igien.
Naar Adelſtein mig viſte Venneſalighed,
Fordi min Hedningharpe klang til Chriſtendom,
Hiſt i det Land, min Bedſtefader brat forlod,
Fordi han ſtolt foragted Haralds Enevold; —
Sang jeg dog tidt om Aftnen, naar jeg ene ſtod:
Det var alt Andet hiemme, da paa Island du
I Hallen hos Thuride ſad, og bedre bli'er
Det ørſt, naar du hos hende ſidder der igien!

Steen kommer.

Biørn.

Fostbroder, eſt du der?

Steen.

Og, Biørn! det undrer dig?
Forundres burde meer du over, Steen ei var
Et Øieblik hvor Biørn er; han er dog dit Lam,
Det veed du nok — og du — du eſt hans Klokkefaar.

Biørn.

Biørn er ei Faar! Og eſt du Lam, da ſynded du
Hardt mod Naturen, naar ſom Ulv du Lammet beed.

Steen.

Du eſt lidt vranten, ſkiøndt du hykler Munterhed.

Biørn.

Jeg er ei Hykler!

Steen.

Nei; men du eſt trættekiær.

Biørn
(rækker ham Haand).

Tilgiv din Ven!

Steen.

Hvad fattes Vennen?

Biørn.

Ven — en Brud!

Steen.

For førstegang din Mund mig yttrer sligt et Savn.

Biørn.

Min Mund fortaug, hvad Hiertet daglig sladdred om.

Steen.

Saa lidt man stole kan paa Vens Fortrolighed!

Biørn.

Med ømme Længsler ei man plage skal sin Ven.
Og nu — nu vil jeg heller ikke kiede dig,
Med langsomt at fortælle dig, hvordan mit Haab
Om ung Thurides Elskov — før en Diamant —
Forsvandt idag som Dug for hendes Morgensol.
Nei, glæde dig, Fostbroder! vil jeg tvertimod;
Thi nu har din, nu har min Attraa lige Meed.
Før hiem vi drog, du foreslog mig, først at gaae
Paa Eventyr, Opdagerreiser. Skiønne Land,
Af Leif og Thorfin fundet alt — hvor Vinen groer —
Beboet alt, men forstyrret af den onde Kvind,
Af Freiadiis, — der som til Spot bar dette Navn —
Ulykken, troer jeg, kommer meest fra Kvinderne!

Steen.

Et spædt og nyfødt Barn er, Biørn! dit Kvindehad.
Thuride, tænkte jeg dog vist, var from og god.

Biørn.

Det tænkte jeg med; men man kan bedrage sig.

Steen.

Og hvormed har Thuride da bedraget dig?
Gav hun sit Ord?

Biørn.

Nei, Steen! men hun mig gav sit Blik;
Og bedre taler Diet Elskovs Sprog, end Ord.

Steen.

Uthydeligt er Sproget! det ei nægtes kan.

Biørn.

Som alle Sprog, for Den, der ei har lært dem ret.

Steen.

Sprogmesterinde blev dig da den Venes Blik?

Biørn.

Spøg ei! Jeg er til Spøg ei stemt; men hvder du
Endnu din Ven, saa følg mig! — thi med Elskovs Tab,
Mig Venskabs vilde vorde vistnok altfor svart.

Steen.

Frygt ei for det!

Biørn.

Du følger mig?

Steen.

Til Fensal ei —
Usalig Elskov finder jo sit Gimle lukt;
Men — dersom det kan trøste dig — til Jothunheim!

Biørn.

Du est en ærlig Ven, det veed jeg: Spøgen kun
Du vikler som et Bindsel om din Broders Saar.

Steen.

Hvo er Thurides Brudgom?

Biørn.

Det er ikke mig,
Det er mig nok; og mere fik den Ilende

Mig ikke sagt. Gaa, Steen! og giv Befaling til,
At Skibet ikke lændses, men at tvertimod
Alt klart er inden Borde til en Atterfart.
Vi reise bort endnu i Aften.

Steen.

Alt saa snart?

Biørn.

Jeg vil ei holde Fakten til den Bryllupsfærd.
En ordknap Afsked tager med Thuride jeg.
Der kommer hun tilbage!

Steen.

Vel, din Villie skee!
(Gaaer.)

Thuride kommer.

Biørn
(gaaer hende rask imøde).

Vel, at jeg træffer ene dig engang endnu.
Og hvad jeg har at sige dig, er hurtig sagt!
Dog ønsker jeg — til Svaghedens Bekiendelse —
Fleer Vidner ei end dig; — og, sindrigt eftertænkt,
Est du maaskee alt Een for mange.

Thuride.

Du est vred;
Nys var du mild; hvad har saa hurtig omskabt dig?

Biørn.

En Troldmand! Loke, tænker jeg, der blev saa glad,
Dengang skiøn Freia laante ham sin Falkeham.

Thuride.

Jeg ei begriber —

Biørn.

Du begriber Alting let,
Og det, hvorom du spørger mig, det veed du alt.

Min Svaghed har du længe kiendt; — jeg kiender den
Først nu. Hvis Overraskelsen ærgrer mig,
Er det et Under?

Thuride.

Biørn!

Biørn.

Du veed, jeg elskte dig!
Jeg sagde dig det ei, og deraf vidste du
Det allerbedst. Mit Blik har talt! Dit Øie løi —
Tilgiv, Thuride! Venlige! Jeg misforstod
Dit Øie, som saa kiærligt seer — paa alle Folk!

Thuride.

Du mig fornærmer!

Biørn.

Ved mit Sværd, det vil jeg ei.
Tilgiv min Svaghed! Ophav til min Svaghed du!
Og blot mig ei for Andre!

Thuride.

Biørn, miskiend mig ei!

Biørn.

Nei, nei, Thuride! Biørn skal ei miskiende dig.
See, taabelig er Skialden, som indbilder sig,
At finde sine Drømmes skiønne Billeder
I Virkeligheds ynkelige, magre Land;
Hvor Vredens Biergild, Egennyttens Vinteriis,
Som her paa Øen, kue Livet vexlende.
Hvad er en Mø? Hvad er en Datter? — Freias Barn?
Nei — Freia selv er kun et luftigt Drømmetant!
Men Datteren — en Deel kun af sin Faders Bo,
Som sælges, tuskes som hans Faar, ved Giftermaal.
Hvem har din Fader solgt dig til?

Thuride.

Krænk i hans Grav
Min Fader ei — min Moder ei! Hun lærte mig
Med egen Vandel lydigkiærlig Datterpligt;
Og villig skiænkte jeg min Haand den Mand, min Fa'er
Bestemte mig.

Biørn.

Dit Hierte?

Thuride.

Det forlangtes ei.

Biørn.

Og Ingen fik det? Ei din Brudgom?

Thuride.

Beilet har
Han ved min Fader; — ved min Fader fik han Ja.

Biørn.

Thor være priset! Altsaa du ei elsker ham?

Thuride.

Men Troskab har jeg lovet ham — og er ham tro.

Biørn.

Saalænge som han lever; det ei dadles kan.
Hvad hedder han? Har han et Navn?

Thuride.

Et lidet ei!
Den tappre Thorkild Eigilson; paa Viking nu.
Vi vente ham hver Dag igien.

Biørn.

Det glæder mig.
Jeg strax skal hilse paa ham. — Hør Thuride nu,
Hvad ærligt og hvad ligefrem jeg tilstaaer dig!
Jeg ærgred mig, fordi jeg troede — taabelig —

At jeg dit Blik, din Hu saa længe misforstod.
At sukke for en Mø, der aldrig loved mig,
Var Daaredaad, og skammeligt for Ingolfs Æt.
Men nu forstaaer jeg dig først ret: du elskte dog;
Men Skialden, der i Sværmeri drak Freias Luft
Som bedste Mundgodt, fandt sin Ild for himmelsk reen,
Til at den skulde brænde fra en jordisk Spaan;
Jeg gik, og efterlod dig ei Forpligtelser;
Og hvad der i mit tause Hierte sig tildrog,
Det skiulte jeg; og da din Fader vilde det,
Du rakte fremmed Ungersvend din Liliehaand;
Den Haand, som Skialden ikke greb til rette Tid.
Er det ei saa?

Thuride.

Saa er det!

Biørn
(tager hendes Haand).

Nu jeg griber den!

Thuride.

Hvad vil du?

Biørn.

See, din drømte Ligegyldighed
Forjog mig nys; og brat jeg gav Befaling til
At Skibet, som i nære Fiord jeg efterlod,
Skal atter klares; klart var dengang Sindet ei;
Men nu er Sindet klart og god min Ankergrund:
Jeg bliver! Alting gaaer den gamle, lystige Gang!
Med dette Sværd jeg møder Thorkild Eigilson,
Og han er Mand til tappert at forsvare sig.
Saa rulle Dødens Tærninger i Hierneskal
For Den, som falder; Freias Roser — endnu meer:
Thurides Roser — skienkes Den, som vandt. — Farvel!
Farvel saalænge, Brud! Jeg kalder dig min Brud;

Det eſt du dog i Hiertet, enten ſaa paa Jord
Jeg Haand dig rækker, eller hiſt i Freias Sal.
(Gaaer.)

Thuride.

Hvor kan dog Skialden ſkue dybt i Hiertet ind!
O Lykke! ſom ſaa let, hvis du det vilde ſelv,
Lykſaliggiøre kunde Jordens Skabninger —
Hvi dog forvandles du ſaa tidt til Skiæbnetrold?
(Gaaer.)

Thorkild Eigilſon liſter ſig ſagte ind.
Det lyktes mig; jeg ſmutted ind umærkeligt.

Biørn følger ham.
En fremmed Mand ſig ſniger ind ad Huſets Dør?

Thorkild.

Hvad ſeer jeg der? Biørn Asbrandſon! Velkommen hiem!

Biørn (forundret).

Ha — vel mødt, Thorkild Eigilſon, fra Ledingstog.
Tilgiv, jeg ſtrax ei kiendte dig! Jeg veed det nok,
Du kom ſom Brudgom; du eſt hiemme, Værten her.
Men — tilgiv mig den Lignelſe — hvi ſniger du
Som Tyven dig forſigtig ind ad Huſets Dør?

Thorkild.

Det har ſin Aarſag, Biørn! Du maa ei røbe mig!
Jeg overraſke vil min Brud.

Biørn.

Thuride?

Thorkild.

Ja!

Biørn.

Og frygter du da ikke for, hun døer af Skræk?

Thorkild.

Det har vel ingen Nød; endskiøndt jeg vel har hørt,
At stundom ogsaa Glæden kan slaae Folk ihiel.

Biørn.

Glad vil hun sikkert vorde.

Thorkild.

Ja, det haaber jeg;
Thi dobbelt rig tilbagevender Thorkild, Biørn!
Og Rigdom dog, næst Tapperhed og Sundhed, er
Vor bedste Velstand.

Biørn.

Skiønheden forglemte du.

Thorkild.

Skiønhed er Biting.

Biørn.

Denne Biting elsker du
Dog i Thuride?

Thorkild.

Var hun ei ætstor af Byrd,
Og eied hun ei Gaarden, rig paa Mark og Fæ —
Saa var vel Thorkild gaaet hendes Huus forbi,
Og havde bankt som Beiler paa en anden Dør.

Biørn.

Det egentlig var Fæet da du beiled til! —
Men sig mig, Rige! hvordan blev du rigere?
Var du i Viinland? hented du Klenodier der,
Fra mere frugtbar, solbarskydlig Blomsteregn?

Thorkild.

Jo, Viin og Blomster! det var vel slig Reise værd.
Jeg foretrækker Øl og Mundgodt langt for Viin;

Det er en altfor langsomt Fart til Rusen, Biørn!
Med Øl og Miød did seiler jeg for fulde Seil.

Biørn.

Hvorhen drev da Fornusten dig?

Thorkild.

Til nordligt Hav.
Fra Skrællinger jeg tog en Mængde Rensdyrskind.
En Fiende jeg paa Havet traf, som var mig værd.

Biørn.

Beskedne Thorkild, nævn hans Navn!

Thorkild.

En Kæmpehval,
Som fra mit Skib, — ei nær saa stort som Dyret selv, —
Jeg lykkeligt og dybt dog med Harpunen traf.

Biørn.

Og nu du kommer, tranberiget, hiem til Dit,
At holde Bryllup. Freia! hvilken Lampepragt. —
I Hallen jeg i Aanden seer Tranlamperne
Til Festen blusse.

Thorkild.

Dersom du vil dandse med,
Da est du indbudt!

Biørn.

Dandse med dig? Ganske vist,
Det vil jeg, Thorkild Eigilson! en Vaabendands.

Thorkild.

Tal tydeligt! Jeg ei forstaaer dit Skialdesprog.

Biørn.

Saalidt som Viin og Blomster og som Skiønheden.
Vel, Thorkild Eigilson! jeg taler tydeligt:
Jeg elskte, før jeg reiste bort paa Vikingstog,

En Mø; — jeg veed det, Kiærlighed foragter du,
Som Skialdeqvad, som Skiønhed, Viin og Blomsterne —

Thorkild.

Enhver kan være god for sig. Du eſt en Helt;
Mig nok. Dit Snurrepiberi behold for dig!

Biørn.

Godt nok! men Noget af mit Snurrepiberi
Vil du beholde.

Thorkild.

Jeg?

Biørn.

Mit Hiertes Halvedeel.

Thorkild.

Nu taler du igien forblommede Skialdeſprog.

Biørn.

Thuride, Snorres Datter! Det var tydeligt.

Thorkild.

Min Brud?

Biørn.

Min var hun, hvis jeg havde friet, ſom du,
Til rette Tid; — men — hvad du har med Viisdom ſagt:
Nødvendige Velſtand kræves — og den mangled mig.
Nu har jeg ogſaa Velſtand, men — du har min Mø!

Thorkild.

Og altſaa —

Biørn.

Thorkild, maa du tage Livet med;
Thi mens jeg lever, ægter ei den Vene du.

Thorkild.

Det i mit Bryllup giør ei lang Opſættelſe.

Biørn.

Du altsaa tager gierne mod Udfordringen?

Thorkild.

Ja det forstaaer sig. Du est jo en tapper Mand;
Hvor kunde jeg forsmaae din Kamp og nægte dig
Den Billighed?

Biørn.

Du seer det, jeg er nødt dertil;
Thi med det Gode Bruden vist afstaaer du ei.

Thorkild.

Nei, deri har du ganske Ret!

Biørn.

En Holmgang er
Nødvendig altsaa.

Thorkild.

Hvorfor Holmgang? Paa vor De
Er Kroge nok, hvor Ingen os forstyrre kan.
Jeg gaaer kun bort et Øieblik og henter først
En Gave, som jeg skienke vil min Fæstems.

Biørn.

Til Afsked!

Thorkild.

For et Øieblik!

Biørn.

Det længste Liv
Er ikke meer.

Thorkild.

Hver haaber Lykken.

Biørn.

Uden det
Ei Modet trives.

Thorkild.

Ganske vist!

Biørn.

Jeg skynder mig
Paa Skibet ud, at give mine Folk Besked,
For strax igien at møde dig.Ræk mig din Haand!
Ei hader jeg den Mand, som Skiæbnens Lune vil
At jeg idag paa Liv og Død skal kæmpe med.
Du hader heller ikke mig?

Thorkild.

Nei, fri mig Thor!
Man gierne gode Venner være kan, fordi
Man brækker Halsen paa hinanden. Lad os gaae!
Vi følges end i dette Liv et Stykke Vei.
Vel, at Thuride var ei her i Hallen strax;
Samtalen havde neppe hun saa rolig hørt.

(De gaae ud af Huusdøren.)

Thuride kommer tankefuld, med Armbaandet i Haand, ind ad den indre Dør.

Alt fra jeg var en liden Mø —
Han hialp mig Blomster sanke —
Paa denne fierne Nordens Ø
Var Biørn min stadige Tanke!

Dengang han drog paa Viking ud,
Paa Skibets farlige Planke,
Jeg bad for ham, skiøndt ei hans Brud;
Han var min stadige Tanke.

Da bort min Fader gav min Haand, —
Jeg frygted Sværdene blanke; —
Thorkild fik Løftet; — men du, min Aand!
Biørn var din stadige Tanke.

Dog nu en Tvekamp foreſtaaer,
Og høit maa Hiertet banke;
Men — Hvo der ogſaa Seier faaer —
Biørn bli'er min ſtadige Tanke!

Og er imod mig alle Ting,
Og ſkal jeg ene vanke,
Jeg eier dog med den gyldne Ring
Min kiære, ſtadige Tanke.

Jeg giemmer den her i dette Skrin, —
Maaſkee min Glædes Skranke!
Jeg lægger dig ved min Liigſærks Liin,
Min kiære, ſtadige Tanke!

(Hun giemmer Armbaandet i ſin Kiſte.)

Thorkild Eigilſon kommer.

Hil, Sæl, Thuride! her er Thorkild Eigilſon,
Din Fæſtemand, ſom hilſer dig med Venlighed.
Imorgen alt vi Brudefolk til Lunden gaae.
Jeg har beſørget vel mit Huus, og lover dig,
At ingen Huſtru boe ſkal i en bedre Gaard;
Og Alting ſkal jeg kiøbe, hvad du peger paa;
Thi rig jeg er. Thuride du, du eſt mig kiær;
Skiøndt — ſværme giør jeg ikke for dig; — kiender ei
Den Elſkovsruus, der dunſter bort om et Par Aar. —
Jeg truffen har en Ungerſvend, ſom elſker dig!
Han faaer dig ikke; haabe tør jeg ogſaa vel,
Du deler ei hans Sværmeri?

Thuride.

Jeg lovet har
Min Fader, jeg vil ægte dig. Paa Sotteſeng
Han lod mig igientage Løftet; — Løftet, ſom
Ei Igientagelſer trængte til, — du fik det alt;
Og Løftet er mig helligt!

Thorkild.

Nu — det er mig nok.
Bisrn er en Skiald, en fager Svend, din Ungdomsven,
Naturligt, at du ynder ham. Min Nidkiærhed
Han vækker ei. — Du seer idag ham sidstegang;
Imorgen staaer vort Bryllup!

Thuride.

Est du alt saa vis
Paa Seiren?

Thorkild.

Ja! — Men før jeg gik til denne Kamp,
Jeg maatte sige dig Goddag og skiænke dig
Endnu en Fæstensgave.
(Stryger sit Ærme op og tager en Ring af Armen.)
Denne gyldne Ring,
Tag den, Thuride! det er reent og ægte Guld.

Thuride (forundret).

Hvad seer jeg?

Thorkild.

Hvad du sikkert aldrig saae tilforn.
Thi god, som Guldet, vist nok er den sieldne Kunst,
Hvormed den snilde Vaabensmed har hamret den.

Thuride.

Ha, Thorkild! hvordan fik du den?

Thorkild.

Den er ei Rov,
Som Meget af min Eiendom; den skiænktes mig
Paa Havet af en Vikingsmand, - saavidt jeg troer —
En Landsmand, som tre Vender snedigt overfaldt,
Og entre vilde. — Jeg forjog dem; — det var let!
Han vilde takke; Takken kom mig ei tilpas, —
Det kieder mig, at høre Roes for ringe Ting;

Men hindre kunde jeg dog ei, at Manden smed
Mig denne Ring paa Dækket, som vi skiltes ad.

Thuride.

Ha — denne Guldring!

Thorkild.

Ganske vist en sielden Skat!
(Afsides!)
Det glæder mig, hun har dog Sands for Guldets Værd!
Derpaa kan Mere bygges; næsten frygted jeg,
Hun var befængt af Pleiebroderens Barnesind.
(Biørn aabner Huusdøren, men træder tilbage, da han seer Thorkild.)

Thorkild
(kalder paa ham).
Kom du kun, Biørn! og siig din Søster et Farvel.
Du skilles fra Thuride nu paa længere Tid;
Et Øieblik jeg gierne viger Pladsen dig.
(Han gaaer ind i Sidekammeret.)

Biørn kommer.

Hovmodige! Det hører med til smaaligt Sind,
At prale med den Smule Styrke, Kroppen har.

Thuride.

Ei Sindet er saa smaaligt som din Vrede troer.

Biørn.

Thuride! du har hurtig lært at agte ham.

Thuride.

Du selv vil agte Thorkild, naar du kiender ham.

Biørn.

Jeg gaaer at kiende ham; han skal ogsaa kiende mig.
Fornøi blot min Nysigenhed og viis mig først
Det Smykke, som han skienkte dig og vandt dig med!

Thuride.

Jeg vover ei at vise dig det Smykke, Biørn!

Biørn.

O du, som vover Meget, vov kun dette med!

Thuride.

Jeg frygter for, det Tryllemalm nedslaaer dit Mod.

Biørn.

Glæd dig, ifald maaskee det ogsaa dræber mig.

Thuride.

Saa see da denne Guldring, Biørn, og dom saa selv!

Biørn.

Jeg Thorkilds Gave vilde see, min egen ei.

Thuride.

Jeg viser dig, hvad du af mig har selv forlangt.

Biørn.

Jeg gav dig Ringen.

Thuride.

Mage til den gav du mig, —

(Tager den anden af Kisten.)

Og — her er begge!

Biørn.

Asathor! — Din Fæstemand —

Thuride.

Den Landsmand er, som frelste dig fra Vendens Vold.

(De staae Begge tause og stirre paa hinanden.)

Biørn.

Min Redningsmand! — O Freia! Thorkild Eigilson! —
Og veed han det?

Thuride.

Han veed det ei; thi Taagen har
Ham hindret i at kiende dine Ansigtstræk.

Biørn.

Thuride! Taagen falder — og jeg kiender ham!

Thuride.

O vee mig Arme! Biørn, nu har jeg dræbt dit Mod;
Han fælder dig! Men hvis maaskee du fælder ham,
Vort Fremtids-Held er bygt paa Utaknemlighed.

Biørn.

Ei løses denne Knude let af Kvindehaand;
Men overskiæres skal den heller ei af Mande-Sværd;
Jeg løser Knuden dog! Du har ei dræbt mit Mod,
Nei, tvertimod, du styrked og fordobbled det!
Thi Mod nok har jeg, til — at flye fra denne Kamp!

Thuride.

Du —

Biørn.

Viger Thorkild Pladsen. — Skiønne Lykke! du
Kom og forsvandt; men lever i Erindringen.
Farvel, Thuride! Glem ei Biørn! Din Broder gaaer
Paa Eventyr, at finde Viinland. Druknet har
I Vinens Bæger mangen Mand sin Kiærlighed:
Min drukner ei, og Viin erstatter Elskov slet;
Men Landet vil jeg finde dog, til Held og Gavn
For Fremtidsslægter. Hils din Brudgom! Thorkild vil
Ei kummerligt miskiende mig, det veed jeg vist.
Og lykkeligt du ogsaa leve kan med ham:
En ædel Funke slog jeg af hans Flintesteen,
Og den skal tænde huuslig Arnes Glædesild. —
Farvel, mit kiære Fædreland, med Jis og Storm!
Jeg bytter dig med sydligt Løv og Blomsterpragt.

Farvel, min Ungdoms Heltedaad og Tapperhed!
Jeg dyrke vil i Eensomhed, som Landmand hist,
I stille Ro, den Jord, jeg skal begraves i.
Farvel, Thuride! Rose du i Vintersnee.
Ei Sydens Rosenknupper hist opveie dig.
Og nu afsted! thi Ordet er dog altfor svagt
Til Talsmand for Bevægelsen i dette Bryst!

(Gaaer.)

Thorkild Eigilson træder ind ad den anden Dør.

Thorkild.

Alt borte?

Thuride.

Ja, for evig. Aldrig seer jeg meer
Min Pleiebroder Biørn! Du seer ham aldrig meer.

Thorkild.

Til Enekampen seer jeg ham for sidstegang.

Thuride.

Han flyer en Kamp med Thorkild, han undviger dig.

Thorkild.

Selv har med stolt og haanligt Ord han æsket mig.

Thuride.

Det ham fortryder hierteligt. Han seiler bort
Og overlader Seir og Brud dig, uden Strid.

Thorkild.

Fortæl om Biorn mig hver en mulig Daarlighed!
Jeg troer dig, men kun ei, at han er nidingsfeig.

Thuride.

Nei, nei! Det var af Tapperhed han flyede dig.

Thorkild.

Af ham du lærte gaadefulde Skialdesprog.

Thuride
(viser ham en af Ringene).

See denne Ring!

Thorkild.

Jeg kiender den, jeg gav dig den.

Thuride
(viser ham ogsaa den anden).

Nei, denne, Thorkild! gav du mig; den anden gav
Biørn Asbrandson sin Søster, da de skiltes ad.

Thorkild (forundret).

To lige Ringe, hver af drevet, ægte Guld?

Thuride.

Dem bar han begge, da din Høimod frelste ham.

Thorkild.

Ham var det, som paa Dækket kasted Ringen hen?

Thuride.

Han sigter godt! Først traf du hans Taknemlighed,
Og nu med Stordaad atter, Thorkild! traf han din.

Thorkild.

Jeg tilstaaer dig, det giorde han. Jeg bryder mig
Kun lidt om Skialdskab, men jeg agter Mandedaad.

Thuride.

Og mandig her var Mandens Flugt.

Thorkild.

Det nægtes ei!

En Svend kommer med et Skiold.

Biørn Asbrandson, som drager bort til fremmed Land,
Og seiler med sin Snekke Huset tæt forbi,
Skrev disse Runer, Thorkild! paa dit eget Skiold,
I Vaabenhuset, før han steg paa Skibet ud.

Han ønsker at Thuride — du vil læse dem,
Og vinke ved Bortseilingen ham et Farvel!

(Giver Thorkild Skioldet og gaaer.)

Thorkild

(rækker Thuride Skioldet).

Læs du! Du kiender Runer bedst; læs du hans Kvad!

Thuride (læser).

Biørn, Thurides Broder,
Bort nu drager;
Held han ønsker Huset,
Hustruhallen!
Thorkild, din Thuride
Tag til Kvinde!
Freia Skialden følger,
Farten leder!

(I det samme kommer Skibet for den aabne Svale i Baggrunden. Biørn staaer i Stavnen med sine Staldbrødre og synger Kvadet ved sin Harpe. Thuride græder, tørrer sine Øine og vinker med Tørklædet, Thorkild med Haanden. Skibet forsvinder.)

Thorkild.

Kom! Lad os see ham seile bort!

Thuride.

Ja, lad os det!

(Thorkild gaaer.)

Thuride

(stirrer paa Ringen og siger idet hun kysser den):

Min kiære, stadige Tanke!

(Hun følger Thorkild.)

Anden Handling.

En skion Kyst ved Havet,

omringet af fremmede Løvtræer og Buske. Man seer et Skib ligge for Anker og en Baad ved Stranden. En stor Kampesteen midt paa Skuepladsen.

Biorn hin Unge, Halfdan Gamle, Sigmund og flere bevæbnede **nordiske Helte.**

Biorn.

Ha, faste Land! dig skiønner først dog Manden paa,
Naar længe skilt fra Kyst og Træ han kastet er
I Storm omkring paa Skibets altfor tynde Bræt.
Fastland blev skabt for Askurs Børn, men salten Hav
For Fiske, Marsvin, Hvaler, Orme, Troldeslægt!
Vel godt er Modet, ærlig er den Manddomskraft,
Som tvinger Vind, med stramme Reb og stærken Roer;
Men brøler i Vildskab Asathor fra Tordenvogn,
Og gnistre Bukkenes Dine Dødens svovlblaa Lyn, —
Staaer Ran, af graadige Haier fulgt, paa Bølgetop,
Og seer, som halvforraadnet Liig, paa Skipperen, —
Da synker Armen med det alt nedslagne Mod;
Thi hvad er stærkest Kæmpe mod Naturens Kraft?

Halfdan.

Sandt nok, du ligger mere trygt i Moders Seng!
Blaabolstrene, med Duun udstopt, kan hviles i
Med større Mag. Blaabølgen er vel ogsaa blød,
Men altfor dybt man synker i den; Lagnerne,
Skiøndt vistnok hvide, blev ei ret uddampede,
Og farlige for Helbreden.

Biørn.

Du spotter mig?

Halfdan.

Nei, Biørn hin Unge! du har teet dig som en Mand
I Farens Stund; jeg saae kun faa Begyndere,
Der førstegang har havt og viist et Mod, som du;
Men, Biørn! det var dog førstegang; og derfor du
Nu kagler over Ægget, som dit Mod har lagt.
Med Tiden vil du vænnes til slig Bølgedands,
Og glemme Dandsen strax, naar den er overstaaet. —

Sigmund.

Hvor er vi nu?

Biørn.

Her er saa deiligt overalt,
Saa frodig Vext af Busk og Træer og Blomsterpragt;
Maaskee vi er paa Viinland.

Sigmund.

Gid vi først kun var
Paa Vandland; thi jeg lider fast af Febertørst.
Det er en Feil ved Havet, dog saa rigt paa Vand,
At ei den mindste Draabe der er drikkelig.

Halfdan.

Nei see mig til det Ungnæbs Utaalmodighed!
Han kan ei tørste; drikke kan han heller ei,
Naar det til Stykket kommer. Giv du Tid, min Dreng!

Jeg drak ei mere seent end du, og Tørsten skal
Mig dog ei kue.

Sigmund.

Hvo har lært dig denne Kunst?

Halfdan.

Kamelerne! Jeg var i Blaaland, veed du nok;
Der lærte mig Kamelerne den vise Skik,
At drikke dygtigt, hvergang Drikken bydes mig,
Og tørste siden med en taus Beskedenhed.

Sigmund.

Jeg din beskedne Taushed dog ei rose kan.

Halfdan.

Og — heldigviis — jeg agter ikke stort din Roes.

Biørn.

Fred! Fred! Staldbrødre, vogter Eder, ypper Kiv
Letsindigt ei paa fremmed Kyst, hvor al vor Kraft
Bestaaer i trofast, broderlig Samdrægtighed.

Sigmund.

Vi spøge. Halfdan over blot sin Vittighed.

Halfdan.

Bevæger, mener du maaskee, det gamle Hors,
At ei det blive skal for stivt i Benene?

Sigmund.

Hans Spot er af godmodig Slags; han hugger knap,
Før strax han lægger Honning selv og Lærred paa.

Biørn.

Jeg haaber, at de tvende Trælle, jeg har sendt
At finde Kilder, bringe snart os Glædesbud.
Der Didrik er, min tydske Svend! Hvad slæber han?
En Stang paa Skuldren fuld af svulmende røde Bær.

Didrik kommer.

Ha, glæd dig, Herre! Vinland fandt du vist igien;
Thi her er Vinens ægte Kilder.

Bisrn.

Virkelig?

Didrik.

Jeg kiender dem fra Rhinen, fra min Fødestavn.
Saa sandt jeg lever, skisnne Druer. Rigeligt
De voxe hist i Mængde paa Biergskraaningen.
O, de vil vederqvæge! Jeg — skisndt tørstig selv,
End intet Bær har stukket i min Mund; nei, dig,
Kun dig tilkommer Æren først at smage dem.
Du rusted Skib og Mandskab ud til dette Tog,
Og derfor dig tilkommer første Nydelse!

Bisrn.

Saa troer du, de er sunde?

Didrik.

Det er ægte Vin,
Det døer jeg paa.

Bisrn
(smager et Bær).

Men suur og vist udrikkelig.
Uspiseligt er Bærret.

Didrik (smager).

Ak desværre, ja!
(Alle smage Bærrene og kaste dem bort.)

Sigmund.

En herlig Vin at gisre lange Reiser for!

Halfdan
(som ogsaa har smagt et).

Dog er det Vin! Jeg kiender den, Didrik har Ret.
Men — uopdragen! Alting kræver Ave jo

Itide; Pleie; Hesten vil tilrides først;
Selv Menneſket maa gaae i Moders Ledebaand.
Et ſtakkels Bær ſig giver ei ſin Sødme ſelv;
Natur først vorder god Natur ved Kunſtens Hielp!

Bisrn.

Der, Halfdan! kommer, uden Kunſthielp, god Natur.
Thi, hvis ei Synet ſkuffer mig og Haabet ei,
Hidiler Leif, vor norſke Træl, med bedre Drik,
Hvorfor vi takke blot Naturen.

Leif bringer Krukker med Vand.

Bisrn
(ſmager og raaber fornøiet):
Kildevand!
(Alle drikke.)

Sigmund.

Hvad lyder hiſt? En Larm af Piber, Trommeſkrald.
En Hoben Skrællinger hiſt paa Vigens anden Kyſt
Sig hurtigt nærmer.

Bisrn.

De har altſaa hiemme her.

Sigmund.

Bevæbnede!

Bisrn.

Paa deres Viis! ſom Myggene
Med ſvage Braadde; hvis de træffe godt med dem,
Saa rammes vore Skiolde, ſom er ſtærkere.
Hvormange komme?

Sigmund.

Tredive Stykker!

Bisrn.

Vi er Ni;
Saa vove de vel neppe Striden med os her.

Halfdan.

Ei kiende de maaskee vor store Tapperhed;
Thi hører du, der skriges Angreb, Buen spændt!

(De Vilde nærme sig nogne, med Belter om Livet, kobberfarvede, med lange Haar, men skiæggeløse; under en vild Musik dandse de en Krigsdands i Baggrunden, mellem Stranden og Nordboerne.)

Biørn.

Net lystige lade disse nøgne Skrællinger.
De dandse; det betyder Fred og Fiendskab ei.

Halfdan.

Siig ikke det! De frygte deres Feighed selv,
Og hidse sig til Mod med vilde Fagters Dands.
Afskaaret har de Veien os til Skibet alt.

Biørn.

Bedækker Jer med Skioldene!

(Det skeer i det Øieblik de Vilde afskyde deres Pile, som kun træffe Skioldene.)

Nu ind paa dem
Med Sværdene! før de faae Tid til friske Skud.

(De forfølge Skrællingerne med dragne Sværd og dræbe Nogle.)

Biørn

(kommer leende tilbage med de Andre og stikker sit Sværd i Balgen).

Let var den Seir!

Halfdan.

Du leer alt, Biørn? Letsindige!
Jeg nylig lo; men Skrællingebedrifter her
Giør mig alvorlig.

Biørn.

Frygter du for Myg?

Halfdan.

Ja, Biørn!
Nu deler jeg den Ræbsel, som du følte nys
For Havet, — der af lutter Draaber blot bestaaer,
Men ødelæggende Livet ved sin Mængde bli'er.

Biørn.

Du troer —

Halfdan.

At denne liden Hob en Speiderflok
Kun var, forſigtig udſendt af den ſtørre Hær.

Biørn.

Hvad er det mere? Skal vi miſte Livet — ha,
Saa er det Arbeid overſtaaet. I Helteſærd
Man Alt kan vente; Spilleren maa ikke troe,
Han vinder ſteds, han være maa beredt paa Tab.

Halfdan.

Det tykkes faſt, ſom ſkiftet havde vi Natur,
Som du nu var den Driſtige, men Halfdan ſpag;
O troe ei dette Selvbedrag, det er ei ſaa!
Men gammel og erfaren, eftertænkſom, jeg
Seer klart Alt, hvad i Ungdomsruus du overſeer.

Biørn.

Hvad ſeer du? Døden?

Halfdan.

Døden ikke frygter jeg,
Ifald den kunde vorde mig en ærlig Død.

Biørn.

At falde for Naturens Kraft, er Skiændſel ei.
Skiøndt diſſe Vildmænd agtes ei ſom Helte kan,
En værdig Fiende blier dog deres Mængde mig.
Var Skibbrud vel paa Dybet, Halfdan, ſkammelig?

Halfdan.

Men derſom Haierne ſlugte dig?

Biørn.

Saa fulgte de
Naturens Krav, og ærlig blev dog Døden mig.

Halfdan.

Men dersom Mennesker aad dig op, siig, unge Biørn!
Fandt ogsaa du det blodige Maaltid hæderligt?

Biørn.

Halfdan — du isner Blodet mig.

Halfdan.

Det vil du ei?
Du vil ei steges, som et velnært Gimmerlam,
Og roses af din Æder som en lækker Brad?
Og dog er det Naturens Drift. Nu fik jeg Ret:
Natur først vorder god Natur ved Kunstens Hielp!

(En vild Musik lyder atter noget borte.)

Biørn

(drager sit Sværd).

I Brødre, fatter Mod, og følger Høvdingen!
Af Mennesker fortæres — nei, det vil vi ei.
Naturen gyser for sin egen Rasenhed,
Og vender blegen Ansigt bort fra blodige Daad.
I store Sværm hidile de; Umulighed
For liden Flok med Seier at bekæmpe dem;
Men slaae sig giennem disse Vildmænds nøgne Sværm,
Til Stranden hist, og derfra springe kiækt i Sø,
Det kan vi. Muligt svømme vi til Skibet ud,
Og seile bort; men hvis vi end ei naae saa langt,
Os Haierne medlidende fortære vil,
Og skaane vilde Mennesker for Skiændselsdaad.

(Vild Musik. Der kommer igien en med Koller angribende Skare Vilde, som bliver tilbagedreven. Islænderne forfølge dem ud af Skuepladsen, men komme kort efter tilbage, forfulgt af en stor Mængde, som griber dem og hæve Kollerne, for at ihielslaae dem. I samme Øieblik hører man den stærke Lyd af et Krumhorn. De Vilde standse og skue op til Nabohøien, hvor man seer en Mand i Skindkiortel, med bart Hoved, hvide Haar og langt hvidt Skiæg. Han blæser igien i Hornet og giør en Bevægelse med Haanden, der viser de Vilde bort. Disse slippe deres Fanger, lægge Hænderne paa Brystet, bukke dybt for den Bydende og forlade langsomt ærbødigt Skuepladsen. Manden fra Høien nærmer sig med to vilde Drenge. Han rækker den ene Krumhornet, og de blive staaende i en Afstand paa hans Vink.)

Sigmund.

Er det en Gud, som kommer os til Redning der?
Hvis ikke, døbt, jeg troede paa den hvide Christ,
Jeg tvivled ei derom, det var As-Odin selv.

Bisrn.

Den Skaber, som har Himlen, Jorden, Alt frembragt,
I Magt for Asa Odin ei tilbage staaer.
Han hynder meer, at hyde Hielp; Odin er ond!
Men Manden, som sig nærmer hist med langsomt Skridt,
Og Sværd ved Siden, ligner den Apostel meer,
Der afhug Malchus Øret, end en hedensk Gud.

Sigmund.

Hvis nu han taler til os i et fremmed Sprog,
Hvordan forstaaliggisre vi os da for ham?

Bisrn.

Med Øiets Blik, med Mundens venligmilde Smil,
Med Haand paa Bryst, vi komme, som Bønfaldende.
Thi ikke den i Fare Stædte gisr det Skam,
At søge Hielp og Bistand, hvor den bydes ham.

Den Fremmede, som man, da han steg ned fra Høien, et Øieblik ikke har seet, mens Klippen skiulte ham, kommer frem paa Skuepladsen. Da han kommer nærmere, seer man, at han har en Guldkiede om Halsen og et Sværd ved Siden med Guldhialte.

Manden.

I Fremmede! hvo I end er, jeg tale maa
Til Eder i et muligt ukiendt Tungemaal.
De Vildes Mundart har jeg sagtens ogsaa lært;
Dog den forstod I mindre vel; men dette Sprog,
Den danske Tunge, Lighed har med Saxernes,
Med Frankernes; og hvis I, som det lader til,
Fra Norden kom, hvadeller fra dets Nabostrand,

Vil I forstaae mig; — skiøndt maaskee i toti Aar
Og fem — jeg glemte, hvad jeg gierne mindes vil.

Biørn.

O Held! En Landsmand træffe vi paa vilden Kyst.

Den Fremmede (henrykt).

Hvad? Danske? Nordmænd? Svenske?

Biørn.

Nei! Islændere.

Den Fremmede.

O mine Brødre! Virkelig? O tal igien,
Du unge Mand! og godt mit Øre med den Lyd,
Det, skilt fra Norden, savne maatte mangt et Aar.
Tal atter!

Biørn.

Ha, hvad skal jeg tale? Glæden fast
Mig binder Tungen.

Den Fremmede.

O, hvor er en Sangfugl her,
Der qviddrer, siunger lifligt og saa sødt som du?
(Omfavner og kysser ham.)

Biørn.

Du græder, Gubbe?

Den Fremmede.

Ja! men det er Svaghed ei;
Nei — det er Styrke. Tro mig, Yngling: Kiærlighed
Er mere Barn, end Had og Tvist, af Manddomskraft.

Biørn.

Din Vext er ædel og dit Aasyn kongeligt!
Hvidt Haar og Skiæg! Men synderligt afstikker til
De visne Blade Kindens æblerøde Frugt.

Den Fremmede.

Haar, Skiæg blev hvidt en Sommernat i Ungdomsvaar,
Da Hierte maatte vriste sig fra Hierte bort.
Mig Tid og Selvtvang atter smeddet har til Mand;
Men — Arret af min Ungdomskamp —

Bjørn.

Det smykker dig!
Og du est Høvding over disse vilde Mænd,
Der lystre dig som Gud?

Den Fremmede.

De troe, jeg er en Gud.
Da jeg for toti fem Aar siden med mit Skib
Blev kastet hid paa Stranden, kom de rasende,
Som Jer idag, imsde mig; — og dræbte blev
De troe Staldbrødre. Een især, min Hiertensven,
Har ofte siden jeg begrædt; — hans Navn var Steen. —
Mig lod de leve. Siden først, da jeg forstod
De Vildes Mundart, hørte jeg, at Haar og Skiæg,
Alt sølvgraae paa den ellers unge, kraftige Mand,
Forundred dem, og gav dem en Formodning om
Et Guddomsvæsen, som de skyldte Lydighed. —
Knap mærkte jeg slig Overtro, saa ilte jeg
Paa alle Maader listigt at benytte den
Til egen Redning og til deres Fordeel selv.
Thi mange Ting jeg lærte dem, til Livets Hielp:
At bygge bedre Hytter, kiøre Ploug og Harv
Og dyrke Korn, som voxer overflødigt her. —
Men ingen Lyst jeg havde til hos dem at boe,
At smykke mig med Fiederpragt, som Vildes Drot.
Paa Høien hist i Eensomhed min Hytte staaer;
Did ile stundom de, som til et Gudehuus,
At hente Raad. To Børn af deres egen Æt
Opvarte som Smaadrenge mig, forstaae mit Sprog,

Og tiene mig til Omgang; — som jeg næsten dog
Ei trænger til; — thi vant jeg blev til Eensomhed.

Biørn.

Dog yttrer du Tilfredshed med vor Ankomst her,
Vil tale med os!

Den Fremmede.

I har seet, det glæder mig.

Biørn.

Du ønsker vel at høre Nyt derhiemme fra?

Den Fremmede.

Men Gammelt helst; thi kun det Gamle kiender jeg.
Sær gad jeg gierne vide — sig mig, Ungersvend!
Hvor gaaer det Thorkild Eigilson, den Hædersmand?

Biørn.

Ham gaaer det godt!

Den Fremmede.

Du kiender ham?

Biørn.

Saa noget nær.

Den Fremmede.

Og — Hustruen — hans Viv — hvor gaaer det hende?

Biørn.

Godt.
Syv Børn hun skiænket har sin Mand, og seer endnu
Saa frisk ud som en Jomfru.

Den Fremmede.

Nu — det glæder mig! —
Os Kvinden tidt beskiæmmer med langt større Mod
I Livets stille Forhold, end vor Tapperheds.
Vi møde stolte Fienden, som med Larm og Støi

Bekæmpende vi fælde; tro mig, Ungersvend!
Den indre Fiende, Herren i det tause Bryst,
Er stærkere; ham vige — kaldes ingen Skam
Af Mænd, der drives vildt af blinde Lidenskab;
Og, dog de mærke stolt i deres Seier ei,
At seirende — de sank som denne Seiers Træl!

Bisrn.

Jeg ei forstaaer din Tale, Gubbe, veed ei ret,
Hvortil den sigter.

Den Fremmede.

Ungersvend! tilgiv en Mand,
Der leved lang Tid ene her, blot med sig selv,
At — høit han tænker; at i Skovens Ensomhed,
Hvor Ingen kunde svare ham og trøste ham,
Han væntes til med Tanken, som en liden Fugl,
At flagre paa sit Mindetræ, fra Kvist til Kvist,
Alt efter Sindets Luner.

Bisrn.

Gubbe! tal du kun.
Du taler godt, selv hvor jeg dig ei grandt forstaaer.

Den Fremmede.

Nei, nei, tal du! Fortæl mig meer om Nordens Land!

Bisrn.

Det Vigtigste, fra den Tid, du blev skilt derfra,
Som skete der, er, at den hellige Christendom
Nu overalt er indført.

Den Fremmede (forundret).

Norden christnet er?

Bisrn.

Ja, Gubbe! neppe kiendte du dit Fædreland.
I Lunden ei om nøgne Blodsteen samles man,

Ved Lurers Skrald man bloter ei til Asathor;
Men skionne Kirker bygtes. Sang og Røgelse —
Og hvide Klæder — Bispehuer — Billeder —
Og Fester, Gubbe! Korset med den hvide Christ
Har Asers Flok fordrevet fiernt til Troldene.

Den Fremmede.

Har Christendommen mildnet Norden?

Biørn.

Mildnet? Nei,
Saa var den aldrig indført. Vi ei mildnes vil,
Ei svækkes. Men det har ei Nød! Den hvide Christ
Har spændt sig i Staalharnisket, som Thor forlod,
Og kæmper kiæk og ikke mindre stærk end han.

Den Fremmede.

Saa hader du vel Asathor, du raske Svend?

Biørn.

Som Christen; men som Skiald endnu jeg ynder ham.
Og Bispen har tilgivet mig den Skiødesynd.
Han siger: det er Billeder, Indbildninger;
En Skiald Indbildning, Billed, ei undvære kan.

Den Fremmede.

Var Norden villig, modtog strax den Christendom?

Biørn.

Ja, Danmark. Mægtige Knud var snild, han det forstod:
Han listed ind i Danskerne sin Christendom,
Saa knap det mærktes; men i Norges stolte Land,
Der gik det ei saa taaligt til; og Tryggvason
Og Olaf Digre maatte først halshugge Fleer,
Ja selv af Nogle grumt udspinde Tarmene,
Før Daaden lyktes.

Den Fremmede.

Odin! det var Christendom. —
Du smiler Odin?

Biørn.

Der er ingen Odin til.

Den Fremmede.

Du altsaa nu est ivrig Christen, unge Mand?

Biørn.

Det er jeg. Du est Hedning end — naturligviis —
Men strax jeg vil — hvis du det ønsker — døbe dig.

Den Fremmede.

Jeg takker dig! Dog — helst endnu jeg bie vil,
Til atter hid du drager med en viet Præst.
Og — denne Gienkomst — attraaer just mit Hierte meest.
Thi nu — skiøndt Eders Afsked mig bedrøve vil —
Tungt skilles fra det Kiære man, som nys man fandt —
Maa jeg, som ærlig Landsmand dog, med Vennesind
Tilraade Jer at ile snelt fra dette Land.

Biørn.

Du bort os viser, Høvding! fra dit Kongedom?

Den Fremmede.

Jeg er paa disse vilde Kyster Konning ei.

Biørn.

Nei, mere: de tilbede dig jo fast som Gud!

Den Fremmede.

Den Vildes Gudsfrygt er kun lidt at stole paa.

Biørn.

Som Træl han drives af en mægtig Overtro.

Den Fremmede.

Men slaaer sin Trægud, naar den strax ei hielper ham.

Biørn.

Har disse Nidinger vovet at mishandle dig?

Den Fremmede.

Nei — med mit Blik og med mit Vink jeg tæmte dem.

Biørn.

Saa tæm dem atter!

Den Fremmede.

Hvad jeg kan, det har I seet;
Og liden var ei Virkningen; thi dette Vink
Har reddet Jer, da grusom Død sin Kølle svang.
Men — som et Sivrør Menneskenes Hierte dog
Let sveier hen for Vinden; meer den Vildes Sind.
Et Øieblik mit raske Bud beherskte dem;
Jer overfalde, vil de sikkert heller ei,
Saalænge jeg samtalende tilstede staaer;
Men — blev I længe — bygged her I Hytter op,
Da kunde let den første Lyst tilbagevendt
Jer farlig vorde; derfor — følger Venneraad:
Indskiber Jer som snarest! Men til næste Vaar
Kom, Høvding! med en mægtig Flaade, Landet vind!
Brug din Veltalenhed, hvis du est en ægte Skiald,
Og siung ved Harpens Klang det Held, der venter Nord,
Ifald det snart, i mere sydligt frugtbart Land,
Den Magt udvider, som kun spildes andensteds.
Ja, ja! De Snekker, som ad Rhinens, Seinens Vei
Og langs ad Spaniekysten giennem Nisrfasund
Utallige stimle, — Skræk for hver en Velsk og Valsk —
Hvad vel udretter denne stolte Vildgiæsflugt?
Alt dette Nordens Herredom? En Foraarssnee,
Der dækker Jorden vidt og bredt; men smelter flux
Og efterlader intet Spor, hvor Sneen faldt.
Men ile de forenede til dette Land —
Da kan I bringe Fædrelandet med Jer hid,

Og Sproget! — Thi dog Sproget først giør Folk til Folk;
Men Den, som tvinger fremmed Mand, og arter sig
Strax efter Mandens Viis og Skik — ja selv hans Sprog, —
Han blier den Overvundnes Træl; — saa Nordens Helt!

Biørn.

Du taler viist! Som Fædrene til Island foer,
Didbringende Saga, Skialdskab og Norænæsprog,
Saa bygge vil vi atter i det store Land;
Et bedre Land, hvor Navnet Viin skal staae for Jis.

Den Fremmede.

Dertil velsigne Baldur Jer — den stærke Thor —
Eller — hvis I mere troe paa ham — den hvide Christ!
Jeg bliver her og venter, — hvis jeg lever end.
Kun dette maa I love mig, at seirer Nord,
Mishandle vil I ei den stakkels nøgne Mand,
Som I betvang.

Biørn.

Min Gubbe! Det har ingen Nød;
Den skader sig, som slet behandler egne Træl.

Den Fremmede.

Saa tager mit Farvel, og roer med Baaden ud
Til Skibet atter! — Men dog — før vi skilles ad —
Endnu et Ord i egen Sag, om egne Ting:
Vil, Høvding! du en Tieneste vel vise mig?

(Tager Guldkieden af sin Hals.)

Tag denne Kiede! Bring du den til Thorkilds Viv,
Og hils fra — Ingen! Siig, du fik paa fremmed Kyst
Den af en Mand, som gav den — til Thuride dig!

Biørn.

Thuride skal jeg bringe den? Det kan jeg ei.

Den Fremmede.

Du sagde: Thorkilds Hustru lever frisk og vel.

Biørn.

Hans anden Hustru! Andengang er Thorkild gift.

Den Fremmede.

Thuride —

Biørn.

Hviler længst i Gravens kolde Skiød.

Den Fremmede (stille rørt).

Saa er hun død! — Og efterlod hun ingen Børn?

Biørn.

En Søn!

Den Fremmede.

En Søn! Og lever han?

Biørn.

Han lever end.

Den Fremmede.

Hans Navn er?

Biørn.

Biørn!

Den Fremmede.

Hans Navn er Biørn! — Opkaldt han blev
Ei efter Fader — Farfa'er?

Biørn.

Nei! Thuride gav
Ham Navn af en forsvunden Ven.

Den Fremmede.

Og han hed Biørn! — —
Hvordan da døde denne friske, skionne Viv?

Biørn.

Hun sygned hen; man veed ei hvad hun skranted af.

Den Fremmede.

Saa var med hende Thorkild vel ei lykkelig?

Biørn.

Ret lykkelig; hun Venlighed steds viste ham.

Den Fremmede.

En ærlig Siæl, jeg hende saare vel har kiendt
Fra tidlig Ungdom. Spørg ei, Yngling! om mit Navn,
Før du med flere Landsmænd drager hid paany.
De vilde Skarer kalde mig Quetsalcoalt:
Mand med den hvide Hud og med det lange Skiæg;
Selv kobberrøde, med en ringe Skiæggevæxt.
Men du — ifald du kiender til Thurides Søn —

Biørn.

Jeg kiender ham.

Den Fremmede.

Giv ham den Kiede da fra mig!

(Tager Kieden af sin Hals.)

Og dette Sværd!

(Spænder sit Sværd fra Lænd.)

Til Hæder vil han bruge det.

Biørn

(modtager Klenodierne).

Skiøn er din Gave. Kostbar, Gubbe! Kieden Guld,
Af bedste Slags — og Sværdets Hialte ligerviis.

Den Fremmede.

Og Klingen bedre: Staal, som kløver Hielm og Skiold.
Jeg ringe Gave sender ei Thurides Søn.

Biørn.

Og vide maa han ikke sin Velgiørers Navn?

Den Fremmede.

Det er en Grille; men han vil dog agte den.

Biørn (smilende).

Ei dine Gaver bringer jeg Biørn Thorkildson.

Den Fremmede.

Du vil ei bringe Gaven ham?

Biørn.

Han har den alt!

Den Fremmede.

O Freia! Du Thurides Søn?

Biørn.

Quetsalcoalt!

Det er jeg.

Den Fremmede.

Saa har Fensals Disa skiænket mig
Endnu en Blomst i sildig Høst. Det glæder mig
At see dig med det lange, gule Flaggerhaar;
Det fik du af din Moder. Du var hende kiær,
Og Moderglæder vist du hende skienket har.

Biørn.

Et Aar jeg var, da Døden hende røved mig.

Den Fremmede.

Ak! Du har ei Thuride kiendt?

Biørn.

Af Rygte kun;
Men det var godt, og elsket var hun af Enhver,
Som kiendte hende.

Den Fremmede.

Jeg har ogsaa hende kiendt!! — —
Men — drag nu bort! Thi hisset alt bevæger sig
En Flok igien, med Buer og med Kastespyd.
Jeg iler, for at møde dem og standse dem.
Farvel! Omfavn mig! Hils din Fader! Fædreland!

(Til de Andre:)

Jeg ønsker Eder alle, Landsmænd! Held og Seir.
Snart venter jeg af norske, danske, svenske Mænd,
En vældig Flok, naar næstegang vi atterses.
Her har I Plads nok; her indskrænkes ei af Jis
Og snevre Dal Jert Heltemod, udarter ei
Til smaalig Kiævlen, gyselige Brodermord;
Her kan I skabe Norden stort, som tydske Land,
Som Valland og som Velskland; brede Sproget ud.
Farvel, Farvel! — O glemmer ei Quetsalcoalt!

(Gaaer.)

Biørn hin Unge.

Hvo er dog denne sieldne Mand?

Halfdan Gamle.

Jeg kiender ham,
Og kiendte strax ham; skiøndt han ei gienkiendte mig.
Thi Skrammen over Panden og det andet Arr
Ved Munden har omtegnet mig med grove Træk.

Biørn.

Hvo er han da?

Halfdan.

Biørn Asbrandson! Han reiste bort
Fra Island, da din Moder Thorkild gav sin Haand.
Man siger, at hun var ham kiær.

Biørn.

Derom har man
Ei talt til mig.

Halfdan.

Man taler ei til Børn om Sligt.
Thuride død — du stor — da var alt Sagen glemt!

Biørn.

Saa vil jeg giøre Giengield, før jeg drager bort;
Een Godhed er den anden værd; og denne Ring
Min Moder bar, den vil jeg atter skienke ham.
(Stryger Ærmet op og tager Ringen af Armen.)
Jeg lægger den paa Stenen her! Han finder den
Strax naar han kommer; finde først de Vilde den,
Saa bringe de ham Gaven.
(Lægger Ringen paa Stenen.)
Nu afsted, afsted!
Christ skienk os Held til Hiemfart og til Atterkomst!
(Alle gaae. Man hører en vild Musik, som lidt efter lidt taber sig i det Fierne.)

Biørn Asbrandson kommer tilbage, fulgt af sine **vilde Smaadrenge.**

Biørn.

Jeg fik dem til at drage hiem, den vilde Flok.
Og hisset mine Landsmænd alt fra Baaden snelt
Paa Skibet steg, med lettet Anker. Ægir stærk
Dem blæser Medbør i de mægtige, hvide Seil.
Tak, Odin! Du har reddet dem. Den svømmer bort,
Den raske Snekke, som en skiøn og fremmed Fugl,
Med spredte Vinger paa Skumbølgens Sølverryg.
Men — skuffer mig mit Øre? Var det Vindens Lyd
Paa Klippenæsset, eller Røst af Mennesker?
(Man hører et tregange ientaget Farvel, sunget ved Lurernes Klang fra Skibet, som seiler forbi i nogen Fraskand.)

Biørn.

Farvel, Farvel! — O kom igien, min Navne du!
Og udbred Nordens Ære, styrk dets Herlighed!
(Skibet forsvinder bag Næsset.)

Biørn
(mørk, stirrende hen for sig).
Men — sorte Skyer true fælt Synskredsen mig!
Jeg seer i Aanden Loke sig forbandt med Ran,

At spærre Veien for det modige Kæmpeværk. —
Ja, Utgards fæle Drømmetrold: Uvidenhed!
I Taagedamp, med tætte Slør for Øinene,
Inddysser raske Forsæt du. — Erindringen
Om dette Tog forsvinder uden Virkning. — Snart
Veed Ingen meer, at her er Land, som venter ham. —
O, men paa denne store Steen, som staaer ved Strand,
Som Bølgen stundom overskyller i Flodens Tid,
Men Solen brænder tør igien, naar Ebben kom,
Jeg Runer hugge vil om vor Opdagelse,
Som Sol forvittre, Bølgen ei bortvaske skal.

(Til en af Drengene:)

Hent Huggejern og Hammer mig!

Drengen.

Hvad glimter der
Paa Stenen?

(Løber hen og henter Ringen.)

See! en deilig Ring, Quetsalcoalt!

Bisrn.

En Ring? (Tager den.) Ved Frei, jeg kiender den. Ja,
det var den,
Thuride fik paa Island af en Ungersvend; —
Nu hendes Søn har Gubben den tilbagebragt.
Det tyder paa: at Livet, som en liden Ring,
Er sluttet snart. — O kiære Guld! Du vækker mig
Erindringer og Følelser i Hiertets Dyb,
Som længst jeg troede slukte; men i Asken laa
Den stærke Glød og flammer op, før den gaaer ud.

(Betragter Ringen og opdager inden i den de Ord:)

„Min kiære, stadige Tanke!"

Det skrev med Runer sikkert hendes egen Haand,
I et bedrøvet Øieblik, — det gieldte mig!

Tak, Tak, Thuride! Nu din Sorg er overstaaet,
Maaskee den bærer Glædens Frugt i Tidens Løb.
(Vender sig til Drengene.)
I Drenge, nu opmærksomt hører Herrens Bud!

Drengene
(bukke med Hænderne paa Brystet).
Vi høre dig med Lydighed, Quetsalcoalt!

Biørn.
Naar jeg er død, da skal I her begrave mig,
Hvor Runestenen kneisende ved Stranden staaer.
Vil I vel det?

Drengene.
Du længe med os leve skal.

Biørn.
Ret vel! Men døe skal eengang alle Mennesker,
Og jeg som Alle. Slægter løse Slægter af.

Drengene.
Du kan ei døe.

Biørn.
Min Aand ei døer; der har I Ret!
Den iler til Sesvarne, hvor Thuride boer;
Men Kroppen blegner. Lover mig da helligt hver,
At her I vil begrave mig, med denne Ring
Om Armen, naar jeg sover hen.

Drengene.
Vi love det!

Biørn.
Liigkisten skal I hule mig af Kampesteen,
Og mure Laaget fast, naar først det slutter ret,
At det kan trodse Jordens, Havets Fugtighed.
Saa skal engang, om flere hundred Aar maaskee,
Paa denne Strand man finde gamle Runesteen,

Og undre sig, og grave rundt, opdage meer.
Saa skue de min Beenrad med den gyldne Ring,
Og læse Runen, skrevet af Thurides Haand.
Saa vide de, at Nordens Mænd fandt dette Land,
Før Andre kom; og muligt saadan vriste vi
Den Ære, som tilkommer os, af fremmed Haand.
Thi Saga, som kun Sandhed vil, tillader ei
Usandhed, at den Løgn paa hendes Tavle skrev.

Drengene.

Vi lyde, hvad du byder os, Quetsalcoalt!

Biørn
(betragter Ringen igien og læser):

„Min kiære, stadige Tanke!"

Den Rige og den Fattige.

Et Lystspil.

Wolmer, en rig Mand.
Ferdinand, hans Søn.
Eraſt, Organiſt.
Sophie, hans Datter.
Weidenfleth, en Reiſende.
Heilmann, hans Ven.
Chriſtopher, Wolmers Tiener.

Værelse hos Wolmer.

Wolmer. Christopher.

Wolmer.

Saa har jeg altsaa Ret!

Christopher.

De har bestandig Ret.

Wolmer.

Du i mit stille Huus er daglig bleven mæt.

Christopher.

O ja!

Wolmer.

Hvad vil du meer? Meer var dig kun til Hinder.
Er du i Kroppen let, og har du røde Kinder —
Mig takker du derfor.

Christopher.

Herr Doctor, mange Tak!
Men De er ei Chirurg, og syer ei paa min Frak.

Wolmer.

Din Frak er heel endnu!

Christopher.

Sin Undergang sig nærmer!

Wolmer.

Der Huller være maa i begge dine Ærmer.

Christopher.

Spøg ikke, Herre! Dem Naturen det forbød;
Et mægtigt Spøgelse De bli'er, naar De er død.
Men mens De lever, nei; det blev Dem ikke givet,
Saalidt som Munterhed og Tilfredshed i Livet.

Wolmer.

Jeg gidder ikke hørt den Snak!

Christopher.

Naar var De fro?
Og sig mig, Herre! sig, naar sidstegang De loe?
Dem Vaaren fryder ei, paa den De kan ei skiønne.

Wolmer.

Jeg har en Aversion, Christopher! for det Grønne.

Christopher.

Spadsere —

Wolmer.

Slider Sko. Jeg kiender vel vor Egn:
Den er for heed i Sol, og altfor vaad i Regn.

Christopher.

Naar bød De Folk til Giæst?

Wolmer.

Jeg spiser ei med Flere,
Og Ingen i mit Huus jeg vil incommodere.
Enhver er lykkeligst, som skaffer selv sit Fo'er,
Og sætter Fødderne smukt under eget Bord. —
Dog — at du ei skal troe, jeg er saa lidt spandabel, —
Og for at vise mig til Giæstfrihed capabel,
Saa skynd dig til Eraft —

Christopher.

Den stakkels Musikant,
Vor Nabo?

Wolmer.

Just til ham!

Christopher.

Som i en anden Kant
Af Byen De har tidt hensnsket, naar han blæser
For stærkt i sin Fagot?

Wolmer.

Jeg li'er ei, Katten hvæser.
Forresten Manden har Fortieneſter; man kan
Ei nægte det, Eraſt — det er en ærlig Mand.

Christopher.

De kunde jo tilforn saalidt den Nabo lide,
At naar han hilste, saae De til en anden Side.

Wolmer.

Jeg lider engang ei der Hataftageri,
Og haaber, til min Trøst, at det er snart forbi.

Christopher

Som anden Artighed.

Wolmer.

Eraſt — en ærlig Gubbe —

Christopher.

Hvad skal han?

Wolmer.

Bydes ind til Middag paa en Suppe
Hos mig i Morgen.

Christopher.

Hvad? Kan jeg mit Øre troe?

Wolmer.

Men ſiig ham, at præcis jeg ſpiſer Klokken To.

Chriſtopher.

Nu har jeg aldrig ſeet —

Wolmer.

Der meget er, min Kiære,
Du ei har ſeet endnu, og ſom du først maa lære.
Men ſkynd dig nu og gaa! Thi jeg tilſidſt bli'er kied,
Chriſtopher! reent ud ſagt, af din Fortrolighed.
Det er en Feil af mig! for dybt jeg mig nedlader —
Men — jeg har ingen Mo'er og jeg har ingen Fader —
Min ſalig Huſtru altfor tidligt mig forlod —

Chriſtopher.

Og kan i Graven meer ei ſige Dem imod.

Wolmer.

Og Børn!

Chriſtopher.

En ægte Søn!

Wolmer.

Ja, jeg kan ikke nægte,
At i en vis Forſtand han vel maa kaldes ægte;
Men denne Ferdinand er et hovmodigt Skarn;
Han er min ægte Søn, men ei mit ægte Barn.

Chriſtopher.

Med ham Diſputen De fortſætte kunde bedre.

Wolmer.

Det ſkikker ſig ei, Børn modſige deres Fædre.
(Utaalmodig:)
Og mindre Tienere! Gaa Fanden nu i Vold!

Christopher.

De er nok bange for, at Suppen bliver kold!

(Gaaer.)

Wolmer (alene).

En uforskammet Knægt! Men tro, med Lidt fornøiet.
En Anden fordred meer, derfor jeg lukker Øiet,
Og stundom Øret med, naar han er studs og stolt.
En Hofnar Konger selv i gamle Dage holdt,
Som sagde dem imod, og bad dem ta'e sig vare
For Feil, som derfor de aldeles ei lod fare.
Det tidt er kiedeligt mig i min Eensomhed —
Men Tiden gaaer saa godt, naar først man bliver vred.

(Staaer i Tanker og siger derpaa:)

Med Musikanten jeg lidt Venskab dog maa pleie;
Thi Laboranten, som mit Sidehuus vil leie,
En Skorsteen trænger til paa Muren, som udgaaer
Til Haugen, netop hvor Erastes Lysthuus staaer.
Han altid pleier sig barnagtigt at begrave
I Hytten af Jasmin og i den lille Have,
Af Blomster fuld. Den Nar det kalder Poesie;
Og kommer jeg nu med mit Brændviinsbrænderi,
Mens Datteren der gaaer og har sig Blomster sanket,
Og lugter Malten just, som nylig den er dranket —
Saa klager mig vist an den gode Musicus,
Og i sin Eiendom ei taaler Servitus.
Dog haaber jeg, sin Ret han ei saa nøie kiender;
Og naar jeg med en Bøn til ham mig venligt vender; — —
Men — kommer han ei der, og det i største Hast,
Og leer, som han var gal?

Erast kommer.

Wolmer.

God Morgen, Herr Erast!

Erast.

God Morgen, Wolmer! Ak — Herr Wolmer vil jeg sige.

Wolmer.

De er saa lystig, som De kom fra Himmerige.

Eraſt.

Det gior jeg ogsaa, Ven! Ja, det er ganske sandt:
Fra Himmerige kom hver ægte Musikant,
Og gaaer derhen igien.

Wolmer.

Men jeg slet ikke fatter —
Jeg ei begriber den besynderlige Latter.

Eraſt.

De har en Tiener, Ven! Det siog mig narre vil.
Er det den Første da imorgen i April?

Wolmer.

Hvad mener De med det?

Eraſt.

Han skulde mig indbyde
Til Middag.

Wolmer.

Kunde det saameget Dem fortryde?

Eraſt.

Hvad? Karlen lyver ei?

Wolmer.

Jeg selv ham udsendt har,
Og haaber, at De dog hos mig tiltakke ta'er?

Eraſt.

Paa Suppe!

Wolmer.

Det er Brug jo i et saadant Stævne,
Det hele Maaltid blot ved Suppen at benævne;
Men Suppen koger man ei paa en Pølsepind.

Eraſt (godhiertig).

Herr Wolmer! De er dog et ret godt, ærligt Skind.
Man giør Dem Uret, Fa'er! Man ſiger, at ſom Hunden
De under ikke Folk den Bid, man ta'er i Munden; —
Og nu indbydes jeg — paa Suppe. Dog, Fa'er min!
Mig Suppen friſter ei; — men ved en Flaſke Viin —

Wolmer.

Den ſkal De ogſaa faae. Jeg veed jo nok: „Cantores" —
Som gammelt Ordſprog ret har ſagt — „amant humores".

Eraſt.

Til Skikkelighed, Fa'er! Thi Viin er meer end Guld!
At ſige — man i den ei maa ſig drikke fuld;
Thi kun Philiſterne Viin til at ſynke bringer; —
Poeter, Kunſtnere — dem ſkiænker Bacchus Vinger. —

Wolmer.

Godt, godt! De flyve ſkal ſaa høit, De ſelv attraaer.
Det glæder mig, en Mand, ſom boer ſaa nær min Gaard,
Engang i dette Liv at lære ret at kiende.

Eraſt.

Jeg har paa Gaden tidt ſeet Dem forbi mig rende;
Jeg hilſte Dem iblandt; — De aldrig mig igien.

Wolmer.

Saa har jeg Dem ei ſeet; — jeg gik i Tanker, Ven!

Eraſt.

Ja — Synet, Tanken er en uſkatteerlig Gave.

Wolmer.

Jeg ſeer Dem ofte dog i Deres lille Have.

Eraſt.

Det er min Ankerplads.

Wolmer.

Nei, vil man bare see!

Eraſt.

Mit Feepalads!

Wolmer.

Og hvem er da Paladſets Fee?

Eraſt.

Min Datter!

Wolmer.

Hun er ſmuk. Jeg tidt ind til Dem kigger,
Naar jeg i Vinduet deroppe ſtundom ligger. —
Men Apropos, min Ven! — har Noget derimod —
De vel tillader det — ja De er viſt ſaa god —
Et ganſke lille Hul paa Muren mig at bore?
Jeg lover Dem forud: det bli'er ei af de ſtore.

Eraſt.

Paa hvilken Muur?

Wolmer.

Min Muur!

Eraſt.

Gud, hvilken from Natur!
Han beder om Forlov til Hul paa egen Muur.

Wolmer.

Men Muren vender ud til Deres Have, Kiære!

Eraſt.

Hvad ſkulde der for det da vel i Veien være?

Wolmer.

Der gives Dem, ſom Sligt ei lide kan. Man ſeer
I Haven ind.

Eraſt.

Ih nu, hvad ſiger det ſaa meer?
Vi frygte Synet ei, og Vidner ei vi hade;
Thi alt, hvad man kan ſee, det er, at vi er glade.

Wolmer.

Det Hul, jeg taler om, det gisres heller ei
For Synets Skyld; i Rør det viser Røgen Vei.

Eraſt.

I Luften op! Velan, der kan den frit ſig brede;
Det undrer mig, at ei det er der allerede.

Wolmer.

Saa De tillader det?

Eraſt.

Ret gierne!

Wolmer.

Tuſind Tak!
Ifald jeg kiendte kun den Viin ſom helſt De drak —

Eraſt (rynker Panden).

Der gaaer et Lys mig op; nu jeg begriber Tingen.

Wolmer.

Ven! ſiig mig, hvilken Viin De helſt befaler?

Eraſt (alvorlig).

Ingen!
Og Suppen heller ei; den blev mig altfor heed.
Jeg beder, gisr Dem ei for mig Uleilighed!
Jeg kommer ei til Gieſt imorgen.

Wolmer.

Hvorfor ikke?

Eraſt.

Fordi De Deres Hul betale vil med Drikke.
De vide vil, hvad Viin jeg drikker helſt, Fa'er min?
Det ſkal jeg ſige Dem: den ſelvbetalte Viin,
I egen Arnekrog; ei heller jeg foragter
Et Glas af Vennehaand iblandt; men uden Fagter.

Og Viin som Lokkemad — den giør mig ikke glad;
Den Dumme lokke kun man kan med Lokkemad.
Farvel, Herr Wolmer! Bryd De Deres Hul paa Muren!
Men — Muren mellem os, — den bryder ei Naturen.
(Gaaer.)

Wolmer (arrig).

Det er Affectation! Forfængelige Nar!
Han gavmild være vil, endskiøndt han Intet har?

Ferdinand kommer fra et Sideværelse.

Min Fa'er! et Forslag har jeg Dem idag at giøre,
Hvis De tillader det.

Wolmer (mut).

Ret gierne! Lad os høre!

Ferdinand.

De paa min Skolegang har ingen Penge spart,
Og Noget har jeg lært.

Wolmer.

Ja, det var i en Fart!

Ferdinand.

Jeg underkasted mig med Bifald alle Prøver,
Som til et Embed her i Landet man behøver.

Wolmer.

Velan?

Ferdinand.

Men Embedet bestandig fiernet staaer;
Min Ungdom svandt, jeg nu mig nærmer Manddoms Aar.

Wolmer.

Nu vel?

Ferdinand.

Og, Levebrød — naar Biden jeg har funden,
Den Uformuende jeg river den af Munden.

Wolmer.

Det er mig altfor høit. Naar Munden end er tom,
Hvordan udrives det, som ei i Munden kom?

Ferdinand.

Det for den rige Mand sig sømmer ingenlunde,
Det Brød at tage, som en Fattig nære kunde.

Wolmer.

Saa er du bleven rig? Hvad hører jeg? Ei, ei!

Ferdinand.

Jeg har en Rig til Fa'er.

Wolmer.

Men det har ikke jeg;
Jeg ingen Anden har, som mig min Kage meler,
Og du tilgiver — ei din Følelse jeg deler.

Ferdinand.

Hør, Fader! Deres Søn; hør ham for sidstegang!

Wolmer.

Saa lad din Drøvelse da synge Svanesang!

Ferdinand.

Hvor kan det glæde Dem med Angst at være Hyrde
For et ufrugtbart Malm, Dem egentlig til Byrde?
De er en klogtig Mand, det hele Byen veed,
Dog tager Middelet De steds for Diemed;
Og mens Dem Trællene til Hytten Guldet bære,
Maa, som et fattigt Barn, steds Deres Søn undvære.
Som Dreng — min Mund forbi man bragte Kage, Frugt;
Som Yngling mangled mig hvad Gavnligt var og Smukt.
Til Skuespillet ei min Fod fik Lov at træde,
Til Ballet ei, kort sagt: til ingen jordisk Glæde.
Saadan min Ungdom svandt; min Manddom foreståaer;
Men Frugten nægtes mig fremdeles, Aar for Aar.

Der hører Noget til, — De mig det Ord forlader —
At være kiærlig Søn og elske slig en Fader.
Tilbøiligheden dog hos mig var altid der.
Saa vær da god, fortien at Sønnen har Dem kiær!

Wolmer.

Hvad vil du?

Ferdinand.

Kiøb et Gods! Lad mig Landbrugen lære!
Og lad, paa Deres Gods, mig saa Forvalter være.
Jeg nøies vil med Lidt. — Lyksaliggiør mit Liv —
Et nøisomt Levebrød for mig og for min Viv —

Wolmer.

Er du alt gift?

Ferdinand.

Sæt mig istand til mig at gifte!

Wolmer.

Har du en Kiæreſt alt?

Ferdinand.

Maaskee!

Wolmer.

Du skal ei skrifte!
Jeg vil ei høre paa Henrykkelser; blot slig,
Den Pige, du har valgt til Hustru — er hun rig?

Ferdinand.

Paa Skiønhed, Dyd, Forstand.

Wolmer.

Men hun har ingen Penge?

Ferdinand (trækker paa Skulbrene).

Wolmer.

Saa paa mit Bifald du, min Søn! kan vente længe.
Jeg føder dig — Velan, mig rive lad den Tiørn!
Det er en Faders Lod; din Kone, dine Børn,
Til dem at føde jeg er pligtig ingenlunde.
Een Mund — det vær' faaer; — men ikke mange Munde,
Vil Fader være du paa denne Viis, saa har,
Min Søn, du givet Slip reent paa din egen Fa'er.
Det er mit sidste Ord; saadan jeg dig velsigner.
Gaa nu med Gud, min Dreng!

Ferdinand.

Velsignelsen Dem ligner.

(De gaae hver ud af sin Dør.)

Værelse hos Eraft.

Eraft. Sophie.

Eraft (omfavner hende).

Det er et deiligt Veir, og Himlen er saa blaa —
Naturen taget har sin Søndagskiole paa.
Det er din Fødselsdag idag, min kiære Datter!

Sophie

Ja! Det er Skade, Fa'er! saa tidt den kommer atter;
Man gammel bli'er tilsidst.

Eraft.

Slaa det ei hen i Spøg!

Sophie.

Saa vil vi giøre da med Alvor et Forsøg.

Eraſt.

Jeg ſpøger gierne ſelv, Veemodighed er daarlig;
Men Vee den arme Siæl, der aldrig var alvorlig!
Hvad er dens Munterhed? Nu da — mit Barn! — idag
Gud gav mig dig, mit Liv til høieſte Behag.
Hvor der er Velſtand, Barn! i Huſet, der man pleier
At giøre Gaver ved ſlig Leilighed; —

Sophie.

Jeg eier
Dit Hierte, Fa'er! Hvor er en Gave, dyrebar
Som den? Giv mig ei Meer! det Bedſte jeg alt har.

Eraſt.

Ja, ja! det klinger ſmukt. Jeg nok forſtaaer dig, Pige!
Og jeg veed ogſaa hvad din Lyſtighed vil ſige:
For ei at græde med din Fa'er, du med ham leer.
Men lad ved denne Streng os ikke røre meer.
Nei, nei! en anden Streng, en lyſtelig ſkal klinge:
Her bringer jeg en Fiær af Mozarts Englevinge, —
Et Blad med Noder paa, ſom han til Afſked ſkrev
Mig i min Stambog, kort før Døden ham henrev.
En lille Trio; jeg har glemt dig den at viſe.

Sophie.

Men derfor maa jeg dig ſaameget mere priſe,
At juſt det ſkeer idag.

Eraſt
(giver hende et Stykke Nodepapir).

Tag min Foræring! der!

Sophie (kyſſer ham).

Jeg ingen kunde faae, ſom var mig mere kiær.

Eraſt.

Ja, Gud ſkee Lov! Muſik — den har vi; vi kan vælge
Hver Dag, hvad ſelv vi vil, og ſom den Rige ſvælge.
Den bedſte Nydelſe, den kiender ingen Nød;

Det søde, himmelske, det sunde Mannabrød,
Det trænger ei til Regn, det voxer selv i Ørken,
Og sendtes os fra Gud til Mættelsen i Ørken.
Der — under mit Claveer — bort, bort med Taarer, Suk!
Der ligge Skattene, — af Mozart, Haydn, Gluck,
Af Grétry, Monsigny, af Schulz og Cherubini
Paësiello, Boyeldieu, af Mehul og Rossini; —
Det Bedste nemlig, — da i Frankrig han blev Mand,
Ei blot med stort Talent, men ogsaa med Forstand.
Men dette hellige Blad af Mozart, Pige kiære!
Det paa din Fødselsdag din Faders Gave være.

Sophie (smilende).

En Trio!

Eraſt.

Du har Ret! Ved paa det Blad at see
Du tænker ei paa To, men billigviis paa Tre.
Og see! som kaldet der den Tredie just kommer,
Med Blomster i sin Haand, som Genius for Sommer.
Hvorfor han nærmer sig, at vide vel jeg troer;
Men stille! Han kan selv belægge sine Ord.

Ferdinand kommer med Blomster.

Sophie! — jeg har hørt, — hvad De mig har fortiet; —
Naturen selv saa sødt har denne Dag indviet
I Rosens bedste Tid: Rose ved Rose staaer,
Og Rosen af min Haand en lille Rose faaer.
Jeg har ei Andet — jeg Dem Andet ei tør byde;
Men Rosen, veed De nok, har Meget at betyde;
Thi Ungdom tyder den — og Skionhed; og De veed —
For Ømhed er den Blomst —

Eraſt.

Og for Uskyldighed!
Og for Indledningen vidtløftig ei at giøre,
Du af din Faders Mund for førstegang skal høre,

Hvad du af Ferdinand maaskee dog hørte helst; —
Men derved faaer jeg ham Samvittigheden frelst.
Han elsker dig, men ei til dig at beile vover,
Fordi Syvsoversovn endnu hans Lykke sover.
Han intet Embed har; med Kundskab, Flid og Aand,
Han end ei byde kan, Sophie! dig sin Haand.
Hans Fader er vel rig, men det er ei hans Eget;
Og til at hielpe ham, hans Fader har for Meget.
Herr Wolmer efter Guld har hidsig Febertørst;
For Folk at hielpe, maa man være fattig først.
Med Sparsomhed begyndt, — og altid meer i Vanen —
Det Ferdinands Papa gaaer modsat Pelikanen:
Den nærer Ungerne tidt med sit eget Blod,
Naar Nøden kræver det; — Herr Wolmer derimod —

Ferdinand.

Skaan ham, min ædle Ven! Glem ei, han er min Fader!

Eraſt.

For Deres Skyld jeg ham da christeligt forlader.
Og jeg fortryder fast, at før jeg bruſk forskiød
Et Maaltid, hvortil han ret høfligt mig indbød.

Ferdinand,

Har han Dem budt til Giæst? O Gud — maaskee —

Eraſt.

Lad fare
Hvert Haab fra denne Kant! tag ei for gode Vare
Hans Artighed! O nei, det var ei Sympathi
Med Følelser, men med et Brændviinsbrænderi.
Han i sit Sidehuus, troer jeg, sig eet vil lave,
Og trængte til et Hul for Røgen i min Have. —
Gaaer nu i Haven ned! Brudt har jeg Eders Jis;
Som Adam, Eva Jer gienvinker Paradis.
Jeg kiender Kiærlighed, og veed, at største Glæde
Den er paa denne Jord; selv da, naar den maa græde.

Den lever bedst af Haab — velan! hvad har I Nød?
Saa har Jer Kiærlighed jo deiligt Levebrød.

(De gaae.)

Et Værelse i Værtshuset.

Weidenfleth kommer ind med Værten **Heilmann.**

Heilmann.

Herr Weidenfleth, jeg veed ei om jeg har den Ære
Endnu, fra gammel Tid, af Dem gienkiendt at være?

Weidenfleth.

Det træffer sig jo skiønt! En Skolekammerat —
En Medstuderende!

Heilmann.

Som glemte Jura, Stat,
Og blev en Værtshuusmand. Ærgierrighed blev dødet
Af uopfyldte Haab, — men jeg fandt Levebrødet.

Weidenfleth.

Og viser med et godt og stort Giestgiveri:
Studering er til Gavn paa hver en Levesti.
Studenter Landmænd bli'er, som man det ikke venter; —
Og Præster — Værter — Alt kan giores af Studenter.

Heilmann (leer).

Som Møbler af et Træ. Min Fyrr var ikke stolt; —
Den ei Mahogny var, ei heller Ibenholt.
Mig glæder, gamle Ven, ret inderligt Besøget!
Embonpointet har en Smule sig forøget,
Forresten mærker man ei Virkningen af Aar,
Og Aldren har endnu ei puddret Deres Haar.

Weidenfleth.

Vi ei Friseuren dog for meget just vil rose;
Han Tidens Aske bær som Pudder i sin Pose,
Og kaster lunefuld, som det ham falder ind,
I Øine, Øre, Haar, og gior os døv og blind.

Heilmann.

De væbner Dem mod ham med Sundheds stærke Pandser.

Weidenfleth.

Ja, Gud skee Lov! de Fem, dem har jeg, mine Sandser;
Og Temp'ramenterne, de fire, sammen boe:
Snart Ild, snart kold som Is, snart mørk, snart sielefro;
Aandsgaverne — de Tre — kan man ei reent undvære —
Og Benene — de To — mig frem bestandig bære.

Heilmann.

Hvad bringer, muntre Mand! Dem til vor fierne Stad?

Weidenfleth.

Min gamle Kammerat — ja seer De, veed De hvad?
Den som Forretninger ei har, maa sig dem skaffe.
Jeg holder meget af Belønninger og Straffe;
Det er det Vingepar, som giennem Tiden slaaer,
At ei den døser hen tilsidst, og stille staaer.
Jeg er poetisk, jeg! Og saare godt jeg lider
De Guder, som man saae i gamle Fabeltider:
Jeg ynder Mahadøh, der gik i Indien om,
Og prøved Mennesker, til dem i Hytten kom.
Jeg er alt Menneske, som saadant kan jeg handle,
Behøver ikke mig som Gud først at forvandle.
Som Menneske da hid jeg kom fra fierne Bo,
For Hierterne, min Ven! at prøve her paa To.
Tilfældigviis jeg først erfared deres Skiæbne;
Og vil nu see, hvordan enhver af dem sig væbne
Mod nye Tilstand vil. Den Fattige blev rig;

Den Rige fattig; stor er ofte Lykkens Svig.
De kiender Wolmer?

Heilmann.

Ei, ham kiender Hver af Rygte;
Men denne Crœsus, hvad har han vel at befrygte?

Weidenfleth.

Han reent er ruineert, har paa Jernbaner sat
Sin hele Kapital; som Spiller i en Nat
Han alleting har tabt; og de uhyre Renter
Ham til en Undergang har bragt — som han ei venter.

Heilmann.

Og Hvo er bleven rig?

Weidenfleth.

Som ved et Tærningkast
En Slægtnings Testament beriget har Eraft,
Hist fra Batavia; hvor Kisbmandskab har givet
Saamangen Vover Guld, før Luften tog ham Livet.

Heilmann.

Besynderligt!

Weidenfleth.

Og nu — jeg den Beslutning tog
At reise hid; De veed, jeg er en Psychолog,
Det er min Kiæpheft. Jeg vil Virkningen opdage
Ved sligt Experiment, — vil høre Fryd og Klage.
Jeg kiender Beggeto fra Ungdom af, jeg veed
Deelagtiggior de mig i der' Fortrolighed.
Den Ene gierrig, kold, ukierlig mod sin Næste,
Skiøndt midt i Lykkens Skiød; — den Anden af de Bedste,
Skiøndt fattig. Vi vil see, hvad Virkning Lykken har:
Den holder ei blot Folk for Nar, men gior til Nar.
Som Guden Mahadøh, med Glæder og med Smerte,
Jeg træder til dem ind — og prøver deres Hierte!

Heilmann.

Der kommer Wolmers Søn. Han spiser daglig her;
Sin Fader være vil han ikke til Besvær.
Erastes Datter høit han elsker; men desværre,
Alt Haab for ham er tabt, fordi den gamle Herre
Sit Bifald aldrig gav til sligt et Ægteskab,
Der for hans Pengepung blev føleligste Tab.
Erastes Fattigdom —

Weidenfleth.

Er ganske nu forsvunden;
Hvad Wolmer tabte, det Eraste just har funden.
Sligt Lykkeskifte, Ven! bli'er Kiærlighedens Løn.
Tag dette Kiøbmandsbrev! giv det til Wolmers Søn,
Men sig ham intet end om Elskerindens Lykke.
Et flygtigt Øieblik maaskee vil Sorg ham trykke;
Men større Glæden bli'er, naar han i Velstands Havn
Er kommen, — hvor han mindst det troer, — i hendes Favn.

(Giver ham Brevet og gaaer.)

Heilmann (ene).

Det er en selsom Orm! Den Mand studerer Hierter,
Naturhistorien af Andres Fryd og Smerter!
Men Drivefiædren — jeg tilstaaer det — den er god,
Og Undersøgelsen? Jeg har ei derimod.

Ferdinand kommer.

Heilmann.

God Dag, Herr Wolmer!

Ferdinand.

Tak! For Ønsket jeg Dem takker!
Men skiøndt ei nægtes kan, at denne Dag er vakker —
Sophies Fødselsdag; — mig dog, min Ven, beklag!
Thi god for mig bli'er vel i Fremtid ingen Dag.

Heilmann.

Hvordan? Høit elsket af en deilig, ædel Pige?

Ferdinand.

Men fattig!

Heilmann.

Kiære Ven! De regnes blandt de Rige.

Ferdinand.

Min Fader! Give Gud! han var det længer ei,
Saa spærred han med Guld mig ei min Lykkes Vei.

Heilmann.

Jeg tænker, Ferdinand! at snart den gamle Herre
Vil længer ei med Guld Dem Elskovsveien spærre.
Men ei man leve kan af Elskov, Poesie;
Og naar De finder Dem snart paa den øde Sti,
Hvad hielper det da vel, at Stien ei er spærret?
De vaagner af en Drøm, — Der' Tilstand er forværret! —

Ferdinand.

Hvad vil De sige mig?

Heilmann.

Jeg nænner ei med Ord
At krænke, saare Dem; nys Sagen jeg erfoer
Af dette Kiøbmandsbrev. Læs det! og De Dem væbne,
Ifald De kan, med Mod i Deres haarde Skiæbne.

(Giver ham Brevet og gaaer.)

Ferdinand

(ene, læser det med Sindsbevægelse).

Beshynderligt! — Alt tabt! — Henkastet paa et Bræt
I Havet — bølgeslugt —

(Lægger Haanden paa Panden og synker hen i Tanker.)

Det er dog ei saa let
At miste — hvad endnu man aldrig ret har eiet!
Ved Byrden skilles — som man aldrig end har veiet! —

Før fattig, — fattig nu; — men paa en ſtakket Nød
Før kunde bødes let. (Grunder.) Ved? — Ved en Faders Død!
En Faders Død! — og nu — vel ſlem ei ogſaa Nøden,
Men reddet bli'er jeg ei derfra ved Faderdøden.
Afſkyelige Haab! ſom Flaggermuus du ſvandt
I Mørket; jeg mig ſelv igien i Mørket fandt;
Og Mulmet — alt ſom meer jeg ſtirrer — bort ſig fierner:
Paa ſorten Himmel mig gienfunkler mine Stierner!
Den ſank, min Rigdoms Sol, i al ſin Herlighed; —
Men Venus! du for mig er end ei gaaet ned.
(Gaaer.)

Værelſet hos Wolmer.

Wolmer. Chriſtopher.

Chriſtopher.

Her er en Fremmed, ſom vil tale med Dem, Herre!
En gammel Ungdomsven.

Wolmer.

Jeg kiender intet værre.
En gammel Ungdomsven! Modſigelſen er klar:
Et Skrog, formodentlig, ſom ingen Penge har,
Som reiſer her forbi — og ſtandſer i min Gade,
For, efter vante Viis, at ſlaae ſin Ven en Plade.

Chriſtopher.

Det lader dog ei til, ſom han gik denne Vei.

Wolmer.

Hvorledes er han klædt?

Christopher.

Nu — pyntet er han ei;
Dog seer han ikke ud, som han paa Knæe var kommen,
Med Guldknap paa sin Stok og med Gulduhr i Lommen.

Wolmer.

Din Dosmer! Hvorfor har du strax mig det ei sagt?
Hvi har du Manden ind ei smukt i Stuen bragt?
Hvad skal den Melden til? En gammel aflagt Mode!
Du bli'er dog, dumme Karl! bestandig uden Ho'de.

Christopher.

Der er han! (Gaaer.)

Weidenfleth kommer.

Servitør! — Da Døren aaben stod,
Og noget lydeligt du dig, min Ven! udlod,
Tilgiv, at jeg gik ind og lukker selv mit Øre
For, hvad formodentlig du vil jeg ei skal høre.

Wolmer.

Hvad, Weidenfleth? Ei, ei! Velkommen gamle Ven!
Det ret fornøier mig, at see dig her igien.
Hvorledes gaaer det? Godt?

Weidenfleth.

O ja! Jeg kommer ikke,
Det jeg forsikkrer dig, Ven Wolmer! for at tigge.

Wolmer.

Tilgiv mig, kiære Bro'er! en Utaalmodighed,
Som vel undskyldes kan. Thi seer du, Mange veed,
At Wolmer staaer sig godt; og nu — i alle Former,
Med Bønner, Breve, man mig ideligt bestormer.
Men jeg har Characteer, og siger reent ud, høit:
Det kommer mig ei ved, jeg gi'er dem ei en Døit.

Den kiedelige Snak om Følelser og Dyder, —
I Grunden Hykleri og egentlig kun Lyder —

Weidenfleth.

Du har udviklet dig og modnet, siden sidst.

Wolmer.

Hvert Menneske, min Ven, det er en Egoist;
Hver har sit Selverhverv, alt som hans Kræfter voxe —

Weidenfleth.

Meer, meer! En Tiger gaaer i Tænder med en Oxe,
Med Hønen kun en Ræv; — hver følger sin Natur.
Saadan i Skabningen gaaer Alt som efter Uhr.

Wolmer.

Men hvad engang er Mit, derfor jeg mig kan takke,
Og ei med søde Ord jeg la'er mig det afsnakke.
Kald mig en Gniepind! Et saadant Skiældsord har
For god Oconomi hver dum og ødsel Nar. —
Svar, Broder! har jeg Ret?

Weidenfleth.

Tilforn man tvivle kunde,
Med anden Tro; men nu, min Ven? nei ingenlunde!
Det ømme Væsen, flau Sentimentalitet,
Til gamle Kiærling, til forældede Poet
Vi overlade helst. Meer ingen Vei kan komme,
I denne Styrkens Tid det Rørende, det Fromme.
Dyr bli'er ei Menneske; — men Mennesket ei skyer,
Hvor Daaden kræver det, at efterligne Dyr.
Thi ægte Manddomsfærd ei Virkningen behøver
Af ømme Hiertesuk; men Leoparder, Løver, —
Og Tigre, kiære Bro'er! — Stor Uret har man giort
Det kongelige Dyr — thi det har noget Stort!
„Storartet!"

Wolmer.

O det Ord, det klinger i mit Øre
Som Honning!

Weidenfleth.

Ingen Siæl bør meer sig lade røre.
Det er en Slaphed blot i Hiertet, daarlig giort; —
Man hører jo, Folk døer, naar Hiertet er for stort.

Wolmer.

Og Taarefistelen!

Weidenfleth.

O fy! lad Dine rinde
I Trækvind og i Røg paa gamle svage Qvinde,
Men ei paa stærke Mænd.

Wolmer.

En Engel til mig kom! — —
Men — Christendommen, Bro'er?

Weidenfleth.

Den nye Christendom
Foragter ogsaa Sligt; Strengheden den forsvarer,
Og nu i Myther og Begreber Alt forklarer,
Hvad Hiertet ei forstaaer. Thi Følelsen er kun,
Oprigtigtalt, Instinkt, som deles med en Hund.

Wolmer.

Jeg kan ei sige dig, Herr Broder! hvor din Tale
Husvaler; og min Hu har Trang til sig at svale,
I denne By, hvor man saalidt af Fremskridt veed,
At end man dyrker dumt den gamle Ærlighed! —
Jeg har en Nabo, Ven! Ham der tilhører Haven;
Det Skarn! han lægger mig tilsidst reent ned i Graven.

Weidenfleth.

Hvad giør han dig, min Ven?

Wolmer.

Den Dosmer lever høit
Og lysteligt hver Dag, skiøndt ei han har en Døit,

Weidenfleth.

Naar du ham intet gav, er det jo dig det samme.
Har han saa stor Credit? Af hvem?

Wolmer.

Af Solens Flamme,
Naar den paa Blomsten leer, naar den giør Frugten rød;
Af Maanen, naar dens Skin igiennem Busken brød;
Af Datteren, naar hun ham Digte forelæser;
Af en fordømt Fagot, naar høit han i den blæser;
Af et Pianofort, af gammeldags Musik,
Som for et Seculum ved Mozarts Død forgik.
Den manes atter frem; og Klokketimer fire
De ofte frydes kan ved denne gamle Lire.

Weidenfleth.

Det rager ikke dig, det kommer dig ei ved.

Wolmer.

Tidt ønsker i hans Sted jeg mig en Kobbersmed.
Jeg ventes lettere til Kobberskrald at høre,
End dette søde Piat, som trætter mig mit Øre.

Weidenfleth.

Hvad hedder han, den Mand, med denne sieldne Last
At være glad med Lidt? Hvad hedder han?

Wolmer.

Eraſt.
En fattig Musikant, som ofte mangler Maden;
Thi han er Organist ved Kirken her i Staden.

Weidenfleth.

Eraſt? Jeg kiender ham; som du, min Ungdomsven.

Wolmer.

Jeg raader dig, forny ei Venskabet igien!

Weidenfleth.

Er han saa lykkelig?

Wolmer.

Han skulde før sig hænge!
Thi hvad er Lykken vel, naar man har ingen Penge?
Et dumt Spilfægteri. Han deler sidste Skiærv
Med Næsten, siger man; men skaf ham først Erhverv!
Giv ham en Tønde Guld, ham som for Hviden sukker, —
Og vi vil see, om han ei snart sin Tønde lukker.

Weidenfleth.

Hør, Wolmer! veed du hvad? vi prøve vil den Mand,
Om hans Elskværdighed i Rigdom holder Stand.
Hvis du bifalder det, vil vi tilsammen spise!

Wolmer (forlegen).

Med største Glæde jeg dig Giestfrihed vil vise;
Men Klokken er alt Eet, og jeg — uforberedt —

Weidenfleth.

Men, Kiære! troer du ei, jeg det har forudseet?
Du misforstaaer mig reent; jeg selv mig ei indbyder; —
Men dersom, gamle Ven, det ikke dig fortryder,
Indbydes du af mig; — tilgiv, jeg er saa fri! —
Man siger, Byen har et godt Giestgiveri —

Wolmer (med lettet Hierte).

Ja det er ypperligt!

Weidenfleth.

Et Maaltid jeg bestilte —

Wolmer.

Jeg saae i Haugen før Asparges Pigen pilte.

Weidenfleth.

Til Tre!

Wolmer.

Jeg takker!

Weidenfleth.

Du afslaaer det ikke?

Wolmer.

Nei!

Med Afslag, kiære Ven! jeg dig fornærmer ei.

Weidenfleth.

Godt, godt! Og veed du hvad? den stakkels gamle Christen,
Min anden gode Ven — jeg mener Organisten —

Wolmer.

Skal han indbydes med?

Weidenfleth.

Ja vist! Og, til en Spøg,
Ved Bordet med Eraſt jeg prøver et Forsøg.
Jeg vil indbilde ham, han skal en Fætter arve,
Død i Batavia, uhyre rig.

Wolmer (gnider Hænderne).

Da Farve
Vil Karlen skifte snart.

Weidenfleth.

Du lider dette Spil?

Wolmer.

Ja hvorfor ei? Eraſt derved omskabes vil.
Thi derpaa vil jeg døe til alle Rigmænds Ære,
At gavmild kan en Rig paa ingen Maade være.
Jernlaasen lukker Dør, — men er først Kisten fuld,
Den Laas som lukker bedst — og dirkefri — er Guld.

Weidenfleth.

Og for at prøve ret hans Hierte, for at vise,
Hvorlidet man en falsk og sminket Dyd bør prise,
Hvad tykkes dig vel om, hvis vi gik mere vidt?
Hvis man indbildte ham: du havde tabt alt Dit,
Ved slet Speculation; — at du nu var en Tigger?

Wolmer.

I din Opfindelse der megen Viisdom ligger.
Paa Menneſket, der troer ſig dydig ſom en Gud,
Jeg intet bedre veed, end vende Vrangen ud.
Saa faaer Naturen Luft, ſom tvungen før har tiet;
Og allerbedſt da ſelv ſig ſtraffer Hykleriet.

Weidenfleth.

Jeg var ſaa ſikker paa dit Bifald, kiære Bro'er!
At jeg har handlet alt, før du har hørt mit Ord.
Hvad her jeg ſagde dig, alt til Eraſt er ſkrevet,
Og udentvivl han ſtrax ſig retter efter Brevet.
Jeg har indbudet ham til Gieſt med os idag,
Jeg har betroet ham din ulykkelige Sag —

Wolmer.

Det volder ham ei Sorg.

Weidenfleth.

Du troer, det vil ham fryde?

Wolmer.

Mit Tab han ſom Deſert vil efter Maden nyde.

Weidenfleth.

Det er dog ikke ſagt.

Wolmer.

Saa var han jo en Nar.
Det er et Kryderi for Den, ſom Noget har,
At være ſig bevidſt: en Anden har det ikke.

Weidenfleth.

Af Livets Kilde dog vi alle burde drikke!

Wolmer.

O ja! Men Viin for Faa — og for de Andre Vand.
Jeg taler nemlig her i billedlig Forstand.

Weidenfleth.

Du imponerer mig.

Wolmer.

Jeg tænker, ei saa gale
Just mine Tanker er, skiøndt ei sentimentale.

Weidenfleth.

Reele tvertimod!

Wolmer.

Og i Realitet
Har jeg mit hele Liv kun Idealet seet.

Weidenfleth.

En ny Philosophie! Men det er godt! vi trænge
Til Nyt; Philosophie bør aldrig vare længe.
Paris fra Arildstid behersker Moden fin;
Men hvi skal Tankerne blot hentes fra Berlin?
Kom! Bacchus vinker os til Maaltidet, hvor Guden
Penia, prsvende, med Plutus har indbuden.
Hvad Lykkeskiftet giør, og hvad deraf vil skee,
Naar Druen virker —

Wolmer.

Ja, det vil nu snart vi see!

(De gaae.)

Værelset hos Eraſt.

Eraſt ſidder med et Brev i Haanden, ſtirrer paa det, og ſøger at dæmpe en hæftig Sindsbevægelſe.
Sophie.

Sophie.

Gud, kiære Fader, tal! Siig dog, hvad har man ſkrevet
Til dig? Hvad rører dig ſaa ſtærkt? Hvad ſtaaer i Brevet?
Er det en Creditor, ſom ængſter dig? Beklag
Dig kun! Det letter dog.

Eraſt.

Det er din Fødſelsdag
Idag, Sophie!

Sophie.

Nu — vi fødtes ei til Glæde;
Det førſte, Barnet giør i Livet, er at græde.

Eraſt.

Men — naar det ſkiønner ret — ſaa ſmiler det!

Sophie.

Maaſkee!
Du ſmiler ogſaa — Gud! — er Brevet godt?

Eraſt
(ſpringer op og kyſſer hende).

Og lee
Du ſkal herefterdags, og Sorgen ſig ſkal ſkiule
Med Angſt, Ydmygelſer og Mangel i ſin Hule.

Sophie.

Er Brevet godt?

Eraſt (alvorlig).

For os! Men for den Stakkel ei,
Som i Fortvivlelſe drog bort den lange Vei.
Du mindes Ludvig dog — vor Fætter?

Sophie.

Ak, den Arme!
Med ringe Kundskab, men med sielden Hiertevarme.
Hver Dør var lukket ham til Fremtid og Erhverv; —
Og da fortæret var tilsidst hans sidste Skiærv,
Saa tog han bort tilsøes. „Jeg skal ei længe trænge;"
Han raabte, „jeg gaaer hen, hvor kun der voxer Penge!
Flux — til Batavia, hvor, som en Drage, Død
Bevogter truende Guldskatten i sit Skiød.
Dens Aande giftig er — Stank gaaer fra gustne Læber —
Og Den, som nærmer sig uagtsom, Giften dræber; —
Dog — den Forsigtige, som Skatten kiæk attraaer, —
Med bortvendt Ansigt, naar han rask til Stedet gaaer,
Kan fylde Lommerne snart med den rige Byrde,
Før Dødens Pust faaer Tid til voldsomt ham at myrde." —
Han gik!

Eraft.

Forsigtig, kiæk, og fik sig Lommen fuld;
Men ak, det glimrende, det dyrtbetalte Guld
Han hented ei til sig. Han maatte heden vandre,
Og Ludvigs Rigdom, Barn! — den nu tilhører Andre.

Sophie.

Og disse Andre, Fa'er?

Eraft.

Dem har du længe kiendt;
Thi det er os, mit Barn! Her er hans Testament.

Sophie.

Gud! er det muligt, Fa'er?

Eraft.

At tidt ved Maalet Manden
En Sæbeboble greb og kæmped for en Anden?
Ja, Barn! det skeer hver Dag.

Sophie.

Er du bedrøvet?

Eraſt.

Nei!

Jeg ynker Ludvig; men bedrøvet er jeg ei.
Jeg takker Ludvig, jeg hans Braddød maa beklage, —
Men — Maſke paa — det har jeg aldrig kunnet tage.
Mit Hierte føler Fryd; — han var mig fiern, — og vild —
Han ofte giennemfløi alt mangen farlig Ild; —
Tilſidſt har Ilden brændt de raſke, vilde Vinger;
Paa Dødens Vinge dog hans Hielp os Glæden bringer.
Sophie! jeg er rig. O det er ei for mig
Jeg glædes, men, mit Barn, jeg glæder mig for dig.
Følg mig i Haugen! Kald din Ferdinand ſaa ſiden —
Mig Hiertet ſvulmer høit — mig Stuen er for liden.
Følg mig i Haugen, Barn! og der, ſom Blomſter ſmaae,
Vil vi lykſalige for Herrens Aaſyn ſtaae,
Som Urter, der fik Regn.

Sophie
(omfavner ſin Fader).

Taknemmelige, glade,
Og til hans Himmel fromt opſtrække vore Blade.

Ferdinand kommer.

Eraſt.

Der er alt Ferdinand. Har Nogen ham fortalt,
Hvad hændet er? — vort Held — ak, kiender han det alt?
Jeg ſeer Bevægelſen ſig i hans Anſigt præge. —
Min kiære Ven!

Ferdinand (med Fatning).

Eraſt — Ulykken er en Læge,
Der vækker Kræfterne; den magelige Dyd
Ei længer gotter ſig ved ſmukke Tankers Lyd;
Ei Samſon meer ſit Haar af Dalila la'er klippe;

Den kiække Styrmand vil i Storm ei Roret slippe,
Og Frelsens Haab, min Ven! — det er en yndig Fee,
Som lader os i Nød først ret vor Frelse see.

Eraſt.

Ja, det er ganske ſandt og ſmukt; — men til hvad Ende
De taler ſaa, — hvordan De Tanken vil anvende; —
Fat Dem, min gode Ven! Ei Lykkeſkiftet her
Har omſkabt Hierterne paa dem, der har Dem kiær.

Ferdinand.

Jeg var en rig Mands Søn! Hvad gavned Fattigdommen,
Som jeg indbildte mig? den var dog end ei kommen.
I Grunden, tænkte jeg, er den dog ſnart forbi;
Min Armod egentlig var blot en Ironie.
Men nu, da den er ſand, nu ſkal min Styrke vaage,
Og ikke ſvøbes meer i nogen modløs Taage.
At beile voved jeg ei før, ſom Rigmands Søn,
Men nu — berøvet Alt — nu, Fader! er min Bøn:
Giv mig Sophies Haand! Jeg ſværger ved min Ære,
Hun aldrig trænge ſkal, jeg hende ſkal ernære!

Eraſt.

Sophies Haand, min Ven! med Hiertet har De alt.
Men — Sindsbevægelſen — har Nogen Dem fortalt —

Ferdinand.

Ja, Tordenſlaget kom — men Lynet traf mig ikke.
Hvordan min Fa'er ſig i Forandringen vil ſtikke,
Det veed Vorherre.

Eraſt.

Nu, jeg tænker, Deres Fa'er
Ei noget længer mod en ærlig Svoger har,
Der deler Kaar med ham. Saa har De alt opdaget —
Men, Kiære, ſiig, hvorfor De kalder Tordenſlaget
Vor Lykke?

Ferdinand.

Lykke, Ven? De altsaa ikke veed,
De kiender intet til min Fa'ers Elendighed?
At paa Jernbanen han er styrtet, at hans Ovaler
Er ubeskriv'lige!

(Til Sophie og Eraſt, ſom ængſtes:)

Jeg metaphoriſk taler.
Han gaaet er Fallit. — En slet Speculation,
Og daarlig Tillid til en slettere Person,
Og Gridskhed efter meer — uhyre store Renter; —
See, her er Brevet her! ham selv end Slaget venter.
Den Arme veed det ei; — Uvidenhed var bedst —
Han med en Ungdomsven er gaaet hen til Giæst!

Eraſt.

Den samme Ungdomsven har ogsaa mig indbuden.
Men, Ferdinand! jeg fik et Brev fra Lykkeguden, —
Og skiøndt min Sands er sund som før, mit Hierte frit,
Har det berøvet mig dog reent min Appetit. —
Nu, det er sandt og vist: som Stormvind dynger Sandet
Paa Havet hist og her, giør lavt og bundløst Vandet,
Saa hæver Lykken snart og snart nedslaaer en Mand,
Alt som den under ham har strøet sit gyldne Sand.

(Seer til Himlen.)

Men hist en Stærkere dog over Skiæbnen raader.

Ferdinand.

Nu taler, kiære Ven, De selv til mig i Gaader.

Eraſt.

En høist fortvivlet, høist ulykkelig Person
Er død, — og efterlod sin Ven en Million!

Ferdinand.

Alt mørkere!

Eraſt.

Følg i vort Lyſthuus hiſt! ſom buet
Med grønne Hvælving, før min ſtille Sorg har ſkuet;
Hvor min Sophie jeg ſaatidt fortaug vor Nød,
Og lo, ſkiøndt næſte Dag knap Skilling var til Brød.
Kom ned til Roſerne nu, begge mine Kiære!
Nu, Lyſthuus, ſkal du os et ægte Lyſthuus være.

(De gaae.)

En Stue i Værtshuſet.

Weidenfleth. Wolmer.

Wolmer (gnaven).

Den Middagsmad var ſlet!

Weidenfleth (munter).

Det ſynes mig dog ikke.
Kiødſuppen —

Wolmer.

Altfor tynd, ſom Vand faſt til at drikke.

Weidenfleth.

Et Stykke Oxekiød — godt, idetmindſte mit —
Mørt!

Wolmer.

Kokiød, kiære Ven! og ei en Pille Fidt.

Weidenfleth.

Og Ærter — ſøde, ſmaae —

Wolmer.

Ei friſke her af Aaret;
Dem Rusland har ifior paa ſine Marker baaret.

Weidenfleth.

Aſparges!

Wolmer.

Pindeværk!

Weidenfleth.

Hvad har du da imod Kalkunen?

Wolmer.

Een Ret maa, for Fanden! være god.

Weidenfleth.

Og Vinen dadle kan med Rette du ei heller.

Wolmer.

Langt bedre har jeg den dog i min egen Kielder.

Weidenfleth (leer).

Naar ei du nyder den, hvad gavner den da dig?
Din allerbedste Viin er dog udrikkelig. —
Jeg kunde have Lyst dig om et Glas at tigge!

Wolmer.

Den allerbedste Viin — den vinder ved at ligge.

Weidenfleth.

Nu — velbekomme dig, min Ven! Tiltakke tag!
Du deelte Kaar med mig, — jeg var din Vært idag.

Wolmer.

Jeg ivrer mig for dig; det svier i din Lomme.
Naar man betale skal sin Mad i dyre Domme,
Saa bør den være god; her hedder det: Betal!
Jeg i mit eget Huus er yderlig frugal;
Der fine Retter paa mit Bord er aldrig kommen,
For Sundhed er det godt — og endnu meer for Lommen.

Weidenfleth.

Men glem nu denne Sorg og vær ei meer forstemt!
Eraft kom ikke med, Indbydelsen blev glemt,
I al den Hurlumhei af hans indbildte Lykke.

Wolmer.

Snart blæser Skiæbnen ham et ganske andet Stykke
Paa sørgelig Trompet. Men jeg — hvad sagde jeg?
Jeg vidste strax, at han til Middag kom her ei.
Nu Hovmods Diævel alt dybt i hans Bug er faret,
Fra den Tid Brevet ham har Lykken aabenbaret.
Og — hævne sig paa mig — tro mig, det er hans Agt,
Med Spot, med Haan, med Smil, med taabelig Foragt.
Men han skal snart igien sin gamle Gangsti vandre.
Den falder selv i Grav, som graver Grav for Andre!

Weidenfleth (alvorlig).

O vise Valgsprog! O, et Varsel, sendt fra Gud;
Men glemt og overseet paa Jorden, — som hans Bud!

Wolmer (forundret).

Hvad gaaer der af dig, Ven? Du præker i en Tone —

Weidenfleth (smilende).

Tilgiv! — det var et Vers — et Vers, min salig Kone
Holdt meget af; — og tidt — aldeles mod mit Sind, —
Som bedst jeg staaer og gaaer, — det Vers mig falder ind.
Det er en Vane, Bro'er! Hun svæved i det Høie!
Med Fruentimmer ei det regnes maa saa nøie.

Wolmer
(seer ud af Vinduet).

Der kommer dog Eraft! Den Scene, den bli'er skiøn.
Han har sin Datter med, fulgt af min egen Søn.
Nu venter han, at jeg skal Flaget for ham stryge;
Nu vil han knuse mig, nu vil han mig ydmyge.

Eraft kommer med **Sophie** og **Ferdinand.**

Eraft.

Wolmer! —
(Til Weidenfleth:)
God Dag, min Bro'er! Jeg kommer noget seent,
Tilgiv!

Wolmer (tør).

Vi har alt spiist!

Eraſt (leer).

Hvad? Alt giort Bordet reent?

Weidenfleth
(trykker hans Haand).

Jeg gratulerer dig, min gamle Ven! Jeg fatter,
Hvi først du kommer nu. God Dag! —
(Hilser Sophie.)
Det er din Datter?

Eraſt.

Ja! — Der staaer Wolmers Søn. Og Værten har vel meer
Til Giæster i sit Huus, om end vi komme fleer,
End aftalt var.

Wolmer
(sagte til Weidenfleth).

Seer du? Han selv sig har indbuden.
Det er hans Tak til dig. Derpaa man kiender Studen.

Eraſt
(gnider fornøiet sine Hænder).

Til Lykken vænner man sig snart, lidt efter lidt.
Jeg har min Ro igien, jeg fik min Appetit.
Men før vi gaae tilbords, Herr Wolmer! maa jeg tale
Med Dem.

Wolmer.

Ja tal De kun. Nu har De at befale.

Eraſt.

Som tvende Spillere man har idag os seet:
Med slette Kort jeg vandt, med godt Kort blev De Beet;
Det hændes oftere paa disse Jordens Zoner;
Men jeg vil skaane Dem for flere Reflexioner.
De verd, vor Characteer altid forskiellig var;

Hvad Under altsaa nu, ifald jeg handler, Fa'er,
Paa anden Viis end De? — Man være maa forskiellig!
Jeg vil ei bryste mig, jeg gisr mig ikke hellig, —
Jeg forekaster Dem ei haardt i Deres Nød,
At De om Næstens Vel før altfor lidt Dem brød.
En Pige, som er rig, kun Ferdinand skal ægte?
Rig er en Millionær!

Wolmer.

Det kan man ikke nægte.

Eraft.

Han er min Svigersøn. Saaledes, kiære Mand!
Kom med hinanden da vi To i Svogerstand.
Vel ganske kan jeg ei adsplitte Deres Taager,
Men Svoger har dog Lov at hielpe paa sin Svoger.
Det Huus, hvori De boer, beholde skal De frit;
I Sidemuren, Ven! som vender ud til mit,
De Huller bore maae — forbudt af Politiet —
Saa mange som De vil, for Brændviinsbrænderiet.
Ifald De røger os af Haugen ud — vi gaae!
En større Hauge nu vi Raad har til at faae.
Og gode Retter, Fa'er! — derpaa gi'er jeg Dem Ordet —
Skal ubetalte staae hver Dag for Dem paa Bordet.

Weidenfleth
(lægger sin Haand paa Wolmers Skulder).

Nu, Wolmer? Gamle Ven! som kalder Dyd en Last,
Hvad tykkes dig vel her om Hævnen af Eraft?

Wolmer (forbittret).

Af Harme jeg forgaaer! — Du Pshycholog dig kalder,
Og fra dit Die dog ei bedre Taagen falder?
Du roser Gavmildhed af ussel Fattigdom,
Der flux, som i en Drøm, til al sin Velstand kom?
Hvad gisr han? Følger end Letsindighedens Fane!
Aflægge kan han ei saa strax den gamle Vane;

Men lad ham være rig, som jeg, en god Snees Nar;
Med hans Høimodighed see saa hvordan det gaaer!
Det ærgrer mig, at see paa den sangvinske Daare,
Som smigrer indbildt Dyd med affekterte Taare,
Og bedre nu sig troer end mig. Jeg sagde dig,
Jeg vidste det forud: han vil ydmyge mig.
Paa den Viis eller hin — det være kan det samme.
Den dydige Eraft vil giøre mig tilskamme!
Men Skammen er kun hans.

(Altid hidsigere; til Eraft:)

Man har Dem holdt for Nar,
De Staadder er endnu, som altid før De var.
Der' Fætter er ei død; — maaskee han er kreperet,
Men ikke mindste Skiærv han Dem testamentered!
Og jeg er fattig ei; som før, jeg godt mig staaer;
Og ei min rige Søn en fattig Pige faaer.
Gaa nu tilbords, Eraft! med Deres tomme Lomme;
Stil Deres Appetit! Jeg ønsker vel bekomme!

(Vil gaae.)

Weidenfleth (standser ham).

Bliv lidt! Tilgiv, jeg dig opholder, er saa fri!
Comødien, min Bro'er! er end ei reent forbi.
Jeg har endnu et Ord at tale med dig ene.
Ei Vidne være bør din Søn til denne Scene.

(Til Ferdinand:)

Giv Brevet, Ferdinand! og skynd Dem saa lidt ud
I næste Værelse med Deres unge Brud.
Jeg Eder begge To strax ind igien skal kalde;
Men — Tæppet maa gaae op — heelt op — før det kan falde.

(Ferdinand og Sophie gaae.)

Wolmer (fortrædelig).

Hvad skal de Fagter til?

Weidenfleth.

Det du erfarer strax.
Vogt dig for Atropos, som klipper med sin Sax.

Dog jeg godlidende med Ord vil ikke prøve
Dig her at tæmme; tam man giøre kan en Løve,
Men ingen Bavian. Og ei saa ganske gal
Er juſt din Theorie: du ſeer dit Ideal
Kun i Realitet? Saa lad den dig fortælle
Din Skiæbne! Bøi dig for din Afgud — det Reelle.
(Rækker ham Brevet.)

Wolmer
(læſer det, er af Forfærdelſe nær ved at tumle om, og ſiger med mat Stemme):
Jeg reent er ruineert!

Weidenfleth.
Godt! Nu du alting veed.
Et Kiøbmandsbrev dog tidt har ſtor Veltalenhed.
Eraſt er Millionair! og jeg har ikke ſaaret
En god, uſkyldig Mand, og Manden ei bedaaret.
Du fattig er, han rig, — fortørnet du, han fro;
Forreſten, hvad I var, det er I beggeto.
Thi det er ikke Guld, ſom Dygtighed erhverver
Til ſit og Andres Gavn, der Menneſket fordærver;
Og Dyd udklækker ei blot Armod i ſin Vraa;
Tidt lumpne Gierrighed hos Fattigdom jeg ſaae;
Det Hiertet, Villien er; hvorover, om det Værre,
Det Gode møder os, vi altid ſelv er Herre!

Eraſt (til Wolmer).
De er i ſlet Humeur, tabt Deres Eiendom,
Og Heſten bider, naar den finder Krybben tom.
Det Tilbud, jeg har giort, ſkal aldrig mig fortryde,
Hvis ikke De afſlaaer, hvad Hielpſomhed kan byde.

Wolmer (ſtammende).
Jeg — — takker Dem!

Weidenfleth.
Bi lidt, Eraſt! Med al Fornuft,
Jeg dog et Øieblik maa give Vreden Luft.

Jeg kiender dig, du vist vil for hans Fremtid sørge;
Men — mens vi ene staaer, om Eet maa jeg ham spørge.
(Streng og stolt til Wolmer:)
Veed du, hvorfor som Pest du hader Uskylds Fryd?
Hvorfor du væmmes ved et Ord, som hedder Dyd?
Og kalder Ædelmod kun Hykleriets Ynge!?
Veed du hvorfor? Svar?

Wolmer.

Nu?

Weidenfleth.

Fordi du er en Slyngel! —
Vær rolig! Mellem os det bli'er en Hem'lighed,
Som Ingen røbe tør, — men hele Verden veed. —
(Munter:)
Og kald nu Børnene! Thi før jeg Ham forlader,
Maa han velsigne Dem dog først — som værdig Fader!

Eraft.

Du er for streng, min Ven!

Weidenfleth.

Hvad streng? Han faaer det godt;
En Sandhed revser ham, en lille Smule Spot, —
Er det for meget?
(Til Ferdinand og Sophie, som komme ind:)
Børn! Snart Præsten Jer skal vie!

Sophie.

Min Fader! Ferdinand!
(Omfavner dem Begge.)

Ferdinand.

Min elskede Sophie!

(Tæppet falder.)

De italienske Rovere.

Et Skuespil.

Treumann, Rector ved et Gymnasium.
Ferdinand, hans Søn.
Richter, Oberst.
Masfaroni, Røverhøvding.
Marielisa, hans Kiæreste.
Laura, hendes Søster.
Torrigiani,
Lodovico,
Filippo,
Masetto,
Ribaldo,
Carlo og
Flere } Røvere.
Buttermilch, en gammel tydsk Kiøbmand.
Phosphorus, Poet.
Strauss, Antiquar.
En Vært.
En Vetturin.
Rudolf, Treumanns Tiener.
En gammel Bonde.
En ung Bonde.
Mirandola, en rig Mand.
En Underofficeer.
En Soldat.
Røvere, Piger, Bønder og Soldater.

Handlingen foregaaer i Terracina og i Biergegnen der i Nærheden.

Første Handling.

Et Værelse.

Treumann. Richter.

Richter.

Min Universitetsven, kiære Broder!
Du her i Terracina! Du, som Rector
Ved dette Seminarium? Og du
I Spidsen for et Foretagende, —
Vel ædelt, — men saa misligt, saa forvovent.
Du stille Grubler! vorden til en Helt,
Som smelter, som omvender Rovere?
Forklar mig dog og tyd mig denne Gaade!

Treumann.

Det gik din Ven som Winckelmann; kun modsat,
Kun i en anden Retning. Ved at læse
De Gamle, opgik der et Lys for ham
Om Oldtids Kunst, og hvad Italien
Ei saae i Smagens efterladte Værker;
Jeg følte dybt: man leed af andre Mangler,
I dette skiønne, aandefulde Land;
Jeg fandt, at Aanden sværmed uden Hierte;

Og har oprettet et Gymnasium
Aldeles efter det nordtydske Snit,
Hvor grundig Undervisning vi forbinde
Med Hiertets Dannelse, med gode Sæder.

Richter.

Jeg veed, din Fader var en Katholik,
Du blev opdragen i den samme Tro,
Det er dig vel til Gavn?

Treumann.

Ja ganske vist.
Og du begriber, at som Sachser født,
Imellem ædle Lutheranere
Fra lille Dreng opdragen, dannet der,
Jeg deler ikke Mængdens plumpe Fordom
I dette Land; men at jeg tvertimod
Bekæmper den, saavidt det la'er sig gisre.

Richter.

I Sandhed, din Bestræbelse — den lykkes?

Treumann.

Ja! Gud den skiænker sin Velsignelse;
Og flere Børn af Landets bedste Slægter
Opdragne blev i dette Institut.
Men Himmeriges Rige bør ei lukkes
For den Forladte, Ringe, Fattige;
Det tidt har skaaret mig dybt i mit Hierte,
Naar man fortalte mig om Røvere;
Om disse Eventyrere, der leved
Bag Skoven, plyndred Reisende paa Veien,
Og blandte deres Grumhed med en vis
Naturlig Høimod — Ynde — med en barnlig
Naivetet og Munterhed; der vakte
Beundring, selv i Landet, hvor de myrded.

Men de skal vækkes af den fæle Drøm!
Den vilde Bøffel skal i Aaget lægges —

Richter.

Og som en Ore trække Statens Ploug.
Troer du, han gior det?

Treumann.

Ja! Begyndelsen
Er giort; jeg har det allerbedste Haab.
En Røverbande her har længe hærjet;
To Afskum: Massaroni og Mattæi
Var Siælene deri. Men de blev fangne
Og Galgen venter dem. Den hele Bande
Omstreifed modløs uden Høvedsmand.
Jeg vovede mig ud til dem i Skoven,
Med pavelig Tilladelse; jeg bragte
Hans Helligheds Tilgivelse; hvis de
Fortryde fordums Synder; hvis igien
De vælge vil en ærlig Næringsvei.
De modtog med Henrykkelse mit Forslag,
Og indgik gierne strax Betingelsen,
At sende to af Bandens unge Knøse
I Skole her, i mit Gymnasium,
Til egen Tarv; og desforuden ogsaa
Som Gidsler, til vor Fremtids Sikkerhed.

Richter.

Min Broder, træk dig ud af denne Sag!
Med Mildhed lærer du ei Skurker Mores.
For ti Aar siden, da Napoleons
Gensdarmer hyppigt reed paa Landeveien,
Og da man uden Skaansel hængte Tyven
Og Røveren, — var Landeveien sikker;
Men denne Underhandling, dette Venskab
Med Mordere, — det er en Stat uværdigt.

Du — som Privatmand, som en ærlig Gubbe,
Og — tilgiv mig! — en gammel Skolemester,
Dig bør man ikke dadle, hvis du anseer
Endnu den hele Verden for en Skole, —

Treumann (omfindtlig).

Frygt ei! Jeg veed ret godt, hvad selv jeg gior;
En Skolemester er ei selv et Barn.

Richter.

Jeg har, som gammel Kammerat, maaskee
Betient mig lidt for frit af gamle Ret,
At-tale med min Ven reent ud af Posen.

En Tiener kommer og melder:

Herr Oberst! Vognen er alt forspændt.

Treumann (forbauset).

Oberst?

Saa fornem — Tilgiv mig!

Richter.

Her er jeg Richter,
Slet intet andet end din gamle Ven.
Jeg gaaer igien til Rom, saa til Neapel.
Naar jeg tilbagekommer, hører jeg
Herind igien. Det skulde glæde mig,
Hvis det bestandig gik dig godt, min Ven!
Farvel!

Treumann.

Farvel, Herr Oberst!

Richter (omfavner ham).

Gamle Dreng!
Giv mig et Kys! — Og — Gud velsigne dig!

(Gaaer.)

Treumann
(følger ham til Døren og kommer tilbage).

Herr Oberst! — Altsaa — han er bleven Oberst. —
Det er mig kiært! Det er en dygtig Mand,
Og han er udentvivl en herlig Oberst;
Men disse Krigsmænd bilde sig nu ind,
At Intet kan udrettes uden dem.

Den gamle Tiener **Rudolf** kommer tilbage med en Pakke Tøi.

Treumann.

Er Obersten alt kiørt?

Rudolf.

En prægtig Vogn,
Skiøn Equipage, Kudsk og Tienere;
Og en Flok Ryttere desuden til
Bedækning.

Treumann.

Hvad?

Rudolf.

Til Sikkerhed paa Veien.

Treumann.

Det havde han slet ikke nødig, Rudolf!

Rudolf.

Ih nu, Forsigtighed kan aldrig skade.

Treumann.

Vist kan den det, saasnart den overdrives.

Rudolf.

Jeg bringer Klæderne til Ferdinand.

Treumann (glad).

Til min Fernando paa hans Fødselsdag?

Kom, lad os lægge det paa Bordet der.
Og pryd det saa med Blomster og med Frugt.

(Rudolf gior det, henter to Blomsterpotter og tvende Frugtkurve, der staae paa Kaminranden.)

Treumann.

Den unge Maler glæder sig maaskee
Ved Synet meer, end ved vor Gave selv.

Rudolf.

Han er kun femten Aar; en selsom Knøs!
Tidt snakker han fast som et Barn paa ti,
Og saa igien han taler saa forstandigt,
Som om han var en Karl paa fiirogtyve.

Treumann.

Det er Geniets Kiendemærke, Rudolf!
Men da han alt i Meget er en Karl,
Saa faaer han ogsaa dengang Karlegave.
Han har saalænge ønsket sig et Gulduhr,
Nu faaer han det. Hvor er han? Han sig kieder
I disse Ferier. Hans Kammerater
Er bortreist til Forældrene; nu har han
Ei Nogen her at lege med.

Rudolf.

Jo vist!
De unge Røvere.

Treumann.

Ja, det er sandt!
Han skulde lære dem at læse lidt.
Jeg troer han kommer der. Han leer paa Trappen.

Rudolf.

Der kommer han med disle Ulveunger.
Ak, Herre! jeg har ingen Tro til dem.
De vil dressere dem som Hundehvalpe?
Pas paa! de bide, naar de ret faae Tænder.

Fernando kommer leende med **Masetto** og **Ribaldo**.

Fernando.

Ak, Fader! det er altfor latterligt!
Masetto veed ei, at der er en Gud til.

Treumann.

Hvordan? Umuligt! Eders Christendom
Er saa forsømt?

Masetto (bukker).

Nei, gunstige Patron!
Vi ere gode Christne; vi har daglig
Læst Paternoster, kysset vores Helgen.

Treumann.

Men kiender ikke Gud?

Masetto (bukker).

Nei, Herr Patron!
Ham kiende vi just ikke meget til.

Treumann.

Hvem kiender I da vel af Hellige?

Masetto (bukker).

Den hellige Jomfru med sit Jesusbarn,
Og Sanct Georg, den hellige Huberto,
Og Sanct Antonio. Thi jeg skal sige
Min Herr Patron! ved det at vi var før
Kun — Bønderbørn, kun slette Jægerdrenge,
Saa dyrked vi just ei saa meget, seer I,
De Guder, som der bruges her i Staden;
Men Sanct Huberto, Sanct Antonio,
Min Herr Patron! de vare Skovens Mænd,
Som vi. Og hvergang der blev ringt med Klok
Til Ave Maria, faldt vi ned paa Knæe
Og læste høit andægtigt vore Bønner.

Treumann.

I er forfærdeligt forsomte! Dog
Kan Alt indhentes let, naar selv I vil;
Og Villien kommer fra det gode Hierte.

Masetto.

Min Herr Patron; der mangler os ei Hierte.

Treumann.

Hvad kalder du vel Hierte?

Masetto.

Nu — Courage!

Treumann.

Til at bedrive Synd? Det troer jeg nok!
(Omfavner sin Søn.)
Min Ferdinand! det er din Fødselsdag.
Der staaer dit lille Gavebord, min Søn!
Du finder Klæder, som du trængte til,
Og — hvad du ønskte dig saa tidt: et Gulduhr.
(Imidlertid har Masetto sneget sig uformærkt hen til Bordet, taget Uhret, og stukket det i en Sprække bag Panelet.)

Fernando
(kysser sin Faders Haand og Mund).

Min Fader! hvor du dog er god mod mig.
Jeg faaer, hvad jeg har ønsket meest — et Uhr!
O, man er aldrig ene, naar man har
Et Uhr. Det banker, som vort eget Hierte,
Skiøndt kun det er en død, mekanisk Ting;
Det er en Talisman, med Trolddom i.
Ja! hvad Compasset er for Skipperen,
Er Uhret for et flittigt Menneske.

Treumann (til Fernando).

See her, min Dreng! er Trøie, Pantalons
Og Hue til. Jeg haaber, det skal passe.

Fernando.

Men hvor er Uhret? Jeg seer intet Uhr.

Treumann.

Det ligger der! — Hvor har det skiult sig henne?
Rudolf! har du seet Uhret?

Rudolf.

Ja, jeg saae
De lagde det paa Bordet.

Treumann.

Det er borte.
(Stirrer mistænkelig paa de unge Rovere.)
I har dog ikke fulgt den gamle Skik?
I har dog ikke taget Uhret?

Masetto.

Vi,
Min Herr Patron? Ha, det er Synd og Skam,
At I vil have stakkels Drenge mistænkt.

Ribaldo.

Nu har I omvendt os, og dog I troer,
Vi skulde falde strax tilbage til
De forrige Laster?

Masetto.

Stiæle, Herr Patron?
Fy! Aldrig. — Røve? — Ja — det nægtes ei —
Vi hialp iblandt de Ældre, naar de skiød;
Men stiæle var der ingen Ære ved.

Ribaldo.

Vend dine Lommer strax, Masetto! Skynd dig!
See her er mine!

Masetto.

Her er mine Lommer!
Og hvis I vil, saa klæder jeg mig gierne

Strax splitternøgen af. Jeg gaaer ei bort
Fra dette Sted, før I har frikiendt mig.

(De rive Klæderne op, græde og hyle; den Ene forstilt, den Anden ærligt.)

Fernando.

Græd ei, Ribaldo! Bliv ei vred, Masetto!
Vi troe Jer gierne. I har ikke taget
Mit Uhr! Det findes nok.

(Sukker og siger sagte:)

Men er det borte,
Saa kommer jeg nok til at græde med.

Treumann (med Fatning).

Jeg pleier ei at giøre Nogen Uret;
Jeg tyvter Ingen, før det er beviist.

Fernando.

Men Uhret kan dog ikke være reent
Forsvundet her af Bordet.

Treumann.

Siden vil
Vi søge bedre. Gaaer nu Alle ned
I Haugen! Der staaer Frokostbordet dækket.

Masetto (sagte).

I Aften kryber jeg ad Vindvet ind,
Og henter det af Sprækken ved Panelet.

(De gaae.)

Treumann

(bliver tilbage, og siger, efter atter at have søgt forgiæves):

De har det! Men jeg vil ei tirre dem.
Umodne, sure Frugt bli'er strax ei moden
Og sød; og gammel Vane bider bedst.
En fattig Mand, som Intet eier end,
Maa understøttes, gives god Credit,
Hvis han skal styrkes i sin Næringsvei;

Saaledes ogsaa den Forvildede
Maa skienkes Agt og Tillid paa Credit,
Som siden han betaler os med Renter.

(Gaaer.)

Skov og Biergegn.

Rovere. Piger. Røverne ere alle vel klædte i blaae Pantalons, Vest af samme Tøi, prydet med to Rader Sølvknapper; Skiorte med smuk nedslaaet Halskrave; spids og høi rund Hat; bredt Belte med Sølvspænder; Patrontaske, Dolk, Sabel, Pistoler; Haarene i Næt; Helgenbilleder om Halsen.

Torrigiani.

Først et Svingom i Skoven, til Farvel,
Og saa gaaer lysteligt Pokalen rundt,
Før vi for stedse skilles ad.

Filippo.

For stedse?

Det var dog tungt.

Torrigiani.

Nu ingen Grublen meer!

Til Dands!

(De dandse, medens Enkelte spille; derpaa sætte de sig i en Kreds ned paa Græsset, og Pokalen gaaer omkring.)

Torrigiani.

Nu synger os Marielisa
En Vise for, paa Skiødet af Filippo,
Sin nye Kiæreste.

Lodovico (leende).

Du blev ei længe
Din Massaroni tro.

Marielisa.

Jeg blev ham tro
Saalænge som han leved; er han hængt,
Hvad nytter ham da vel min Troskab meer?

Torrigiani.

Det var en dygtig Karl. Og leved han,
Og stod han her, saa skammed han os ud,
Fordi vi lagde ned vort Røverhaandværk.

Marielisa.

Deri han giorde vel. Hvad vil I lade
Jer lokke, ved den gamle Skolemester,
Til tarvelig Haandtering og til Fred?
I har langt bedre det som Røvere.

Torrigiani.

Nei! Paven har benaadet os og givet
Os Generalpardon for alle Synder.
Hver har erhvervet sig en lille Sum,
Hvormed han mageligt kan sætte Bo
I gamle Næringsvei. Syng os en Vise!
Du glæder ikke din Filippo med
Deslige Tanker. See, han tager dig
Til Rom og gior dig der til en Madame,
Til Slagterkone.

Marielisa.

Ha, min Massaroni
Forstod at bruge Kniven meget bedre.

Filippo.

Din Massaroni? Han er død og borte;
Nu er Filippo din.

Marielisa.

Det er du; men
Jeg har dog Lov at tænke paa den Døde?

Lodovico.

Hør, Kammerater! før vi skilles ad,
Betænker hvad I gjør. Er Røverlivet
Dog ei fortryllende? — Jeg kan ei tale
Som Massaroni; — dersom han var her,
Jeg vædder ti mod een, hans Ord blev Hægter,
Som holdt Jer sammen, ja de blev til Ild,
Som smelted Jer til Et.

Marielisa.

Og fik Jer til
At blusse selv i Lue.

Filippo.

Du har ham
Endnu saa kiær. Jeg kunde blive skinsyg.
Skiøndt han er hængt alt.

Marielisa.

Ha, Filippo! jeg
Har efter Massaronis Død dig taget
Til Kiærest, for du er den Smukkeste;
Men hør, hvad jeg alvorligt siger dig:
Hvis du end engang laster Massaroni,
Er det forbi med os. Du er ei værd
Hans mindste Finger.

Filippo.

Den har Ravnen gnavet
For flere Dage siden.

Massaroni træder pludselig frem imellem dem og viser Filippo sin lille Finger.

Nei, den sidder her,
Filippo!

Alle (forundret glade).

Massaroni!

Filippo.

Ha — du her?

Massaroni.

Dig at forfærde med min mindste Finger!

Marielisa
(vil omfavne ham).

Ha, Massaroni! jeg er din igien.

Massaroni
(støder hende fra sig).

Du farer som en Bold fra Haand til Haand.
Bi lidt, min Pige! Jeg har først et Ord
At tale her med denne Hædersmand.
(Vinker ad ham.)
Filippo, kom! Jeg har at tale med dig.

Filippo (bange).

Hvad vil du mig? Hvad du vil sige mig,
Det kan du sige her.

Massaroni.

Hvor veed du det?
Man har imellemstunder Hemligheder
Jo at betro sin Ven. (Lumsksmilende:) Dog, ligemeget!
Det haster ei. Jeg skal ei glemme dig.

Torrigiani.

God Morgen, Massaroni! Det os glæder,
At du blev ikke hængt. Men siig, hvorledes
Slap du fra Galgen?

Massaroni.

Ikke pardoneert,
Torrigiani! det kan jeg forsikkre.
Den fede Dommer havde vist saa gierne
Seet mig i Galgen, som en lækker Kramsfugl

At sprætte i en Done. Fuglen slap!
Det Kneb mig lyktes, som en tydsk Bandit
Engang mig havde lært: En Kammerat,
Der sad i Fængslet først for ringe Brøde,
Nedlagde der i Gulvet tre Ducater,
En lille Fiil. Med Guldet jeg bestak
Min Fangevogter, og med Filen jeg
Afgnaved Lænkerne. Først Dommeren
Mig havde tilladt i et aabent Brev
At skrive til min Moster om en Skiorte;
Det var da, i Banditersproget, til
Lorenzo om en Stige. Jeg slap ud;
Og havde først paa Veien dog den Spas,
Forklædt i Sværmen mellem Pøbelen,
(Hvoraf de fleste ret godt kiendte mig)
At see Mattæi hænge, den Forræder,
Som angav mig. Nu er jeg her igien.
Jeg sneeg mig til Jer giennem tusind Farer,
I høist forskiellig Dragt. Hos Gabrieli
Fik jeg igien en ordentlig Habit,
Og staaer nu atter her blandt mine Brødre
Som Hovedsmand.

Torrigiani.

Ja, det er godt nok; men
Du har dog hørt, hvad der er skeet imens?

Massaroni (leer).

Ja vist! Imens jeg hist studeerte paa
Min Hovedrolle til Tragødien,
I spilled lystigt her Comødie
Med Terracinas gamle Skolemester.
Det kan jeg lide! Jeg forlanger ingen
Medlidenhed; jeg har den ei med Andre.
Og man maa muntre Sindet op, naar det
Er nedtrykt. Hvad er Kroppen uden Hoved?

Det mangled her; og har man Hov'det tabt,
Saa gaaer man om i Taaget, det forstaaer sig.
Men nu er Hov'det her igien. Der blev
Ei noget af Tragødien, — jeg haaber,
Comødien er ogsaa snart forbi.

Torrigiani.

Hør, Massaroni! lad os tale ærligt,
Som bolde Helte. Man kan være Helt,
Og derfor stunde til en rolig Fremtid.
Os gaaer det som Napoleons Generaler:
De blev af Kampen kiede, længtes efter
I Mageligheed at fortære, hvad
De havde sammenspart i mangen Krig;
Hans Hellighed i Rom har aabnet os
Sin Naades Dør, tilgiver alle Synder.
De Fleste faae anstændige Pensioner,
Og hver kan i sin Hiemstavn atter drive
Sin Profession; og har han intet lært,
Saa kan han sidde trygt med Haand i Skiød,
Naar kun han lader Bøssen, Dolken, hænge.
Vi alle her har faaet Amnestie;
Du ei kun, og Mattæi. Han er hængt,
Han bruger intet meer; og jeg er vis paa,
Hans Hellighed strax slutter Fred med dig,
Som før med Diecinove, med Barbone;
Thi du er meget mere frygtelig.
Vi skylde dig, ei at forlade dig,
Før det er skeet; og fra vor Klippeborg,
Som før, vi foreskrive Paven Vilkaar.

Massaroni.

Jeg takker dig, min gode Torrigiani!
Men kan paa ingen Maade billige
Dit Forslag. Er det muligt, mine Brødre?

I vil nedværdige saa dybt Jer atter?

(Til en Rover:)

Siig mig, hvad var du før du blev en Røver?

Roveren.

En Lysestøber.

Massaroni.

Du?

En Anden.

Barbeer.

Massaroni.

Du?

En Tredie.

Skræder.

Massaroni.

Og nu en Helt! Og I vil atter skrædre?
Vil holde Lyset, tage Folk ved Næsen,
Blot — blot for at barbere dem? Per Bacco!
Jeg blues. Drengene vil pege Finger
Ad Jer og raabe: See, der gaaer den Skræder,
Som først blev Røver og saa atter Skræder!
Troer I at nogen ærbar Borgermand
Gaaer med den Kiole, som en Røver sher?
I støbe Lys? Ja, kun til Sørgestuer,
At sætte ved Liigkisten hos den Døde;
Men Kirkelys? Bevares! Af en Røver?
Og hvilken fredelig Cujon, troer I,
Tør lade sig af Eders Haand barbere?
Mon ei han frygter for, I glemme Snittet?
At gammel Vane bider bedst; at I
Gaae dybere — til Halsen?

Røverne (lee).

Massaroni!
Du er dog end den gamle Fandens Karl.

Masſaroni.

Jeg var ei Skræder, Lyſeſtøver, Haarſkiær,
Ei Borger, Bonde; jeg var Adelsmand
Før jeg blev Røver. Aldrig har I hørt
Mig prale med det. Jeg er meer end før,
Fattig, foragtet af en opblæſt Slægt;
Og heller aldrig vil jeg andet vorde.
Vil I forlade mig, saa gaaer! Jeg har
Begyndt med Lidt, og kan igien begynde.
Min lille Sneebolt triller ned fra Bierget,
Og bliver til en frygtelig Lavin.
Men hvo, som ei har ganske tabt Forſtanden,
Han følge mig. Jeg løſer Eder ei
Fra Eders Eed. I mindes dog, I ſvor
Ved Sanct Antonio? — Du har forløſt mig,
(Han tager et Helgenbillede af ſit Bryſt og kyſſer det tre Gange.)
Jeg takker dig, min Helgen! og jeg ſvigter
Dig aldrig! Og vil Diſſe gaae til Helved,
Som ſkiændige Meenedere — de gaae!
Men komme vil forviſt den Tid og Stund,
At de fortvivlet vride deres Hænder.

En Røver.

Nei, nei! jeg ſvigter ei min Eed.

Alle.

Vi følge
Dig, Masſaroni! ærlige ſom før.

Masſaroni.

Nu, saa er alting glemt.

Marieliſa
(nærmer ſig frygtſom).

Og du tilgiver
Marieliſa?

Masſaroni
(ſtøder hende fra ſig).
Bort, du falſke Qvinde!
(Hun græder.)

Lodovico.

Tilgiv den Stakkel! Hun har altid elſket
Dig tro; og ſkiøndt hun vilde lade kiek,
Var hun dog dybt bedrøvet ved din Død.

Masſaroni (til hende).

Hvi valgte du den nedrige Filippo?

Marieliſa.

Du ſelv har tidt mig ſagt: Ifald jeg døer,
Da ſkal du tage dig en anden Kiæreſt;
Den Sorg, den Veemod kan jeg ikke lide.

Masſaroni.

Hvi valgte du dig ei en tapper Mand?
Han var den Smukkeſte! Ha, feige Kiøn!
I løbe dog beſtandig kun ſom Børn
Og griber efter Flitter.

Lodovico.

Tilgiv hende!

Masſaroni.

Ei af Barmhiertighed! Ved denne Dolk!
Thi var jeg ei forelſkt i dig endnu,
Saa fulgte ſnart du den Forræder der
Ad mørken Sti. Men — lad det være glemt.
Giv mig et Kys!
(Hun kyſſer ham.)
Og ræk mig ſaa Pokalen!
Jeg haaber, der er dog en Taar til mig?

En Røver (bringer den).

Saameget ſom du vil.

Masſaroni.

Den tømmer jeg
Til Hilſen og til Pant paa nye Forbund.
(Drikker og kaſter Bægeret over Hovedet.)
Og nu — nu er vi atter Røvere!
Den førſte, fri, den ægte Helteſtand,
Som Kain og ſom Nimrod ſtiftede,
Som Tubalkain ſmedded Vaaben til.
Nu er I ikke Faar paa Marken meer,
Men Ulve, røde, hungrige paa Bierget;
Ei Stude meer for Ploug, men vilde Bøfler;
Ei Katte, ſom i Huſet fange Muus;
Men Løver, Tigre paa et blodigt Rov.
Hør, hvor i Træet Fuglene de ſiunge!
De qviddre ſaa fornøiet, ſpringe lyſtigt
Fra Green til Green, fordi de har os atter.
Ja — længe ſkal vi høre deres Sang,
Og hævne Kammeraterne, der døde
Paa Marken hiſt, hvor Bindingsværket ſtaaer
I Trekant til Retfærdighedens Tempel,
Der aldrig bliver færdigt. —
Ei ſandt, Kammerater! vi er Romere?
Men hvad var Romerne? hvad Romulus?
Kun Røvere ſom vi. Velan, vi ſlægte
Endnu de ſtore Stammefædre paa,
Og tilberede ſnart en Feſt, hvori
Sabiner, Volſker ſkal betale Gildet!

(De gaae.)

Anden Handling.

Et Værtshuus.

Værten. Marielisa.

Værten.

Marielisa! naa saa du vil tiene
Mig nu som Kokkepige, siden Banden
Er opløst, og din Massaroni hængt?

Marielisa.

Ja! Synes dig ei godt om det, Aniello?
Du veed, jeg laver prægtigt Macaroni
Og god Fritata.

Værten.

Det er sandt! Du laver
Fortræfligt Mad; Stuffato, Broecoli,
Tagliarini. Det var, iblandt andet,
Vel ogsaa en af Grundene, hvorfor
Din Massaroni holdt saa meget af dig.

Marielisa.

Jeg takker!

Værten.

Misforstaa mig ei! Du har
Desuden flere gode Egenskaber,
Hvorfor man kunde elske dig.

Marielisa.

Lad det
Nu være godt! og siig mig blot, Aniello,
Om du vil her beholde mig?

Værten.

Ja nok!
Og jeg kan ikke sige dig, hvor glad
Jeg er, at Røverbanden reent er ophørt.
Hvor det fornøier mig, at Røverne
Er blevne skikkelige Mennesker.

Marielisa.

Saa vil du ogsaa vel omvende dig?

Værten.

Ak det er snart giort. Jeg har ikke røvet,
Har ei begaaet Mord. Jeg er en Vært
Paa Landeveien, som modtager Giæster,
I Nærheden af Skoven. Jeg var nødt til
At holde gode Miner med din Kiæreste;
Men Sanct Uberto veed, hvor ondt det giorde
Mig tidt, naar dem jeg maatte herbergere,
Som expederes skulde næste Nat.

Marielisa.

Ei ei! hvor du er omvendt.

Værten.

Jeg behøver
Endnu at skrifte kun, og at forære
Uberto i det lille Skovkapel
En Palmegreen af Sølv —

Marielisa.

Saa staaer du selv
Med Palmegrene vel i Hænderne?
Nei, det forslaaer kun lidt. Har du forglemt,
Du takker Massaroni for din Velstand?
Vil du omvende dig, saa maa du skiænke
Din hele Rigdom til de Fattige.

Værten (leer).

Saavidt gaaer ikke min Gudsfrygtighed.
Det maatte Fanden gisre!

Marielisa.

Gamle Skiælm!

Værten.

Ifald du være vil min Kokkepige,
Maa du beflitte dig herefterdags
Paa meer Ærbødighed. Nu blæser Vinden
Af andet Hiørne! Nu behøver jeg
Ei meer at fire her og stryge Seil.

Marielisa.

Saa virkelig du elsker Massaroni
Saa høit —

Værten.

Som Galgen, man har hængt ham i.
Min Siæl til hans var knyttet med en Strikke,
Som den, der snørede ham Halsen til.

Marielisa.

Ha, hvor det vil fornøie ham at høre,
Du er ham end saa tro. Bliv ikke bange!
Der kommer han.

Massaroni træder ind.

God Morgen, Aniello!

Marieliſa (leer).

God Nat, Aniello!

Værten (ſagte til hende).

Ha, forraad mig ei!

Masſaroni.

Hvi ſkiælver du? Hvi eſt du bleg?

Marieliſa.

Han blegner

Af glad Beſtyrtelſe, fordi du lever.
Han tænkte, du var død; og du kan troe,
Han talde godt om dig.

Værten.

Det var min Pligt;
Thi man ſkal altid tale vel om Døde.

Marieliſa.

Men hvis han havde vidſt, at end du leved,
Saa havde han talt i en anden Tone.

Værten.

Man ſkal ei roſe Folk i Dinene.

Masſaroni.

Skiælv ei, Aniello! Viid, jeg kiender dig:
En Niding og en egennyttig Skurk. —
Det er naturligt, du fornægted mig;
Men da vi ſtaae nu i det gamle Forhold,
Saa falder gamle Pligt vel af ſig ſelv.
Ei ſandt?

Værten.

Jo det forſtaaer ſig.

Masſaroni.

Egennytten

Og Frygten binder atter dig til mig.

Jeg veed, du har bagtalt, forhaanet mig;
Men det kom af en Misforstaaelse,
Du troede, jeg var hængt.

Værten.

Nu, Gud skee Lov!
Nu seer jeg, at jeg dennegang tog feil.

Masfaroni
(leger med sin Dolk).

Jeg burde dræbe dig!

Værten
(lystig, skiælvende).

Ak, det var let!
Men sligt et Mord sig sømmer ei for dig,
Paa slig en Stakkel. Og hvem havde du
Saa siden vel til Hæler her i Skoven?

Masfaroni.

Det er det just! Der kommer intet ud af
At skifte Tienere for tidt.

Værten.

Nei, nei!
Og jeg er heller ingen daarlig Vært,
Har du mig ofte sagt.

Masfaroni
(stoder Dolken i Skeden).

Saa lev da fort!
Jeg trykker dennegang et Die til
For Uforskammenheden. Tag min Haand
Til et Forsoningstegn! — Jeg haaber du
Er overtydet klart om — min Foragt!
Thi den alene redder Livet dig.

Værten.

Den som ei siger du er ædelmodig,
Skal faae med mig at gisre. Maa jeg lave
Dig nogle Macaroni? Jeg har faaet
Fortræflig Parmasan-Ost.

Massaroni.

Ja det kan du,
Men der maa tænkes her paa flere Retter;
Thi om et Qvarteerstid faaer du i Huset
Fornemt Besøg.

Værten.

Hvem da?

Massaroni.

Det kommer ikke
Dig ved. Gaa kun i Kiøkkenet, og sørg
For Maden.

Værten.

Ha, Vittoria! Nu er
Her atter Liv i Huset og i Skoven.
Før alting var saa dødt. Du er som Solen,
Thi hvor den kommer —

Massaroni.

Ja, der lever atter
De døde Fluer op i Vindveskarmen.
Afsted med dig!

Værten
(peger paa Marielisa).

Og hun?

Massaroni.

Hun skal ei være
Din Kokkepige, men din Frue, Karl!
Hun Fruen er i Huset.

Værten.

I mit Huus?

Massaroni.

Og har du glemt, du boer til Leie hos
Min Overbærelse, Barmhiertighed?
At egentlig jeg skylder dig i Bugen
Et Dolkestik?

Værten.

Ha, Massaroni leve!
Thi godt han Spøg forstaaer, og spøger selv.
(Han giør Complimenter for Marielisa og lader hende gaae først ud af Døren.)
Jeg be'er, min naadig Frue! Vær saa artig!
(De gaae.)

Lodovico kommer.

Massaroni.

Nu, Lodovico?

Lodovico.

Vetturinen kommer
Fra Rom, med fulde Læs, hvoraf den Ene
Bli'er os en lækker Steg. Det er en tyk,
Forædt Ultramontan, en gammel Tydsker,
En Kiøbmand, der har Penge, siger Kudsken,
Som Græs. Han ager med en gal Poet,
Som han har taget gratis med paa Reisen,
Og saa en sælsom Antiqvarius,
Som han har taget gratis med i Vognen;
Thi ellers Stakkelen kun gaaer tilfods.

Massaroni.

Riig, siger du? Godt, godt! Vi fange strax
Dem alle tre. Og han, den Rige, skal
Betale Løsepenge for dem alle.

Lodovico (leer).

For alle tre? Det er ei meer end billigt.

Masſaroni.

Men har du fuldført ſtrax, hvad jeg befoel,
Angaaende den Skolemeſterdreng,
Den gamle Fiantes Søn? Den Nar! den Rector!
Jeg hævner mig.

Lodovico.

Du pleier ei til ſligt
At lade gaae en Leilighed forbi.

Masſaroni.

Ja han ſkal tugtes paa det ømme Sted,
Med Frygt og Angſt. Man ſiger at han elſker
Den Søn, han har, meer end ſit eget Liv.
Ham fanger jeg, og kræver Løſepenge,
Som Betleren ei mægter at betale;
Saa ſender jeg til Spot ham Drengens Liig.
Hvorledes faae vi ham?

Lodovico.

Jeg ſendte Carlo
Til Terracina, for at faae Maſetto
I Tale førſt. Du veed, vi maatte bringe
Ribaldo med Maſetto did ſom Gidſler
I Huſet til den latterlige Rector.
Han vil opdrage dem.

Masſaroni.

Indbildſke Giæk!

Lodovico.

Han gaaer i Barndom. Carlo overtaler
Maſetto til at lokke Drengen ud

I Skoven. Der vi gribe ham. — Det trækker
Nok ellers op til Torden.

Massaroni.

Desto bedre!
I Regn og Torden Egnen sikkrest er
For Ryttere. Faae vi ei fat paa Drengen
Idag, saa faae vi ham imorgen. Først
Vi fange Tydskeren, den tykke Kiøbmand,
Med samt hans Kammerherrer: Herr Poeten
Og Antigvaren.

(De gaae.)

Treumanns Hauge.

Masetto. En Røver.

Røveren.

Saa det nu er vist:
Du skaffer os Fernando hen i Skoven?

Masetto.

Hils Massaroni fra Masetto! Siig,
At det skal sikkert skee, hvis kun Ribaldo
Vil staae mig bi. Mig synes, han er bleven
Ormstukket lidt af Skolemestrens Fagter;
At han har faaet Lyst til Noget, som
De kalde Dyden her i Huset.

Røveren.

Vogt dig
For at betroe dig til ham, før du veed
At du er sikker.

Masetto.

Vær du ganske rolig!

Røveren.

Jeg springer over Giærdet, som jeg kom.
Glem ei! Ved Egetræet hist paa Høien.

Masetto.

Hæng mig deri, hvis ei jeg bringer ham.

(Røveren gaaer.)

Masetto.

Der kommer min Ribaldo. Hvor alvorlig!
Nu maa jeg først udforske ham.

Ribaldo kommer fra en anden Side.

Masetto.

Ribaldo!
Hvad fattes dig? Mig synes, at du seer saa
Bedrøvet ud.

Ribaldo.

Det er jeg; men jeg haaber,
At jeg skal blive mere glad herefter.

Masetto.

Hvorfor?

Ribaldo.

Fordi hver Dag jeg bliver bedre.

Masetto.

Gud bedre mig! Vil du nu være bedre?
Hvad er dog det for Hovmod og for Griller?
Mig synes du er god nok, som du er.

Ribaldo.

Jeg ranet blev som Barn fra Huus og Hiem,
Og lærte kun en daarlig Christendom
Blandt disse Røvere. Den gamle Rector
Har aabnet mine Øine; meer end han
Den venlige Fernando.

Masetto.

Tag dig vare!
Det er dog lutter fremmed Kiætteri.
Troer du, Alexio, vor egen Munk,
Bifalde vilde slige Meninger?
De agte jo ei Helgene.

Ribaldo.

De agte
Gud meer; er det at laste?

Masetto (fatter sig).

Du har Ret!
Og næsten troer jeg selv, jeg kunde røres
Til Dyden. Hør nu, veed du hvad, Ribaldo?
Jeg halvt fortryder — eller egentlig,
Jeg heelt fortryder, at jeg stial det Uhr
Fra Skolekammeraten. Hvis du vil
Som jeg, saa siger jeg Herr Rector alting
Reent ud, og bringer Uhret ham igien.

Ribaldo.

Det var just det, jeg vilde foreslaae;
Hvis du ei giorde det, saa giorde jeg det.
Det skiændigt er at lønne Godt med Ondt;
Og jeg vil ingen Kiæltring være meer.

Masetto.

Nu, det var smukt af dig. Der kommer Rector.
Lad mig først tale med ham! Tie du stille!

Treumann kommer.

Masetto
(med paataget ydmyg Angerfuldhed).

Herr Rector, De maae ikke være vred!
Det er ei let at vænnes i en Hast
Fra slemme Vaner. Det er gaaet os,

Som Hunde, der dresseredes til Jagt:
Vi seer ei Byttet, før vi gribe det,
Men ikke for at eie Rovet selv;
Vi slæbe det kun hen til vore Herrer.
Før Massaroni var vor Herre; nu
Er De vor Herre. Da jeg saae i Morges
Fernandos Uhr, da gik det mig som Katten,
Naar den seer Muus, — jeg maatte gribe det.
Jeg tog det! Det var ei af Egennytte,
Men for at have den Fornøielse,
Ret snildt at vise min Behændighed.
Den Glæde har jeg havt —

(Gaaer hen og tager Uhret ud af et hult Træ.)

— og der er Uhret!
Og saadan handler jeg herefter altid,
Hvergang den gamle Vane fristeer mig.

(Kysser hans Haand.)

Treumann.

Det glæder mig, min ærlige Masetto! —
At selv du føler, at du dybt fortryder
Den stygge Last. Nu vil min Ferdinand
Først blive glad igien.

Masetto.

Fy, det var slemt,
Hvis paa hans Fødselsdag han skulde grædе.
Det er et nydeligt Spadsereveir,
Thi Solen er beskygget.

Treumann.

Det er lummert.

Masetto.

I Skoven er der svalt. Tillader De,
Vi gaae en lille Tour med Deres Søn
I Egelunden?

Treumann.

Ja, hvorfor ei det?
Der pleier altid han en Times Tid
At sidde paa sin Fødselsdag; der sad
Som lille Dreng han med sin salig Moder.
Hvis der kun intet Uveir trækker op,
Mig synes, der staae Tordenskyer henne.

Masetto (smilende).

Nei, det er ingen Tordenskyer, Herr Rector!

Treumann.

Ja, det kan være. Det forstaaer du bedre.

Ribaldo.

Maa jeg gaae med?

Treumann.

Ja vist, mit kiære Barn!

Ribaldo.

Og — det var ikke mig, som raned Uhret.

Masetto.

Ribaldo! Selvroes stinker. Hold din Mund!

Treumann.

Med dig, Ribaldo! er jeg meest tilfreds;
Men haaber, jeg opleve skal den Dag,
At see Jer beggeto som brave Mænd.

(Gaaer.)

Ribaldo.

Hvor kan du sige, det ei trækker op
Til Torden? Om en Times Tid, og før,
Faae vi et Uveir.

Masetto.

Det er Spøgen just!
I Skoven er der Hytter nok og Huler.

Jeg troer, du bliver snart saa sædelig,
At du dig frygter for en dyppet Trøie?

Ribaldo.

Nei, det just ikke —

Masetto.

Nu, saa gisr ei Knuder,
Og spild os Legen ei med dine Fagter!

(De gaae.)

Værtshuset.

Buttermilch, en tyk, skaldet, gammelagtig Mand kommer næsten afklædt ind, i en hvid, tynd Nattrøie; de korte Nankins Beenklæder ere opknappede ved Knæene; han har Tøfler paa, og en Nathue i Haanden, hvormed han vifter sig. **Værten** følger ham.

Butermilch.

Hvad skal jeg her? Jeg spør' hver Christensiæl,
Hvad skal jeg her i det fordømte Land?

Værten.

Bevares! Herren ei maa tale saa?
Vort Land er ei fordømt; nei, tvertimod,
Her bli'er vi allesammen salige.

Buttermilch.

Alting er overdrevet her og smagløst.
Er det en Hede? Det er ikke til at
Udholde. Det er næsten gaaet mig
Som Skipperen i Havsnød: jeg har kastet
Det ene Klædningsstykke med det andet
Fortvivlet overbord; saa at tilsidst
Jeg staaer in puris naturalibus.
Det hiælper ei! Jeg bliver ikke flot. —
Dog jo — desværre! altfor — altfor flot.

(Tørrer Panden med Nathuen.)

Jeg ſmelter faſt ſom Smør. — Hvordan bevarer
I Eders Smør i denne Hundehede?

Værten.

Man ſælger det i alenviis, i Tarme,
Naar det er blevet altfor flydende.

Buttermilch.

Men jeg vil ikke flyde. Jeg er ikke
Nedkommen til Italien for at flyde.
I bruger Olie, hører jeg, til Maden?
Det bruge vi i Roſtok til at ſmøre
De tørre Rokke med.

Værten.

Nu ſkal jeg bringe
Et godt Fad Macaroni.

Buttermilch.

Jeg er kied
Af disſe Macaroni; kan ei meer
Fortære dem. Kan I ei lave mig
En Hønſefricasſee? Har I ei Fiærkræ?

Værten.

Jo — et Par Stykker.

Buttermilch.

Er de ogſaa friſke?

Værten.

Ja, ganſke friſke. Hør kun, hvor de kagle!

Buttermilch.

Ak, ak! Gud bedre mig, mig arme Mand!
De gaae i Gaarden. De er altfor ſeige.
Jeg kan ei ſpiſe Kiød, ſom ei har hængt.

Værten (sagte).

Saa vil jeg skiære ham en Tyv fra Galgen.

Buttermilch.

Og jeg maa have Kiød; thi Menneſket
Det er et Rovdyr, er en Carni-fex —
Og man kan ſee ham strax paa Tænderne,
At ei han blot skal æde Macaroni.

Værten.

Taalmodighed! De skal faae Kiød, min Herre!

Buttermilch.

Tag mig en Stol!

Værten.

Ja gierne. Vær saa god!

Buttermilch (sætter sig).

Du milde Fredsens Gud, hvad det er Meubler!
Hvad det er Stole, her i dette Land!
Den har jo ingen Sæde — ingen Dybde.
I er berygtet for de slette Sæder!
See, Ryggen staaer tilveirs saa steil og høi,
Saa man kan ikke læne sig tilbage.

Værten.

Jeg har en Seng med herlige Madradser;
Der kan De tage Dem en Middagsluur.

Buttermilch.

Jeg Middagssøvn har sovet hele Dagen,
Imens vi sad og stødtes i Kareten.
Jeg kan ei sove meer.

Værten.

Ei, det var slemt!
Har Herren sovet bort den smukke Udsigt?

Buttermilch.

Jeg vaagned kun engang, da noget Qvæg
Kom os forbi. Men alt er overdrevet
Og smagløst her i det fordømte Land;
Om det er Hornene paa Eders Stude.

Værten.

Staae Herrens Kammerater end derude?

Buttermilch.

Hvad, mine Kammerater? Kammerater!
De to naragtige Caricaturer
Er ikke mine Kammerater, Kiære!
Den ene — det er en absurd Poet,
Jeg traf i Wien, og som forførte mig
At drage med ham til Italien,
Paa Condition: jeg skal betale Gildet.
Jeg traf ham i et Marionettheater,
Hvor Begge vi os næsten loe fordærvet
Af En, som hedder Harlekin. — Jeg veed
Ei om I kiender ham?

Værten.

Jo, jeg har giort
For ganske kort Tid siden hans Bekiendtskab.

Buttermilch.

Han hedder ogsaa Casperle.

Værten.

Kiært Barn
Har mange Navne. Maa jeg spørge om
Min Herres Navn?

Buttermilch.

Jeg hedder Buttermilch.
Det var en prægtig Karl, den samme Casper.

Og da vi havde dog en fælleds Smag
For Harlekin, saa haabed jeg, vi skulde
Sympathisere meer; men det blev Vind!
Thi min Poet er ligesaa forgabet
I Alting her, som jeg foragter det.

Værten.

Men nu den Tredie?

Buttermilch.

Ja, han passer, som
Det femte Hiul til Vognen. Det er, troer jeg,
En Antiqvar, som reent har tabt Forstanden.
Vi traf paa Veien ham, udmattet, hungrig;
Jeg — som en venlig Mand, en kiærlig Siæl,
Rørt til Barmhiertighed, tog ham i Vognen;
Men det gik mig som Bonden, der en stiv
Forfrossen Snog opvarmed i sin Barm:
Den stak ham, da den kom til Liv og Kræfter;
Og saadan gik det mig med denne Strauss.
Han hedder Strauss, og flyver, som en Struds,
Paa sine Been den hele Verden rundt.
Og næsten troer jeg, han fordøier ogsaa
Som Strudsen Jern og Steen; saa at hans Mave
Er vel indrettet for Jert Kiøkken her.

Phosphorus kommer, gammeltydsk klædt, med Knebelsbarter og med en Albrecht Dürersk Klaphue paa Hovedet. Han har **Marielisa** ved Haanden.

Phosphorus.

Ja ja, i Sandhed! Nu kan man først mærke,
At man er kommen til Italien;
Thi Mailand, Florents er endnu ei ret
Italien; det tydske Naboskab
Har blandet Blodet. Milaneseren
Og Florentineren er ikke fuldblods;

Der findes ei de regelmæssige Træk,
Som i Campagnen.

(Peger paa Marielisa.)

See paa denne Pige!
Den skiønne, kraftige Physiognomie!
Slet intet blond Sentimentalt; slet intet
Af vore Damers dydige Snærperi.
Og Mændene — med dem er det det Samme.
Her findes næsten lutter smukke Mandfolk;
Som for Exempel — hvor er Værten henne?

Værten (bukker).

Her!

Phosphorus
(studser over hans Hæslighed).

Nei, min Ven! Jer kan jeg ikke bruge.
I er ei noget heldigt argumentum
Ad hominem.

Værten (sagte leende).

Det er ei førstegang
At jeg har aflagt falske Vidnesbyrd.

Phosphorus (til Buttermilch).

Nu glæd Dem, Ven! Vi er paa classisk Grund.

(Marielisa hielper Værten at dække Bord.)

Buttermilch.

Jo! jeg har Aarsag til at glæde mig.
En Hede, saa man kunde stege Æbler
I Vindveskarmen.

Phosphorus.

Er det dog ei bedre,
End al den Slud og Kuld, hvori vi leved,
Som Frøer og Tudser i et Gadekiær?
Hvor man saa sielden skued Sol og Maane

Paa klaren Himmel, som et Mesterværk
Af Calderon paa noget tydsk Theater?

Buttermilch.

Og hvilke Værelser! Slet ingen Meubler.

Phosphorus.

Det kan jeg lide just! Den Modeluxus,
Der bragtes os af hine kolde Briter,
Der ei fortiene, de en Digter eie
Som Shakespeare, — støder ei mit Øie her.
Hvert Værelse staaer tomt, en gammel Hal
Fra Benvenutos, fra Cellinis Tid,
Som om den mindte sig, med stille Veemod,
Den Kraft, her blomstred for trehundred Aar.
Men see, der hænger jo et prægtigt Billed!
(Peger paa et Helgenbilled, der hænger paa Væggen.)
Hvor herligt malt er den Zinoberkiortel!
Det er fra Kunstens fromenfoldige Barndom,
Da man endnu ei havde lært at tegne,
Og da man ei forstod coquet at blænde
Med Farverne. Men hvilken Inderlighed,
Men hvilken Dybde, hvilken hellig Kraft!
Jeg vædder, denne Kunstner leved længe
Før Rafael! Thi Rafael var stor,
Men dog den Første, der fordærved Kunsten.
Han giorde sine Friller til Madonner;
Men denne Helgeninde —

Værten.

Det er sandt!

Hun havde neppe fristet Rafael.
Undskyld, min gode Herre! Dette Billed
Er slet; jeg veed det nok. I spotter det!
Det har min Fætter smurt. Det morer ham
At male Billeder, naar han er fri

For Tieneſten. Men han har aldrig lært
At tegne.

Phosphorus
(lægger høitidelig ſin Haand paa Værtens Skulder)

Lad ham aldrig lære det!
Det kun fordærver ham. Lad det Genie
Gaae fromt ſin egen Vei! ſaa ſkal I ſee,
Hvor vidt han driver det.

Buttermilch.

Jeg er ei Kiender,
Men kan dog ſee, at det er Fuſkeri.

Phosphorus.

Min ædle Ven! det giør mig ondt, at De
Kun famler udenfor i Kunſtens Forhal,
Og har ei drevet det ſaa vidt i Smag
For Maleriet ſom for Poeſien.
Jeg glemmer ei den Aften, da vi ſad
I Marionet-Theateret i Wien;
Hvor mægtigt Deres barnligfriſke Sands
Huſvaled mig. Ja — hvergang Harlekin
Fik Deres runde Mave til at dingle,
Jeg tænkte: Der er dog en Mand med Aand
For Fædrelandets ægte Poeſie.
De havde ſneget Dem fra Borgtheatret,
Fordi det dumme Tøi der kieded dem. —

Buttermilch.

Ja hør nu, Posphorus! det er ret godt —
De ſnakker ſmukt — De ſmigrer mig — De ſiger,
At jeg forſtaaer mig meer paa Poeſien,
End mange Folk, der kalde ſig Poeter.
Det er ret godt; men jeg er ei hovmodig,
Og jeg vil ikke giælde for Poet.
Men jeg vil leve godt, forsøie mig!

Og hvordan kan jeg det i dette Land?
Hvi drog De mig bort fra mit kiære Wien,
Hvor dog jeg havde min indbagte Høne,
Meelspisen delicat — og Harlekin.
Hvad har jeg her?

Phosphorus.

Bi til vi komme til
Neapel, Kiære! der skal Pulcinel
Erstatte rigeligt den tabte Casperl.
Og kan nu ei de classiske Macaroni
Erstatte Dem Meelspisen, flau modern,
Opfunden i en uromantisk Tid?

Buttermilch.

Jeg lider ei den Mad, som koges her
I Olie.

Phosphorus.

Gode Gud! Er Olien ei
Langt meer poetisk end det dumme Smør?
Hin præsset af en Frugt, men Smør og Melk
Udmalkes fælt af Yveret paa en Ko.
Det er jo næsten Blod. Men Olien er
Et ædelt, skiønt Vegetabil, som nærer
Os fint og idealsk.

Buttermilch.

Ak, gaae De Fanden
I Vold med Deres Idealiteter!
Og gid jeg sad igien fornøiet midt
I mit reelle Wien!

Phosphorus.

Snart kommer Maden,
Det Grundreeleste paa hele Jorden;
Men Æg, men Macaroni, men Salat;

Thi det er Fastedag. Vi Catholiker
Tør ikke spise Kiød, thi det er Fredag.

Buttermilch (truer med Fingeren).

Ja, det var ogsaa smukt, det giør Dem Ære!
At, mir nichts dir nichts, De omskifted Deres
Religion, og fra en Lutheraner
Blev til en Catholik. Fy skamme Dem!
Hvad vil nu Deres Slægt og Venner sige,
Naar som en Renegat De vender hiem?

Phosphorus.

Hvad spørger jeg om Slægt, om Venner, naar
Det gielder Saligheden? Jeg mig følte
Paa eengang overtydet. — Disse Voxlys —
Den fine Røgelse — den skiønne Sang
Af Munkene; — de maleriske Qvinder
Og Piger, som omringed mig paa Knæe —
De fromme Billeder, — og Kirken bygt
I ædel Stiil. Hvor var det muligt mig
At protestere længer? Jeg gav efter,
Og blev Rettroende. Hvorledes kan
En Digter ogsaa være Protestant,
Og leve kun af fastende Begreber?

Buttermilch.

O Gud forlade Dem!

Phosphorus.

Men hvor er Strauss?

Buttermilch.

Han lever, troer jeg, af slet ingen Ting;
Han har engang ei fastende Begreber.

Vetturinen kommer med **Værten**.

Værten.

Strax, mine Herrer! kan De spise magro
Ved dette Bord, og grasso, som De vil.

Jeg selv og Vetturinen, vi har faaet
Dispensation fra Paven; vi er svage,
Vi taaler ei at faste; Herren der
Vil ikke faste. Lad nu hver indrette
Sit Maaltid efter sin Samvittighed.

Phosphorus.

Hvad? Kan man faae Dispensation for Faste,
Og være dog en ægte Katholik?

Værten.

Ja, det forstaaer sig.

Phosphorus.

Nu, saa søger jeg
Om slig Tilladelse, saa snart jeg kommer
Til Rom igien. Og troer De ei, jeg nok
Tør provisorisk spise Kiød imens?

Værten.

Synd er det, det forstaaer sig; men De kan
Jo skrifte siden, giøre Bod og Bedring,
Betale Afladsbøder —

Phosphorus.

Det er sandt!
Det kan jeg. (Til Buttermilch:)
Og det gaaer paa fælleds Regning,
Af fælleds Kasse.

Buttermilch.

Hvad for noget, Herre?
Skal jeg endnu betale Afladspenge
For hvad De synder her som Katholik?
Tog jeg Dem ikke med som Lutheraner?
Hvi blev De smukt ei hvad De var? Skal jeg
To Gange nu betale Deres Mad,
Til Værten førstegang, og saa til Paven?

Værten.

Men der er jo endnu en Reisende;
Vil han ei spise med? Hvor er han henne?

Vetturinen.

Tag Jer iagt! Han eier ei en Hvid.
Veed I hvordan han fik sit sidste Maaltid?
Han spurgte Værten, hvad Salaten kosted,
Som stod paa Bordet. Værten meente da
Naturligviis, han spurgte kun for Spøg,
Og vilde spise sin Salat til Maden,
Som andre Mennesker; han sagde: to
Bajok. „Og Brødet? Olien?" — „Een Bajok!" —
Nu laved han sig en Salatragout
Af al den Olie, som stod paa Bordet,
Med Ediken, og spiste Brødet op,
Som stod i Kurven. Alt for tre Bajok!

Værten (leer).

Hvad gior han nu?

Vetturinen.

Han staaer og seer paa Karlen,
Som kliner Grøvten op; og hvergang hin
Et Been, en Knokkel kaster ud paa Veien,
Saa griber han det graadig som en Hund.

Buttermilch.

Han vil dog ikke æde Been?

Værten.

Det lad ham!
Saa skaaner han min Olie, min Salat.

Buttermilch.

Det arme Dyr! Jeg ynkes over ham.
Giv ham en Plads, jeg skal betale for ham.

Strauſs kommer ind med Kiole og Frakke paa, med Lommerne ſtruttende fulde af Manuſcripter; han har en daarlig Hat paa Hovedet, og de lange Haar ſtoppet ned mellem Kiolen og Frakken. I hver Haand har han et Stykke Pandeſkal.

Strauſs.

See der, der har vi Syn for Sagn! Nu nægt
Mig Nogen meer, at Cimbren og Teutonen
Ei overgik i Styrke Romeren!
Jeg veed det viſt, at her — her ſtod et Slag
I gamle Dage mellem begge Folk.
To Pandeſkaller fandt jeg ſelv paa Stedet;
Nu beder jeg ethvert uvilligt Vidne
At føle kun.

(Han gaaer først til Buttermilch, ſom afſlaaer det med Væmmelſe, derpaa til Phosphorus, ſom føler derpaa med megen Vigtighed.)

Kan man nu ikke ſtrax
Opdage hvo af disſe faldne Helte
Der var en Romer og hvo var en Cimbrer?

Værten.

Det er jo Pandeſkaller af en Oxe,
Et Faar.

Strauſs (opbragt).

Hold Mund! Han er en Ignorant!
Er ſelv et Faar, en Oxe! (Viſer igien.) Denne her
Tilkiendegiver med ſin ſtærke Skal,
Han var en Cimbrer. Men den kiælne Romer,
Han giver ſig i Døden end tilkiende.
Føl kun hans Pande! Man kan ſmuldne den.

(Han lægger Knoklerne paa Bordet.)

Buttermilch.

Fy, læg dog ei det Snavs paa Spiſebordet!

(Værten lægger det hen paa et andet Bord.)

Strauss.

Det bliver mig dog altfor lummervarmt.
Jeg troer, jeg trækker Overkiolen af,
At jeg kan røre Armene til Maden.
(Til Værten:)
Min Frak er vel i Sikkerhed for Tyve?

Værten.

Her Ingen er, som stiæle vil fra Jer.
Kom! Skal jeg hiælpe?

Strauss
(støder ham fra sig).

Karl! bliv mig fra Livet.
Troer J, jeg er en kiælen Sybarit,
Som ikke selv kan trække Frakken af?
Troer J, at jeg behøver Kammertiener?
En Slange skyder Ham foruden Hiælp,
Og det kan Strauss saa godt som nogen Slange.
(Han trækker Overkiolen af og lægger den hen. De lange, gule Haar falde ham uredte ned ad Nakken.)

Værten.

Ei, hvilket deiligt Haar!

Buttermilch.

Min gode Strauss!
Den Manke skulde De dog lade klippe,
Og arte Dem som andre Mennesker.

Strauss
(tager en Kam op af Lommen og reder sine Haar).

Var ei Haarfager, var den norske Harald
Ei Menneske? Var Merovingerne
Ei Mennesker? De gamle Frankerkonger,
Der gik, som Nordens Helte, med et Haar
Der flød dem ned til Hælen. Var ei Cæsar

Et Menneske? Og hvad betyder Cæsar?
Cæsaries! — Og er Cæsaries
Haarfager ei? Og var det ikke Tegn
Paa Trældom hos de græske Tærner, at
De gik med korte Haar? Respekt for Haaret!
Glem ei, det var den franske Guillotine
Paa Grevepladsen, der har lært Paris
Den nye Mode med de bare Nakker.
Ha — det er dumt af mig, at ikke ogsaa
Jeg lader Skiæget voxe. Hvi barbere
Vi os, vi Mænd? Kun for i Ansigtet
Ret at see ud som gamle Kiærlinger.

Værten.

Vil Herren ikke tømme sine Lommer?
De strutte ud, som Pocher paa min Mo'er,
Naar hun i gamle Dage var til Stads.

Strauss.

Jeg mine Manuscripter ei betroer
Til noget Menneske, til noget Huus.
Europa — det er mit Studerekammer,
Og selv jeg lever kun i Hedenold;
Jeg ignorerer Alt hvad der er skeet
I disse sidste usle tusind Aar,
Og jeg erkiender ingen Stater, Stæder.
Jeg søger efter gamle Mindesmærker,
Indskrifter, hugne dybt i Malm og Steen.
Naar Kiolen, Overkiolen bli'er for fuld
Af sieldne Sager, læsser jeg det af.
Som Egernet, som Ræven har jeg Huler,
Snart i Steendysser, snart i gamle Mure;
Men Ingen kiender mine Giemmesteder;
Og naar jeg døer, saa døer min Skat med mig;
Thi vort Aarhundred er den ikke værd. —
Jeg var i Lapland, for at giøre mig

En Tegning af en Runesteen; da faldt det
Mig ind, at vandre til Konstantinopel.
— Paa Hyppodromen nemlig, hørte jeg,
Der være skal en Indskrift i en Støtte
Af norske Væringer. For at faae Vished
I Sagen, gik jeg først lidt til Paris,
For at benytte der Bibliotheket;
Men som jeg stod ved Porten St. Martin,
Og tog i Lommerne, opdaged jeg,
Jeg havde glemt et vigtigt Manuscript
Ved Lübeck i et gammelt Kampegiærde.
Det hented jeg da' først. Nu kommer jeg
Fra Rom. Jeg har benyttet Vaticanet,
Og vandrer lige til Konstantinopel.

Phosphorus.

Den Vei dog falder ikke just saa lige,
Hvis' ei De gaaer tilsøes.

Strauss.

Jeg tager aldrig
Tilsøes, hvor jeg kan komme frem tilfods.

Marielisa bringer Maden med **Værten.**

Buttermilch.

Herr Strauss! Kom, vær saa god og vær min Gjæst!

Strauss.

Det havde jeg ifinde.

Buttermilch.

Før jeg bød Dem?
Vil De betale?

Strauss.

Nei, De skal betale.

Buttermilch.

Jeg skal?

Strauſs.

Naturligviis! Af tvende Grunde.

Buttermilch.

Den første?

Strauſs.

Jeg har ingen Penge selv.

Phosphorus.

Den er antagelig.

Buttermilch.

Den anden Grund?

Strauſs.

Er den: det billigt er, at dovne Rige
Betale for den lærde Fattige.
Saaledes har jeg altid drevet det;
Thi hvor jeg kom, var Præsteboligen,
Var Herregaarden mit Giæstgiveri,
Og jeg fik stedse der, hvad jeg behøved.

Buttermilch.

Men naar De stundom var for grov og studs,
Fik De vel ogsaa meer end De behøved?

Strauſs.

Ja, stundom kasted man mig glubsk paa Døren
Og gav mig Næsestyvre, Prygl. Det brød jeg
Mig intet om, det offred jeg Minerva!
Jeg har ei Tid at giøre Complimenter.
Og jeg modtager ei Velgierninger,
Dertil er jeg for stolt.

Buttermilch.

Hvad kalder De
Da det, at man tracterer Dem for intet?

Strauſs.

Pligt! Skyldighed, imod en ſielden Lærd,
Som ſig opoffrer for ſin Videnſkab.

Buttermilch
(ſagte til Phosphorus).

Jeg kan dog lide ham. Han morer mig
S'gu næſten lig'ſaa godt, ſom Harlekin.

Phosphorus.

En jammerlig, elendig Gloſebog,
Berøvet alt Genie og Phantaſie.

Værten.

Nu ſætter Jer tilbords, I gode Herrer!

(Idet de ſætte ſig, bliver det mørkt i Værelſet, det lyner ſtærkt, et forfærdeligt Tordenſkrald høres.)

Buttermilch (taber ſin Skee).

Ih Gud bevares! Hvad var det?

Strauſs
(bliver rolig ſiddende).

Det lyner
Og tordner. Hvad er det ſaa meer? Herr Vært!
Giv mig min Suppe, før den bliver kold.

Phosphorus (urolig).

Et deiligt Veir! — Poetiſk! — men jeg lider
Ei diſſe lumſke Lyn. Thi de kan træffe,
Naar mindſt man venter det.

Buttermilch.

Nu ſkyller Regnen
I Spande ned. Alting er overdrevent
Og ſmagløſt her i det fordømte Land.
Ifald man havde dog en Tordenleder
Paa Huſet; men hvor træffer man vel her
Slig Induſtrie?

Marieliſa.

Hvad er en Tordenleder?

Buttermilch.

Et Stykke Staal, ſom løber i en Spids,
Som peger altid hen i ſamme Retning,
Og viſer Lynilden hvor den ſkal ramme.

Marieliſe.

Dem har vi nok af. See kun bare der!
En Række Tordenledere, ſom alle
Henpege kun paa Jer.

(Roverne ere imidlertid traadte ſagte ind, have opſtillet ſig langs med Væggen og ſigte paa Selſkabet med deres Bøſſer.)

Buttermilch.

Nu hielp os Gud!

(Han og de andre Giæſter reiſe ſig forfærdede.)

Maſſaroni

(træder hen til Bordet).

Alting er ſmagløſt her og overdrevet
I det fordømte Land. Ei ſandt, min Herre?
Dog ikke alt; thi Roverne — dem vil
De finde meget artige, belevne.
Herr Vært, fyld Glaſſene!

(Værten giør ſaa. Maſſaroni tager et Glas.)

Og det ſkal være
De kiære Giæſters Skaal! Vi ſlæbe dem
Lidt op i Biergene, naar de har ſpiiſt.
Motion paa Maden, — den er meget ſund!
Men der befries de ſtrax igien, ſaaſnart
De ſkaffe de forlangte Løſepenge.

(Med tordnende Stemme:)

Selſkabets Skaal!

Alle de Andre (ſagte).

Vi takke!

Buttermilch.

Takke ſkyldigſt!

(De klinke med ham. Masſaroni giver Roverne et Vink, nogle af dem ſkyde deres Geværer af over Hovederne paa Giæſterne. Phosphorus falder paa Gulvet; Buttermilch ſynker paa en Stol. Strauſs ſtaaer forſtenet med opſpilede Øine.)

Masſaroni (leer).

I Herrer, reiſer Jer! Det var løſt Krudt.
Der bliver jo kun ſaluteert til Skaalen.

Tredie Handling.

Egelunden paa Høien.

Det har regnet.

Fernando. Masetto. Ribaldo.

De tvende Sidste hver med en Flaske i Haand. Fernando har et Bæger.

Fernando.

Hvor det var morsomt i den mørke Grotte,
Imens det skylled ned paa Blomsterne
Derude. Stakkels Blomster! Men de have
Da ingen Nød, det var en Fest for dem.
Kom! Vil I bare see, hvor nu Naturen
Staaer frisk og grøn. Den været har til Gilde!
Den drukket har Vorherres Skaal. Der er
Dog ingen større Nød, end lide Torst.

Masetto.

Det har vi ofte følt, men du vel neppe.

Fernando.

Jo sommetider, naar jeg med min Fader
Gik lange Vandringer. Da først begreb jeg
Den østerlandske Torst i Ørkerne,

Man taler om i deres Eventyr.
Men var det nu ei godt, at jeg tog Flasken
Med Viin herud? Og Tak, min Ven Ribaldo,
Fordi du hented Vand ved Kilden! See,
Det smukke Bæger fik jeg af min Moder
For tre Aar siden paa min Fødselsdag.
Da sad hun med mig under dette Træ.
Og derfor jeg betragter Vandringen
Til Egetræet her den tolvte Mai
Som Pilgrimsgang til hendes hellige Grav.

Masetto (sagte).

Betragt det som en Vandring til din egen!

Fernando.

Nu vil jeg drikke hendes Minde. Hist
Fra Himlen seer hun kiærlig til sin Søn,
Og vogter, som en Engel, ham hans Vei.
(Han lader dem skiænke Viin og Vand i Bægeret og drikker.)
Drik med!

(Ribaldo drikker ogsaa Viin og Vand.)

Masetto.

Nei, maa jeg bede om bare Viin.

(Der kommer en Regnbue frem paa Himlen.)

Fernando
(klapper i Hænderne).

O kiære Brødre! Nei, det var da herligt!
Ved denne stærke Regn udspringe blot
Ei Blomsterne paa Jorden, men paa Himlen!

Ribaldo.

Det er et prægtigt Syn, — og jeg har tidt
Forundret mig derover. Siig, Fernando!
Hvorledes bliver dog Regnbuen til?

Fernando.

Gud satte den paa Himlen til et Tegn,
At der skal ingen Syndflod komme tiere;
Men den er meer! den er et Tegn, Ribaldo,
At Gud i Nødens Tid staaer Livet bi.
Det er en Æreport for Skaberen,
En Naadesdør paa Himlen for den Skabte.

Masetto.

Fernando! seer du i det Grønne hist
Tre, fire Jægere? Jeg kiender dem,
De vare mine Kammerater før,
Nu er' de blevne skikkelige Folk,
Som jeg. Skal vi gaae hen og hilse paa dem?
Det vil fornøie dem at gratulere
Dig paa din Fødselsdag.

(Han giver dem Tegn.)

Ribaldo
(griber Masetto i Brystet).

Du er en Tiger!
En lumsk Hyæne! Du forraader ham.

(Kaster sin Dolk til Fernando.)

Fernando, tag min Dolk! Forsvar dit Liv!
Jeg er uskyldig og bag Lyset ført,
Som du. Men jeg vil døe, hvis ikke jeg
Kan leve som en ærlig Dreng herefter.

(Masetto og Ribaldo brydes og forlade Skuepladsen.)

Masetto (udenfor).

Hielp, hielp! Han qvæler mig.

Lodovico (udenfor).

Mord? Overfald?
Forræder, døe!

Fernando.

O Gud!

Lodovico kommer med **tre Rovere.**

Lodovico.

Vær du kun rolig!
Følg os til Høvdingen, til Masſaroni.

Fernando.

O I har dræbt Ribaldo!

Lodovico.

Velfortient!
Du ſkal ei døe, ifald din Fader ſender
Blot Løſepengene til rette Tid.

Fernando
(vrider ſine Hænder).

Min ſtakkels Ven, min arme Kammerat!
Han meente mig det godt; han vared mig,
Og maatte bøde med ſit unge Liv.
(Kaſter Dolken.)
Nu kan I føre mig hvorhen I vil.
Thi hvor han bæres hen, der gaaer jeg med
Som Sørgefølge. — Regnbuen ſtaaer klar.
Han er alt lukket ind ad Naadens Port,
Og den vil ogſaa aabne ſig for mig.

(De gaae.)

Fieldkløft i Skoven.

Masſaroni. Torrigiani.

Masſaroni.

Hvor gaaer det Fangerne?

Torrigiani.

Den Gamle ſover.

Masſaroni.

De Andre to? Poeten? Antiqvaren?

Torrigiani.

Dem gaaer det høist forskielligt! Thi Poeten —
Han gisper som en Muus, der sættes under
Luftpumpe; han forlanger Hovedvand,
Endskiøndt, jeg troer, han har alt Vand i Hov'det.
Han er saa mat, som han var kommen af
En Barselseng med en dødfødt Sonnet,
Og skiælver, naar han seer en Dolk i Skeden.

Massaroni.

Og Antiqvaren?

Torrigiani.

Kiender ingen Frygt
Og ingen Træthed.

Massaroni.

Nei, det maa man sige,
Den Karl kan gaae, skiøndt han har Lommen fuld.

Torrigiani.

Ja, han har Lommen fuld af ingenting.

Massaroni.

Vi maae dog eftersee Papirerne.
Maaskee han giemmer gode Banconoter.

Torrigiani.

Saa maae vi først slaae ham ihiel; thi hans
Papirer høre til hans Legeme,
Som Hierte, Lever, Nyre, Tarm og Lunge;
Og dersom vi vil have fat paa dem,
Saa maae vi først anatomere ham.

Massaroni.

Den Rige skal betale for dem alle.
Kald ham herhid, hvis han har sovet ud.

Torrigiani.

Der er han!

Buttermilch kommer, gnider sine Øine og bukker dybt for Masſaroni.

Tiener!

Masſaroni.

Tiener, Herr Patron!
Velkommen i det Grønne. I er Kiøbmand?

Buttermilch.

Med Gud og Æren — ja, min Herr — Captain!

Masſaroni.

Det er jeg med.

Buttermilch.

De Kiøbmand? De en Kiøbmand?
Jeg troede, De var — Militair!

Masſaroni.

Ja, rigtig!
Jeg er Fregat og Kiøbmandsſkib tillige.
Vi ſigte begge til den ſamme Skive.

Buttermilch.

Og den er?

Masſaroni.

Penge.

Buttermilch.

Ja — paa den Maneer
Bli'er der nok mange Kiøbmænd her i Verden.

Masſaroni.

Ved min Haandtering vinder Kirkeſtaten,
Det er iſær de Fremmede jeg præſſer.
Paa denne Viis beriger jeg mig ſelv
Og Fædrelandet. Derfor ſkal I ogſaa
Betale mig ſextuſind Scudi for
Jert eget Liv, og firetuſind for
De andre To. Saa kan I reiſe vid're.

Buttermilch.

De sætter megen Priis —

Massaroni.

Paa Eders Liv?
Det kommer af, jeg elsker Jer saa høit.

Buttermilch.

Der er ei andet for. Jeg skal betale —
For mig.

Massaroni.

Og for Poeten.

Buttermilch.

Jeg har taget
Ham med, og lovt at holde ham imens
Med alting frit paa Reisen.

Massaroni.

Ganske rigtig!
At give ham at leve af, saalænge
Han er med Jer.

Buttermilch.

Ja, det er sandt, det har jeg.

Massaroni

Saa maae I ogsaa løse ham fra Døden;
Thi ellers bryder I Contracten, og
Han lever ikke meer paa Eders Regning.

Buttermilch.

Jeg vil betale for ham, — noget for ham.
Men, bedste Herr Captain! totusind Scudi
Er meer, end denne hele Karl er værd.
Tillad, jeg gaaer lidt paa Accord med Dem!
Femhundred Scudi.

Massaroni (forbittret).

Ei en Skilling mindre;
Hvis ikke, bløder han.

Buttermilch (forskrækket).

Ja, ja! Gud bedre!
Jeg ruinerer mig, — det faaer saa være;
Jeg vil ei være Skyld i Nogens Død.
Ifald han ei er død af Skrækken alt;
Thi er han det, indseer Captainen selv,
At disse Penge var unyttigt spilt.

Massaroni.

Paa ingen Maade! dersom han er død,
Jeg sørge skal for hans Begravelse;
Og da den skeer med megen Pomp og Pragt,
Saa koster den omtrent — totusind Scudi.

Buttermilch.

Velan! Jeg skal betale, — skal betale —
For ham; — men Antiqvaren — Antiqvaren
Mig kommer intet ved. Det er en Oxe,
En utaknemlig Knægt. Jeg vædder, han
Ei takked mig engang, ifald jeg ogsaa
Betalte for hans Liv.

Massaroni.

Der kommer han,
Nu vil vi høre strax hans egne Tanker.

Strauss kommer.

Nu dreie de alt Geden hist paa Sped.
Men bare de ei brænde den. Forstaaer
Den Røver, I har sat dertil, sin Gierning?
Hvis ikke skal jeg gjerne dryppe Stegen,
Thi jeg har lært at lave selv min Mad.

Massaroni.

Vær I kun rolig! Stegen blier ei brændt.
Men er I ogsaa vis derpaa, at I
Bli'er en af Giesterne?

Strauss.

I vil dog ei
Forlange, man skal rende slig en Vei
Med tørre Munde?

Massaroni.

Troer I, jeg har slæbt
Jer hid, for at tractere Jer?

Strauss.

Hvorfor
I giorde det, det maae I vide bedst.
Jeg intet har, som friste kan til Rov.
Ifald jeg endelig skal undersøges,
Velan!

(Tømmer sine Lommer og lægger Sagerne omkring.)

See her er mine Manuscripter.
Men I vil gloe derpaa, som Koen paa
Veirmøllen. Intet I forstaaer deraf.
See denne Pakke — det er Angelsaxisk,
Og her er Celtisk. Her er Gammel-Islandsk
Og her er Sanskrit, hvis I heller ønsker
Lidt Østerlandsk maaskee, til en Forandring?

Massaroni.

Hvad skal jeg med det Snavs?

Strauss.

Det bliver Snavs først
I Eders Mund.

(Putter det i Lommerne igien.)

Massaroni
(griber efter sin Dolk).

Tag dig iagt, din Prakker!
Hvis ei du skaffer Penge, maa du døe!

Strauss.

Døe maae vi alle. Hin lidt før, og hin
Lidt senere, det er den hele Forskiel.
Troer I at skræmme mig med Døden? Jeg
Har lært af Skandinaviens gamle Helt,
Af Sydsøes Kannibalen og af Tyrken,
At døe med Latter og at døe med Mod.
Og jeg er mere kiek, end alle de;
Thi jeg troer ei paa Paradis, paa Valhal;
Mig vinker ikke Odin med sit Flesk,
Og ei Gudsengelen med sin Basun.
Men jeg er Stoiker — det er mig nok.

Massaroni (afsides).

Det er en lystig Kegle, han er kiek.
Dog nei! det er ei menneskeligt Mod —
Kun lærd Affindighed. Det er jo heller
Ei noget rigtigt christent Menneske; —
Det er en Tydsker!

Phosphorus kommer.

Ak! den Opium
Den hialp. Jeg havde glemt de Draaber, som
Jeg bærer hos mig i en lille Flaske.

Buttermilch.

Har De nu atter taget Opium?

Phosphorus.

Fortyndet, paa et Stykke Raffinade.

Buttermilch.

Ak, Verden bliver altfor raffineert.
Hvad siger De dertil, min Herr Captain?
Skal jeg betale Dem totusind Scudi
For et afsindigt Menneske, som dræber
Sig selv med Gift?

Masaroni.

Ifald han dør, velan!
Saa skal han blive hæderlig begravet,
Som vi har aftalt.

Buttermilch.

Spise sig en Ruus!
Aldeles uden Venskabsharmonie,
Aldeles uden Selskab og Commerts,
Sang og Musik! Tal! er det christeligt?

Strauss.

Nei det er tyrkisk! Men det Ene tykkes
Mig ligesaa fornuftigt som det Andet.

Phosphorus (galant).

Tillad mig, Herr Captain! at giøre Deres
Bekiendtskab. — Aa, Herr Buttermilch, vil De
Ei presentere mig for Herr Captainen?

Masaroni.

Behøves ei! Jeg kiender Herren alt.

Phosphorus.

Saa veed De, at en Digter, — jeg er Digter —
Har stor Respekt for Røvere. Vi kan
Aldeles ei undvære dem i vore
Romaner, Sørgespil og Operetter.
Den store Schiller skrev som Yngling alt
Et Stykke kaldet Røverne, som tidt

Begeistret har Studenter og Skolarer
Til — ak dissvær — mislykkede Forsøg,
At bringe denne primitive Tilstand
Tilbage til det borgerlige Liv.
Thi man maa sige hvad man vil, saa er
Dog Røverlivet det naturligste;
Hvad selv det ædle Rovdyr lærer os.
Og vi behøve blot at gaae i Løvens
Og Tigrens Skole, — for at væmmes ved
Den ækle Skolemester-Sædelære.
Dog — det forstaaer sig — Røveren kan ogsaa
Forbinde Fromhed, Poesie og Gratie
Med sin Haandtering. Og det lærte vi,
Da Calderons Andægtighed for Korset,
Blev os tilgiengelig. Jeg vædder, Herr
Captain! De ligner hin Eusebio!
At aldrig noget Kors De seer paa Veien,
Som De tilbeder ei og knæler for.

Massaroni.

Nei, det er sandt! Det giør jeg heller aldrig —
Naar jeg har Tid.

Phosphorus.

Ja seer man, seer man vel?
Saa er vi her jo i det bedste Selskab.

Torrigiani kommer.

Captain! vi er i Fare. Hist i Dalen
En Flok bevæbnede Soldater nærme
Sig Bierget.

Massaroni.

Kalder Hyrden! Han maa vise
Smuthullerne til Flugt. Og dersom Skaren
Giør Flugten vanskelig, og dersom vi

For Hurtighedens Skyld maa give Slip
Paa Byttet, — nu, saa skyder disse Fanger
Ihiel paa Stedet!

(Phosphorus falder om, Buttermilch paa Knæ, Strauss bliver staaende med stive Øine og gior Grimasser.)

Torrigiani.

Rolig! End behøves

Det ei.

Massaroni.

Jeg giver heller ikke gierne
Slip paa tituſind Scudi. Hurtig, hurtig!
En Lap Papir! Hvo har en Lap Papir?

Strauss.

Den? (Tager i Lommen.) Den har jeg.

Massaroni
(til Buttermilch).

I strax maae skrive, Herre!
Til Eders Banquier — til hvem I vil —
Den Nærmeste — at han imorgen sender
Tituſind Scudi; ellers miſter I
Og Eders Følge Livet.

(Til en Rover:)

Spids en Pind!
Ryst Vand af Træets Blade! Bland det med
Lidt Krudt! saa har vi Blæk.

Strauss (stolt).

Behøves ei!
Giem I Jert Krudthorn. — Der har I et Blækhorn!

(Tager alting frem.)

Og der en Pen. Troer I, jeg reiſer uden
De høiſt nødvendige Fornødenheder?

Massaroni
(til Buttermilch).

Saa skynd Jer! Skriv hvad jeg har sagt!

Buttermilch.

Hvad skal
Jeg skrive paa? Her er jo ingen Pult.

Strauss
(laaner ham sin Ryg).

Kom I kun hid! Jeg tiener Jer til Pult,
I være kan Jer egen Skriveræsel.

Buttermilch.

Der kan De see, min Herr Captain! Det er
Min Tak, fordi jeg redder Livet ham.

Massaroni
(til Torrigiani).

Er ellers intet Nyt?

Torrigiani.

Jo, man har taget
I Osteriet Værten fangen.

Massaroni.

Lad
Dem hænge ham! det har den Skurk fortient.

Torrigiani.

Men man har taget med Marielisa,
Og hun, den Stakkel, maa gaae samme Vei.

Massaroni (forskrækket).

Hvordan? Marielisa?

Torrigiani.

Ja! Hun sidder
I Fængsel, ikke langt herfra, ved Bierget.
Men det saaer være, som det er, det var
Umulighed at redde hendes Liv.
Det vrimler overalt med Folk paa Veien,
Og alle længes efter, Massaroni,

At fange dig og faae dig hængt med hende.
En Priis er sat af flere tusind Scudi,
For Den som bringer dig.

Massaroni.

Det er det samme.
Marielisa du skal ikke hænges;
Og skal det skee — saa vil jeg hænges med.

Torrigiani.

Hvordan?

Massaroni.

Jeg klæder mig som lurvet Betler,
Og taer endnu en Dragt paa Ryggen med.
Jeg sniger mig igiennem hele Flokken
Til hendes Buur.

Torrigiani.

En slig —

Massaroni.

Dumdristighed
Formoder Ingen, derfor gaaer jeg fri.
Hvo vil gaae med?

Masetto kommer.

Jeg! — Og vi bringe dig
Fernando.

Massaroni (vild).

Ligemeget hvad I bringe!
Og dybt i Helvede fordømt jeg bander
Den hele Jord med alt hvad den kan bringe,
Hvis hun ei bringes. Men jeg bringer hende,
Om end Retfærdighedens Oxer, Stude,
Besatte Veien. Som en Slange bugter
Jeg mig forbi, og bruger List, saalænge

Den bruges kan, men kan ei List forslaae;
Saa reiser jeg som Drage mig fra Støvet
Og spruder Ild, — og da Gud naade Jer!
(De gaae.)

Fængsel.

Marielisa. Laura, hendes Søster, med en Guitar.

Laura.

Min stakkels Søster! sidder du i Fængsel?
Og skal du alt imorgen miste Livet?
Ak hvor jeg er bedrøvet. Arme Pige!
Man gav mig Lov til at besøge dig,
Endskiøndt du strængt bevogtes af en Flok
Bevæbnede. Og jeg fik Lov, at tage
Guitarren med. Saa kan vi synge lidt
Til Afsked, hvis du ei har Lyst at tale.

Marielisa
(sidder hensiunken i en skummel Bedøvelse).

Nu har jeg Lyst til Sang. — Er Galgen reist?

Laura.

Den staaer paa Marken, hvor jeg gik forbi.
Ak Søster, Søster! hvorfor valgte du
Dog ei en ærlig Bondeknøs, som jeg,
Til Kierest? Massaroni har forført dig
Til alle dine Laster. Og nu er han
I Sikkerhed, og lader dig i Stikken.

Marielisa.

Det giør han kun, hvis han er nødt dertil.

Laura.

Umuligt var det ham at redde dig;

Thi Vagten vaager udenfor dit Fængsel
Den hele Nat, og Muren er saa tyk.

Marielisa (staaer op).

Og dog — dog føler jeg mig ikke saa
Urolig nu, da han er frelst, som sidst,
Da taabelig jeg havde mig forlovet
Med den blødhiertede Filippo, da
Jeg troede Massaroni hængt.

Laura.

Du elsker
Ham høit.

Marielisa.

Kom ikke med den søde Snak!
Han tidt har pryglet mig og truet mig
Med Døden; — var vi sammen, skiendtes vi
Den meeste Tid. Dog slog han ikke haardt;
Jeg vidste nok, han tog ei Livet af mig.
Han er en Helt, en dristig Eventyrer,
Og kiælen kunde han vel ogsaa være.
Og — kort og godt — jeg agted hele Verden
Ei for en Hvid, naar han var rsvet mig.

Laura.

Hvad skal vi synge?

Marielisa.

Husker du den Vise,
Jeg sang med dig, da førstegang jeg blev
Bekiendt med Massaroni?

Laura.

Den er smuk.

Marielisa.

Ja lad os synge den, og modigt glemme

Bekymringen. Den smukkeste Bekymring
Er dog Forelskelsens og Kiærlighedens.

(De synge, Laura spiller Guitarren.)

Jeg føler dig, mit Hierte!
Uroligt bange slaae.
Traf i din skiulte Vraa
Den Elsktes Blikke?
Ak tie, mit Hierte! tie!
En lystig Sang stem i!
Sværmerske Melodie
Forraad mig ikke!

Marielisa (mørk).

Den smager ikke meer. Den vamler mig!
Der er for meget Sukker i.

(Falder i Tanker og siger fortvivlet:)

Skal jeg
Imorgen virkelig da miste Livet?
Er Haabet slukt?

Laura (sukker).

Desværre!

Marielisa
(med Kraft igien).

Først med Livet!
Mit Hierte svæver mellem Frygt og Haab.
Stem i, stem i, den lille Sang om Haabet!

(De synge.)

Haabet smiler — Haabet frister,
Siger: Stol paa mig kun trygt.
Ak — men „Haabets Boble brister!"
Siger atter mig min Frygt.

Marielisa.

Det er det just. Den smukke Sæbeboble,
Den er saa skiør, saa tynd — og bare Skum.

(Grublende.)

Han kan ei bryde giennem denne Muur,

Han kan ei med sin tappre Flok sig snige
Forbi Soldaterne paa Landeveien;
Han kan ei bryde giennem Vagten her.
Fortvivlelse! fy, fy, hvor du er sort.
Saa skal jeg drikke da den bedske Skaal
Naar Morgenhanen galer? Søster, Søster! —
Ha mindes du den Vise, som Barbone
Selv digted, satte selv i Melodi,
Da sidste Nat han gios i Fængselskiældren?

Laura.

Den er saa fæl.

Marielisa.

Den passer just paa mig.
Der kommer intet ud af, at jeg dækker
Mig Galgebiælken med en Rosenkiede.
Ja — var det Blod. — Men intet Blod skal flyde.
Jeg sveier bleg og stiv for Vind og Ravn.
Nei, nei! En Vise til Fortvivlelsen;
Thi, Søster! Søster! det er min Gudinde.

(De synge.)

Lystige Jordens Glæder
Aldrig mig meer I møde.
Flygter du fra den Døde,
Du falske Livets Tant?
Skræk, som mit Sind betager,
Farver du bleg mig Kinden?
Ak! som en Drøm, som Vinden
Min korte Lykke svandt.

Redning mig Ingen bringer,
Verden mig Ryggen vender.
Død, med de kolde Hænder,
Ha greb du alt mig fat?
Sol! naar igien du rødmer
Indigt fra Biergetinden —
Ak som en Drøm, som Vinden,
Har Haabet mig forladt.

Natten mit Hierte ryster,
Skræk er i Morgenlue,
Thi jeg ved den skal skue
Mit Liig, din aabne Grav!
Liv, som saa kort mig daared,
Hurtig var din Forsvinden.
Ak, som en Drøm — som Vinden,
Var al den Fryd du gav.

Laura.

Tys, tys! Hvad pusler i Kaminen der?

Marielisa (glad).

Kaminen? Pusler Nogen i Kaminen?

Laura.

Der stiger ned en kulsort Skorsteensfeier.

Marielisa.

Ha, han vil feie Soden af mit Hierte.

Laura.

Ak hellige Jomfru! Det er Diævlen selv,
Skinbarlig. See, der staaer han sort, med Horn,
At hente dig.

Marielisa
(klapper i Hænderne).

Ja ja! Han henter mig.
Victoria!

Massaroni, der er fremtraadt i Diævleskikkelse af Kaminen, tager Masken af og siger leende:

Du kiender mig?

Marielisa
(omfavner ham).

Naar du
Af mig vil ukiendt være, maa du ei
Maskere dig som Fanden, Massaroni,
Thi det er jo at komme som dig selv.

Massaroni
(kysser hende).

Du stakkels Tos! Hvorledes har du det?

Marielisa.

Du er min Doctor, bringer Medicin,
Lidt Styrkende for Hiertet. Men hvorledes
Vil du dog redde mig? Jeg har ei lært,
Som du, at krybe giennem Skorsteenspiber.

Massaroni.

Det skal du heller ikke. Du skal gaae
Her ganske mageligt igiennem Døren.

Marielisa.

Men Vagten!

Massaroni.

Dumme Bønder, som er bange
For Fanden, skrækkes let. Og derfor tog jeg
Den Larve paa, som sidste Carneval
Jeg havde havt isinde midt i Rom
At more mig lidt i; — hvis ikke du
Og flere Feige havde hindret det.
Min Dreng, den smaa Masetto, en forslagen
Og prægtig Gavtyv, sidder udenfor,
Som gammel Kiærling, mellem Bønderne.
Han fylder dem med fæle Eventyr,
Fortæller dem: Du har forskrevet dig
Til Satan, at han henter dig inat.
Du altsaa seer, at jeg har ladt mig melde.

Marielisa.

Ha, det var dristigt.

Massaroni.

Har du mærket andet
End Dristighed af mig?

Marieliſa.

Faae de dig fat,
Saa hænge de dig med.

Maſſaroni (leer).

Saa vier Bødlen
Os mere kraftigt ſammen, end en Præſt.

Marieliſa
(kyſſer ham).

Jeg mærker dog, du holder noget af mig.

Maſſaroni.

Ja jeg er ſkinſyg, veed du. Troer du, jeg
Tillader Markens Ravn og Engens Krager
At kyſſe disſe Læber, og at mættes
Af dette ſmukke Legem? Troer du, jeg
Tillader frække Spurv at bygge Reder
Af disſe lange Haar, og Kindens Roſer,
At vige for en kunſtig Vinterkuld
Paa Retterſtedet? — Derſom du ſkal myrdes,
Saa myrder jeg dig ſelv; dertil behøver
Jeg ingen Bøddel. Men vær altid tro!
Saa har det ingen Nød. See her er Nøglen!
Den ſtial Maſetto til dit Fuglebuur
(Lukker op.)
Jeg har alt aabnet her den første Dør,
Og dvæle kan vi nu i lille Forhal,
Og høre hvad der tales udenfor.
Saa bryder jeg med dig af Fængſelsmuren.
Antonio, min Helgen! ſtaa mig bi!
Saa ſkal jeg give dig igien en Gave;
Den ene Godhed er den anden værd.

(De gaae.)

Udenfor Fængselet.

Bønder bevæbnede med Stænger og Stokke. **Masetto**, som gammel Kiærling imellem dem.

Masetto.

Tvivlen er ei meer behov;
Venner! Sagen staaer sin Prøve.
Glubende, ret som en Løve,
Satan lister sig paa Rov.
Brølende han kommer brat,
Naar han Helvedhungren føler;
Men ei altid just han brøler,
Tidt han sniger sig som Kat.
Snart i dette Fangehuus
Vil sig Helvedkatten vise,
Sluger op Marielise,
Stakkels Pige, som en Muus.
Kommer! Gaaer fra denne Dør!
Sætter Eder ved min Side,
Saa skal alle faae at vide,
Hvad ei nogen vidste før.

(Han tager en Skammel som stod ved Fængseldøren og flytter midt ud paa Pladsen, sætter sig derpaa og Bønderne forsamle sig omkring ham.)

En Bonde.

Saa fortæl da, gamle Moer!

Masetto.

Det er ikke længe siden, —
Ikke ret jeg husker Tiden,
Men jeg troer, det var ifior,
At hun sig til ham forskrev.
Ei jeg veed hvor hun fik Mødet!
Af sin egen Krop hun Blodet
Tog til dette Syndebrev.

Bonden.

Saae I det?

Masetto.

Jeg har jo sagt,
Jeg var Nabomo'er til hende.
Godt jeg kunde Fanden kiende,
Thi han kom i egen Dragt,
Som en Morjan, som en Tyr,
Fulgt af Løgtemandens Lue;
Som en Hanrei, fæl at skue,
Med et græsseligt Postyr
Midt i Panden.

Bonden.

Mon man veed,
Hvi hun sig forskrev til Fanden?

Masetto.

Hun var plaget af den Anden —
Ak hvad er det nu han heed? —
Af Cupido stakkels Mø!
Massaroni til at elske
Tvinge maatte den Rebelske,
Hvis ei Glutten skulde døe.

Bonden.

Men imorgenaften kan
Han jo død alt hende hente.

Masetto.

Troer I Fanden da kan vente?
Nei, det er en hidsig Mand.
Han paa Bødlen er jaloux,
Han ei miste vil den Ære,
Hendes Morder selv at være,
Derfor selv han kommer nu.

En ung Bonde kommer.

Mine Venner! lader ei
Jer af denne Dreng forføre!
Paa hans Løgn I ikke høre!
Vider kortelig, at jeg
Skiælmen selv i Busken saae,
Som en Diævel sig forklæde,
Saae ham op i Træet træde,
Saae ham i Skorstenen staae;
Hvor han smutted ind, som sagt,
Til den indelukte Fange.
Derfor modigt! Ikke bange!
Griber Kniplen! Giver Agt!
Satan hist — det er en Skurk,
Det har aldrig været Fanden;
Og den gamle Mo'er, den anden,
Kiærling her — det er en Purk!

(Han river Hovedtoiet af Masetto.)

En Bonde.

Tro du mig, du skal saae Dæng!

En Anden.

Altsaa Løgn var din Fortælling?

En Tredie.

Altsaa, du er ingen Kiælling?

Masetto

(paa Knæe med foldede Hænder.)

Tag tiltakke med en Dreng!

Massaroni, som har afkastet Diævlelarven, træder ud med to ladte Pistoler i hver Haand, fulgt af **Marielisa** og **Laura**. Den sidste løber sin Vei.

Massaroni

(til den unge Bonde.)

Det var Ret, min unge Ven!
Du forjager Overtroen;

Men afkaster ikke Broen
For den Mand, som staaer igien.
Fanden seer du vel ei meer,
Han forsvandt, den gamle Herre;
Men en Diævel — meget værre —
Du i Massaroni seer.
Dog skal ingen Bonde døe;
Jeg vil ikke stiele, røve;
Kun min Troskab staaer sin Prøve,
Thi jeg redder denne Mø.
Frister daarligt ei mit Mod!
Saa skal ei Pistolen knalde,
Ingen Landsmand her skal falde,
Jeg udgyder Ingens Blod.

En Bonde.

Lad ham gaae!

Massaroni

Tryk Diet til,
Bonde! Skiul dig i din Hytte!
Ærligt skal jeg dig beskytte.
Agt ei mine Skuespil!
Dog jeg veed, du har mig kiær;
Dog jeg veed, du intet heller
Giør, end dine Børn fortæller
Om den Helt, som er dig nær.
See! det skiønne Romerland
Ligger mat i Præstedvale;
Hvad kan Sygdommen forhale?
Hvad vel Kræfter skaffe kan?
Kun den raske Kæmpeflok
I Campagnen, Fondis Bierge,
Der forskrækker disse Dværge
Uden Mod, med Penge nok;
Som fra Nordens tykke Dunst

Over Alperne nedkommer,
For at ſoles i vor Sommer,
For at varmes af vor Kunſt.

Bønderne.

Masſaroni leve!

Masſaroni.

Godt!
Gaaer med Fred! Og lad mig vandre
Driſtig, hurtig til de Andre
Paa mit ſteile Klippeſlot.

En Bonde.

Jil kun til din Helteleir!
Nu vi kiende dig fra Grunden.

Masſaroni
(ſagte til Marieliſa).

Bønder maa man ſlaae med Munden.
See, det var en Bondeſeir!

(De gaae hver til ſit.)

Fierde Handling.

Røverne i Skoven.

Masſaroni ligger til venſtre Side og ſover i Græsſet med Hovedet ſtøttet til Roden af et Træ. Ved Siden af ham ſidder **Strauſs** overende og ſkriver, med Papiret paa ſit Knæ. I Midten er et Feldtbord og nogle Feldtſtole. **Fernando** tegner **Marieliſa,** ſom ſidder for ham; endeel Røvere ſtaae opmærkſomme omkring Bordet og tilkiendegive deres glade Forundring over Tegninger ſom de vise hinanden. Ligeover for Masſaroni ſidder **Buttermilch,** med Ryggen ſtøttet op til et Træ.

Buttermilch

(vaagner op og taler ſagte med ſig ſelv).

Det er dog underligt! Nu er jeg fangen,
Nu er jeg iblandt Røvere, — jeg ſkal
Betale tyvetuſind Daler for
Mit Liv imorgen tidlig, eller døe; —
Og dog — dog er det allerførſtegang
At jeg kan ſige, jeg har havt det godt
Fra den Tid, jeg kom over Alperne;
Og førſtegang at jeg har havt det ſvalt.
Og den forcerede Motion paa Æslet,
Var Aarſag i, at Geden ſmagte mig
Saa lækker, ſom den bedſte Dyreryg

I Rostock; — skiondt den var elendigt stegt. —
Jeg mister tyvetusind Daler, det
Er sandt; men jeg kan taale dette Tab!
Jeg kan indbilde mig, der er forliist
Et Skib med Ladning fra Vestindien.
Det kan endnu ei ruinere mig.
Jeg frelste dog mit Liv, det var dog godt.
Captainen har mig lovet, at jeg faaer
En Seddel med hans egen Underskrift;
Og jeg behøver blot at vise den,
Saa fanger mig ei nogen Røver meer.
Men det skal heller ikke giøres nødigt!
Jeg reiser lige hiem igien tilsoes,
Og vender ei til Rom tilbage. Det er
En Lykke, som jeg sætter megen Priis paa.
Thi hvad skal jeg i Rom? At see dem smøre
Det Lærred over med lidt Oliefarve?
At see Steenhuggerne, der nu forgudes
Saa høit, som man i gamle Dage tilbad
De Afgudsbilleder, de meisle frem?
At gaae i Kirke kun som paa Concert,
Ei for at høre Præster, men Castrater?
Nei mangetak! Nei mangetak for mig!
Poeten bliver jeg da ogsaa af med.
Det er den største Vinding, at jeg slipper
Det Kors. (Gaber.) Paa den Maneer, naar alting kommer
Til Alt, har jeg jo næsten vundet meer,
End tabt ved denne Hændelse.

(Sover ind igien.)

Phosphorus kommer med et Papir i Haanden, fulgt af **en Rover.**

Nu skal jeg,
Med Selskabets Tilladelse, dem læse
Sonnetten for, som jeg har digtet.

Lodovico.

Stille!

Phosphorus.

Sublim! En Ode!' kaldet: „Røverlivet";
Hvori jeg hæver dets Fortræflighed
Til Skyerne.

Lodovico.

Hold Mund!

Phosphorus.

Hvorfor, min Herre?
Forsmaaer vel Helten Skialdens Priis?

Marielisa.

Vi vil
Ei prises af en Skiald, som falder om
Paa Timen, naar han seer en ladt Pistol.

Phosphorus.

Lad mig dog forelæse Dem Sonnetten.
Jeg maa nødvendig forelæse den,
Thi ellers blier jeg syg.

Marielisa.

Af Ærgrelse?

Phosphorus.

Nei! men min Aand, opfyldt af store Tanker,
Maa yttre sig; min Musa tage maa
Sit Blad fra Mundeu, ellers qvæles hun.

Flere Røvere.

Lad hende qvæles! Vi vil ikke høre.

Phosphorus.

Jeg beder Dem ved alt hvad helligt er,
At skiænke mig Opmærksomhed. Naar jeg

Et Digt har skrevet, maa det forelæses.
Det ligger eengang i Poetnaturen.

Torrigiani.

Væk ei Captainen! Gaa! forstyr ei her
Den unge Maler.

Marielisa.

Gaa din Vei, Poet!

Røverne.

Gaa med dit Vers! vi vil ei høre det.

Phosphorus
(afsides grædefærdig).

Det er den største Grusomhed, som de
Endnu har øvet. — Skiændige Barbarer!
(Han gaaer.)

Lodovico.

Pas paa ham, at han ikke løber bort.
(Roveren nikker og gaaer.)

Massaroni (vaagner).

Hvad er det for en Larm?

Lodovico.

Det er Poeten,
Som giør sig desperat, fordi vi ei
Vil høre paa hans Vers.

Massaroni
(seer paa Strauss).

Hvad giør I der?

Strauss (rolig).

Studerer! Skriver reent!

Massaroni.

Der staaer jo noget
Med røde Bogstaver.

Strauſs.

Ja, Riimbogſtaver
I Gammel-Islandſk.

Masſaroni
(leger med ſin Dolk).

Denne Pen, den ſkriver
Beſtandig ogſaa med det røde Blæk.
Det er dog underligt med denne Blodruſt
Af Mennesker; den gaaer ei rigtigt af.
Hvorledes bærer Eders Folk ſig ad,
At holde Jern og Staal beſtandig blankt?

Strauſs (rolig).

Vi bruge Trippelſe.

Masſaroni.

Hvad — Trippelſe?

Strauſs.

Ja, det er Muurſteen knuſet ganſke fin,
Med Edikke.

Masſaroni.

Det ſkal jeg huſke mig.
(Beſtandig ondſkabsfuldt legende med Dolken.)
Ha hvor den ligger godt i Haanden! Ha
Den ſkiønne Kniv! den ſtikker aldrig feil;
Og Mangen alt har jeg giort bleg med den.
(Han gior en Bevægelſe, ſom om han vilde ſtøde Strauſs op i Underlivet.)

Strauſs
(beſtandig rolig).

I ſtøde da fra neden opad? Hvi
Fra oven ikke ned?

Masſaroni.

Det er ei ſikkert;
Der kunde Stødet ſvigte, kunde Kniven

Tilsideglide. Men fra neden op,
Der slaaer det aldrig feil, thi der maa Spidsen
Nødvendig trænge sig heelt op i Hiertet.
(Manouvrerer igien.)

Strauss.

Ja ja! — hvert Haandværk har sit eget Haandgreb.
(Staaer op.)

Massaroni (sagte).

Jeg fik dog Knægten til at reise sig.
(Stirrer nidkiær paa Fernando, som tegner Marielisa.)
Men hvad er det dog for en Høitid der?
De staae jo saa andægtigt om den Dreng,
Som om han var en Helgen.

Masetto
(nærmer sig fortrolig Massaroni).

Ja — han tegner.

Massaroni.

Den Knægt! han stirrer paa Marielisa
Og hun paa ham, som om de vilde sluge
Hinanden.
(Gaaer hen til Bordet.)
Med Forlov, hvad gaaer her for sig?

Torrigiani.

Han tegner hende. Han har ridset os
Af allesammen.

Masetto (nærviie).

Ogsaa dig, Captain!
(Viser ham et Blad Papir.)
Der ligger du og sover under Træet,
Og vender Næsen martialsk i Veiret.

Massaroni
(giver ham et dygtigt Ørfigen).

Hvem driller du, din Hvalp? Troer du, at alt
Jeg er din Kammerat, fordi jeg giorde

Den Ære dig, inat at tage dig
Fra Bierget med, paa mine Eventyr?

(Masetto trækker sig tilbage og sniger sig ud.)

Torrigiani
(viser Massaroni et Billed).

See her er jeg!

Lodovico (ligesaa).

Og her er jeg!

Massaroni (fatter sig).

Det ligner.

Marielisa (med flere Blade).

Og her er Antiqvaren og Poeten!
Og her den gamle Tyksak! Her er jeg!
Det ligner herligt. Ikke, Massaroni?

Massaroni.

Ha, du er stærkt indtaget af hans Kunst.

En Røver.

Men nei, Fernando! mit er ikke ligt,
En andengang maa du det giøre bedre!

Fernando.

Det skal jeg nok.

Marielisa
(bestandig betragtende sit Billed),

Ak, hvor det er fortræfligt!

Massaroni (mork).

Du er en Tegner, mærker jeg, Fernando!

Fernando.

Ja, Herr Captain! Det er min Kunst; dertil
Min Fader har opdraget mig.

Massaroni.

Du troer
Maaskee, at drive det til noget Stort?

Fernando.

Ak nei! Jeg veed det nok, jeg staaer paa Bredden
Af Afgrunden; imorgen alt, maaskee,
Sig hvirvle disse lette Tegneblade,
Som visset Løv, omkring min egen Grav.

Massaroni.

Saafremt din Fader sender tusind Scudi
Imorgen med mit Bud før Solens Opgang,
Saa slipper du.

Fernando.

Det kan han ei, Captain!

Massaroni.

En saa udmærket Mand og af saa stor
Fortieneste? Han finder sagtens Venner,
Som hielpe ham.

Fernando.

Maaskee. Jeg vil ei heller
Fortvivle, jeg vil stole paa Guds Forsyn;
Han ei forlader mig — hvordan det gaaer.

Massaroni.

Jeg maa beundre dig! Du sidder her
Saa rolig, tegner Billeder, der ligne,
Uagtet Faren truer dig saa stærkt.
Dog — det er sandt! — Du er et Barn! Et Barn
Veed ikke ret endnu hvad Faren er.

Fernando.

Hvis jeg skal døe, da er det meer end tidsnok,
Naar selve Døden kommer. Angsten dræber
Os mangegange, men kun Døden eengang.
Hvad gior man bedre vel end glemme den?
Desuden elsker jeg min skionne Kunst,
Ja, næst min Fader, meer end alt paa Jorden.

(Græder.)

Ham seer jeg aldrig meer maaskee; min Kunst
Har fulgt mig som en Ven til Gravens Bred;
Der har den ærligt søgt at trøste mig,
Og fik mig til at glemme Øieblikket.

(Alle Roverne og Marielisa ere rørte.)

Massaroni (sagte afsides).

Den Dreng gior alle mine Mænd til Qvinder.
Marielisa selv, der næsten er
Den bedste Helt i hele Flokken, har
Han ogsaa rørt. Jeg troer, hun er forelsket.
Ha, falske Qvinde! Bi, forvovne Dreng!
Jeg maa beskiæftige dem, hvis ikke smelter
I denne Tø mig Isen reent til Vand.

(Høit:)

Op, alle Mand! Her er ei godt at dvæle.
Snart kommer Eftermiddagssolen med
Sin lumre Straale. Vi vil slaae vor Leir
Lidt meer til Høire hist ved Klippevæggen.
Der er det atter svalt.

(Bord og Stole tages bort, og alle Roverne reise sig.)

Strauss

(der har siddet og skrevet, staaer op og siger fornemt bifaldende):

Ja, det er bedre.

(Gaaer hen og ruster i Buttermilch.)

Herr Kiøbmand! Vaagn!

Buttermilch (vaagner).

Ak, Gud forlade Dem!
Jeg drømte just — en Drøm — en deilig Drøm.

Strauss.

Hvad var det for en deilig Drøm De drømte?
Fortæl os den! De var i Paradis?

Buttermilch.

Ja, just i Paradis? Vil sige da,
I Rostock. — Det var Vinter; Sneen søg

Derude stærkt; Istappen hang paa Taget
Og Spurven hopped hen i Slædesporet.

Strauss.

Det bli'er jo en Idyl af Heinrich Voss.
Den burde været sat i Hexameter.

Buttermilch.

Men Ilden brændte varmt i muntre Vindovn,
Og Pigen satte Risengrøden ind
Med Gaasestegen og de varme Vafler
Paa Julebordet. — Nu er alt forsvundet!

Strauss.

Ei alting! Grøden vel og Gaasestegen;
Men varme Vafler kan De saae endnu,
Hvis ei De skynder Dem.

Buttermilch.

Hvor skal vi hen?

Strauss.

Og veed De ei, at Fienden er i Leiren?

Buttermilch
(seer paa sin Omgivning).

Ja, det er vist!

Strauss.

Nei, ikke Røverne,
Dem har De broderligt jo sluttet Fred med;
Men Solen kommer; vi skal hen i Skyggen.

Buttermilch (springer glad op).

Hvad? Skal vi hen i Skyggen? Nu, det lader
Togange jeg mig ikke sige, Kiære!
Ja, seer man vel, der kommer den, den Strik!
Som giør Folk tossede, giør Hunde gale.

Strauſs.

Jeg frygter ikke for at blive tosſet;
Men hvis De frygter for at blive gal,
Saa ſkynd Dem noget.

Buttermilch.

De behøver ei
At frygte for at blive, hvad De er.

(De gaae.)

Phosphorus kommer med den ham bevogtende **Røver.**

Røveren.

Afſted! Nu ſkal vi hen bag Klippen der.

Phosphorus.

Min unge, ſmukke, haabefulde Ven!
Tillad mig — lad mig læſe Dem Sonnetten,
Til Røverlivets Priis og Glorie.

Røveren (barſk).

Nei!

Phosphorus.

Og hvorfor?

Røveren.

For det er noget Sludder.

Phosphorus (vrider ſine Hænder).

Min kiære Ven! jeg har en Louisd'or —
Min hele Eiendom — her i min Halsklud.

(Tager den ud og viſer ham den.)

Den ſkiænkes Dem, ifald De ret opmærkſom
Vil høre min Sonnet!

Røveren.

Giv mig den Guldmynt.

Phosphorus (giver ham den).

Her er den!

Røveren.

Godt! Og nu afsted! Sonnetten
Vil jeg dog ikke høre.

Phosphorus (fortvivlet).

Nei, det er
Umenneskeligt! Hvilken udtænkt Marter!

(De gaae.)

Masetto kommer.

Det Ørfign, Massaroni, det skal komme
Dig dyrt at staae. Det brænder paa min Kind
Som Helvedlue. Jeg den kiøler ei,
Før i dit Blod. Jeg stod dig trolig bi;
Jeg narrede den gamle Skolemester
Og lokked hid Fernando. Mig alene
Du takke kan for ham. Jeg fulgte dig
I Døden, for at redde dig din Kiærest,
Endskiøndt du ogsaa dengang bød mig af; —
Og nu behandler du mig som en Hund?
Og foser mig tilside, naar jeg kommer
Og taler ganske venligt, ydmygt med dig? —
Men er jeg Hund, saa duer jeg til Jagt!
Jeg er dog ingen Kister, nei, en Støver;
Jeg har opstøvet dig; jeg skynder mig
Til Jægerne — og jeg forraader dig.
Jeg bringer hele Skaren til dit Smuthul,
Den griber dig — og saa — saa leer Masetto
Saa høit, at Haaret sig skal reise paa
Dit stolte Hoved, og du skal forbande
Det Øieblik, da du mishandled mig.

(Gaaer.)

Rectorens Huus.

Treumann ene, med en Seddel i Haand.

O, jeg er i den dødeligste Qval!
Jeg læser, og jeg læser denne Seddel
Hvert Øieblik, og troer ei eget Øie.
Gud hielpe mig, det er kun altfor sandt.

(Læser:)

„Vær rolig for min Skiæbne, kiære Fader!
Jeg mig befinder vel. De tappre Folk,
Hos hvem jeg lever, la'er mig intet mangle.
Men send for Himlens Skyld et tusind Scudi
Imorgen tidlig inden Solens Opgang,
Thi ellers myrder man din Ferdinand."

Min Ferdinand! Du kunde lig'saa gierne
Som Aand fra Graven komme, mig at melde
Det alt fuldbragte Mord! Thi jeg har intet,
Slet intet; kun den Siæl som elsker dig,
Og som med dig bedrøvet er til Døden.
Til Paven skrive? Ak, det er forsilde;
Ei Massaroni tøver over Tiden.
Og her i denne By er ingen, ingen,
Som kunde hielpe mig. Ikkun den rige
Mirandola; — men han er jo i Rom.
Desuden er hans Gierrighed saa stor,
At han, uagtet alt hvad jeg har giort
For ham, vist intet offrede for mig.

Rudolf kommer.

Min gode Herre! Ak, det gamle Ordsprog
Har Ret: Er Nøden størst, er Hielpen nærmest!
Mirandola — De nævnte ham —

Treumann.

Nu? Han?

Rudolf.

Er kommen hiem i dette Øieblik
Fra Rom; han vil besøge Dem og takke
For al den Godhed, De har viist hans Søn
I Seminariet.

Treumann.

Veed han min Nød?

Rudolf.

Slet intet veed han.

Treumann.

Ak — der svandt mit Haab!

Rudolf.

Ror kun hans Hierte med Veltalenhed!
Han kan og han bør hielpe Dem.

Treumann.

Ak, Rudolf!
Veltalenheden her maa reent forstumme.
Ulykken, Nøden staaer med Lueskrift
I Mørket; der behøves kun et Hierte,
For grandt at læse den.

Rudolf.

Der kommer han!

Mirandola kommer. Han omfavner Treumann meget kiærligt.

Min ædle Ven, lad mig omfavne Dem!
Og tag en Faders Tak, Velsignelse —
Som skylder Dem saameget. See, min Søn —
Han var forført, — man veed, hvordan det gaaer
Med Børn, som troe at have rige Fædre;
Han havde intet lært — han var forfalden —
De fik ham fra Letsindigheden, fik
Hans Dovenskab fordrevet. Han blev vænt

Til Flid — blev ordenlig, han lærte noget;
Jeg er Dem evig — inderlig forbunden,
Min ypperlige Ven! Ulegennyttig
Som brav! — Jeg veed, det hielper ingenting,
Ifald jeg vilde plump paansde Dem
Foræringer, som ei De trænger til;
Thi skiondt ei nogen sær Diogenes,
Kan De foragte dog hver Alexander,
Naar De kun sidder i det skiønne Solskin
Af deres egne Dyder. Midlertid —
Jeg veed, De ynder smukke Blomster. Her —

(Han vinker en Tiener, som sætter en Blomsterpotte paa Bordet og gaaer igien.)

Medbringer jeg en sielden Hyazint,
Ankommen med en Skipper nys fra Holland,
Som jeg dog haaber, De vil ei forsmaae!

Treumann.

Min Herre —

Mirandola.

Jeg skal hilse Dem fra Paven!
Det glæder ham, at De vil ogsaa lære
Campagnens Rovere lidt Skik og Sæder.
Ifald det bare lykkes! siger han.
Han var særdeles naadig. Han har taget
Min Søn til Secretair i Propaganden.
Og — da jeg har havt vigtige Affairer
For ham — har han mig skiænket denne Ring,
Som sikkert er femtusind Scudi værd.

(Viser ham den.)

Hvad synes Dem om den?

Treumann

(tager den i Haanden).

Særdeles godt!
En Slange med Demanter — Evigheden —
Og dog en kraftig Talisman for Tiden.

Mirandola

(tager den tilbage og sætter den paa sin Finger igien).

Ja, det er godt eie sligt et Stykke,
Thi man kan aldrig vide, hvortil det
Kan bruges; man kan komme let i Trang;
Især en Kiøbmand, som er altid udsat
For store Tab.

Treumann.

De kiender intet Tab,
De har kun vundet, hørte jeg bestandig.

Mirandola.

Hidtil har Himlen hiulpet. Ja Gud give
Det maa fremdeles gaae saaledes fort,
Saa slaaer man sig igiennem som man kan;
Man bruger meget. Det er ingen Sag
For Dem, min vise Ven! som Philosoph;
De sætter ingen Priis paa tusind Ting,
Som vi og vore Lige vænnes til
Saalænge til det bli'er Fornødenheder.

Treumann.

Vel sandt! Vel sandt! jeg bruger ikke meget
Af denne Verdens Herlighed; men der
Er Noget dog, som ei man kan undvære.

Mirandola (bange).

Med Deres Orden og Oconomie —

Treumann.

Jeg altid satte Tæring efter Næring,
Og jeg er ei i nogen Skillings Gield.

Mirandola (lettet).

Ha, det var herligt! Ja — De er et Mønster
For hele Egnen.

Treumann.

Men dog har jeg lidt
Et Tab, som knuser og som dræber mig,
Hvis ikke Venskab kommer mig til Hielp.

Mirandola.

Et sympathetisk Tab — for Affectionen?
Hvortil behøves øm Deeltagelse?
Ak tal, min Ven! mit Hierte bløder alt.
Den lille Ferdinand er dog ei syg?

Treumann.

Nei, han er frisk og sund. Dog maa ham rækkes
Et Lægemiddel inden Morgen gryer,
Hvis ikke døer han.

Mirandola.

Pludselig forkiølet?
Tal, Ven! Jeg eier selv et Apothek —
Huusapothek — alt staaer til Tieneste.

Treumann.

Jeg har jo sagt Dem: han er frisk og karsk,
Men dog bestædt nu i den største Nød.
De tilstaaer, at jeg redded Deres Søn —
Mirandola — ha, vil De redde min?

Mirandola.

Jeg redde Deres Søn? Han er dog ei
Forført — forfalden — utaknemlig — doven?
Skal jeg formane ham?

Treumann.

Ak nei, han er
En Engel, fast for god denne Jord.

Mirandola.

Forklar Dem!

Treumann.

Ha! — jeg frygter for et Afslag,
Og vil forhale Slaget, som mig dræber
Med ham. Thi — kort og godt — min Søn er ranet
Af Roverne. Den frække Massaroni
Tilbagekom. Jeg skal betale ham
Et tusind Scudi, ellers dør Fernando
Imorgen tidlig.

Mirandola (forskrækket).

Det er aldrig muligt!

Treumann.

Gud hielpe mig, det er kun altfor vist.

Mirandola
(slaaer Hænderne sammen).

Ih Gud bevare mig! Hvad har De dog
Indviklet her Dem i? De har forbittret
En Magt, som ikke De kan overvælde,
Og hele Terracina staaer i Fare.
Ei Dem alene træffer denne Hævn,
De bringer alle Byens Borgere
Til Bettelstaven. Jeg maa hiem at redde
Med største Hast den Smule, som jeg har.
(Gaaer.)

Treumann
(fortvivlet og forvirret).

Ha, jeg vil stiæle fra ham! Jeg vil stiæle.
Mirandola! Jeg stiæle vil din Ring,
Og bringe Roveren. Min Søn maa reddes!
Saa gaaer jeg hen og giver selv mig an,
Og la'er mig smedde til Galleierne. — —
(Han kaster sig fortvivlet paa en Stol, derpaa staaer han op og siger smeltet:)
Nei, nei, min Ferdinand! det kan jeg ikke,
Det kan jeg ikke! Og du vilde dø

En værre Død: min Skiændsel dræbte dig.
Saa far da vel, min gode, kiære Dreng! —
Jeg kan ei redde dig; jeg dør med dig.
(Efter en Pause med mere Kraft:)
Elendige! opoffrer du dit Barn,
I feige Raadvildhed, med Haand i Skiødet?
Gik du ei ud til Roveren i Skoven,
Dengang blot Menneskelighed dig kaldte?
Er Faderkiærligheden mindre stærk? —
Nei! Ud til Tigren, til den Blodige!
Og virker Ordet ei, saa skal mit Blod
I Græsset flyde, hvor mit Barns er flydt.

(Gaaer.)

En Bondehytte nær ved Bierget.

Richter, i Uniform, bevæbnet.

Jeg er i den beshynderligste Stilling;
Og skiøndt med Fuldmagt og Tilladelse
Fra Paven og Toscana, Høvding for
En Flok, der brænder af Begiærlighed,
At faae den lumpne Massaroni fangen;
Staaer jeg dog her, som for en fiendtlig Stad,
Den Bomberne kan lægge let i Aske,
Men hvor min Slægt og mine Venner boe. —
Jeg troede mindst, da jeg hos gamle Treumann,
For Spøg Skyld, ikke vilde strax betroe ham
Mit Hverv, (for siden ham at overaske,
Naar jeg med Magten havde virket, hvad,
Blot med det Gode bli'er Umulighed
For ham) — jeg troede mindst: hans egen Søn
Mig skulde vorden her en Anstødssteen.
Hvad hielper det, at jeg omringer Bierget
Og gaaer paa Klapjagt efter Morderen,
Naar først den Niding, for at hævne sig,
Har dræbt, min gamle Ven! dit elskte Barn?

Jeg staaer — uagtet Dristighed og Kraft —
Af Venskab og af Medynk lænkebunden.

En Underofficeer bringer **Masetto.**

Underofficeren.

Herr Oberst! vi har giort en herlig Fangst.
En Røver hist fra Bierget kommer selv
At vise Veien os til Massaroni.
Frivillig har han budet Hænderne
Til vore Strikker; og han byder Hiertet
Til vore Kugler, ved det første Skridt,
Som kunde giøre ham mistænkelig.

Richter.

Du? Du os bringe vil til Massaroni?

Masetto.

Ja, Herr Captain! Thi jeg er kied af hans
Utroskab og hans Nederdrægtighed.

Richter.

Og kan vi troe dig?

Masetto.

De maae vide bedst,
Hvad De tør troe, og hvad De ei tør troe;
Men det er vist, ifald jeg ikke bringer
Dem op til ham, saa finder De ham aldrig.

Richter.

Der er et Barn hos ham: Fernando Treumann,
Troer du, at jeg kan redde Drengen?

Masetto.

Ja.
Thi han skal myrdes først imorgen tidlig,
Hvis ei hans Fader sender Løsepenge.
Men jeg skal bringe Dem til Massaroni,
Før Dagen gryer.

En Soldat kommer.

Herr Oberſt! tag Dem vare!
Den Knægt er en Forræder; det var ham,
Som ſtial Fernando bort fra Faderen.

Richter.

Du ſtial ham ſelv?

Maſetto.

Nu ja — jeg ſtial ham ſelv,
Og nu — nu bringer jeg ham ſelv igien.

Soldaten.

Han flere Dage var i Treumanns Huus,
Og det var denne lumſke Røverdreng,
Som lønned den uendelige Godhed
Med Ondſkab og med Utaknemlighed.

Richter.

Og du forlanger nu, vi ſkulde troe
Iſtand dig til en dydig Handling? Du,
Som nys begik ſaa lumſkt et Nidingsværk?

Maſetto.

Hvem ſiger, I ſkal troe en dydig Handling?
Og hvo har ſagt Jer, Handlingen er dydig?
Jeg handler ei af Dyden — men af Hævn.

Richter.

Af Hævn?

Maſetto
(raſende forbittret).

Ja! han har ſlaaet mig paa Øret.
Det er min Tak for al min Troſkab til ham.
Nu er jeg ikke rolig, før jeg ſeer
Hans Hierteblod. (Græder.) Nei, nei, ved St. Antonio!
Den Hund maa bløde, derſom jeg ſkal leve.

Richter
(forfærdet og forundret afsides).

Italiener! — Forsyn! sender du
Mig Ariadnes Traad i Labyrinthen?
Hvad har jeg andet, om den ogsaa bryster?
(Høit:)
Velan, jeg hævner dig!

Masetto.

Tak, Herr Captain!
I har alt bundet mig; jeg gaaer foran,
Hold mig en Dolk, et ladt Gevær i Ryggen,
Og skyd mig ned, saasnart I mærker Uraad.

Richter.

Det gjør jeg.

Masetto.

Godt! Og jeg vil gierne døe,
Naar bare jeg faaer Massaroni med.
(Med vild Haanlatter:)
Ha, ha! Det bliver Løier. Aldrig har
Jeg nydt en større Glæde. Jeg skal liste
Mig til ham, som en Ven; — og naar han tænker:
Den dumme Dreng kan jeg behandle som
En Støverhund; — saa springer Hunden op,
Forbittret, kiæk, — og bider dig i Struben!

(De gaae.)

Femte Handling.

Morgendæmring i Skoven.

Nogle Rovere ligge og sove i Baggrunden, andre holde Vagt over **Buttermilch, Phosphorus** og **Strauss,** som ere bundne sammen ved Armene.

Buttermilch.

Jeg er aldeles sikker paa, at Verlen
Er bleven honoreret, at endnu
I denne Morgenstund man bringer Penge.
Hvi binder man da os som Slagteqvæg?

Torrigiani.

Det saa er Skik og Brug. Frygt ei! Om Budet
En Smule dvæler over Tiden, vil
Dog Massaroni vente lidt. Han holder
Af Penge.

Phosphorus (græder).

Pengene kan han jo faae
Alligevel, naar Budet kommer med dem,
Og naar vi alt er dræbte.

Strauss (vred).

Nei, den Tuden
Jeg holder ikke ud. Vær rolig! eller
Jeg ruster Jer. (Han rykker i Touget.)

Phosphorus.

Au, au!

Buttermilch.

Lad være, Strauſs?
Naar ham I ruſker, ruſkes ogſaa jeg.
I ſkulde dog ei reent forglemme, Strauſs!
At jeg er Eders Redningsmand.

Strauſs.

Det er I
Aldeles ikke. Bild Jer aldrig det ind!
Captainen ſpaſer med Jer; han forlanger
Tituſind Scudi for Jert eget Liv;
Nu har han ſkrevet mig og Phosphorus
Hver for totuſind, og vurderer Jer
Kun for ſextuſind; da den hele Sum
Ham tykkes alt for høi, for ſlig en Karl.
Men Phosphorus og jeg er Betlere.

Phosphorus.

Hvad? Betlere?

Strauſs.

Ja, ja! Den ſmukke Kiole,
I der har paa, har Buttermilch betalt.
Ei ſandt?

Buttermilch.

Jo, ganſke viſt. I Mailand gav jeg
Fem Scudi ſelv for Alen af det Toi,
Han har i Kiole. Og det havde faaet
At være, hvad det var, ifald han havde
Den ladet ſye paa chriſtelig Maneer,
Som andre Menneſker nu bruge det;
Men ſee kun! Den er ſyet paa Albrecht Dürerſk.
Jo, jo! den Karl han kom mig dyrt at ſtaae.

Strauss.

Nu altsaa, vi er' begge Betlere;
Os havde man ei ranet, hvis den Tykkert,
Den Kisbmand ikke havde været med.
Han Skyld er kun i vor Uleilighed,
Og dog han vil, at man skal takke ham?
Nei, vil I takkes og fortiene Tak,
Betal da for den stakkels Rectorsøn,
Som sidder alt halvdød ved Helgengrotten
Derhenne. Thi han kan dog ei betale;
Captainen er forbittret paa hans Fader,
Og det tilsidst gaaer ud kun over ham.

Buttermilch.

I vil dog ei, at jeg forløse skal
Hvert Menneske, som bliver fanget her?
Jeg næsten er en ruineret Mand,
Og skynder mig, jo før jo heller, hiem
At redde Slumpen af min Fattigdom.

Phosphorus.

Skal vi til Rom igien?

Buttermilch.

Vil I til Rom
Igien, saa gak som Pilegrim tilfods,
Og tig Jer frem, og afbed Eders Synder!

Torrigiani (leer).

Et deiligt Kløverblad!

Strauss.

Ja! Tria juncta
In uno. Stundom fødes Tvillinger,
Som tæt er vorne sammen fast i Ryggen,
Af høist forskiellig Characteer, Natur;
Den Ene lystig og den Anden tvær,

Den Ene klogtig og den Anden dum;
De maae paa eengang spise, drikke, sove,
Og Blodet circulerer giennem dem;
Dog slaaes de tidt og kives. — Saa gior vi,
Som sammenvoxne Trillinger!

(Rykker i Snoren.)

Phosphorus.

Au!

Buttermilch.

Au!

Strauss (leer stadefro).

See hvilken Sympathie! Ha, ha, ha, ha!

Masfaroni kommer.

Skiær Strikken løs for Fangerne!

Phosphorus.

Ak Himmel!

Skal vi nu miste Livet?

Masfaroni.

I er frie.

Et Par Rovere komme med Pengeposer.

Masfaroni.

See her er Pengene! Jeg har alt talt dem.
Gaaer nu med Gud, I Herrer! Og jeg haaber,
At I os rose vil, hvorhen I komme.
I havde det saa godt som Een af os.

Buttermilch (peger paa Strikken).

Paa Bindingsværket nær.

Masfaroni.

Det er en Orden,
Som jeg la'er stundom mine Fanger bære.

(Der bringes Viin i Vægere.)

Tillad mig nu at drikke Jeres Skaal! —
En Hyrde viser Jer den sikkre Vei
Til næste By.

Buttermilch (tager et Bæger).

Saa takker jeg da aller-
Ærbødigst Herr Captain! for min Person.
Og kan jeg vise Dem en Artighed,
Igien en Tieneste — saa kom til Rostock!

Massaroni (leer).

Rostock! Ja, hvad er det? Og hvor er det?

Buttermilch.

I reiser over Bierg og Dal, saa langt
Som I kan komme, til det salte Hav,
Der staaer I stille først, og der er Rostock.

Massaroni.

Godt, godt! Nu kan jeg aldrig jo gaae feil.

Buttermilch.

Der boer jeg, og der boer min meste Slægt.
Min Fætter er Borgmester, og min Broder
Er Chef for Politiet, og min Svoger
Har bygget os et deiligt, nyt Arresthuus.
Det vilde glæde dem at vise Jer
Den Giæstfrihed igien, som jeg har nydt.

(Bukker og gaaer.)

Massaroni.

Nu Herr Poet! Hvad har I end at sige?

Phosphorus (glad).

At sige? Saa tillader De mig dog
At sige noget?

Massaroni.

Ja, hvorfor ei det?
Jeg taaler noget for tituſind Scudi.

Phosphorus.

Fortræflige, høist liberale Mand!
Med Roes vil jeg kun Eder overdynge.
Tillad mig da til Slutning, ædle Røver!
At forelæse Dem Sonnetten.

Massaroni.

Nu,
Det er kun fiorten Linier; dem kan
Man døie vel for de totusind Scudi.

Phosphorus.

Jeg kan den udenad.

Massaroni.

Desbedre! Tal!

Phosphorus.

Den første Stand paa Jord er Røverstanden.
Mon at bevise sligt jeg strengt behøver?
Alt Barnet fra sin Moder Melken røver,
Og Adam Æbler tog, forført af Fanden.

Kain sin Broder Abel slog for Panden.
Med Diets Glavind Pigen Hiertet kløver
Paa Beileren, og tidt ham grumt bedrøver;
I Kiærlighed Een røver fra den Anden.

Soldaten plyndrer, det er Krigerskikken;
En Lommetyv er altid Politiken,
Ja selv man siger, at Poeter stiæle.

Men helst dog vil jeg med Banditen hæle.
Han røver aabenlyst, skiøndt han sig skiuler,
Og giør af Hiertet ingen Røverkuler.

(Bukker.)

Massaroni.

Nu, den var ei saa gal!

(Vinker ad een af de Rovere, som staae med Pengene, tager nogle Scudi ud og giver ham.)

Kom hid! See der,
Der har I lidt til Reisepenge, for
Det smukke Vers til vor Berømmelse.

Phosphórus.

Hil, hil det Land, der har en slig Mæcen,
Der understøtter Kunst og Videnskab.
Farvel! Jeg gaaer med Hiertet fuldt af Tak.

(Gaaer.)

Massaroni (til Strauss).

Nu, Antiqvar! Hvad siger I til Afsked?

Strauss

(gaaer hen imod ham, stirrer paa ham, bevæger Læberne, som han vilde tale, men tier af Indignation, vender ham Ryggen og gaaer hurtig bort).

Massaroni.

Den Bortgang var den brillanteste. — —
Men nu til det Alvorlige! — See, Solen
Alt farver Biergetoppene, dog kommer
Endnu ei Løsepenge for Fernando.

Torrigiani.

Hans Fader er en stakkels fattig Mand,
Kan ei betale for ham.

Massaroni.

Ja, det gior
Mig ondt for ham, thi saa maa Sønnen døe.

Torrigiani.

Hør, Massaroni! jeg er ingen Kiærling;
Men ogsaa Mænd kan stundom vorde bløde;
Lad Naade gaae for Ret, slip Drengen løs!

Det er en elskelig, velsignet Gut,
Og han har vundet alle Hierter her,
Undtagen dit.

Massaroni.

Saa har han ogsaa vundet
Marielisas?

Torrigiani.

Himmel! kan et Barn
Dig giøre nidkiær?

Massaroni.

Barn? Han er ei Barn,
En listig Knøs, og fast en Yngling alt.

Torrigiani.

Lad Naade gaae for Ret!

Massaroni.

Det kan jeg ikke;
Derved vor hele Velstand gik til Grunde.
Vi fange Mennesker, for at man strax
Betale Summen skal for deres Liv;
Bestemt og vis maa denne Handel være.
Betalerne bevæges kun af Skræk,
Og mærker man først, at vi røres ømt,
Saa kan vi tage Løn af egne Taarer,
Og af de Andres Spot og Latter siden.

Torrigiani.

Du har ei fanget dette Barn for andet,
End for at hævne dig paa Faderen.
Du veed, det er en fattig Mand.

Massaroni.

En Skryder!
Høist moderat er Summen, som jeg fordrer:
Et tusind Scudi. Er han virkelig

Saa elsket, har han giort den Nytte, som
Han troer, er det jo let at skaffe dem.

Torrigiani.

Jeg beder dig —

Massaroni.

Ti! Jeg har altfor længe
Taalt din Modsigelse. Er jeg endnu
En Høvding her, som lydes eller ei?
Hvis du dit eget Liv har kiært, saa ti!
Opirr mig ikke!

Torrigiani (sagte, bedrøvet).

Der er ingen Redning!

Nogle **Røvere** bringe **Fernando**, men ikke bunden. Han er dødbleg. Alle Røverne samle sig stille omkring ham. Han græder.

Massaroni.

Græd ei, Fernando! Nu dit Fangenskab
Sig nærmer snart sin Ende. Kom! og hold os
En Præken — over Døden!

Fernando.

Over min Død!

Massaroni.

Kom! Det er Søndagmorgen, og vi pleie
Paa den at holde vor Gudstieneste
Saa godt, vi kan.

Fernando (fatter sig).

Velan da! Jeg skal tale.

Massaroni.

Nedsætter Eder om ham i en Kreds!

(De sætte sig omkring ham foran paa Skuepladsen, og han staaer midt imellem dem; de høre alle med stor Opmærksomhed Nogle med Andagt.)

Fernando.

Du stiger, skiønne Sol! fra Bierg og Hav,
Og kalder Alnaturen varm tillive,
Men snart du skinner paa Fernandos Grav,
Ham skal du intet meer af Kraften give.
Kort var hans Vandring paa den skiønne Jord,
Hvor lifligt gaae med Sølvhaar mange Gubber;
Men aarligt blegner jo saamangt et Noer,
Hver Vaar af Træet falde mange Knupper.
Alt skal ei trives! Jeg var sligt et Skud,
Som ei til Modenhed det maatte bringe;
Men Siælen trøster sig, den gaaer til Gud,
Det faldne Blad forvandler sig til Vinge.
Døe skal vi Alle! Livet er kun kort;
Om ogsaa silde først Gravklokken kimer.
O Menneske! naar du engang maa bort,
Hvad var dit længste Liv? blot nogle Timer.
Men naar du da ved Dødens Afgrund staaer,
Og naar sin Lee han mod dit Hoved retter —
For silde reiser sig dit Hovedhaar,
Hvis fuldt du Hiertet seer af sorte Pletter.
Som Hævnens Engle vil de fæle Skrig
Forfærde din Samvittighed, bebyrdet;
Af Graven reise sig Uskyldiges Liig,
Og kræve Hævn paa Den, som dem har myrdet.
Dog — dræber du den stakkels Ferdinand, —
Jeg lover, han skal ingen Hævner blive;
Thi Christus lærte mig: „Paa Gravens Rand
Du skal din Fiende broderligt tilgive."
O kiære Fader! i din bittre Nød
Lad ei fortvivlet dine Taarer rinde!
Din Søn har overstaaet snart sin Død,
Og i dit Hierte lever jo hans Minde.

(Han kaster sig paa Knæe med foldede Hænder og nedbøier sit Hoved.)

Masſaroni
(ſpringer op og ſiger):

Kom nu, Fernando! Følg mig hen bag Klippen.

(Alle Roverne folde deres Hænder mod Masſaroni, for at bede ham om Naade for Fernando, uden at denne ſkal mærke det. Masſaroni truer dem forbittret.)

Fernando kom! Det er den høie Tid!

Fernando
(paa Knæe i Dødsangſten).

O, for den hellige Antonios Skyld,
Spar, ſpar mit Liv!

Masſaroni
(ſlipper ham og ſiger ſtudſende til Torrigiani):

Hvem nævnte han?

Torrigiani.

Antonio.

(Sagte:)

Det hialp!

Fernando
(med Hænderne mod Himlen):

O red mig, hellige Antonio!

Masſaroni.

Min Helgen raaber du til Hielp i Nøden?
Antonio ſkal redde dig fra Døden? —
Antonio, — ſom ſtod idag mig bi?
Jeg ſkylder ham en Gave —

(Efter et Ophold:)

Du er fri!

Roverne (glade).

Victoria!

Fernando
(ſpringer op og vil kyſſe hans Haand).

Tak, ædle Mand! ſom ſparte
Uſkyldigt Blod.

Masſaroni
(drager ſin Haand kold tilbage og vender ham Ryggen).
Antonio dig bevarte;
Tak ham!

Røverne.
Victoria! Engſt dig længer ei!

Torrigiani.
Jeg ſkal ledſage dig ad ſikkre Vei.

En Anden.
Lad mig en Qviſt dig ſætte paa din Hue.
(Sætter ham Løv i Huen.)

Torrigiani.
Lad mig endnu engang dit Aasyn ſkue!

En Tredie.
Tak, for du tegned mig.

En Fierde.
Dig ſkeer din Ret,
Endſkiøndt dit Billed af mig ligner ſlet.

Torrigiani.
Du ſtakkels Dreng! din Nød er overſtaaet;
Tag dette Brød! Du har ei Frokoſt faaet.

Alle.
Victoria, Fernando!

Masſaroni (vred).
Det er nok!

Torrigiani.
Vi følge dig et Stykke.

Masſaroni
(ſeer foragteligt paa dem og gaaer ud).
Feige Flok!

Fernando
(folder sine Hænder).

O gode Gud, jeg takker dig!
I største Nød sig Bladet vendte.
Et Ord — et Navn — har reddet mig,
En Helgen du til Frelse sendte.
Da Stormen Skibet sønderslog
Og da sig aabned Afgrundsranden,
Min Arm omkring en Bielke tog,
Og den har skyllet mig til Stranden.
Min Fader og min bedste Ven!
Nu skal du ikke længer græde.
Du seer dit Barn, din Søn igien,
Din Sorg forvandler sig til Glæde.
(Han vil gaae.)

Treumann styrter ind.

Min Søn, min Ferdinand, her er din Fader!

Fernando (omfavner ham).

O Fader! — Din Fernando har Gud reddet.
Din er han atter.

Masfaroni kommer tilbage og siger til Fernando, pegende paa Treumann:

Men Han er ei Din!
(Til Treumann:)
Er du den gamle Skolemester — du —
Som skilte mig ved mine Kammerater?
Som med din dumme, latterlige Snak,
Adsplitte vilde mig min hele Bande?

Treumann.

Jeg kom og taled Dydens Ord til dem,
Det virkede. Gud være lovet, Ven!
Jeg seer, det virker ogsaa nu paa 'dig.

Masſaroni.

Du feiler! Min Skytshelgen redded Drengen,
Men St. Antonio redder ikke dig.
Jeg vilde kiøle Hævnen i dit Blod;
Om ei i dit, dog i dit eget Barns;
Min Helgen fandt: den Hævn var utilſtræklig,
Og ſendte mig dig ſelv, du gamle Synder.

Richter træder ind med **en Flok Bevæbnede**. Der ſkydes, Masſaroni falder, de øvrige Røvere flygte.

Richter (til ſine Folk).

Forfølger dem og lader ingen ſlippe!
(De ile efter dem; et Par Soldater blive tilbage.)

Treumann.

Hvad ſeer jeg? Richter? Du? Almægtige Gud!
Du redder mig fra denne Morders Vold?

Richter.

Nu, gode Treumann, havde jeg dog Ret?
Ei Skurker lære Mores med det Gode! —
Men ſtille! hvad vil denne Pige her?
Fortvivlet, vild? Ha, var hun ei ſaa ſmuk,
Jeg ligned hende ved en Nattens Fugl,
Som Larmen havde ſkræmmet frem for Lyſet
Fra Klippens Kløft.

Underofficeren.

Det er den Dræbtes Brud.

Marieliſa gaaer rolig frem paa Skuepladſen og ſtandſer ved Masſaronis Liig.

Hvis han er død, ſaa er det mig det ſamme;
Det er mig ligegyldigt, thi nu er
Den hele Verden mig høiſt ligegyldig.
Jeg haaber dog, at han har faaet Skuddet
Strax ind i Hiertet? — Jo — det lader til det.
Saa er han død i Haſt og uden Oval.

Jeg gierne gaaer i Fængsel med de Andre,
Men jeg vil ikke see min Søster meer,
Og hun maa ikke bringe mig Guitarren.
Og een Ting maae I love mig; hvis ikke,
Da dræber jeg mig selv med denne Dolk:
Benaades vil jeg ikke, vil ei leve!
I intet Tugthuus lader jeg mig spærre,
Vil ikke spinde, — bort med Trællegierning!
I Galgen kan I hænge mig; saa kommer
Nok Massaroni, næste Nat, i Stormen,
Og henter mig.

(Hun drager sin Dolk.)

Tal! Lover I, at ei
I vil benaade mig?

Richter.

Jeg lover dig,
At dig skal skee din Ret.

Marielisa.

Nu, det var godt!
Saa blier jeg hængt. Thi jeg har taget Deel
I alle hans Forbrydelser, og jeg
Er ei et Haarsbred bedre, jeg, end han.
See, hvor han stirrer stivt! Men troer I, jeg
Er bange for at kysse ham til Afsked?

(Hun kysser ham.)

Og nu jeg kommer med min sidste Bøn:
Tillader mig at tage denne Fiær,
Den røde, lette Fiærbusk af hans Hat —
Den klædte ham saa godt — at stikke den
I min.

(Hun stikker Fiæren i sin Hat, sætter den paa igien og reiser sig.

Ei sandt, den klæder ogsaa mig?
Og nu afsted! Let, som en blodig Fiær,

Og uden Frygt, til min Bestemmelse!
Thi den undgaaer dog ingen Dødelig.
(Hun gaaer som Fange, fulgt af Bevæbnede.)

Treumann.

Min Søn!

Ferdinand.

Min Fader!
(De omfavne hinanden.)
Jeg Lykſalige!

Richter.

Jeg frelst har Eders Liv, og Egnen her
Jeg skilte ved en farlig Krokodil,
Som laa i Mosen — slugte Mennesker!

Treumann.

Jeg i Forundring falde maa.
Besynderlige Røverstæle!
Hvorledes kan en Rose staae
Midt i en Sump, hvor Tidsler qvæle?
Den Pige mangler ikke Kraft,
Nei, tvertimod! og hun har Ynde;
Men Hierte Den har aldrig havt,
Som sætter Stolthed i at synde. —
Og Han — ham mangled ikke Mod;
Dog ussel var hans Helteprøve;
Et Menneske, som drikker Blod,
Er, — netop derfor — ingen Løve.

Richter.

Ja, Ven! hvad kunde Jorden havt
For Kæmper paa sin skiønne Klode,
Hvis den til Ondt anvendte Kraft
Steds havde virket for det Gode.

Overilelſen.

Et Syngeſpil.

Jørgen Grenaa, gammel Advocat.
Alfred, hans Broderſøn.
Frøken Camilla Blumau.
Philippa, hendes Veninde.
Juſtitsraad Blumau.
Eline, hans Datter.
En Gartner.
Morten Preen, Biørnetrækker.
Jeremias, hans Broder.
Juſtitsraadens Tiener.
Advocatens Tiener.
En Onkel.
En Moſter.
Chor af Blumaus Familie og Greenaas Clienter.

Scenen er i Kiøbenhavn.

Første Handling.

Kongens Hauge, ved Enden af Kavaleergangen.

Herkules-Lysthuset i Baggrunden.

Camilla. Philippa. Eline.

Alle Tre.

Mildt i Haugens grønne Gange,
Under Lindetræets Blade,
Os indbyder kiøle Sæde,
Skyggefulde Blomstervraa.
Hulde Flora! vore Sange
Offre vi dig alle glade;
Du, som skiænkte denne Glæde,
Du vil ei vor Tak forsmaae.

Eline.

Sangen tager sig virkelig godt ud i det Grønne. Der er dog Ingen, som hører os?

Philippa (sagte).

Det er just det, hun ønsker. (Høit:) Nei, det er Fordelen af at gaae her saa tidlig.

Eline.

Jeg troer næsten, De er folkesky, Frøken Philippa. Men hvad fattes dig, Camilla? Mig synes, du hænger med Hovedet. Du er bleg, Barn!

Philippa.

Camilla er ikke bleg; men hun har den fine Teint; Roserne paa hendes Kinder ere ogsaa fine.

Eline.

Ja see det er Fordelen af at være brunet. Det forstaaer sig, der er ingen Regel uden Undtagelse; — men Blondinerne ere, i det Hele taget, dog flauere, og have ikke nær det Pikante, som Brunetterne.

Philippa.

Hver Kiøbmand roser sine egne Varer.

Eline.

Jeg forsikkrer Dem, jeg ønsker ikke at bringe mine Varer til Torvs; som da heller ikke behøves for en Pige med 40,000 Daler.

Camilla.

Skiænd ikke paa min lille Ellen, hun mener det ikke saa ilde.

Eline.

Jeg beder dig, Camilla, at du ikke skamferer mit romantiske Navn Eline. At min Fader undertiden kalder mig Ellen, til Hverdagsbrug, maa jeg finde mig i; men jeg taaler det ikke af Andre.

Camilla.

Da er Ellen dog et godt christeligt Navn; Eline klinger mere hedensk.

Eline.

Jeg mærker, du er i dit satiriske Lune, og vil ikke forstyrre dig. Derhenne seer jeg den ny Gartnersvend, det er et smukt Menneske. Hvorom alting er, saa maa jeg bestille nogle flere Blomster til Papas Fødselsdag; thi vi bruge en forfærdelig Mængde, ved slige Leiligheder. Om Forladelse, mine Damer! jeg kommer snart igien.

(Gaaer.)

Camilla.

Hvilken Indbildskhed!

Philippa.

Det var godt hun gik, at vi kunde fortsætte vor Samtale, som hun afbrød. Hvor giorde du da først dette ubekiendte Bekiendtskab?

Camilla.

I Kirken og paa Comødien.

Philippa.

Og det er alt? I saae kun hidindtil paa hinanden?

Camilla.

Ja; men jeg lærte at kiende hans Siæl! Henrykt over det Høie, smeltet af det Rørende, lystig ved det Vittige og Lunefulde, opmærksom ved det Forstandige. Han iagttog ogsaa mig. Vi forstode hinandens Latter og Taarer.

Philippa.

En meget grundig Maade at bede, nyde de skiønne Kunster, og at lære at kiende hinanden paa.

Camilla.

O det lader sig bedre forene, end du troer.

Philippa.

Her have vi altsaa den stumme Kiærlighed igien, som Musæus saa smukt har beskrevet os.

Camilla.

Saa sandt jeg lever, kommer han ikke derhenne, med en gammel Herre.

Philippa.

Det træffer excellent.

Camilla.

Ikke for al Verdens Guld vilde jeg blive. Han kunde troe, jeg var kommen her for hans Skyld.

Philippa.

Maaskee tog han mindre feil, end du tænker.

Camilla.

Kom! lad os sætte os bag Hækken, i Skyggen. Der i Krogen staaer en Bænk.

(De gaae.)

Alfred Greenaa kommer med sin gamle Onkel **Jørgen**.

Jørgen.

Ja hør nu, Krabat, jeg vil ikke disputere med dig; jeg veed nok, du er skaaren for Tungebaand, og siden du er Procurator, ligesom jeg, saa skader det ikke. En god Advocat maa ogsaa kunne forsvare en slet Sag. Jeg havde tænkt paa at incaminere Tingen paa en fin Maade; men du gior bestandig Exceptionem fori og kommer mig med uvedkommende Indlæg, for at spilde mig Tegtedagen. Du er en temere litigans. Altsaa kort og godt, hør mig!

Man siger mig, at du, Krabat,
Forelsket gaaer omkring og drømmer;
Nu spørger jeg, om det sig sømmer,
For en fornuftig Advocat?

Alfred.

Bagvaskelser! Impertinent!
Tro mig, dertil var aldrig Tanken.
Min Phantasie kun staaer for Skranken,
Med strængt Beviis og Document.

Jørgen.

Saa har den skiælmske Amors Piil
Da ganske sikkert ei Dig truffet?
Man siger, at et Pigesmil
Skal ofte giøre dig forbluffet.

Alfred.

En lille Blomst paa Livets Vei!
Man saares farligt ei af Smile,
Det er uskadelige Pile.

Jørgen.

Saa elsker du alvorligt ei?

Alfred.

Troer De mig ikke mere stærk?
Min Frihed ingen Skiønhed tvinger.
Kun Amor er en Dreng med Vinger,
Og al hans Daad er Barneværk.

Begge.

Kun Amor er en Dreng med Vinger,
Og al hans Daad er Barneværk.

Jørgen.

Man siger ellers, at du stirrer
Paa hende noget tidt, min Ven!
Hvis du det stakkels Barn forvirrer?

Alfred.

Nu, saa forvirres jeg igien.

Jørgen.

Men det adspreder altid noget.
Begriber du ei det, Krabat?
En Advocat, som gaaer i Taaget,
Er ingen rigtig Advocat.

Alfred.

Det varer høit to tre Minutter;
Som hun er seet, saa er hun glemt.
Ved Synet af de søde Glutter,
Man muntres, naar man er forstemt.

Jørgen.

Ja, naar din Skirren kun paa hende
Du bruger som en Medicin,
Saa maa jeg mindre paa dig skiænde,
End om du drak for megen Viin.

Alfred.

Min Frihed ingen Skiønhed tvinger.
Troer De mig ikke mere stærk?

Begge.

Kun Amor er en Dreng med Vinger,
Og al hans Leeg er Barneværk.

Jørgen.

Ja saa har jeg ikke et Ord mere at indvende. Jeg var fortrædelig. Jeg frygtede for, du vilde begaae en dum Streg. Du skal engang i Tiden arve min Herregaard; men jeg har flere Paarørende, og rede Penge faaer du ikke. Skal Godset drives med Kraft, saa maa Eieren selv have noget i Ryggen. Den Pige du ægter, maa i det mindste have 20,000 Rdlr.

Alfred.

Jo, det skal skee!

Jørgen.

Og den omtalte Deilighed. — Ja det var jo muligt! — Hvad hedder hun?

Alfred.

Frøken Blumau.

Jørgen.

Justitsraadens Datter?

Alfred.

Jeg veed ikke hvad hendes Fader er.

Jørgen.

Ja for der er To!

Alfred.

Jeg veed endnu tilforladelig ikke, hvilken er hvilken.

Jørgen.

Den jeg mener har Penge; men det skal være en Gaas. Havde du Lyst til at givte dig med en Gaas?

Alfred.

Ja hvorfor ikke? Det er godt, Konerne ikke ere altfor kloge.

Jørgen.

Saa jeg altsaa kan forlade mig paa at der ingen Contract er sluttet?

Alfred.

Nei, sandelig ikke.

Jørgen.

Men dog en consensus tacitus med Dinene. Hvordan forklare vi det?

Alfred.

For Øiekast, kiære Onkel, troer jeg, at der hverken gives nogen authentisk, doctrinal, udvidende, indskrænket, eller logisk Forklaring.

Jørgen.

Saa er jeg rolig! Jeg frygtede, at du skulde flyve som en Myg i Lyset.

Alfred (sagte).

Og jeg er rolig ved at have ført min gode Onkel bag Lyset. (De gaae.)

Philippa kommer tilbage fulgt af **Eline.**

Philippa.

Stakkels Camilla!

Eline.

Om Forladelse, at jeg blev saalænge borte. Den charmante unge Gartner viste mig Drivehusene. Det er en sand Fornøielse, at gaae omkring med saadan et indsigtsfuldt Menneske. Han har en Opdragelse, der gaaer langt over hans Stand. Han kan Botanik, og udtrykker sig i de pæneste poetiske Blomsterlignelser man vil see for sine Øine. Men hvor er Camilla?

Philippa.

Hun finder det mere kiøligt der i Skyggen. Hun befandt sig ikke ganske vel.

Eline.

Lad hende kun sidde! Hun klynker altid. Camilla er et godt Barn, men forfærdelig iilsindet og ømfindtlig. Bestandig troer hun, man vil fornærme hende, og strax skal hun hævne sig.

Philippa.

Naar De taler diervt til hende, saa maae De ogsaa finde Dem i, at hun svarer Dem saa igien.

Eline.

Forfærdelig indbildsk af sin Smule Skiønhed og Forstand. Og Herre Gud! der ere dog flere brogede Køer, end Præstens.

Philippa.

Camilla agter vist ikke at giøre nogen Ko Rangen stridig.

Eline.

Det var vel sagt! Veed De vel, at De er vittig, min Bedste? Det skader mig ikke. Papa bliver ogsaa vred, naar jeg kommer med slige Lignelser. En Dame af Stand burde egentlig aldrig tage en Ko i sin Mund. Faar og Lam, det er en anden Sag, det er idyllisk, ligesom Hyrder og Gartnere. Og for at komme til min Gartnersvend igien —

Philippa.

Han lader til at have behaget Dem.

Eline.

Men mødte De ikke en ung Herre, med en gammel Mand under Armen?

Philippa.

Nei!

Eline.

Det var da en sød Gentleman! Han var endnu kiønnere end Gartnersvenden, det kan jeg forsikkre Dem.

Camilla træder frem; hun har fattet sig, og siger halvtspørgende:

Eline! Vil du have ham?

Eline (forskrækket).

Have ham? Ak min stakkels Cousine har tabt Forstanden.

Camilla.

Jeg havde tabt den; men jeg forsikkrer dig, jeg har fundet den igien.

Eline.

Ja tænkte jeg det ikke nok. (Sagte til Phillppa:) Det arme Barn! Saadan er det at være altfor klog. Man siger jo, Taabelighed og Genie ere Sødskendebørn.

Philippa.

Ja vist ere de Sødskendebørn!

Camilla.

Jeg spørger endnu engang Cousine, vil du ægte den smukke unge Advocat? Bestemt kan jeg intet love, men det er muligt, at han kommer og frier til dig endnu idag.

Eline.

Ak min kiære, bedste Veninde! spøg med alt Andet, men ikke med det. Man maa ikke lege med Ild. Hvor var det muligt?

Camilla.

Finder du det umuligt, at en smuk ung Mand elsker dig?

Eline.

Nei, det ikke; men —

Camilla.

Jeg har her bag Hækken hørt ham tale om dig, og rose een af dine meest glimrende Egenskaber.

Eline.

Siig mig for Himmelens Skyld, hvad var det for een?

Camilla.

Eier du ikke 40,000 Rdlr.?

Eline.

Aa Herregud! var det den?

Camilla.

Der kommer han tilbage! Tilfældet begunstiger mit Forsæt —

Philippa (sagte til hende).

Hvad har du isinde?

Camilla.

Jeg vil blot vise den unge Mand hvor gaaset jeg er. (Høit:) Spadseer lidt omkring i Haugen, Philippa, med min Cousine! Maaskee Eline, naar du kommer tilbage, er din Lykke giort.

Eline.

Ak Camilla! kan du udrette det, saa vil jeg troe, du er stærkere end Samson eller Herkules, hvad han hedder derhenne, som overvinder Tigeren.

(Eline og Philippa gaae. Camilla sætter sig hen paa en Bænk og strikker.)

Alfred kommer hurtig.

Saa slap jeg da den Gamle tilsidst! Jeg haaber den Engel er her endnu, som jeg saae et Glimt af. Gud, der sidder hun! — Den ønskeligste Leilighed af Verden. Hun har tabt en Sløife af sin Hat; — jeg har fundet den; — hun maa jo have sin Eiendom tilbage! Og dog skiælver og bæver jeg.

(Han hilser ærbødig.)

Tilgiv, naadige Frøken — at jeg ukiendt — har fundet en Sløife — falden af en Damehat. Den skulde vel ikke være Deres?

Camilla
(staaer op og modtager den høflig).

Jo, det er min, min Herre! Jeg takker!

Alfred (afsides).

Kold og fremmed, som om vi aldrig havde seet hinanden før. (Høit:) Frøkenen tager mig ikke min Dristighed ilde op?

Camilla.

Bevares min Herre! Hvad Dristighed er der i at finde en Sløife? Det er jo en Artighed, at De bringer mig den igien. Maa jeg spørge, mødte De ikke et Par unge Damer henne i Gangen?

Alfred.

Jo, naadige Frøken!

Camilla.

Det er mine Veninder! Vi skulde hiem; Klokken er nok mange.

Alfred (afsides).

Et kostbart Øieblik gaaer unyttet bort. Før, naar vi saaes i Frastand, mellem Tusinde, vare vi Fortrolige. Her i Eenrum iiskolde Fremmede. — Frisk Mod! — (Høit:) Min naadige Frøken, det kunde maaskee synes ubeskedent, hvis jeg vover — strax — uden ret at være Dem bekiendt; — og dog, — jeg har ofte havt den Ære at see Dem før!

Camilla (undseelig).

Mig synes ogsaa næsten —

Alfred (sagte).

Gud være lovet! Skyen klarer op. (Høit:) Taler jeg ikke med Frøken Blumau?

Camilla.

Jo, min Herre! (Sagte.) Men han veed ikke hvilken er hvilken. (Høit:) Vi ere to Cousiner af samme Navn; hvem af os mener De?

Alfred (venlig.)

Jeg mener Dem, Frøken! Hvilken af de to Cousiner, veed jeg endnu ikke.

Camilla (sagte).

Rigtig! (Høit:) Camilla, min Cousine, gaaer derhenne. Mit Navn er Eline. Justitsraad Blumau er min Stedfader.

Alfred.

Tilgiv, Frøken, at jeg nytter Øieblikket, og søger at giøre en Dames Bekiendtskab, som fra det første Øieblik, jeg saae hende, har giort et uudsletteligt Indtryk paa mit Hierte. — De veed det! Jeg siger Dem intet Nyt. Tidt har mit Øie sagt Dem alt, hvad min Læbe kun slet og forvirret vover at gientage. De er forstemt — min Nærværelse mishager Dem. O, kiære Frøken! saaledes saae De ikke paa mig, naar et vidt Rum adskilte os.

Camilla (sagte).

Afstand forskiønner! (Høit:) De kiender ikke min Stedfader endnu?

Alfred.

Nei, kun af Navn.

Camilla.

Nu, da vil det viist være ham særdeles kiært at giøre Deres Bekiendtskab. Det er hans Fødselsdag

idag; det er en god Anledning; thi han seer gierne, man kommer og gratulerer ham.

Alfred.

O Gud! De tillader mig —

Camilla (munter).

Ja, hvorfor ikke det? I vort Huus komme Saamange, der ikke have større Adkomst til vort Bekiendtskab, end De. Men jeg maa dog sige Dem, lad Dem ikke forlede af min Stedfader. Thi, — oprigtig talt — han elsker mig ikke meget. Han vilde gierne bestyre min Formue; og for at skræmme Bei-lere fra Huset, har han udspredt om mig, at jeg var uvidende, enfoldig indbildsk — kort sagt — en Gaas!

Alfred.

Umuligt!

Camilla.

Men — De gaaer rask tilværks, og Omstændig-hederne staae Dem bi. — Siig ham reent ud Deres Mening om mig. Det vil glæde mig, at han tvinges til at faae lidt bedre Tanker om sin Datter, naar han hører hende rose af en Mand, som han har Agtelse for.

Alfred.

Himmelske Pige, De tillader mig altsaa —

Camilla (kold).

Gior hvad De vil, min Herre! Men skaan mig for nøiere Forklaring. — Alt hvad jeg har at sige Dem, er, at hvis De vil vinde min Fader, saa maa De søge at sætte Dem i Gunst hos min Cousine Camilla, som kommer der tilbage. Det vil ikke falde Dem vanskeligt. Et Par venlige Ord ville være til-strækkelige; især naar De med Overbærenhed veed at finde Dem i hendes Væsen. Thi, jeg vil tilstaae Dem,

hun er lidt forfængelig, og seer gierne, at man roser hende.

Alfred.

Befal over mig, Hulde! Jeg er Deres Slave.

Philippa og **Eline** komme tilbage.

Camilla

(gaaer den Sidste imode og siger sagte til hende):

Kom, min Veninde! Som tænkt, saa skeet! Han er ganske indtaget af dig.

Eline.

Er det muligt? (Hun neier for Alfred, som hilser hende ærbodigt.) Tienerinde, min Herre!

Alfred.

Min naadige Frøken, jeg er henrykt over at giøre Deres Bekiendtskab. Deres Veninde har talt saameget til Deres Roes —

Camilla.

De vil snart see, at Originalen langt overgaaer Copien.

Eline.

Maa jeg spørge, hvem har jeg den Fornøielse at tale med?

Alfred.

Alfred Greenaa. Advocat!

Eline.

Ah, det er mig en stor —

Camilla.

Herr Greenaa har Lyst til at giøre Faders Bekiendtskab; synes dig ikke det var smukt, hvis han gik op og gratulerede ham idag?

Eline.

O, overmaade smukt! Det vil være min Fader en sand Glæde at see Dem, min Herre!

Alfred
(sagte til Camilla).

Hendes Fader?

Camilla.

Hun fortalte sig, hun mener min Onkel!

Alfred (høit).

Og — dersom jeg i Fremtiden skulde behøve det, tør jeg da gjøre mig Haab om, naadige Frøken! at jeg i Dem vil finde en Beskytterinde, der vil understøtte mine Bønner?

Eline.

Min Herre! Det er vel meget forlangt i første Samtale.

Camilla.

Det maa du tilgive ham; det er paa Advocatmaneer; de gjøre store Fordringer i Deres Indlæg, for at Dommerne siden kunne slaae noget af.

Alfred
(venlig bebreidende).

De er haard imod mig, naadige Frøken!

Eline
(sagte til Camilla).

Ak, hvad det er en smuk Mand!

Camilla (sukker).

Altfor smuk, desværre!

Gartneren kommer med Blomster.

Jeg kommer, som Frøkenen mig har befalt,
Med udsøgte Blomster.

Eline.

Alt godt, kiære Ven!
Bring Blomsterne hiem, og naar de er betalt,
Tag Kurven igien!

Gartneren (afsides).

Har Veiret forandret sig? Før var hun mild,
Som deiligste Juni, med Himmelen blaa;
Men nu er hun graa,
Med Panden i Slud, som en Dag i April.

Eline (afsides).

Hvad vover den Gartnerdreng? Giør han mig Cour?

Gartneren (ligesaa).

Gud hvor hun er suur!

Eline.

Var før jeg for høflig, for venlig maaskee?

Gartneren.

Nu falder der Snee!

Alfred (til Camilla).

Jeg vover da til Deres Fader mig nu.
O giv mig til Afsked et venligt Farvel!
Saa følger mig Held.

Camilla (til Eline).

Veninde, svar du!

Eline.

At see Dem, min Herre, vil være ham kiært;
Han skiønner paa Alt, hvad at yndes er værdt.

Camilla. Eline. Philippa.

At see Dem, min Herre, vil være ham kiært;
Han skiønner paa Alt, hvad at yndes er værdt.

Camilla.

Saa skynd Dem, min Herre! saa skynd Dem kun snart!
At ei De fortryder Der' Pilegrimsfart.

Alfred (sagte).

De spøger?

Camilla (ligesaa).

Jeg spøger! Jeg nødes dertil;
Men Alvor kun skiules af lystige Spil.

Philippa (assides).

Jeg ikke forstaaer dette sælsomme Spil.
Hvad tænker Camilla? Hvad mon dog hun vil?

Camilla. Alfred. Eline.

Altsaa nu vi Afsked tage;
Men vi sees ret snart igien.

Alfred og Eline.

Fremtid spaaer os lyse Dage.

Camilla (for sig).

Fremtid spaaer kun mørke Dage.

Eline.

Hiertet fandt en trofast Ven.

Alfred.

De forsmaaer ei Deres Ven!

Gartneren (assides).

Først forgabet, siden vrage?
Haabet svandt som Røgen hen;
Men jeg vil mig ei beklage,
Himlen bli'er nok blaa igien!

Philippa (assides).

Glæden vender sig til Klage!
Kommer aldrig den igien?
Først bedraget, saa bedrage!
Hvor er nu den ømme Ven?

Anden Handling.

Et prægtigt Værelse med Lysekrone.

Paa et drapperet Bord ligge nogle Foræringer. Paa Væggen sees to store Bogstaver **F. B.** slynget af Blomsterhængler. I Baggrunden en Fløidør.

Bluman. Eline.

Bluman.

Ja seer du, kiære Ellen! Dine 40,000 Daler drage bestandig Friere til Huset; men hvem er det? Letsindige, forvildede unge Mennesker, uden Formue, Rang, Embede. Hvad kan det hielpe? Hvorfor, troer du, Fluerne stimle hen til Honningkoppen? Er det af Kiærlighed til Koppen? Nei, paa min Ære! kun til Honningen, der er i. Men det er en farlig Ting, saadan at sætte Honning hen i Vinduet! Man har Exempler paa, at slikmundede Børn ere forgiftede deraf.

Eline.

Men Papa, her tale vi jo ikke om Børn, men om vorne Folk; ikke om at forgiftes, men om at giftes. Jeg forsikrer Dem, der kommer med det første en ung Mand, som De intet vil have imod;

men det vilde være indiscret endnu af mig, at nævne ham.

Blumau.

Ja, mit Barn, jeg er kun din Stedfader; men du veed, jeg staaer paa dit Bedste, som om jeg kunde være din kiødelige Fader. Det var jo ogsaa min Broder!

Eline (sagte).

Ja vist staaer han paa mit Bedste, det faaer jeg at føle.

Blumau (lytter).

Men kommer der ikke Nogen op ad Trappen? Det er vist Giæsterne.

Eline.

Nei endnu ikke. De forsamle sig nede i Stuen, og saa komme de op paa engang og synge Geburtsdags-verset; hvorpaa Papa triner ud af sit Cabinet.

Blumau.

Jeg maa da affectere en vis Forbauselse, ved at opdage dette Bord med Gaverne, og mit Navn der-henne paa Væggen. Men har du nu ogsaa sørget for en brillant Dejeuner à la fourchette?

Eline.

Det forstaaer sig. Den virkelige Skildpadde damper alt i Sølvfadene.

Blumau (rørt).

O det er dog sødt at fødes til Verden! Livet er dog skiønt, naar man nyder det paa en værdig, behagelig Maade.

Eline.

De delicateste Vine, en skiøn Taffelmusik.

Blumau.

Den Frokost vil svie til min Lomme.

Eline.

Det gaaer jo af mine egne Penge, Papa!

Blumau.

Ja, men jeg skal dog giore Udlægget. Jeg hører et forfærdeligt Rabalder paa Trappen; nu maae de vist være i Anmarsch.

Eline.

Ja nu er det Alvor! Nu maa jeg bede Papa retirere ind i sit Cabinet.

Blumau.

Jeg sidder i Forretninger, til op over Ørerne.

(Gaaer.)

Chor
af Tanter, Onkler, Fættere og Cousiner.

Paa denne kiære Fødselsdag
Vi nærmer os, i Vennelag,
Den elskte Onkels Arnested
Og frydes høit derved.

Eline.

Velkommen, mine naadige Tanter, Onkler, Fættere og Cousiner! Nu kommer Papa strax. Han veed slet ikke, at det er hans Geburtsdag, og jeg tænker vi skulle surprenere ham paa en ret behagelig Maade. Ville de være saa gode, at synge lidt endnu, saa hører han dem nok; thi han sidder i Forretninger til op over Ørerne.

Chor.

Paa denne kiære Fødselsdag,
Vi nærmer os i Vennelag —

Blumau
(raaber indenfor):

Ellen! Ellen! Hvad er det for en Støi? Jeg kan ikke have Ro til mit Arbeide.

Eline
(aabner Døren til Cabinettet).

Aa Papa! Der er nogle gode Venner af Familien, som gierne vilde have den Ære at hilse paa Dem i Formiddag, hvis De har Tid.

Blumau.

For mine Venner har jeg altid Tid. Om Forladelse, nu kommer jeg strax.

(Han kommer ud, og stiller sig høist forundret an.)

Chor
(i en triviel Melodie).

Held og Lykke, Lyst og Glæde
Ædling, smile paa din Vei!
Du paa Roser stedse træde,
Lilier og Forglemmigei.
Fra dit Hierte Sorger vige!
Taarer i vort Die staae;
Lad da nu vor Taushed sige,
Hvad ei Læberne formaae.

(Fortissimo med alle Instrumenter.)

Lad da nu vor Taushed sige,
Hvad ei Læberne formaae.

Blumau
(tager sit Lommetørklæde frem og tørrer sine Øine).

Jeg føler mig inderlig bevæget, — overrasket. — Mine høistærede Venner! en dyb Følelse giennemtrænger mig, og gior det til Umulighed at tolke, hvad der foregaaer i mit Indre. Er det muligt? Det er min Geburts— min Fødselsdag, vilde jeg sige. Tredsindstyve Aar! De ere svundne som en Drøm. Men Eline! Var det Ret, at lade din Fader i Uvidenhed?

Veed du ikke, at en altfor pludselig Glæde — Ah Herregud! der have de hængt mig op in effigie. Jeg maa græde som et Barn!

Nogle.

Den gode Mand!

Andre.

Et fortræffeligt Hierte!

Chor.

Gunstigst ville De behage
Vore Gaver at modtage,
Skiøndt Værdien ei er stor.

Blumau.

Ak, min Tunge mangler Ord.

Eline.

Meerskumspiben, Sælhundsposen,
Tegnebog brodeert med Rosen,
Af Elines Haand modtag!

Blumau

(lægger hendes Haand paa sit Bryst).

Datter! føl mit Hiertes Slag!

En Tante.

Ulden Brystdug, god til Vinter,
Kniplet af mig selv, see her!

En Onkel.

Du har gode Fugleflinter,
Tag endnu dog denne der!

En Niece.

Ei forsmaae min Onkel vilde
Denne grønne Fløils-Kasket!

En Neveu.

Vilde vel min Onkel spille
Skak iblandt, paa dette Bræt?

En Fætter.

Dersom du paa Veien trues,
Var en Stok vel ei saa slem?

En Anden.

Disse Sporer paa kan skrues,
Og behøver ingen Rem.

En Svoger.

Jeg har ingen Sølverbarrer,
Ven, at byde dig idag;
Men paa Kassen med Cigarrer
Kaster du vist ikke Brag!

En ung Pige.

Tre Par Handsker!

En gammel Kone.

Eet Par Briller!

Blumau.

Kiære! see, min Taare triller.

Chor.

Vore Gaver ei forsmaae!
Ord for os vil ikke flyde.

(Fortissimo.)

Lad da denne Taushed tyde,
Hvad ei Læberne formaae!

Blumau.

Tusind Tak! Gud velsigne Dem! Jeg føler mig altfor uværdig, til denne Deeltagelse og Opmærksomhed; den kommer saa par bricole! Imidlertid, inderlig velkomne! Det gior mig kun ondt, at vi intet Godt have at byde Dem igien. Det skulde da være, at Eline havde sørget for en Frokost paa egen Haand?

Eline.

Kan De tvivle derom, Papa?

(Hun gaaer hen og lukker begge Fløidørre op; man seer et prægtigt Taffel, og hører en brillant Taffelmusik.)

Blumau.

Ak, det kiære Barn! Hun har dog et godt Hierte, og er mig inderlig hengiven.

En Onkel.

Ja, det er virkelig en allerkiæreste Pige.

En Tante.

Snak mig ikke om min lille Ellen! Det er en Perle.

En Fætter (sagte).

Der gives ogsaa uægte Perler.

En Niece.

Tante maa ikke sige Ellen, men Eline.

Tanten.

Lær du mig ikke, hvad jeg skal sige, Mamsel! Jeg skal frabede mig, at du altid retter paa min Udtale.

Onkelen.

Nu, saa lad os da i Guds Navn gaae tilbords, og drikke det lille Barns Skaal.

Eline (skielmsk).

Maaskee der bliver endnu en Skaal at drikke.

Onkelen.

Hvordan det, mit Godt?

Eline.

De maae forlade mig, det er en Hemmelighed; men den bliver opklaret, inden vi vide et Ord deraf.

(En Tiener kommer og hvisker Blumau noget i Øret.)

Blumau (fortrædelig).

Aa Herregud, hvad vil nu han? Han er jo ingen Lem af Familien.

Eline.

Hvem er det?

Blumau.

Den unge Advocat Greenaa.

Eline.

Tal De kun med ham, Papa! Hvem veed, hvad det er godt for? (Halv sagte:) Hvad han ikke er, kan han blive.

(Hun gaaer med Selskabet, Floidørene lukkes.)

Blumau (ene).

Skulde det være muligt? Den unge Greenaa! Det var i det mindste en Svigerson, man havde Ære af. Men, hvor han kan falde paa — Dog, Kiærligheden er blind. A la bonheur! Men jeg vil dog vare ham itide; hvad jeg altid pleier med min Stedatters Friere.

Alfred kommer og hilser ærbødigt.

Jeg veed ikke, om jeg har den Ære, at være kiendt af Herr Justitsraaden?

Blumau
(tager venligt hans Haand).

Herr Advocat Greenaa!

Alfred.

De kiender formodentlig min Onkel?

Blumau.

Gamle Jørgen Greenaa! hvo kiender ikke ham? Han var Deres Mentor, og er det vel endnu.

Alfred.

Sandelig, jeg er min Farbroder uendelig forbunden; skulde han skade mig med Noget, saa var

han uskyldig; saa var det fordi jeg, som hans Broder-søn, vækker Forventninger, som jeg ikke er istand til at opfylde.

Blumau.

De er beskeden! En sielden Dyd hos et ungt Menneske. O De kan aldrig troe, hvor det glæder mig, at træffe Beskedenhed hos unge Mennesker.

Alfred.

Det er en behagelig Egenskab baade hos Unge og Gamle, Herr Justitsraad! Tillader De, at jeg gratulerer Dem paa deres Fødselsdag?

Blumau.

Jeg takker Dem meget, min unge Ven!

Alfred.

Jeg er maaskee ikke saa ung, som Herr Justits-raaden troer.

Blumau.

Nu, De kan dog ikke være over en 2 à 23 Aar.

Alfred.

Jeg er ikke langt fra de tredive.

Blumau.

Er det muligt? Nu, der slægter De atter deres Onkel paa, en Gubbe paa 70, som dog ikke lader til at have meer end de 60 paa Bagen.

Alfred.

Men om jeg ogsaa kunde tage ham til Mynster i alt andet, saa er der dog een Ting, som jeg ikke ønsker at ligne ham i.

Blumau.

Og det er?

Alfred.

Min Onkel er Peberſvend.

Blumau.

Og det vil De ikke være? Nu, det er der gode Raad for. Hvad ſkulde der være i Veien, naar De har fundet en Pige, ſom De holder af, og ſom ynder Dem?

Alfred.

Saa manglede dog endnu Eet.

Blumau.

Og hvad?

Alfred.

Faderens Samthykke.

Blumau.

Skulde det være vanſkeligt at faae?

Alfred.

Det maae De ſelv afgiøre.

Blumau.

Hvordan, min unge Ven?

Alfred.

Jeg elſker deres Steddatter.

Blumau.

Er det muligt? Min Eline?

Alfred.

Paa hende tænker kun min Aand,
I hvor jeg gaaer, hvorhen jeg træder;
Et ſagte Tryk af hendes Haand,
Er mere værd end alle Glæder.

Et Smiil paa hendes Læbe sødt, —
Og al min Sorg og Fryd forsvinder;
Naar hendes Øie mit har mødt,
Da farver Haabet mine Kinder.

Men stundom, naar en dunkel Sky
Den lyse Pande mørk omtaager,
Maa jeg forstemt og modløs flye
Til dunkle Lund, hvor Maanen vaager.
Min Barndomsven, den runkne Eeg,
Ei trøster med sin mørke Skygge;
Da Maanen staaer saa kold, saa bleg,
Saa fiern, saa fremmed, som min Lykke.

Blumau.

Det var meget! Skulde Eline have giort slig Virkning paa en ung Mands Hierte?

Alfred.

Jeg er sikkert ikke den første Frier, Herr Justitsraad!

Blumau.

Nei, her har været over en Snees; men jeg gav dem alle Løbepas, thi jeg mærkede nok, hvad Magnet der trak. Naar en Pige i vore Dage har nogle Skillinger —

Alfred.

Jeg forsikkrer Dem, det er ikke den Magnet, som trækker mig.

Blumau (spøgende).

Ja, naar det ikke er Magnetisme, — Electricitet, synes mig, kan det endnu mindre være.

Alfred
(i samme Tone).

Der gives baade en positiv og en negativ Electricitet; den stedfaderlige, eller frastødende, pleier undertiden at være af sidste Slags.

Blumau.

I Grunden er der jo intet Væsenligt at klage over lille Ellen. Som overalt, — hvad det Væsenlige angaaer, — det er ikke værd at tale om!

Alfred.

Forlad mig, jeg er ganske af den modsatte Mening.

Blumau.

Det kan jeg tænke, siden De er forelsket. Men Eline er jo ogsaa en ret smuk Pige; og hun har en deilig Syngestemme.

Alfred.

Naa saa den har hun dog?

Blumau (smilende).

Og saa har hun 40,000 Daler.

Alfred.

Jeg fortiener selv meget som Advocat, og jeg skal arve min Onkel.

Blumau.

Nu forstaaer jeg Dem! Hvor godt Folk er, komme godt Folk til. De gifter Dem for Penge, siig det kun reent ud! Jeg vil være lige saa oprigtig: Det har jeg paa min Ære ogsaa giort. Men ved Tidsomstændighederne er jeg kommen paa Knæene.

Alfred.

Jeg spørger ikke om hendes Formue.

Blumau.

Jeg har nydt Renterne deraf hidindtil; naar hun bliver gift, er det forbi. Dette Tab vilde ruinere mig.

Alfred.

Jeg lader Dem nyde Renterne af deres Steddatters Formue saalænge De lever.

Blumau
(omfavner ham).

O du Phønix, af en Elsker! Saa skal De saa Gud ogsaa have hende, som hun staaer og gaaer.

Alfred.

De giør mig usigelig lykkelig.

Giæsterne komme ind med Glas i Hænderne.

Tanten.

Kan man troe Nygtet. Maa man stole paa en lille Skielm, som har sladdret af Skole?

Blumau.

Har I hørt det, mine Venner? Nu, hvad siger I?

Onkelen.

Hvad vi sige? Vi sige Amen! Til Lykke og Velsignelse! Seer du ikke, vi komme med Glassene i Hænderne? Lad dem klinge! De ere mere veltalende, end vi. Vor Glæde er stum; det veed du allerede fra før af.

Alfred (henrykt).

Eline! søde Pige! Kan jeg troe min Lykke?

Onkelen.

Hvad have vi videre Vidnesbyrd behov? Der have vi Brudgommens egen Tilstaaelse.

Blumau.

Men hvor er Bruden?

Tanten.

Hun er saa undseelig, den lille Stakkel. Hun staaer bag Døren derinde med de unge Piger. De omgive hende i en tæt Ring, for at fritte hende ud.

Blumau.

See der kommer hun!

De unge Piger komme med **Eline,** som skiuler sig mellem dem.

Tanten.

Skam dig ikke, lille Ellen! Bliv ikke rød! Det er jo en ærlig Sag. Vi skal alle den Vei; det er Livets Bestemmelse

Eline (sagte).

Giør mig dog ikke saa undseelig! Jeg er ganske forstyrret i Hovedet. Det er altfor tidligt. — Jeg bad Tante dog saa meget om ikke at forraade mig. Jeg har jo intet Afgiørende sagt.

Alfred.

Min Eline! Hvor er hun?

Blumau.

Der staaer hun!

Alfred

(farer forfærdet tilbage, ved at see hende).

Hvor? Hvad? Hvem? De Frøken Eline?

Tanten.

Eller Ellen! Det kommer ud paa Et. Vælg selv Navnet, min Herre, efter deres egen Smag.

Alfred.

Justitsraad Blumaus Datter?

Onkelen.

Eller Steddatter! Det kommer altsammen ud paa eet.

Alfred (afsides).

Gud hvilken Snare! Afskyelige Bedrag!

Blumau.

Hvad forundrer De dem over?

Onkelen.

Omfavn deres Brud, min Herre! Vær ikke undseelig, fordi vi ere saa mange her tilstæde.

Tanten.

Glæden gior ham ganske tummelumsk i Hovedet.

Alfred

(i den hoieste Bestyrtelse og Forlegenhed).

Tilgiv!

(Holder sit Torklæde for Ansigtet).

Eline.

Hvad fattes Dem?

Alfred.

Næseblod! Jeg maa et Øieblik ud i den fri Luft.

(Han styrter ud.)

Chor

(efter en lille Pause).

Angrer han, hvad han har lovet?
Bryder han igien sit Ord?
Som for et Medusahoved
Blegnet han tilbagefoer.

Onkelen og Tanten.

Kiærlighed ham kun bevæger.
Han er din og evig din!

Blumau (halv sagte).

Hvad betyde disse Streger?

Onkelen.

Fylder Glasſene med Viin!
Alle ſynes godt om Tingen.
Skienker i, til bredfuldt Maal!
Drikker, ved Kryſtallets Klingen,
Brudeparrets Høitidſkaal.

Eline (afſides).

Ak, hvor er han huld og deilig!
Men, hvi mon han mig forlod?

Blumau.

Aldrig mere ubeleilig
Kom mig noget Næſeblod.

Chor.

Alle ſynes vel om Tingen.
Skiænker i, til bredtfuldt Maal!
Drikker froe, ved Glaſſets Klingen,
Brudeparrets Høitidſkaal.

(De gaae ind.)

Tredie Handling.

Værelse hos gamle Grenaa.

To **Fremmede**, en stor stirskaaren Mand, klædt som en Matros, og en lille tynd Person i en graa Kiole, tarvelig, men reenlig, staae hver i sit Vindue, vente og tie længe stille; endelig siger

Den Første.

Han bliver farlig længe borte idag, den Procurator!

Den Anden.

Han har meget at løbe om, skal jeg sige os; han tager paa Landet imorgen.

Den Første (forundret).

Hvad Fanden er det? Seer jeg ret? Det er jo min kiødelige Broder, Jeremias Preen.

Jeremias
(kold og misfornøiet).

Morten Preen! Er det dig? Er det muligt? Jeg troede, du var druknet for længe siden.

Morten.

Jeg reddede mig i Skibbrudet paa en Biælke.

Jeremias (sagte).

Det var nok en Galgebiælke. (Høit:) Naa, det var mig kiært. Hvordan befinder du dig?

Morten.

I lang Tid har jeg neppe havt det, saa jeg kunde ligge tør; men nu er jeg ovenpaa.

Jeremias.

Det er mig kiært!

Morten.

Jeg har saa meget, jeg kan drikke op i otte Dage. Mere forlanger jeg aldrig forud.

Jeremias.

Alting sder du op i otte Dage? Du er endnu den Gamle, seer jeg.

Morten.

Og du er endnu ikke bleven yngre, seer jeg.

Jeremias.

Naar nu de otte Dage ere omme, hvad saa?

Morten.

Saa kommer næste Uge; i den har jeg gode Udsigter.

Jeremias.

Hvorledes det?

Morten.

Det skal jeg fortælle dig; saa have vi noget at bestille, til Procuratoren kommer. Hør hvad der er passeret mig, siden sidst. Da jeg intet mere havde, og du intet mere vilde laane mig —

Jeremias.

Jeg gav dig hundrede Rigsdaler, paa den Condition, at du aldrig skulde incommodere mig oftere, og reise din Vei.

Morten.

Giorde jeg ogsaa! Reiste til Batavia; faldt i Vandet, — var nær slugt af en Krokodil, kom op, — fik Colera morbus; — blev frisk; — fortiente Penge; — reiste hiem; — leed Skibbrud under Norge; — blev kastet op paa Bergens Kyst, vaad som en druknet Muus, fattig som en Kirkerotte.

Jeremias.

Det var haarde Conditioner! —

Morten.

Gik paa Biørnejagt! — lærte at kiende en 'polsk Biørnetrækker, herlig Karl! sandt Genie! — hialp ham at tæmme to Biørne og at faae dem til at dandse paa Bagbenene; — drog i Compagnie med ham giennem Sverrig, Finland og Lifland. — Kom i Klammeri med ham i en Kro; vi sloges; skiltes ad. — Beholdt den ene Biørn, — traf i Rostock Entrepreneuren for en Bande Abekatte; en vinis Kiæltring, der ikke bærer Vand mod min Biørnetrækker, — slog mig sammen med ham; og kommer nu til Kiøbenhavn, for, med den høie Øvrigheds Tilladelse, at oprette et Morskabstheater.

Jeremias.

Nei, det er for galt! Det kan jeg ikke tilstede.

Morten.

Er det dig ikke tilpas?

Jeremias.

Nei, paa ingen Maade. En agtet, strøbsom Borgermand, der har Sit paa det Tørre, og med Tiden kan giøre sig Haab om en lille Rang, skulde have en Broder, der var Biørnetrækker og Abekattecomødiant?

Morten.

Ja hvordan vil du blive af med mig?

Jeremias.

Jeg vil kiøbe dig til at forandre dit Navn.

Morten.

Ja, hvad giver du mig?

Jeremias.

Hundrede Daler.

Morten.

Top! Faaer jeg hundrede Daler, saa lover jeg, at jeg aldrig meer skal kiendes ved dig, og forandre vort adelige Familienavn Preen, til Syl, Spandrem, eller hvad dig lyster.

Jeremias.

Velan! Jeg giver dig dem, paa den Condition.

Morten.

Bravo! Nu kan man dog see, at du er min Broder, og mener mig det ærligt.

Jeremias.

Nei, for Pokker! det er just det, Ingen maa see.

Morten.

Der seer det jo heller Ingen, uden vi.

Jeremias.

Nu, saa takker jeg da for alt hidtil beviist Slægtskab og Broderskab, som hermed ophører. Pengene kan du lade hente naar du reiser fra Byen. Fra nu af maae vi ogsaa sige De til hinanden.

Morten.

Som De behager!

Jeremias.

Hvad maa man herefter have den Ære at titulere Dem?

Morten.

Mit Navn er Syl, til Tieneſte.

Jeremias (bukker).

Ærbødig Tiener, Herr Syl!

Morten (ligeſaa).

Skyldigſte Dito, Herr Preen! — Ak, hvorfor leve vore ſalig Forældre dog ikke endnu? De ſloges tidt, men elſkede hinanden dog ret af Hiertet. En ſaa inderlig Afſked mellem deres Børn, vilde have tvunget dem Vandet af Øhygatterne.

Jørgen Greenaa kommer fortrædelig, fulgt af **en Sværm Mennesker.**

Chor.

Ak, Herr Greenaa! vel De kommer,
Vi har længe paa Dem biet.
Jeg vil ſtædes for en Dommer!

Jørgen.

Nu begynder Litaniet.

Alle
(i Mundene paa hinanden).

Her er talende Beviſer! —
Nu jeg ikke længer venter! —
Skal jeg taale hans Sottiſer? —
Han betaler mig ei Renter! —
Jeg er meget Dem forbunden,
Hvis De kan mig Ret forſkaffe. —
Han har ſlaaet mig paa Munden,
Bør nu Loven ei ham ſtraffe? —
Jeg min Sag kan aldrig tabe! —
Mener De at jeg kan vinde?
Tænker han, jeg er hans Abe? —

Chor.

Jeg vil hævnes paa min Fiende!

Jørgen.

Mine Damer, mine Herrer,
De idag mig maae undskylde!

Chor.

Det Processen kun forværrer,
Hvis den lægges paa en Hylde.

Jørgen.

Ganske sikkert jeg imorgen
Høre vil, hvad hver kan sige.

Chor.

Ak, hvis selv Dem trykte Sorgen!

En Pige.

Hielp mig dog, jeg arme Pige!
Jeg Elendigste paa Kloden,
Slig en Tort tør han mig vise?

En Kiærling.

Hun har traadt min Kat paa Foden,
Og det var kun af Malice.

Jeremias Preen.

Han opfylder ei Contracten!

En Kone.

Han mig banker efter Takten.

En Mand.

Skil mig ved den Grippenille!

Morten Preen.

Troer De, jeg faaer Lov at spille?

Jørgen.

Mine Damer, mine Herrer,
De idag mig maae undskylde.

Chor.

Det Processen kun forværrer,
Hvis den lægges paa en Hylde.

Jørgen
(stamper utaalmodig).

Gior mig vred ei i Parykken!
Troer I, jeg er Eders Slave?

Manden.

Vredes han, saa vendes Lykken.
Lad idag da Fred ham have!

Jørgen.

Til imorgen.

Chor.

Til imorgen
Vil vi Alle glemme Sorgen.
Naar imorgen ventes vi?

Jørgen.

Saa imellem Ni og Ti.

Chor.

Svigt os ei med Haabets Anker!

Jørgen.

Ei paa een Dag bygtes Rom.

Chor.

Godt Salarium der vanker,
Hvis der vanker gunstig Dom!

(De gaae.)

En Tiener kommer.

Herre! Her er en Dame udenfor, som paastaaer, at hun endelig strax maa tale med Dem, skiøndt jeg sagde hende, at De ingen Tid havde.

Jørgen.

En Dame? Er hun ung og smuk?

Tieneren.

Smuk? Det har jeg ikke seet efter. Skal jeg gaae ud og see paa hende, hvordan hun seer ud?

Jørgen.

Dosmer! Lad hende komme ind. (Tieneren gaaer.) Det er ganske vist denne Frøken Greenaa, der har beskiæmmet min Broderson i Morges, og nu kommer for at undskylde sig. Men lad hende komme! Hun skal finde Mand for sig.

Philippa træder frygtsom ind.

Tienerinde, min Herre!

Jørgen (afsides).

Ja vist er det hende. Bi du kun, Mamsel!

Philippa.

Min Herre! Jeg kommer til Dem i et for mig høist ubehageligt Ærinde; men Pligt og Venskab byde mig det.

Jørgen.

Maa jeg tage mig den Frihed, at spørge Frøkenen: var det ikke hende, som spadserede imorges i Kongens Hauge med en anden Dame, da jeg gik derigiennem med min Broderson?

Philippa.

Jo, min Herre!

Jørgen.

Fy, De maae skamme Dem i Deres Hierte! Og De vover at komme for skikkelige Folks Øine, efter saadan en Streg? Veed De vel, at Den, der fornærmer min Broderson, fornærmer ogsaa mig?

Philippa.

Min Herre, jeg har ikke iſinde at fornærme Dem.

Jørgen.

Nei, men det er allerede ſkeet paa den eclatanteſte Maade. Og til hvad Ende? Har De ikke proſtiſtueret Dem ſelv meeſt derved? Hvis De ogſaa ikke elſkede min Broderſøn —

Philippa.

Min Herre, De tager feil.

Jørgen.

Hvad for noget? Elſker De ham da?

Philippa.

Jeg? Nei! Men —

Jørgen.

Lad mig tale ud, og fald ikke gamle Folk i Talen! Hvis De ogſaa ikke elſkede ham, ſiger han, ſkulde De derfor give ham til Priis for Andres Spot, og giøre Deres egen Familie latterlig?

Philippa.

Min Herre! Jeg er ikke den Dame, De holder mig for; jeg er hendes Veninde.

Jørgen.

Er det ikke Dem? — Ja det er en anden Sag! Saa beder jeg Dem at mortificere mine Udtryk.

Philippa.

Alt forladt, min Herre!

Jørgen.

Men ſaa raader jeg Dem ogſaa, jo før jo heller, at bryde Venſkabet med et Fruentimmer, ſom ikke fortiener det.

Philippa.

De tager atter feil, min Herre! Frøken Camilla Blumau har et ædelt Hierte, en fortræffelig Karakteer; men hun er sværmerisk, og Kiærligheden forledte hende til en uoverlagt Handling.

Jørgen.

Kunde hun ikke, ad Helvede til, sværme for sin Siæleskat, uden at beskiæmme skikkelige Folks Børn? Hvad kunde min stakkels Broderson for, at hun elskede en Anden?

Philippa.

De tager atter feil, min Herre! Det skete just fordi hun elskede ham saa høit; fordi hun følte sig smertelig skuffet ved at høre ham tale haanligt til Dem om Kiærlighed. Derfor vilde hun hævne sig; hendes Hævn kan paa ingen Maade undskyldes, men hun bøder selv meest derfor.

Jørgen.

Hvad han sagde, var meget fornuftigt og solid tænkt. Gid han altid var bleven saaledes ved!

Philippa.

De tager atter feil, min Herre! Det var ikke hans Mening; han sagde det blot for at føre Dem bag Lyset.

Jørgen.

Hvorfor Diævlen spillede da Deres Veninde ham det Puds?

Philippa.

Fordi hun tog feil, min Herre! og troede, det var hans Alvor.

Jørgen.

Det var da en forbandet Hob Feiltagelser!

Alfred iler ind og kysser Philippas Haand.

Har jeg hørt det? Jeg er elsket igien?

Philippa.

Ak, min Herre! Min Veninde er trøstesløs over at have fornærmet Dem. Hun hørte Deres Samtale i Morges med Deres Onkel. Deres Spøg krænkede hende. Hun troede, De havde et koldt Hierte, at De drev en forfængelig Leeg med ømme Følelser.

Alfred
(slaaer Hænderne sammen).

Gode Gud! Det var jo blot for-at sætte min Onkel en Vornæse paa.

Jørgen.

Og det vover du at sige mig lige i Øinene, Knægt?

Alfred.

Bedste Onkel!

Philippa.

Gode Fader!

Begge.

Ei De Deres Børn forlader,
Staaer {os / dem} bi med Raad og Daad,
Standser Kiærlighedens Graad!

Jørgen.

Derfor veed jeg intet Raad. —
Du har beilet til den Anden;
Sige Nei gaaer nu ei an,
Var hun end saa styg som Fanden;
Ord et Ord, og Mand en Mand.
Du dit Ja har hende givet!

Alfred.

Heller strax jeg mister Livet!

Jørgen (betænker sig).

Dog — ifald din Elskte sig
Selv paatager denne Svig,
Falder kun paa hende Skammen.

Alfred.

Heller springe strax i Dammen,
End beskiæmmet hende see!

Alfred og Philippa.

Hun maa staae saa reen som Snee!

Jørgen.

Reen som Snee og heed som Flammen!
Alting blander Amor sammen.

Alfred og Philippa.

Hun maa staae saa reen som Snee.

Jørgen.

Nei, vil man kun bare see!

Alfred.

Gode Onkel!

Philippa.

Kiære Fader!

Alfred og Philippa.

Ei De Deres Børn forlader,
Hielper os i denne Vee!

Jørgen (grundende).

Intet Raad jeg veed, desværre!
Haabet vifter hen i Vind.

Alfred og Philippa.

Intet Raad han veed, desværre!
Ha, det ængster mig mit Sind!

Morten Preen stikker Hovedet ind ad Døren og siger:

Om Forladelse, min Herre,
At jeg kommer atter ind! —

Jørgen (studser).

Seer jeg ret? Der kommer jo den Caricatur igien, som var her igaar. — Ha, jeg faaer et Indfald! Lykkes det, Alfred, saa er din Kiæreſtes Ære reddet, hendes Overilelſe bliver en Hemmelighed, og du kan trække dig tilbage uden Ydmygelſe.

Alfred.

Og dertil bruger De denne Deus ex machina? kiære Onkel!

Jørgen (grublende).

Blumau glemmer ikke det lille Von, han bragte med fra Tydſkland, og vilde viſt rynke Næſen over ſaadan en Svoger. Man maae bilde ham ind, at der klæber en levis nota maculæ ved vor Familie.

Alfred.

Men saa falde vi jo fra Scylla i Charybdis.

Jørgen.

Gaa ind med Frøkenen i det andet Værelſe! Jeg giver Jer Lov til at lure ved Døren; saa behøver jeg ikke at fortælle Jer, hvad der er ſkeet.

(De gaae; Onkel Jørgen vinker Morten hid, ſom har holdt ſig meget ydmyg i Baggrunden.)

Jørgen.

God Dag, min Ven! Jeg troer, han var her igaar. Hvad er det nu han hedder?

Morten.

Jeg hedder Morten Syl, til Tieneſte.

Jørgen.

Mig ſynes, det var et andet Navn.

Morten.

Nei, det er mit kiedelige Tilnavn. Jeg er døbt ſaaledes.

Jørgen.

Man bliver jo ikke døbt med Tilnavn.

Morten.

Ikke det? Ja det kan gierne være. Det maae mine Faddere bedst vide. Jeg var en raa Unge, da det skete.

Jørgen.

Og nu kommer han?

Morten.

For at spørge Dem, om De troer, jeg faaer Lov at oprette mit Børne-, hvad vilde jeg sige: Biørne- og Abekattetheater udenfor een af Byens Porte?

Jørgen.

Det kan jeg ikke sige Ham, det kommer ikke mig ved; men hvis Han har Lyst til strax at fortiene hundrede Rigsbankdaler, saa kan jeg skaffe Ham dem.

Morten.

Hundrede Rigsbankdaler? Ja dem siger jeg ikke Nei til.

Jørgen.

Alt hvad han har at giøre, er paa Øieblikket at begive sig hen til Justitsraad Blumau. (Giver ham et Kort.) Der har han hans Adresse! og give sig ud for en Broder af min egen Brodersøn Alfred Greenaa. Der er ogsaa hans Adresse! Siig kun reent ud, at han har hørt, hans Broder er forlovet med Justitsraadens Datter, og at det glæder ham usigeligt.

Morten.

Men faaer jeg ikke en Ulykke, naar han hører, det er Løgn?

Jørgen.

Af hvem? Det var jo netop af min Brodersøn

og mig, han skulde faae Ulykken, hvis han fik nogen. Han lyver jo ikke Justisraaden paa, men os.

Morten.

Det er sku ogsaa sandt!

Jørgen.

Han kan give sig ud for en forulykket Lem af Familien, som vi ikke ville kiendes ved. Har han nogensinde været kagstrøget?

Morten.

Nei, Gud bevares!

Jørgen.

Det er Skade! det vilde giøre bedre Effect. Men det er imidlertid godt, som det er. Han kan ogsaa gierne bagtale min Brodersøn lidt.

Morten.

Jo, det skal jeg nok.

Jørgen.

Nu, saa gaae paa Dieblikket derhen! Der er ingen Tid at spilde.

Morten (afsides).

Det er underligt nok! Min virkelige Broder giver mig Penge for at jeg ikke skal være hans Broder; og en Vildfremmed betaler mig ligesaameget for tilsiet Broderskab. Nu hedder jeg altsaa ikke længer Morten Syl, men Morten Greenaa. (Strækker sin Hat ud.) Er der ikke flere Godt Folk jeg kan tiene med at være, eller ikke være i Broderskab med? Det er ikke dyrt; det koster kun hundrede Daler.

(Gaaer; Onkel Jørgen følger ham.)

Haugen hos Camilla.

Alfred. Camilla.

Camilla.

Ædle! kan du mig tilgive?

Alfred.

Hulde! kan du mig tilgive?

Camilla.

At jeg bød mit Hierte Trods?

Alfred.

At jeg bød mit Hierte Trods?

Begge.

Kiærligheden sønderrive
Regningen imellem os!

Alfred.

Jeg har intet dig at laste!

Camilla.

Intet dig at forekaste!

Begge.

Skylden falder kun paa mig!

Alfred.

Burde jeg med Troskab spøge?

Camilla.

Burde Hævnen jeg forsøge?

Begge.

Jeg til Døden elsker dig! —
Ædle Ven! } du mig tilgive,
Hulde Mø! }
At jeg bød mit Hierte Trods.
Kiærligheden sønderrive
Regningen imellem os!

(De gaae.)

Værelse hos Blumaus.

Eline alene.

Jeg veed slet ikke, hvorledes det hænger sammen. Han forelsker sig i mig paa en Promenade, kan neppe tale for Kiærlighed, beder om Tilladelse til at giøre mit nærmere Bekiendtskab, bliver vel modtaget; — og saa faaer han Næseblod og løber sin Vei! Men det er jo muligt, at hans Blod virkelig er kommen i saadan Bevægelse. — Ak, den Arme! Det var dog tungt, hvis han havde faaet en Blodstyrtning for min Skyld. Men — jeg er mere bange for, at det var et Fif, for at slippe fra mig igien. Gartnersvenden elsker langt oprigtigere. Det er virkelig et pænt Menneske. Men det vilde Papa giøre forfærdelige Ophævelser over. Jeg er i meget slet Humør, og vil synge den Arie af den forladte Dido, som jeg i denne Tid øver mig i. Den er componeret i allernyeste Smag. Det værste er, at der er flyttet en Kobbersmed ind ligeover for, der ofte giør saadan en Støi, at man ikke kan høre sine egne Ord. Men jeg maa dog probere.

(Medens hun synger hamrer Kobbersmeden, alt imellem, af alle Kræfter nede i Gaden paa en stor Brændeviinskiedel.)

Jo d'amore, oh dio! mi moro,
E mi nièga il mio tiranno
Anche il misero ristoro,
Di lagniarmi, e poi morir.

Che costova a quel crudele
L'ascoltar le mie querele,
E donare a tanto affanno
Qualche tenero sospir?

Det er besynderligt! Han har banket i eetvæk, og det har ikke skadet Musiken i mindste Maade. Tvertimod! Tilforladelig, i alle Orchestre burde herefter engageres en god Kobbersmed.

(Gaaer)

Gartneren kommer med en Kurv fuld af Blomster.

Her er ingen. Jeg maa tale med Frøkenen selv. Maaskee giør jeg endnu min Lykke. Jeg mærkede nok imorges, at hun godt kunde lide mig, mens vi vare alene, men hun skammede sig, da der kom Nogen. Hun behøver saamæn ikke at skamme sig for mig; jeg er af ligesaa god Familie, som hun. Men jeg maae see at insinuere mig hos hende. Jeg vil tale i Blomstersproget, som det nu er Brug i alle høiere Dramer. Det vil falde mig lidt vanskeligt i Begyndelsen; men jeg tænker nok, jeg kommer ud af det. Og det er jo Mode nu, at være affecteert.

Eline kommer tilbage.

God Dag, min Gode! Det var Ret! Bringer De mig Blomsterne?

Gartneren.

Adskillige sieldne, nagdige Frøken! En usynlig deriblandt — mit eget Hiertes Følelse — skiuler sig under Løvet. Den ligner denne Erica! Vel hører dens Slægt kun til det almindelige Lyng; men i Kiærligheds Drivhuus bliver det en skiøn Blomst. Man siger: den er fra det gode Haabs Forbierg. Hvor lykkelig vilde jeg være, hvis denne Sandhed fandt en Gienklang i Deres Barm.

Eline.

Jeg takker Dem! Ei, hvad vilde Camilla sige til alle disse moderne nysopfundne Blomster? De kiender dog min Cousine Camilla?

Gartneren
(viser hende en Blomst).

Camellia, Frøken, er en Buskart fra Japan; en Modeplante, som nu cultiveres meest i England.

Eline.

De er satirisk, Gartner!

Gartneren
(rækker hende Kurven).

Forsmaae nu ikke, naadige Frøken —

Eline.

Hvad skal jeg ikke forsmaae?

Gartneren.

Blomsterne ere tause! Min Beskedenhed er en Acacia, der ikke maae forveksles med vore Pseudo-Acacier. Den indfolder sine Blade, som en Mimosa pudica, ved mindste Berøring! Og dog yder dens Troskab en Gummi, der ikke viger den arabiske.

Eline.

Maaskee det er Gummi elasticum, som man kan viske ud med.

Gartneren.

Frygt ikke, naadige Frøken, i mit Hierte at finde Stapeliernes bladløse Slægt, hvis friske Dusk ligner en Ædderkop, og hvis afskyelige Duft kun hid lokker Frækhedens Spyflue.

Eline.

Jeg tvivler ikke om Deres gode Hierte, og ønsker Dem al Glæde!

Gartneren.

Ak, Frøken! min Glæde er en bladløs Cactus, hvis Purpurblomst i Solskin Diet neppe taaler at skue, og som dog maaskee kun blomstrer fra Sol gaaer op, til den gaaer ned!

Eline (sagte).

Han taler godt for sig. (Høit:) De lader til at være et Menneske af Opdragelse, min Gode! Hvorledes har De havt det Uheld at blive Gartnersvend?

Gartneren.

Mange holde det for en Lykke, at jeg, som et fattigt Barn, kom den Vei. Min Moder beskiæftigede sig selv med Floras og Pomonas Gaver. Hendes Moder, en tydsk Lieutenantsfrue, mistede i Krigen alt hvad hun eiede, og maatte flygte til Danmark, hvor Nøden tvang hende til, som Emigrantinde, at gisre botaniske Excursioner med Kurven paa Armen til Frederiksberg og Amager.

Eline.

De er altsaa af Adel?

Gartneren.

Denne Lobelia hører ikke til en bedre Slægt; og vi kunne, som den, i vor Æt opvise mangen Splendens og Fulgens. Dens mørkerøde Blomst er ikke rødere, end det Purpur, der flød i mine Forfædres Aarer.

Eline.

Er det muligt?

Gartneren.

Vort egentlige Navn er von Wasserschreck; men jeg maatte aflægge det, fordi de plebeiske Gartnerdrenge kaldte mig Vandskræk, og styrtede mig ud i Basinet med Springvandet.

Eline.

Der hvor Drengen sidder og trækker Halsen af Gaasen?

Gartneren.

Om Forladelse, naadige Frøken! Det er Amor, som rider en Svane.

Eline.

Hvordan? De er en von Wasserschreck? Det er jo en ældgammel Familie, som min Fader meget godt kiender.

Gartneren.

Er det muligt?

Eline (sagte).

Advocaten er egentlig kun en Bonde fra Greenaa. Hvi betænker jeg mig? Jeg har Penge nok for os begge. Von Wasserschreck aflægger sit Incognito og fremtræder som Cavaleer. (Høit:) Kan De bevise Deres Adel?

Gartneren.

Naar forlanges! Med alle Documenter og Pergamenter.

Eline.

Saa fat Mod, unge Mand! Og lad ikke Haabet aldeles fare.

Gartneren.

Hvorledes fatter jeg min Lykke?
Hvor kommer denne Glæde fra?
Er den ei en Orchidea,
Hvis Parasiter Træet smykke?
O Elskte, denne høie Naade,
Udspringer fra din Godheds Væld!
Et Epidendron er mit Held;
Der hænger i saa fine Traade,
At den seer ud, med samt sin Duft,
Som om den bares kun af Luft!

Eline.

Min Fader kommer! Gaae et Øieblik ind i næste Værelse, kiære Ven! Alting kan blive godt endnu.

(Hun følger ham ind og kommer tilbage.)

Blumau kommer med **Morten Preen.**

Jo her høre vi artige Løier,
Som en Brud vist særdeles fornøier.
Denne Sømand, som Voverne pløier —

Morten

(falder ham i Ordet).

Om Forladelse, det jeg begav!
Nu som Rotte paa Landet jeg roder.

Blumau.

Denne Karl er din Kiæreſtes Broder!

Morten.

Idetmindſte vi Fader og Moder
Har tilfælleds fra Fødſelen af.

Eline.

Han dog vil ei ſin Broder fornægte?

Morten.

Der i Verden er nedrige Knægte!
Er, ſom han, jeg vel ikke ſaa ægte?
Han kun tænker paa Binding og Roes.
Han var ſkinhellig, ſlog ſig til Bogen,
Sad og muled og dovned i Krogen;
Mens jeg flagred paa Bølgen, ſom Maagen.
Er det en Skam vel at være Matros?

Seer I, Ilden, den ulmed i Aſken!
Procuratoren leer under Maſken;
Men Koksmaten, — han ſlaaer ſig til Flaſken!
Og det Morten har giort allenſtund.
Naar nu hiem jeg imellem er kommen,
Med en Ruus, uden Skilling i Lommen,
Gamle Jørgen da ſtrax fælder Dommen:
„Pak paa Porten igien dig, din Hund!"

Blumau og Eline.

Hvilket Svogerſkab! „Pak dig, din Hund!"

Morten.

For mig altſaa lidt at lempe
Efter Deres Fornemhed,
Søgte jeg min Lyſt at dæmpe,
Lagde Sømandſkabet ned;
Undgik Havets kolde Dunſter;
Flaſkens Dunſt kun ſtod mig bi;
Lagde ſmukt mig efter Kunſter,
Der er ſyv, og de er' frie.
Skuespillet alle ſkatte,
Baade vorne Folk og Børn:
Jeg har ſexten Abekatte,
Og en deilig pelſet Bjørn;

Dermed snart, i Byens Gader,
Morten høster Laurbær. Tænk!
Og min Broders Svigerfader
Sidde skal paa første Bænk.

Morten, Eline, Blumau.

Hele sexten Abekatte,
Samt en Biørn! o hvilke Skatte!
Hvilket Svogerskab! Betænk!
Hvilken Rang! paa første Bænk!

En Tiener kommer og melder:

Den gamle Advocat Greenaa vilde gierne have den Ære.

Morten
(stiller sig forskrækket an).

Død og Plage! Kommer han der? Det siger jeg reent ud, jeg tør ikke være ham bekiendt. Jeg har faaet Penge for at antage et andet Navn; derfor hedder jeg Morten Syl. De maae ikke forraade mig, Herr Justitsraad! Hvis De gior det, gaaer jeg Død og Plage fra det altsammen, og siger, det var kun sagt i Spas, for at holde Dem for Nar.

Blumau.

Vær kun rolig, min Ven! Jeg agter ikke at indlade mig i Klammeri. Hver kan være god for sig. Jeg takker Gud, at jeg fik alting at vide tidsnok; og alle Parter vinde, ved at Sagen dysses ned. Men bliv dog tilstede! Hans Nærværelse kunde behøves.

Jørgen Greenaa kommer. Eline gaaer ud.

Jørgen.

Ærbødig Tiener, Herr Justitsraad! Jeg kommer som Sendebud fra min Brodersøn. Han har beilet til Deres Datter, og — han gaaer ikke fra sit Ord.

Blumau.

Han forlod os saa pludselig.

Jørgen.

Næseblod! Sygdom er hver Mands Herre.

Blumau.

Jeg haaber, han har dog ikke forblødt sig?

Jørgen.

Nei, Gud skee Lov, det gik snart over, da han kom ud i den fri Luft og fik lidt Eddike.

Blumau.

Den kunde han faaet her.

Jørgen.

Mig synes, Justitsraaden er ikke i godt Humør! De svarer mig saa kort.

Blumau.

De kommer som Ambassadeur fra Deres Broderson, forestiller altsaa hans Person og maae tillade mig, at jeg taler til Dem i samme Tone, som jeg vilde tale til ham selv.

Jørgen.

Hvad har De da imod min Broderson? Er han Dem ikke længer tilpas?

Blumau.

Ikke saa ganske!

Jørgen.

Maa jeg spørge om Aarsagen?

Blumau.

For det første frygter jeg for, at dette pludselige Anfald af Ildebefindende i min Steddatters Nærværelse kunde komme oftere, og være hende til stor Uleilighed. For det andet har jeg giort en Opdagelse, som ikke huer mig.

Jørgen.

De forsmaaer vort Svogerskab?

Blumau.

Svogerskabet kan undertiden gaae vel vidt. De kiender min Familie, og veed, vi ere af gammel tydsk Adel. Jeg vilde aldeles ikke betænke mig paa, i Danmark at forbinde mig med en agtværdig Embedsmand af borgerlig Fødsel; thi her gaaer jo alting efter Embedsrang; og skiøndt Advocatstanden egentlig intet Embede er, er den dog hæderlig og meget indbringende. Men, med Tilladelse, kiender De det Menneske der?

Jørgen.

Nei. Dog jo — mig synes, jeg saae ham igaar et Øieblik.

Morten.

Det var ogsaa førstegang i dette Liv.

Blumau
(med et spodsk Smiil).

Forlad mig, Herr Advocat! De to Herrer have nok kiendt hinanden førend igaar.

Jørgen.

Jeg forstaaer Dem ikke.

Morten.

Det er en mørk Tale.

Blumau.

Maaskee en Gaade?

Alfred kommer med **Camilla, Philippa** og **Eline.**

Alfred.

Som jeg vil løse! (Peger paa Morten.) Denne Mand er hverken i Slægt med min Onkel eller med mig.

Blumau.

Hvordan, Uforskammede? Han har vovet at lyve for mig? at beklikke en agtværdig Families Ære?

Jørgen.

Skiend ikke paa ham! Det er skeet efter min egen Ordre; selvgiort er velgiort.

Blumau.

Hvorledes?

Jørgen.

Det var et pia fraus, for at faae Deres Tankemaade lagt for Dagen. De har givet Alfred sit Ord tilbage, og faaer det ikke igien. De har kastet Brag paa os, fordi vi vare i Familie med en Bisrnetrækker. Sæt, at vi virkelig havde været det? Kunde vi for det? Vare vi ikke lige gode for det?

Blumau (til Alfred).

De har havt den Uforskammenhed, at komme og beile til min Steddatter, i et heelt Selskabs Nærværelse, og kaster nu Brag paa hende, og blamerer hende for Verden.

Alfred.

Det var en Misforstaaelse! Jeg troede, Deres Datter var Frøken Camilla, hendes Cousine af samme Tilnavn, som jeg elsker, og som har skiænket mig sit Hierte.

Blumau.

Fornærmelse paa Fornærmelse? Burde De ikke erkyndiget Dem nøiere? Skikker det sig for en Mand at handle uoverlagt, som et Barn? O Herr Greenaa! dette Træk giør saalidt Deres Forstand som Deres Hierte Ære, og skal blive bekiendt for hele Verden, til Deres Skam.

Camilla.

Det er ikke hans Skam, men min! Skal Nogen lide derfor, saa er det mig. Jeg bedrog ham, jeg forførte ham, af en daarlig Vrede, som ingen Grund havde, til at troe, at jeg var Eline.

Blumau.

Saa ere da nu Eline og Camilla dødelige Fiender!

Eline.

Nei, tvertimod, de bedste Venner! Vi have aldrig holdt saameget af hinanden som nu.

Blumau.

Er det muligt? Og hun berøver dig din Brudgom!

Eline.

Hver ta'er sin, saa ta'er jeg min, staaer der i Visen. (Henter Gartneren.) Tillad, kiære Stedfader! at jeg her presenterer Dem den unge Herr von Wasserschreck som min Brudgom. Ham skal Ingen berøve mig. Herr Advocaten har lovet mig sin Bistand!

Alfred.

Det har jeg! Og Herr Justitsraaden vil intet have at indvende mod en ung Mand af Adel, der har lært en skiøn og nyttig Kunst, og som ved at komme i Besiddelse af Formue, kan kiøbe sig en Landeiendom og giøre sin Kone lykkelig. Frøken Eline har lovet at betale Deres Gield, som en Erstatning for hvad hendes Opdragelse har kostet Dem. Det vil være Dem en let Sag at slaae Dem rigeligt igiennem herefter, naar De intet Huus giør og ingen Gield har. Og tillad mig nu, da der er sluttet Fred, til alle Parters Fornøielse, af Hiertet at ønske Dem til Lykke paa Deres Fødselsdag!

Blumau (sagte).

En Mand comme il faut maa see at trække sig ud af en mislig Affaire med Grace og Værdighed. (Høit:) Velan, mine Venner! Jeg samtykker i Alt, og finder mig i at man har spillet Comedie med mig.

Jørgen.

Det er egentlig den lille skiælmske Gud Amor, som her har havt sit Spil; og i de Processer, han fører, maae selv de største Advocater finde sig i at lege Blindebuk, og at lade sig lede til Bedstemoders eller Bedstefaders Dør!

Chor.

Saa slutter idag
Nu alle vi enige Freden.
Ei Anger og Nag
Forstyrre vort Kiærligheds Eden!
Gud Amor, den venlige Glut,
Er atter fornøiet,
Ta'er Bindet af Øiet,
Og læger det Saar, han har skudt!

Værtshusskiltet.

Et Skuespil med Sang.

Viktor, en ung Maler.
Luise, hans Forlovede.
Middelboe, hendes Fader, Tømmermester.
Baron von Silberblume.
Jonas, en Digter.
Værten.
Fire Giæster.
Ole, Baronens Dreng.

Handlingen foregaaer i en lille siællandsk Kiøbsted.

Gade.

Paa høire Haand Middelboes Huus; ligeoverfor Værtshuset, et nedblæst Skilt staaer her ved Døren.

Baron Silberblume. Ole.

Silberblume.

Jeg troer ganske sikkert, Ole, at jeg har giort en god Fangst, med at kiøbe de gamle Malerier paa sidste Auction.

Ole.

Men hvad vil naadig Herre med alt det gamle Skramleri? Det staaer jo bare og fylder op.

Silberblume.

Det er paa Ære meget muligt, at jeg har tilkiøbt mig en stor Skat; og den hele Stads har dog ikke kostet mig mere end 24 Rbd.

Ole.

Baronen kunde faae meget bedre Billeder for 2 Skilling Stykket, inde i Kiøbenhavn.

Silberblume.

Ole! du taler, som den Blinde om Farverne. Du veed ikke, at jo ældre og sortere og jo mere

tilrøgede Malerierne ere, desto bedre ere de. Thi det beviser, at de ere fra den gode gamle Tid.

Ole.

Blive da Billederne bedre, ligesom Skinkerne, naar de blive røgede?

Silberblume.

Røgen kan en duelig Restaurateur let vaske af igien, og hvad der mangler i Tegning og Colorit, kan han let sætte paa igien; og naar det saa bliver firnisset og sat i en smuk forgyldt Ramme, saa kan du troe det faaer Øine at see med.

Ole.

Hvad kan da saadan et Skilderi være værdt, naar det har faaet Øine?

Silberblume.

Det er ligesom det er til. Er det en Rafael eller en Correggio, en Titian eller en Carravaggio, saa er det uskatterligt; og er det af den gamle tydske eller nederlandske Skole, kan det dog altid være sine flere tusind Daler værdt.

Ole.

Død og Plage, fik Malerne saameget for deres Arbeide? De maae have været hovedrige Folk.

Silberblume.

Nei, de fleste døde af Sult. Det er Alderen og Sieldenheden, skal jeg sige os, som giør deres Værker kostbare. Saalænge en Kunstner lever, kan han jo frembringe saameget af den Stads som det skal være; men naar han er vel død, saa kan man giøre sig til af hans Værker; og saa kommer det især an paa at eie Noget, som ingen Anden har.

(Han tager en Liste frem.)

Men her er Sager, som jeg skulde tage meget feil af, hvis der ikke mellem dem, hist og her, skiulte sig en fornem Herre incognito. (Læser:) „En Dame med Sæt, som spiller efter Noder paa en Mandoline." Sikkert en Titian; thi Farven er saa tynd strøget, at man kan kiende Lærredstraadene, og saa er dog Tonen saa varm, saa varm —

Ole.

En Tone? Hvor kan en Tone være varm?

Silberblume (læser).

„Et Par Soldater, med Fiær i Hattene, der drikke Øl i en Kiælder, medens Lyset falder ned af Trappen, giennem Kielderhalsen." — Kunde gierne være en Carravaggio, thi han var stærk i at male Kielderfolk. (Læser:) „En Pige, som malker en Ko paa en Mark." — Formodentlig en Teniers. „En Mand i et Spisekammer, som skiærer en tyk Skive af en hollandsk Ost." — Kunde gierne være en Ostade; af den ægte hollandske Skole. — „Tre fede Madamer, der forestille de tre Gratier, et allegorisk Billede." Af Rubens! — „En Eremit, som giver sig selv Riis, og græder af Glæde, medens Taarerne symetrisk falde ned, tre og tre, paa hver Side af Kinderne." — Udentvivl af den gamle tydske Skole. — „En Skorsteensfeier, som ganske grimet i Ansigtet, stiger ud af en Skorsteen, oplyst af en Tranlampe." — Det er det bedste Stykke i hele Samlingen! Hvis det ikke er en Rembrandt, vil jeg aldrig være ærlig.

(Han putter Listen i Lommen.)

Ole.

Men Baronen staaer der og læser om andre Billeder, og mærker ikke eet, som han har lige i Nærheden. Det er Værtshusskiltet, den store Abekat, der

er blæst ned i sidste skrækkelige Natteſtorm, og stillet hen ved Døren. — Ei ei! han er kommen fælt til Skade! Til Værtshuusskilt duer han ikke meer; men kanskee kunde Baronen kiøbe ham, og sende ham til en Restaurateur, at han kunde faae sit Huld igien. Saa kunde der maaskee endnu komme et Par tusind Daler ud af det; thi Bæstet er sort og tilrakket nok, hvad det angaaer, og har hængt der i mange Aar. Jeg husker endnu, da jeg var lille, og maatte gaae i Skole hver Morgen med Forklaringen under Armen, hvor jeg misundte den Abekat, og tænkte: Du har godt, du kan hænge der og dingle og dovne den udslagne Dag.

Silberblume.

Tag mig det Skilt herhen, og lad mig see! (Ole henter det.) Ha ha! en Orang-Utang, med en Kølle i Haand. Ganske passabelt malet; for et Værtshuusskilt slet ikke saa galt. Kunde gierne være en Wowermann eller en Hundekøster.

Ole.

Men maatte jeg spørge Baronen, uden Fortrydelse, hvad er egentlig en Orang-Utang? Den gaaer jo paa Bagbenene, ligesom vi; er det et Menneske eller et Fæ?

Silberblume (medlidende).

Ja, min gode Dreng! Det er et stort Spørgsmaal, til hvad Klasse man skal regne dette Slags Skabninger. Jeg troer endnu bestemt, det er en ulykkelig forstødt Menneskerace, ligesom hine Parias i Ostindien. Og hvem veed, naar man sendte dem nogle Missionærer, og indførte den ny over hele Europa indførte, letfattelige Læremethode —

Ole.

Kors hvad Baronen veed Besked om Alting.

Silberblume.

Men undertiden løber dog mit gode Hierte af med mig. I et godt Laug, for en Maaneds Tid siden, lod jeg mig forlede til at bestille mit Portræt hos den Maler, der boer her i Byen, denne Viktor; og saa var jeg saa taabelig at love ham 200 Daler for det Smørerie. Det seer godt ud!

Ole.

Ja naar det er Baronens Portræt, saa kan det sagtens see godt ud.

Silberblume.

Det seer Fanden ikke godt ud, det er et Ugle-billede. De Penge ere reent kastede i Rendestenen. — Men jeg tænker da nok, jeg skal slippe; thi jeg skal kun betale, naar jeg finder at det ligner; og naar jeg nu bare siger, at det ikke ligner —

Ole.

Saa har Baronen fundet 200 Rdlr. igien i Rende-stenen.

Silberblume.

Jeg maa hen til ham. Du kan følge mig til Døren. (De gaae.)

Malerstue.

Viktor staaer op fra sit Arbeide.

Det gamle Skabilken er færdigt. Næsten er det Skam for en Kunstner, at male saadan et Ansigt. Og dog — en bedre Harpax-Physiognomie kan man ikke ønske sig.

(Lukker Døren op til, et andet Værelse og seer derind.)

Hvis jeg kun ikke forskiertser hans Bevaagenhed, ved at sige ham min Mening om alle disse deilige Stykker, som han kiøbte paa sidste Auction, og sendte mig til Bedømmelse.

(Seer ud af Vinduet.)

Der kommer Herr Jonas alt, fra forrettet Dagværk, ud af Værtshuset. En forulykket Poet, kalder man ham; man skulde heller sige: en ulykkelig Poet; thi Digter er han virkelig. Skade for den Mand, at han er forfalden. Kommer han ikke herop? Vil han besøge mig? (Det banker.) Kom ind!

Jonas.

(stikker Hovedet ind ad Doren.)

Er det ærlig meent? Maa jeg virkelig komme? Forsthyrrer jeg ikke?

Viktor.

Aldeles ikke, Herr Jonas! Jeg er just færdig med mit Arbeide.

Jonas.

Jeg saae Dem staae i Vinduet, og sluttede deraf, at De i det mindste pustede lidt; ellers var jeg ikke kommen. Thi skiøndt jeg ikke bestiller noget selv, fornøier det mig dog at see Andre arbeide. Jeg har i gamle Dage givet mig af med Allehaande; og duer jeg ikke selv meer, kan jeg dog i det mindste see, hvad Andre due til.

Viktor.

De er altfor beskeden.

Jonas.

Nei saa Gud er jeg ikke, Viktor! Jeg er en storagtig Diogenes i min Tønde; og naar man først sidder der, kan man byde hver Alexander Trods Men nok om det! Jeg maatte dog engang giøre Bekiendtskab.

Havde De boet i en anden By eller i et andet Land, saa var det sagtens lettere end nu, da vi ere Naboer, der længe have gaaet og seet paa hinanden, og ikke vidst, hvorfor vi idag skulde komme nærmere end igaar. Men jeg gad ikke bie til et Opløb, eller en Skorsteensild bragte Bekiendtskabet i Gang, paa Trappen eller Gadehiørnet. De maler saa mange smukke Billeder, hører jeg; og jeg er ligesom Børnene, jeg gider gierne seet Billeder. Man har ogsaa sagt mig, at De maler stygge Billeder. Men selv hvad der er hæsligt i Naturen, kan undertiden være smukt i Kunsten. Rygtet siger, De maler Baron Silberblume; og det er en Mand, som jeg aldrig kan faae nok af, hverken in natura, eller in effigie.

Viktor.

Der sidder han!

Jonas.

Ja ved den levende Gud! I Legemstørrelse! ligefra Skaldepanden, til der, hvor Hiertet skulde begynde.

Viktor.

Finder De det ligt?

Jonas.

Som to Draaber — muddret Vand! Fortræffeligt Viktor! De bliver en god Maler, det kan jeg sige Dem.

Viktor.

De kiender ham, hører jeg. Imidlertid maa jeg dog forsvare ham lidt, da min Lykke tildeels beroer paa hans Gavmildhed. Han har lovet mig tohundrede Rigsdaler, hvis han finder sit Billede ligt; med denne lille Sum kan jeg, med den Smule jeg har sammensparet, sætte Bo og ægte min Luise, hos hvis Fader jeg boer her.

Jonas.

Jeg veed det nok! Naar det ikke koster for meget, vil han gierne spille en Mæcen i Vestlommeformat. Han reiste udenlands, uden at vide noget og uden at forstaae noget. Af alting forekom det ham letteſt at blive Kunſtkiender, ſaadan ſom Moden nu er; han løb omkring i Gallerier og Atteliers, ſnakkede med Malere og Billedhuggere, og bildte ſig ſnart ind at være en heel Karl. Nu opmuntrer Manden ogſaa indenlandſk Kunſtflid med 200 Daler. Det er jo alt hvad man kan forlange. Men tag Dem iagt, at han ikke betænker ſig.

Viktor.

O det har ingen Nød. Gior mig ikke bange!

Jonas.

Har han lovet dem Pengene i Vidners Overværelſe?

Viktor.

Ja; naar han er fornøiet med mit Arbeid og finder, det ligner.

Jonas.

Au! Det var en forbandet Clauſul.

(Efter et Øiebliks Betænkning, gnider han ſig lyſtig i Hænderne.)

Men frygt ikke! Skulde der komme Ugler i Moſen — lad mig hente, ſtol paa mig!

Viktor (forundret).

Paa Dem?

Jonas.

Ja De maa nok ſtudſe! Thi hvem er jeg? Jonas, den rødnæſede Poet, der boer paa et Loftkammer i et Værtshuus; der ſover om Dagen, drikker Morgen og Aften og læſer om Natten, ved en Praas, i Halſen paa den Flaſke han ſidſt tømte; af hvis Dyne Fiærene

flyve, som Unger fra Reden; hvis Bohave er et Fyrre-bord, med to Been, tre Bøger, hvoraf han har laant de fleste, og en tom Sælhundskuffert; der gaber som en sulten Hai, for at faae noget, at fylde Vommen med.

Viktor (med Deeltagelse).

De har ogsaa engang været forlovet Herr Jonas!

Jonas (alvorlig).

Naar De veed det, saa har De vel ogsaa hørt, at min Kiæreste slog op med mig.

Viktor.

Maaskee kunde hun ikke finde sig i —

(standser.)

Jonas.

At jeg drak? Om Forladelse min unge Ven, vogt Dem for en Anachronisme i Deres historiske Kritik! Hun slog ikke op med mig, fordi jeg drak; men jeg drak, fordi hun slog op med mig.

Viktor.

Stakkels Mand!

Jonas.

Aa jeg vil ikke beklages.

Viktor.

Hvorfor er De ikke lykkelig, som jeg? Min Luise elsker mig inderligt.

Jonas.

Gratulerer!

Viktor.

Kiærlighed er Livets bedste Glæde.

Jonas.

Viin er den næstbedste. Og nu, min unge Ven, tænk paa Jonas, men hav ingen Medlidenhed med ham! Han frabeder sig al Condolence; sammenligner jeg mig ogsaa med Diogenes, saa er det kun en Lignelse, og Lignelser halte. Jeg er langt lykkeligere end han; thi han sad i den tomme Tønde, og der er Viin i den, jeg sidder paa. Naar De er i Vaande, saa lad mig hente! Jeg skal ærligt staae Dem bi; og hvorom alting er, deres tohundrede Daler skal De ikke gaae Glip af.

(Gaaer.)

Viktor (alene).

Det Menneske har Noget i sit Ansigt, som indtager mig, som hverken Sviir eller Lidenskab har kunnet udslette. Der er noget Lunefuldt, Følsomt deri; som om han satte Sundheden til af blot Ironie; som om hans Drikfældighed kun var en Satire paa den menneskelige Skrøbelighed. Mit Hierte siger mig, at jeg vil finde en Ven i ham. Men hvordan den arme Diævel vil hielpe mig, det begriber jeg ikke. (Døren aabnes.) Hvem der?

Silberblume kommer ind uden at banke paa og uden at hilse.

Her boer De ret smukt, min Kiære! Charmant! Sagtens lidt høit oppe, men saa har De igien sund Luft, god Belysning, prægtig Udsigt. Lidt indskrænket, men dog comfortabelt. Ak ja, de unge Herrer have det godt, som kunne leve saadan ugeneert en garçon.

Viktor.

Jeg ønsker dog intet heller, Herr Baron, end snart at ende dette Ungkarleliv.

Silberblume.

Det skulde De ikke, min Kiære! Ægtestanden koster forfærdelig meget. Troer De, jeg vilde være den Mand, jeg er, hvis jeg i mange Aar havde maattet anvende mine Penge paa Huusholdning, Damepynt, og især Børneopdragelse, der bliver Aar for Aar dyrere? Den Gud giver Børn, den giver han Hiertesorg, pleiede min salig Fader at sige; og det var en fornuftig Mand.

Viktor.

Det tvivler jeg aldeles ikke om, af det Lidet jeg kiender til ham.

Silberblume.

Men lad os nu komme til vor egen Apropos! Har De nu ret studeret og fordybet Dem ind i min Billedsamling? Ikke sandt? De er falden i Forundring? De har slaaet Hænderne sammen? Ja, tidt træffer man fortræffelige Sager, hvor man mindst venter det. Saaledes fandt man jo for nogle Aar siden en Correggio i Sverrig, ynkelig naglet fast med Søm til et Staldvindue, som et andet Bræt, mod Trækvinden. Jeg vil ei dermed sige, at jeg har en saadan Hestelykke; men sæt ogsaa, at det kun er Stierner af anden eller tredie Størrelse, saa er det dog al Ære værd. Der kan blive noget for min gode Viktor at lære; ogsaa maaskee at fortiene, naar Stykkerne skal restaureres og istandsættes.

Viktor.

Det gior mig ondt at skuffe Herr Baronens Haab. Men De forlanger at vide min Mening, og jeg maa være ærlig. Saavidt jeg kan skionne, er der ikke et taaleligt Stykke i den hele Samling. Den er ikke fire Skilling værd. Men Baronen har jo heller ikke givet meget mere for den.

Silberblume (hidsig).

Hvad for noget? Kalder De 24 Rbdlr. 4 Skilling?

Viktor.

Nu, det Tab vil De let kunne bære.

Silberblume.

Det er en let Sag, at skiære en bred Rem af en anden Mands Ryg. Men De maa forlade mig, min Kiære, at jeg i slige Sager stoler meest paa min egen Dom. (Sagte:) Bi du kun, Knægt! det skal du faae betalt!

Viktor.

Jeg overlader gierne Kyndigere at dømme; men siden Herr Baronen forlangte det —

Silberblume.

Blot for at prøve Dem, min Kiære! Troer De ikke, jeg veed, hvordan jeg skal bedømme mine egne Kunstsager? Men jeg vilde føre Dem paa glat Is, jeg vilde see hvordan det havde sig med deres Smag. (Sagte:) Skorsteensfeieren er af Rembrandt, og de tre fede Gratier af Rubens, det lader jeg mit Liv paa. (Høit:) Blot for at prøve Dem! Derfor tillod jeg Dem ogsaa at male mig. Jeg tænkte at opmuntre Dem til Flid, Grundighed! jeg vilde bidrage til at giøre Dem lidt bekiendt. At egentlig Arbeidet skulde lykkes, kunde jeg ikke vente af en Begynder, der hverken har været i Paris eller Rom, — ikke engang i Kiøbenhavn.

Viktor.

Deres Billed er færdigt.

Silberblume (forundret).

Allerede? Nu min Kiære, det har De skyndt Dem forfærdeligt med. Der har min gode Viktor

udentvivl jasket lidt. Det var ikke Meningen. Man fortiener ikke 200 Rdlr. med at jage et Portræt af i fiorten Dage.

Viktor.

Jeg har arbeidet derpaa over en Maaned, anvendt al mulig Flid, og alle Mennesker finde, at det ligner frappant.

Silberblume.

Hvad komme mig Mennesker ved, naar Talen er om mit eget Portræt? Jeg skulde dog troe, det var noget, jeg bedst selv kunde bedømme. Og det siger jeg reent ud: hvis Billedet ikke behager mig, betaler jeg ikke.

Viktor.

Hvis Billedet er slet malet, og ikke ligner Dem, saa betaler De ikke.

Silberblume.

Men Ligheden skal jeg selv bedømme; og det kan heller ingen bedre end jeg; thi ingen kiender sig selv bedre. Cognosce te ipsum, sagde en gammel Philosoph. Lad mig see! Det skal være giort i en Haandevending!

Viktor.

Det tvivler jeg ikke om; til deres Dom behøver De vist ikke to Sekunder.

(Sætter Billedet frem.)

Silberblume.

Ikke saa galt! Slet ikke saa galt!
Ikke saa galt, som jeg havde formodet.
Men to hundred Daler — for dyrt betalt.

Viktor.

Ligner ei Ansigtet? Ligner ei Ho'det?

Silberblume.

For en Begynder al Ære værd.
Flittig Stræben bør man paaskionne.
Kienderen skal en Ynglings Færd
Strængt ei dadle, ædelt belønne.
Fem og tyve Rigsdaler, min Ven,
Vil jeg Dem som Accessit give.
Billedet her kan gierne blive,
Jeg forføier mig bort igien.

Viktor
(træder ham i Veien).

Ikke De kommer af Stedet, før
Deres Løfte De mig gientager.

Silberblume.

Ungdommen raser! Hør kun, hør!
Lad mig gaae, om Dem saa behager!
Ikke De saa forfængelig bruse;
Dermed skrækker man bort sin Muse.
Hvis en Tønde Guld jeg forskrev,
Troer De, Ligheden større blev?

Viktor (med Foragt).

Nu saa sig da, hvad ligner ei?

Silberblume
(forlegen for at finde Feil).

Næsen ei stor nok finder jeg.

Viktor.

Næsen ei stor nok? (hidsig.) Just saa stor,
Som en næsviis Næse bør være,
Spilet op af et taabeligt Bor.

Silberblume.

Diet ligner mig ei, min Kiære!

Viktor.

Diet? Seer De ei Dinene staae,
Intetsigende, kattegraae?

Silberblume.

Munden har ei det ædle Smil.

Viktor.

Smiler ei Munden sød, som Sukker,
Snærpet, som paa lakeerte Dukker?

Silberblume.

Det er ei i den store Stil. —
Ikke dog Feil paa Feilene dyng!
Hvor er Panden, den mægtige, brede?

Viktor.

Daler den ikke, som en Hede
Tyndt bevoxet af visne Lyng?

Luise kommer med sin **Fader.**

Middelboe.

Hvilken Larm! Hvad foregaaer?

Luise (afsides).

Intet godt mit Hierte spaaer.

Silberblume.

Kiære, min er ikke Skylden!
En forfængelig Patron,
Trykket lidt paa Kunstnerbylden,
Overfuser min Person.

Middelboe.

Har jeg ei at see den Ære
Herr Baron von —

Silberblume.

Netop, jo!
Og hvem er da De, min Kiære!

Middelboe.

Tømmermester Middelboe.
Jeg er Værten her i Huset.
(Seer paa Viktor.)
Men hvad fattes — er han gal?

Silberblume.

Ja jeg troer, ham har beruset
Egoismens Perial.

Middelboe.

Min Herr Viktor, jeg maa bede,
At De dæmper deres Vrede,
I mit Huus ei bruger Vold.

Viktor (med Foragt.)

Nei, nu er jeg ganske kold.

Middelboe.

Man ei trodser sig til Ære,
Selvroes tiener kun til Spot.

Silberblume (afsides).

Af en Haandværksmand at være
Taler han særdeles godt.

Middelboe.

Sligt Pilleri jeg ei forstaaer.
Med Kraft kan jeg min Hammer svinge,
Ja Biælken selv til Skiønhed twinge,
Naar Øxen glat derover gaaer;
Men Penslen er mig altfor blød,
Og Farven er mig altfor broget;
Og hvad der ikke nytter noget,
Dermed jeg ei mit Hoved brød.

Et Haandværk er en nyttig Kunst,
Men Kunst er intet nyttigt Haandværk;
Og hvad han taler om sit Aandværk,
Det forekommer mig kun Dunst!
Dog — tiener Penge han, som sagt,
Saa maa, for mig, han gierne male;
Thi alt hvad Riigmand vil betale,
Det viser Klogskab ei Foragt.

Vel agtes Kunsten ikke stort,
Og Ingen, blot som Maler, passer
I nogen af de Rangens Klasser,
Som leder ind ad Ærens Port;
Dog — hvis han kan en Giensti gaae,
Kan han den fine Verden more,
Og protegere ham de Store,
Saa skal han min Luise faae!

Jonas kommer.

Om Forladelse! Jeg frygter, jeg kommer til Uleilighed.

Viktor.

O nei, paa ingen Maade. Velkommen, Herr Jonas!

Silberblume (afsides).

Velkommen! Siig mig hvem du omgaaes, saa veed jeg hvem du er. Men det er da intet Under, at en forulykket Maler holder sig til en fordrukken Poet.

Viktor.

Nu vil jeg lade Dem dømme, Herr Jonas!

Silberblume.

Skal han dømme? Nu saa Gud hielpe os! (Afsides:) Han er saa fuld, at man kan prikke ham paa Øinene.

Viktor.

Baronen finder, at dette Portræt ikke ligner ham.

Jonas.

Nu, deri kunde vel Baronen have Ret. Oprigtig talt, jeg finder heller ikke, at Ligheden er stor, kiære Viktor!

Silberblume (forsonet).

Nu, der hører man! det er en Mand, som forstaaer sig paa Kunster og Videnskaber. Lad ham tale!

Jonas.

Det er idealiseret.

Silberblume.

Reent hentet ud af Luften! Vil jeg idealiseres, naar jeg forlanger et Portræt, som skal ligne mig?

Jonas.

Nei, det er rigtignok at slaae ind i den aldeles modsatte Retning.

Viktor.

De holder med ham?

Silberblume.

Lad ham holde sig ved hvem han vil! Manden er frie, og har traadt sine Børneskoe; han veed nok, hvad han siger.

Jonas.

Det Billed er altfor rødt i Kinderne.

Silberblume.

Ikke sandt?

Jonas.

Det har graae Øine, og Baronens ere grønne.

Silberblume.

Hører De?

Jonas.

Det venstre Øre er ikke langt nok, og det høire er reent glemt. Det Billed har jo kun een Haand, og slet ingen Been. Jeg veed Baronen er ingen Krøbling.

Silberblume.

Nei, nu overdriver De, Ven! Spas aparte! Jeg har kun forlangt et Knæstykke.

Jonas.

En saadan Beskedenhed burde Maleren ikke have misbrugt. En Mæcen for Kunster og Videnskaber, som Herr Baronen, burde være malet — i det mindste i overnaturlig Størrelse.

Silberblume.

Saa gaaer jeg, da intet forpligter mig til at betale et Portræt som ikke ligner mig. Havde Herr Viktor været artig, saa havde jeg, af egen Drivt, givet ham en passende Douceur, men nu faaer han ikke en Skilling.

Jonas.

Naar Baronen kun bliver ved den Paastand, at De aldeles intet Lignende finder i dette Billed —

Silberblume.

Den Erklæring vil jeg give ham, med mit Navns Underskrift.

Jonas.

Fortræffeligt, Herr Baron! Der paa Bordet er Pen, Blæk og Papir. Saasnart De har givet denne Erklæring, har min Ven intet at fordre. Det gior mig ondt for min gode Viktor, men Retten maa have sine Gienge. Fiat justitia et pereat mundus!

Silberblume.

Pereat mundus! Det er solid tænkt. (Afsides.) Hvor man kan tage feil af Folk! Jeg troede, den Mand var en Fyldebøtte, som kun duede til at giøre Vers; og saa er det en smagfuld Kunstdommer, som er paa mit Partie. (Trækker ham hen i en Krog.) Jeg takker Dem, min Kiære! Kan De bringe mig ud af denne Forlegenhed, saa har De at disponere over mig. Det skal ikke komme mig an paa en Flaske Madera, eller Cognac imellem.

Jonas.

Tusind Tak, Herr Baron! Hav nu den Godhed at skrive, som jeg siger Dem til!

(Dicterer:)

Jeg Hannibal, Mathies von Silberblume —

Silberblume.

von Silberblume.

Jonas.

Har sluttet en Accord med Maleren Herr Viktor.

Silberblume.

Herr Viktor;

Jonas.

Og mig at male ordentlig og net;

Silberblume.

— og net;

Jonas.

Livagtig, som jeg staaer og gaaer i Verden;

Silberblume.

— i Verden;

Jonas.

Hvorfor jeg loved ham to hundred Daler;

Silberblume.

— to hundred Daler;

Jonas.

Men — da jeg finder dette Contrafei
Det allermindste ligner ei:

Silberblume.

— ligner ei;

Jonas.

Betaler
Jeg derfor ei en Skilling;

Silberblume.

— ei en Skilling;

Jonas.

Om ogsaa hele Verden fandt,
At som et Æg et Æg det ligned grant.

Silberblume.

— ligned grant.

Jonas.

Dog derimod ham gives den Bevilling,

Silberblume.

— Bevilling

Jonas.

Portrættet at beholde,

Silberblume.

— beholde;

Jonas.

Og, da det selv ham hører til —

Silberblume.

— hører til,

Jonas.

At gisre dermed hvad han vil.

Silberblume.

— hvad han vil!

Silberblume (staaer op).

Hvis det kan gisre Sagen klar,
Saa vær saa god!

(Rækker Viktor Papiret.)

Viktor.

Hvad vil den gamle Nar?
Tillader at beholde han mit Eget?

Jonas.

Af ham, min Ven, er det alt meget.
Tag kun Beviset!

(Viktor tager det.)

Jonas
(høit og høitideligt).

Han med dette Brev
Fem hundred Daler Dem forskrev! —

Silberblume.

Jeg faaer en Angst! Giv mig tilbage,
Giv mig tilbage mit Bevis!

Jonas.

Jeg skal ham saa ved Næsen tage,
At det skal ængste ham til Jis.

Middelboe (afsides).

Hvordan vil Jonas dette mage?
Hvad skader det Papirs Forlis?

Viktor og Luise.

Ak, smiler atter Glædens Dage,
Og aabnes atter Paradis?

(De gaae.)

Giæstestuen i Værtshuset.

Fire Giæster ved Drikkebordet. **Værten** skriver Regninger i en Krog ved det lille Bord.

Første Giæst.

Det er saa kiedeligt at drikke uden at synge; skal vi synge et Quartcordium; da vi dog ere samlede?

Anden Giæst.

Ja nok!

Tredie Giæst.

Bare vi ikke forstyrre Værten i hans Regninger.

Fierde Giæst.

Tager han feil, saa skriver han heller Summen for stor, end for lille, af naturligt Instinkt.

Værten.

Hvad sige De, mine Herrer?

Første Giæst.

Vi tale om Selvopholdelsesdriften.

Værten.

Ja det er en meget god Drift, og ikke vanskelig at udøve. Gid alle Pligter vare ligesaa lette som den

Første Giæst.

Den er undertiden vanskelig nok.

Fiirstemmig Vise.

Vi vilde saa gierne lidt end være Børn,
Men ak, vi er aldrende Drenge;
Af Barndommens Rose kun stander en Tiørn,
Hvor visne Smaablomsterne hænge.
Men naar vi drikke, men nydes din Sødme,
Da rødme
Bacchus! de brogede Blommer;
Da kommer
Vaaren, med alle Kiærminder paany.
Trøster Jer, Brødre! Sorgerne flye!

Vi vilde saa gierne lidt elskes iblandt,
Men Kiærlighed vender os Ryggen;
Før straalte Solen fra hver en Kant,
Nu er det for kiøligt i Skyggen.
Men naar vi drikke, bestraalt af din Flamme,
Da ramme,
Amor! igien dine Pile;
Da smile
Yndige Glæder til os paany.
Trøster Jer, Brødre! Sorgerne flye!

Vi vilde saa gierne som Venner end gaae;
Men Aarene Varmen fordrive;
Den Ene vil ikke den Anden forstaae,
Alt meer vi os fremmede blive.
Men naar vi ved Bægeret sidde tilsammen,
Da Flammen

Igien vore Hierter opfylder.
Da hylder
Gamle Fortrolighed Glæden paany.
Trøster Jer, Brødre! Sorgerne flye!

Værten.

Mine Herrer! det skiærer mig i Hiertet, at min gode Viin skal have den skadelige Indflydelse paa Helbreden, at I blive ganske forstemte, kleinmodige; nynne, som I sang til Liig, med Dissonantser, Opløsninger, Pianoforte, og Vorherre veed, hvad det hedder; og undertiden saa sagte, at man troer at høre en Mundharpe. Naar man drikker, mine Herrer, saa maa man være lystige og enige. Det vil sige, man maa skraale af fuld Hals; ingen bedrøvelige Betragtninger giøre; ikke bruge Vinen, som et Campher- eller Chinapulver, til at fordrive Forkiølelse, eller standse Koldfeber med. Det kan jeg altsammen takke den Poet, denne Jonas for. Han duer ikke meer til at digte mine Drikkeviser. Giver jeg derfor den Knægt Kost og Logie, for at han skal digte Liigpsalmer til mine Giæster?

Jonas kommer.

Hvad er der? Hvad er det for Ølhuussnak? Hvad har I mod min Vise? Er den over Jeres Horizont?

Værten.

Jeg vil have Solskin, Herr Jonas! Ikke Maanskin. Pimper jeg ikke saa godt, som I? Er min Næse ikke violettere end Jeres? Tracterer jeg ikke mine Giæster tidt for intet, naar jeg har en Ruus? Men derfor drikker jeg ikke Forstanden bort og bliver nedslaaet; klynker ikke over forsvundne Glæder. Der er, Gud fordømme mig! slet ingen forsvundne Glæder til. Det er lutter Snak. Naar man er glad, saa er man glad; det er i Præsens.

Jonas.

Taalmodighed, Lintze! Jeg skal snart giøre Jer en Vise, som den: „Da St. Peder vandred om, han til en Viintapper kom;“ eller som: „O maatte vi om tyve Aar og flere“.

Værten.

Ja det lader I nok være! Det var i Dannmarks lykkelige Tider, da man skrev saadanne Viser. Men da drak man ogsaa bedre.

Jonas.

Kan I klage over min Drikken?

Værten.

Naar I drikker, maa I ogsaa klukke; risle lystig, som et Kildevæld, og ikke dampe døsig og taaget, som en Mose.

Jonas.

Nei hør, den Karl har min Troe god Phantasie! Skade det er en saadan Klodrian, der ikke har lært noget; og dog vil han give sit Ord med i Lauget, naar studeerte Folk tale sammen.

Værten.

Jeg er dog kommen ligesaa dybt i Kruset, som I, uden Latin. (Rækker ham et Glas Viin.)

Jonas.

Nu, saa lad os da drikke Forlig!

(De klinke og drikke.)

Værten (til Giæsterne).

Bryd Eder ikke om vort Passiar, mine Herrer! Havde jeg ikke den naragtige Karl, kunde jeg ikke leve. Jeg betragter ham som min Søn, som mit adopteerte Barn! Jeg har lyst ham i Kuld og Kiøn; men det er en vanartig Dreng; han giør sin gamle Fader mangen Hierteſorg.

Jonas.

Ja vist! Taarerne staae ham altid i Øinene, naar han taler om mig, som paa en Hund, der har faaet for meget raat Kiød. Men hør nu, Lintze! — Eet Spøg, et Andet Alvor! I har jo havt Sorg! I skulde bære sort Flor om Hatten, eller om Albuen! Jeres Familievaaben, Jeres Stamherre er jo blæst ned af Huset inat, og havde nær brukket sin Hals.

Værten.

Det gior mig dog ondt; det kan jeg sige Eder. Min Fader giorde sin Lykke paa de lange Reiser til Ostindien og Guinea, og satte sig siden her ned som Giæstgiver. Til Erindring om sine Eventyr, lod han den store Orang-Utang male paa sit Skilt, med Underskrift: I Vildmanden. Og den skrømmede dog ikke Aberne fra Huset; thi han havde god Næring, og jeg har havt ligesaa efter ham.

Jonas.

Men nu er Lokkefuglen, eller Klokkefaaret borte! Madiken, som skulde faae Fisken til at bide paa, er gaaet af Krogen.

Værten.

Jeg tænker, Folk heri Byen kiende mig nu saa godt, at jeg intet Skilt meer behøver.

Jonas.

Men de Fremmede, som reise her igiennem? En Kiøbmand kan ikke undvære sit Firma.

Værten.

Nu ja, saa kan jo den fattige Maler derovre male mig eet igien; saa faaer den Stymper dog en Styver at fortiene.

Jonas.

Hvad siger I, hvis han alt havde malet Jer et nyt Skilt, meget bedre end det forrige?

Værten.

En Orang=Utang?

Jonas.

Ja vist, en stor Abekat eller Bavian, der gaaer paa Bagbenene, og ligner et virkeligt Menneske; med raget Skiæg, Klæder paa, og fornemme Lader.

Værten.

Men min forrige var nøgen og lodden, med en Prygl i Haanden.

Jonas.

Det skikker sig ikke meer. Abekattene have nu ogsaa faaet Cultur, og see mere paa Artighed og Levemaade, end fornuftige Folk.

Værten.

Vil I nu have mig til at giette Gaader igien? Det gider jeg s'gu ikke. Det er det for hedt til. Hvad vil I sige med Jeres Bavian?

Jonas.

Siig mig først: Hvad holder I Baron Silber=blume for at være?

Værten.

Jeg holder ham for en Esel, der har narret mig med et Oxehoved Rødviin, jeg maatte forskrive ham fra Bordeaux, og som han ikke vilde have, da det kom; hvorfor det blev liggende og blev bedærvet, saa jeg arme Mand tilsidst, med stort Tab, maatte sælge det som Viinædike.

Jonas.

Vil I hævne Jer paa ham?

Værten.

Ja det veed Gud, jeg vil, hvis jeg bare kunde; men det er en forslagen Skiælm, som tager sig vel iagt; en Gnier af første Skuffe; en Armadil, som min salig Fader sagde, bedækket med Skæl fra Snuden til Haletippen.

Jonas.

Siig ikke det! Silberblume har ogsaa sit ømfindtlige Sted, ligesom Rhinoceros, Krokodillen, Achilles og den hornede Sigfrid. Han er forfængelig, og vilde tage det forbandet ilde op, hvis han skulde giøre Tieneste paa sin gamle Alder, og staae Skildvagt for en nedblæst Abekat.

Første Giæst.

Hvad mener De, kiære Jonas? Siig os, hvad har De for?

Anden Giæst.

Sikkert en god Spøg!

Jonas.

Kort og godt! Det er gaaet den stakkels Viktor med Baronen, ligesom vor Vært; kun at den fattige Maler ikke saa godt kan taale Skaden. Desuden er det muligt, at Baronen dengang var uskyldig med Lintze, og det virkelig var et Oxehoved Viinædike, du vilde pakke paa ham.

Værten.

Hør! kom mig ikke med saadan Snak; saa bliver jeg saa Gud alvorlig vred.

Jonas.

Men det kommer nu ikke her ved. Nok, Silberblume har bestilt sit Portræt hos Viktor, for 200 Rdlr., men da det er færdigt, fortryder det ham. Accorden er, at han kun skal betale, naar han selv

finder det ligner; han finder altsaa, det ligner ikke, og vil ikke betale. Denne Lumpenhed sætter den stakkels Maler i største Knibe. Paa disse 200 Rdlr. beroer hans Bryllup og Svigerfaderens Samtykke. Billedet er ypperligt malet, og ligner den gamle Synder frappant. Men hvad hielper det, naar han nægter det? Og hvordan presse Tilstaaelsen ud af ham, uden ved en Prostitution?

Første Giæst.

Ha, nu gaaer der mig et Lys op.

Anden Giæst.

Fortræffeligt!

Værten.

I vil altsaa?

Jonas.

Viktor har laant mig Portrættet. Siden Silberblume paastaaer, at det ikke ligner ham, kan han jo intet have imod, at vi finde, det ligner en Abekat, en Orang-Utang, som det virkelig ogsaa gior. Vi hænge altsaa Portrættet op udenfor Værtshuset, istedet for det nedblæste Skilt, og neden under skrive vi: „I Vildmanden!“ ligesom paa det andet.

Giæsterne.

Ypperligt!

Værten.

I er en Fandens Karl, Jonas! Hvad det Menneske kan hitte paa! Mig synes alt, mit Orehoved Viinædike bliver til sød Mallaga ved denne Tanke. Men troer I, det gaaer an? Vil han ikke giøre Optsier, klage over, at vi have protistueret ham? Har I Vidner paa, at han har protesteret mod Ligheden?

Jonas

(rækker ham Papiret).

Jeg har hans egen Haand derfor. Der kan I

læse. Med sit Navns Underskrift erklærer han, at Billedet slet ikke ligner, og giver Maleren Tilladelse at gisre dermed, hvad han vil.

Værten.

Ja saa skal han saa Gud ogsaa hænges in effigie, inden Sol gaaer ned.

(Medens Værten og Gjæsterne læse Beviset, henter Jonas det nedblæste Skilt og Silberblumes Billed.)

Jonas.

See her er begge Portrætterne. Maae De nu ikke tilstaae, at der er en overordenlig stor Familielighed?

Første Gjæst.

Bare han ikke taber Forstanden derover.

Jonas.

Hvordan skulde en Abekat tabe Forstanden?

(Værten trækker det gamle Skilt ud af Stangen, og stikker den i Hagen paa det ny.)

Første Gjæst.

Men ved denne høitidelige Leilighed, Jonas, maae De holde os en lille Inauguraltale, og det paa Vers, at alting kan skee under gode Auspicier.

Jonas (til Værten).

Du skal jo have Lystighed i Aften; ere Musikanterne komne?

Værten.

Ja, de sidde og drikke i den anden Stue.

Jonas.

Lad dem spille en Marsch. Det maa gisre Opsigt. Det maa bringe Folk sammen paa Gaden. Men Talen først her! Fylder Eders Glas og stunger i Chor, naar jeg giver Eder et Vink.

(Han tager det gamle Skilt i Haanden og siger:)

Du gamle Dyr, som lang Tid hang,
Naar Stangen peeb og Skiltet sang,
Sorthaarede Orang-Utang!
I heden Sol, kold Blæst og Regn,
Ved Nat, ved Dag, kiendt i vor Egn;
Som lokked Bonden til dit Skiul,
At faae sin Dram, og tiæret Hiul;
Og Borger, Herre, fornem Frue,
Til Kaffe, Viin, i bedre Stue;
Du nok har tient, gak i din Grav!
Din Fætter løser dig nu af.

Chor
(i langsomme, høitidelige Toner).

Du nok har tient! Gak i din Grav!
Din Fætter løser dig nu af.

Jonas
(tager det ny Skilt)

Nu, Herr Baron! i Veir og Vind
Svei lystig om, lok Giæster ind!
De hynder just ei Giæstfrihed,
Er noget, som vi alle veed;
Men vink kun Gammel, vink kun Ung!
Her gaaer det ei af Deres Pung.
Den har ei mindste Skilling savnet;
De faaer kun Rosen, bær' kun Navnet.
Og nu afsted, i Processíon!
Med Husets høie Skytspatron!

Chor (som før).

Og nu afsted, i Processíon,
Med Husets høie Skytspatron!

(Jonas gaaer med Skiltet, de følge ham.)

Pladsen udenfor Værtshuset.

Processionen kommer med Skiltet og **Musikanterne** foran. En Stige bliver sat, og det hænges op under Musik.

Chor

(af de sig forsamlende Mennesker).

Ha, ha, ha, ha! Et herligt Skilt.
Hos hvem har Værten det bestilt?
En Abekat blandt Dyrene
Meest findes lig et Menneske.
En Bavian af første Slags!
Man kiender ham paa Timen strax.
Velkommen her! Lyd høit vor Sang!
Til Roes for vor Orang-Utang.

Silberblume kommer farende.

Uhørteste Dumdristighed!
Paa Timen strax med Skiltet ned!
Troer I, jeg har mig foresat,
At hænge her som Abekat?

Chor.

Ha, ha, ha, ha! Et herligt Skilt!
Hos hvem har Værten det bestilt?
En Abekat blandt Dyrene
Meest findes lig et Menneske!

Værten (til Silberblume).

Hvad synes Herren om min Kat?
Den gamle blæste ned i Nat.
Til Lykke fandtes strax en ny,
Som Maleren mig kunde flye.
Vel sandt, den giør lidt sure Miner.
Af Ediken maaskee den griner,
Hvortil ifior den, ikke fin,
Forvandled mig min røde Viin.

Middelboe, Luise og **Viktor** komme.

Alle Tre.

Hvilken Larmen, hvilken Stimlen!
Siig, hvad foregaaer i Vrimlen?

Silberblume.

Jeg forstaaer det! Vært og Giæster!
Alle Drukkenboltes Mester!
Du forbistrede Poet,
Strax bekiend, hvad der er skeet.
(Griber Jonas i Kiolekraven.)

Jonas.

Jeg staaer ikke her for Skiænken.
Glem Anstændigheden ei!

Silberblume.

Strax tilstaae, paa Pinebænken,
Stial du ei mit Contrafei?

Jonas.

Contrafei? Det Contrafei,
Veed De nok, Dem ligner ei.

Silberblume.

Ligner det Portræt, for Fanden!
Da en Abe? Svar mig! Hvad?

Chor.

Som en Draabe Vand den anden;
Som et Blad et andet Blad.

Silberblume (fatter sig).

Jeg forstaaer halvqvædet Vise;
(Sagte:)
Maa i sure Æbler bide,
Redde min Honneur itide.
(Høit og venlig:)
Vil Herr Viktor og Jonas spise
Hos mig paa Torsdag, saa skeer mig en Ære;
Jeg dem venter beggeto.
Ogsaa Dem, Herr Middelboe!
Værten er saa god at være
Skaffer ved vor lille Fest,
Og han kommer selv som Giæst.

De Indbudne.

Megen Ære! Megen Ære!

Silberblume (til Viktor).

Billedet deroppe, Kiære,
Tag kun ned! Jeg det betaler
Med tohundred Rigsbankdaler.

Jonas.

Billedet? Nei, Herr Baron,
Kunstens ædle Skytspatron!
Billedet har Bifald fundet,
Det sit Publikum har vundet,
Det er steget i sin Priis.

Chor.

Billedet har Bifald fundet,
Det sit Publikum har vundet,
Det er steget i sin Priis.

Silberblume (afsides).

Ak, nu bli'er mit Blod til Jis.
Mine Lemmer sig forstene.

Jonas.

Firehundred til det Ene
Lægge De høimodigt vil,
Da Dem Skiltet hører til.
Flux det synker fra sin Hængsel
I en Fart, til Jorden brat.

Silberblume.

Ak! jeg har en stor Forlængsel
Efter denne sieldne Skat.

Flere.

Ak! han har en stor Forlængsel
Efter denne Abekat.

Chor.

Saadan nu til fælleds Gammen
Alting gik retfærdigt til.
Billedet strax stifter Rammen,
Naar han det betale vil.
Viktor ikke skal forlise
Sin Luise.

Viktor (omfavner hende).

Min Luise!

Begge.

Elskte Viktor! — Min Luise! —
Indigt skinner Glædens Sol
Paa vor unge Martsviol!

Jonas.

Du skal gode Tavler male,
Dine Landsmænd dem betale,
Understøttes skal din Flid.

Viktor og Luise.

Endt er nu vor Kummerstid.

Værten.

Jeg vil Eders Bryllup holde!

Middelboe.

Jeg vil bygge Jer et Huus.

Jonas.

Jeg vil drikke mig en Ruus,
Til Triumf, mod alle Trolde!

Chor.

Kunsten sin Belønning fandt,
Kiærligheden Seier vandt!

[redacted]

[redacted]

[redacted]

Rübezahl.

Et dramatisk Eventyr.

Rübezahl, en Aand i Riesenbiergene.
Veit, en Landmand.
Grethe, hans Kone.
Marie, deres Datter.
Johan og to Andre, deres smaae Børn.
Bendix, } Studenter.
Didrik, }
En Hattemager.
En Skomager.
En Vært og
Flere Borgere.
Birkedommeren.
Hans Skriver.
En Capuziner.
En Anfører.
Biergaander.
Soldater og Vægtere.

Første Handling.

Vild Skov ved en Biergflod.

Veit kommer med Vandringsstav i Haand.

Saa staaer du, Veit, tomhændet da
For Børn og Hustru snart igien.
To Dage var jeg hiemme fra;
Forgiæves søgte jeg en Ven.
Vindskibelig og stræbsom slog
Jeg mig igiennem al min Tid,
Indtil en Nabo mig fratog
Min Eiendom, ved nedrig Splid.
I Sagen selv jeg havde Ret,
Enhver det kunde strax forstaae,
Min Dommer selv tilstod mig det;
Men Lovens Bogstav følges maa.
Beviset for min Faders Gield, —
Engang betalt — var kastet bort!
Saa flyttedes mit Markeskiæl,
Og stakkels Bonde kom tilkort.
Min stakkels Hustru, lidet hun
Til Verden kiender og til Folk:
„Skynd dig til mine Frænder kun,
Lad Tungen være Hiertets Tolk!"

Ak, hvor jeg kom og banked paa,
Der lukked ingen Ven mig op.
Een med Foragt kun paa mig saae,
Han kaldte mig en doven Krop.
Men Een var høflig; — ofte før
Jeg havde viist ham Giæstfrihed; —
Han viste artigt mig sin Dør,
Og lyste mig af Trappen ned.
Det er forbi — forbi — forbi!
Fortvivlet blege Fader staaer,
I mørken Skov, paa vilden Sti,
Hvor Elven under Klippen gaaer.
Dog — et Forsøg er muligt end;
Det til min Redning faldt mig ind.
Jeg kiender denne Dal igien,
Og Fieldet med sin Hvirvelvind.
Man siger: her boer Rübezahl,
En Drot i Riesenbiergets Egn;
Han kunde lindre let min Qval,
Som efter Tørke liflig Regn.
Men — Rübezahl — et Øgenavn,
Jo altid ham forbittret gior.
Naar jeg ham kalde vil til Gavn,
Mon jeg et Skiældsord bruge tør?
Dog andet Navn jeg ikke veed,
Og anden Redning er der ei.
Gud kiender min Uskyldighed;
Velan! (Raaber:) Hei, Rübezahl! Hei, hei!
Hei, Rübezahl, du Biergets Aand,
Kom! Hielp mig, eller end min Qval,
Min Skiæbne lægges i din Haand.
Hei, Rübezahl! Kom, Rübezahl!

(Gyselige, høitidelige Toner fra Afgrunden.)

Rübezahl stiger op af Jorden faa Skridt fra Veit, klædt som en Kulsvier; en stor Stang, forbrændt i den ene Ende, har han paa Skulderen; et ildrødt Skiæg rækker ham til Beltet.

Hvad Drm — hvad vil — hvad raaber du?
En saadan Frækhed tør du vove?
Udskiælde mig, høit, uden Blu,
Paa eget Bierg, i egne Skove?

Veit
(forfærdes først, men fatter sig).

Jeg skiælder ei. Fortvivlet Mand
Dig kalder kun, ham at beskiærme.
Est du en Aand, som har Forstand,
Saa kan en Lyd dig ei fornærme.

Rübezahl.

Du kalder mig?

Veit.

Til Hiælp i Nød,
Da Mennesker forladt mig have.
Og hvis du skiænker mig min Død,
Jeg takker selv for denne Gave.

Rübezahl.

Hvormed skal jeg da hiælpe dig?
Siig mig, hvad du saa strengt befaler?

Veit.

Ak, Biergets Aand! du spotter mig.
Min hele Trang er hundred Daler.

Rübezahl.

Og for nu ei at trænge meer,
Du raaber mig til dette Møde?
Troer du, jeg er en Vexeleer?
En Aagerkarl? En Skakkerjøde?

Veit.

Ak nei, jeg veed, at du er riig,
Og kræver ingen høie Renter,
Naar ærligt man betaler dig,
Og naar du ei for længe venter.

Rübezahl.

Følg mig i Bierget, har du Mod,
Og skiælver ei for dette Stævne.
(Frygtelige Toner.)
Hvor nylig Klippevæggen stod,
Der findes nu en Klipperevne.
(Man seer Aabningen i Fieldet.)

Veit (bestemt).

Jeg følger trygt.

Rübezahl.

Og skrækkes ei?
Ei Modet dig endnu forlader?
(Spodsk:)
Du est jo Helt!

Veit.

Ak, Herre, nei;
Men jeg er Ægtemand og Fader!
(Han følger ham i Bierget, som lukker sig efter dem.)

Et andet Sted i Skoven.

Bendix og **Didrik** komme lystige med Vadsække paa Ryggene.

Bendix.

Nu, Broder! kun endnu en Fierdingvei,
Saa er vi alt i Hirschberg. Og i Aften
Min Kammerat jeg slipper ei,
Før vi har tømt endnu et Glas af Druesaften.

Didrik.

To Flasker, Broder, har til Middag vi
Udstukket ved vort Afskedsgilde.
Nu Giæsteriet være bør forbi;
Det mørknes alt og det er silde.

Bendix.

Hvad silde? Unge Folk, som os,
Ei sømmer det sig end om silde tale.
Nu vil vi, Aftenen til Trods,
Ved Flasken, i den grønne Sommersvale,
Forlystes, til det Morgen bli'er igien,
Og Lærken fylder Luften med sin Klukken.
Thi af Musik først ret man bli'er en Ven,
Naar man forelsket er — og man er drukken.

Didrik.

Forelsket er du; drukken ikke just,
Ophidset kun af Viin og Glæde.
Du er ei vant til megen Most —

Bendix.

Hvad vil du? Vil du, jeg skal græde
Af Maanen, som vemodig staaer
Bag Træet hist, ved Fieldets Huler,
Og i de lange, gule Haar
Forræderisk sit Ansigt skiuler?

Didrik.

En herlig Aften!

Bendix.

Kom mig ei
Med trivielle Reflexioner.
„En herlig Aften! prægtig Vei!"
Saa sømmer det sig Borgermænd og Koner
At tale; ei en Bursch, som kom

Fra Wittenberg, for snart til Brud at vorde viet.
Du gierne her maa see dig om,
Men jeg frabe'er mig Landskabsmaleriet.

Didrik (leer).

Dig Landskabsmaleriet volder Skræk;
Er smukke Billeder da fæle Larver?

Bendix.

Nei; men med Ord, saalidt som Blæk,
Du ordenligt kan male Farver.

Didrik.

Naturlig er din Overgivenhed:
Du dit Juridicum har overstaaet;
At du er elsket, vist du veed,
Du har et prægtigt Embed faaet.
Du iler til din Hiertenskiær.
En sielden Lykke snart du fristér,
Og i dit Overmod selv Skov med Krat og Træer,
Dig forekomme halvt som en Philister.

Bendix
(bestandig overgiven).

Men, kiære Broder, det er sandt,
Her er vi ei aldeles uden Farer;
Er det ei her i denne Skovens Kant,
At Rübezahl sig aabenbarer?

Didrik (alvorlig).

Hvor falder du just nu paa ham?
Ti stille, Bendix, tal om Andet!

Bendix
(stirrer forundret paa ham).

Hvad? Overtroisk? Didrik, skam
Dig dog for Fanden. Det var da forbandet!
Det er naturligviis dit Spøg.

Didrik.

Følg mig af Skoven hen i Byen!

Bendix.

Nei — først jeg vover et Forsøg,
Hans Navn jeg raaber høit i Skyen.
Hei, Rübezahl! Du gamle Diævel, hør!
Kom, lad os dit Skabilken skue;
Og, hvis du er i slet Humør,
Maa med din Stang du gierne true.
(Lytter.)
Mig tykkes, alt sig aabner Biergets Væg, —
Hvad ønsker Ammestuen heller?
Og Trolden med sit røde Skiæg
Paa Marken staaer og sine Roer tæller.

Didrik.

Ærværdigt er et gammelt Sagn; man skal
Naturen i sin Storhed ei forhaane.

Bendix.

En Trold du regner i Naturens Tal?

Didrik.

Man skal et Barndomsminde skaane.

Bendix.

Nei! Mænd skal ikke være Børn.

Didrik.

Du har en Ruus, og selv som Barn du handler.

Bendix (skraaler).

Kom frem, du gamle, lodne Bisrn!
See om han gisr. Maaskee han sig forvandler.
(Seer paa Didrik.)
Hvad? Overtro? Fy skam dig, Bro'er!
Bør slige Tanker Philosophen nære?

Troer du paa Jupiter og Thor?
Mon Rübezahl vel bedre være?
Troer du paa Juno? Venus? — Jo,
Paa Venus — det tillader jeg dig gierne;
Paa Venus kan du altid tro,
Hun funkler end paa Himlen, som en Stierne.

Didrik.

Glem ei Religionen! Har maaskee
Erasmus smittet dig, hos hvem du var saalænge?
Har han dig kislet med sin Snee?

Bendix.

Jeg beder dig: ei slaae paa disse Strenge.
Religion og Overtro
Har med hinanden lidt at giøre.
Jeg kunde svare: Doctor Morten jo
Jeg her kan i min Didrik høre.
Det er en from, en hellig Mand,
Han lader sig vist ikke friste;
Sin Gud i Himlen elsker han,
Men Fanden vil han heller ikke miste.

Didrik.

Kald Skovens Rædsel Rübezahl,
Kald Afgrundsvælget hvad dig lyster!
En Aand dog hersker i den eviggrønne Sal,
Hvis Styrke selve Fieldet ryster.

Bendix.

Ja taler du Allegori,
Saa er' vi enige.

Didrik.

Jeg troer just ei paa Rygter —
(Sagte:)
Gid denne Vandring vár forbi!
(Høit:)
Jeg er just ikke bange; —

Bendix (leer).

Men du frygter.

(De gaae videre.)

Rübezahl træder frem af Krattet.

Hvad holder, Madik, mig derfra
Dig i en Hvirvelvind at knuse?
Hvad var det meer, om jeg endda
Rev Taget af en halv Snees Huse?
Men nei, — hvis jeg dig Halsen brød,
Det blev en Ære dig, hvis Rygte vared længe;
Du skal ei døe saa skiøn en Død;
Nei, Bødlen dig, som Tyv, skal i en Galge hænge.
Til Bendix jeg forvandler mig,
Af Rædsel vil den Frække snart besvime;
Hans Larve laaner jeg; skiøndt ei det sømmer sig
For ædel Ganger just at bære Æselgrime.
En Israelit med Bylt paa Ryg,
Med Stav i Haand hist op ad Bakken kommer;
Han smiler skiælmsk i Skiægget, tryg;
Ham tømmer jeg de fulde Lommer.
Jeg raner Kiortel ham og Vest,
Og i Studentens Vadsæk Alt henflytter.
Saa rider snart du en trebenet Hest
Paa Marken, Praler! som den blege Rytter.

(Han skiuler sig.)

Moses, en gammel Jøde, kommer med en stor Byldt Klæder paa Ryggen.

Ak Gud, hvad er det tungt og suurt
For Jakobs Børn end Brødet at fortiene;
Om det ei altid skeer saa reent og puurt,
Hvor kan man os det forekaste nænne?
I Havsnød griber strandet Mand
Til første Biælke; river Den af Pinden
Som sad der alt. Vi seile kun paa Land,

Men Joden er ei mindre der i Vinden.
Moses har ingen Bielker lagt,
Man siger for et Ordsprog, under Isen;
Men derfor er det ikke sagt,
At man paa Landet vinder Prisen.
Der kan man ogsaa plumpe ned; —
Rundt om er Farer at befrygte;
Og derfor er Forsigtighed
For Mennesket den bedste Lygte.
Ak, stakkels Jode! uden Huus og Hiem
Du paa din Fod kun gaaer, og sielden ager;
Meer eller mindre, fra Jerusalem,
Du ligner hin omvandrende Skomager.
Fortænker man os nu deri,
At vi den lykkelige Christen snyder?
Vi snyde ham? Hvad er da Snyderi?
Er det saa let at skille Last fra Dyder?
Een kalder Dyd, hvad Andre kalde Last,
Philosophien aldrig enig bliver.
En Studiosus trænger i en Hast
Til Viin — han mig sin Overkiole giver —
Den bruger han til Vinter først,
Men Vinen drikker han i Sommer;
Om Somren lides meest af Tørst,
Skal Staklen tørste da til Vintren kommer?
Paa Moden gierne være vil en Flok;
Dog Herr Papa dem siger gnaven:
„De gamle Klæ'er er gode nok!"
Men naar der ingen er — hvem takke de for Gaven?
Vel sandt! Jeg vinder stundom lidt;
For Sælgeren er dog ei stort Forliset;
Det gi'er ei altid slig Profit
Som da, med Kiolen, Veit bortsolgte mig Beviset,
Beviset for sin Fa'ers betalte Gield.
Jeg giemmer det i mine Lommer!

For Contraparten var det Held,
Han fandt derved en gunstig Dommer.
Om Munden maatte Martin smøre mig;
Han ruineerte Veit, sin Næste.
Det nederdrægtigt var. Men, Gud forbarme sig —
Enhver er sig dog selv den Bedste.

(Gaaer.)

Rübezahl kommer frem.

Nu skal jeg være strax din Næste,
Lad see saa, hvo af os der er den Bedste.

(Han forfølger Moses i Baggrunden; paa Veien, idet han kommer forbi en Busk, forvandler han sig til Bendix, med en stor Prygl i Haanden, og bliver borte mellem Træerne.)

Værtshuus i Hirschberg.

Den virkelige **Bendix**, nogle **Haandværksfolk**.

Bendix.

I gode Venner, inderligt jeg beder,
At i Jert Aftencompagnie
Af mig forstyrres I ei lader Eder;
Endskiøndt jeg er saa dristig fri,
At blande mig i dette Compagnie.

Den Første
(sagte til den Anden).

Det er en meget artig Mand,
Endskiøndt dog af Studenterstand.

Den Anden
(trækker den Første til en Side).

Fa'rlille! giv Jer ikke af
Med denne Svend! Han har os kun tilbedste.

Bendix
(ryster den Førstes Haand meget fidel).

En Borgermand som drikker brav,
Han er min Ligemand, min Næste!

I Aften selv jeg vil tractere,
Vi klinke til Marias Skaal!
Tre, fire Daler — hvad er det saa mere?
Jeg dog maa slaae mig her til Taal.
I Aften ei min Brud jeg kan besøge.

Første Giæst.

Det er en lystig Fyr, han holder af at spøge.

Bendix.

Herr Vært! tre, fire Flasker Viin,
Og det den ældste, det den bedste.

Første Giæst.

Der hører du, han er beleven, fin;
Og han behandler os jo som sin Næste.

Bendix.

Min Herre, hvem er I?

Tredie Giæst.

Jeg er en Hattemager.

Bendix.

Tilgiv, at af jeg Hatten ikke tager,
Jeg kun en Hue tog paa Reisen med.
(Han letter paa Huen.)

Tredie Giæst.

Ja den er ogsaa god, til Tid og Sted.

Bendix.

Min Herre, I?

Anden Giæst.

Min gode Ven, jeg høvlér;
Med andre Ord: jeg Snedker kaldes maa.

Bendix.

Og I, min Herre?

Første Giæst.

Jeg syer Støvler.

Bendix.

Skomager da, saavidt jeg kan forstaae.
Og nu en Sang! men ei af disse vilde
Studentervise! Ei Bachanterskrig!
Jeg synger helst, især naar det er silde,
En Drikkevise, som det gik til Liig.

Værten kommer med Flasker, som han sætter paa Bordet.

Bendix.

Nu er jeg ikke længer vild Student,
Men Embedsmand; det staaer paa Prent!
Nu Blomsterne jeg lader fare —
Og naar jeg fylder min Pokal,
Saa hælder jeg deri bestandig lidt Moral,
Som, paa mit Brændeviin, lidt Kokleare.

Første Giæst.

Nu veed jeg nok hvad han har villet;
Han vil en Vise uden Poesie,
Med ret fornuftig Mening i,
Men uden alle Blomster, uden Billed —

Bendix.

Og — hvis det muligt er — reent uden Melodie.

Værten
(som har lyttet ved Vinduet).

Men hvad er det? Jeg seer derude
Man stimler hid.

Bendix.

Visk Eders Rude!

Værten.

En Mand er dræbt. — Hvo er den Døde?
Nei, det er kun en plyndret Jøde.
En agtbar Borger understøtter
Den Stakkel, mens han Foden flytter.
De nærme sig til dette Sted,
Og Birkedommeren er med.

(Alle Gjæsterne staae op fra Bordet, undtagen Bendix.)

Moses, i bare Skiorteærmer, kommer fulgt af **Rübezahl**, der er klædt som en fornem gammel Borger. **Birkedommeren, Skriveren** med Protocollen, og Flere, følge dem.

Birkedommeren
(raaber i Døren):

Hold Vagt imens! Her har vi alt vor Fange;
Og luk i Stuen ei for Mange.

Rübezahl.

Der sidder han! Jeg godt ham kiender,
Endskiøndt han stolt os Ryggen vender.
Jeg selv har seet, han Jøden slog,
Og fra ham Guld og Ædelstene tog.

Moses.

Ja ja! Der sidder den Forræder;
Det Guld var giemt i mine Klæder;
Thi skiøndt de lod som gamle Lapper,
Dukater var i alle Knapper.
Og fem Rubiner, tre Demanter
Forsigtigt syet i Vestens Kanter.
Og Sølv i Trøiens Ærmer, Skiød!
Jeg tager vist deraf min Død.

Birkedommeren
(som har sat sig med Skriveren ved Bordet).

Staa op! Her er ei Tid til Venten.

Bendix (forundret).

Hvad? Er det mig det gielder her?

Birkedommeren.

Ja det forstaaer sig! Dig især.

Bendix
(leende i det han reiser sig).

I Sandhed? Jeg er Delinqventen?
I tyvter Folk paa blotte Klager,
Herr Birkedommer? Hvor forkeert!
Er I Jurist? Har I studeert?

Birkedommeren.

Bryd du dig ei om mine Sager,
Svar til dit Eget, hvis du kan!
(Til Skriveren:)
I har dog alleting istand,
Blæk — Pen — Papir og Glimmersand?
(Skriveren nikker.)
Saa skriv!
(Til Bendix:)
Jert Navn?

Bendix.

Den stolte Spørgen!
Jeg hedder Bendix.

Birkedommeren.

Meer?

Bendix.

Hans Jørgen.

Birkedommeren.

Jert Haandværk?
(Til de Omkringstaaende:)
Pas nu paa — nu kommer —
Nu kommer Løgnen.

Bendix.

Birkedommer.

Birkedommeren.

Hvordan Forræder? Birkedommer?

Bendix.

Ja, som I selv — naar Tiden kommer.

Birkedommeren.

En uforskammet Knægt. — Lad gaae! —
Og hvor?

Bendix.

I Reichenberg.

Birkedommeren.

Ja saa!
Og hvad har du vel her at gisre?

Bendix.

Hvad alt min Fader, mig forud,
Selv længst har giort.

Birkedommeren.

Aa Herregud!
Det Skarn sin egen Fa'er beskylder.

Bendix.

Og hver en Siæl, som Amor hylder:
Jeg kom at hente mig en Brud.

Birkedommeren.

Ei ei! En Brud vil du dig hente.
Og for at Hun skal ikke vente
Paa deiligt Udstyr altfor længe,
Du frygter ikke for at hænge,
Men plyndrer dristigt Joder ud.

Bendix.

Jeg intet veed af slig en Brøde,
Og jeg har plyndret ingen Jøde,
Skiøndt Jøder tidt mig plyndret har.

Birkedommeren.

Snart bliver Brøden aabenbar. —
Fert Pas!

Bendix
(rækker Værten en lille Nogle).

O tag min Randsel, Kiære!
Den ligger der. Den selv opluk!

Birkedommeren (sagte).

Mon han uskyldig skulde være?
Jeg har dog ei begaaet en Buk?
(Randselen lukkes op, Tyvekosterne falde ud.)
Hvad seer jeg?
(Tager Vesten op, føler paa Knapperne, og sprætter een op med Skriverens Penneknib.)

Vesten med Dukater.
(Han putter den udsprættede Dukat i Lommen.)

Moses
(hopper af Glæde).

Ha, skiønne randede Krabater!
Saa seer mit Die Jer igien?

Birkedommeren
(tager Trøien op og lader den falde).

Og Trøien falder tung til Jorden.

Bendix
(pludselig alvorlig og forfærdet).

Mig rammer Lyn — mig træffer Torden!

Moses
(danser af Glæde og kysser Vesten).

See der vi Vesten har igien!
(Seer paa Birkedommeren.)

Herr Birkedommer tog den ene
Dukat; — han gierne maa beholde den.

Birkedommeren.

Det var med Forsæt giort, min Ven!

Moses.

Jeg veed det, det har ingen Fare.

Birkedommeren.

Corpus delicti Retten maa bevare.

Moses.

Men Ædelstenene?

(Føler efter.)

Gud være lovet!
De blev af Foret sprættet ei endnu.

Birkedommeren
(til Bendix).

Det gielder her din Hals. dit Hoved,
En Tyv est du, en Røver du!

Rübezahl (jublende).

Hæng — hæng ham! Hæng ham!

Birkedommeren.

Galgen venter!

Rübezahl.

Med sine Ravne, sine Glenter.

Bendix (forfærdet).

Forsvunden er den lette Ruus,
Og altfor ædru staaer jeg nu tilbage.
Man bringer mig til Fangehuus,
Beviser en løgnagtig Klage.

Ja ja! for godt jeg Retten kiender,
Dens uſle Tilſtand i et Land,
Hvor ſlet kun Sandheds Fakkel brænder.
Hvad Under at Bagvaſkelſen formaaer
Med falſke Vidnesbyrd en ærlig Mand at døde?
Til Guds Barmhiertighed kun ſtaaer
Mit Haab. Jeg gaaer min Undergang imøde!

(Han føres bort.)

Anden Handling.

Stue hos Veit.

Veit, hans Hustru **Grethe**, hans Datter **Maria** og endnu **tre Børn** af forskiellig Alder.

Veit.

Vor Nød er endt, endt er vor Sorg;
Nu laane vi ei meer paa Borg,
Jeg bringer hundred Daler her.

Grethe.

Den gode Gud velsignet vær'!
Saa har vi to.

Veit (forundret).

Hvorledes to?

Grethe.

O hvor jeg dog er sælefro!
Jeg havde drømt forgangen Nat,
At vinde sikkert snart en Skat.
Tre Tal jeg drømte — de kom ud..
Vi takke maae den gode Gud!

Veit.

Fortræfligt! Hvilket sieldent Held!
Vi strax betale kan vor Gield.

Grethe.

Hvad Gield?

Veit.

De hundred Daler, som
Igaar jeg laante.

Grethe.

Hvis du kom
Fra mine Frænder, fra min Slægt,
Saa lægge de vist ikke Vægt
Paa en saa snar Betaling.

Veit.

Nei,
Det gisre rigtignok de ei.
Men jeg dem gav min Haand, som Mand,
Strax at betale, naar jeg kan.
Jeg kan! Og det for mig er nok.
Imorgen med min Børneflok
Og med min Hustru kisrer jeg
Igien ad Skovens grønne Vei,
De kiære Frænder at besøge.
Det deres Godhed vil forsøge,
Og de vil unde mig mit Held,
Naar jeg betaler strax min Gield.

Grethe.

Hvad er det værdt? Bi dog et Aar!
Maaskee vi Raad da bedre faaer.
Hvi satte jeg paa Ternen dog
Saa lidt? Jeg var ei rigtig klog.

Veit.

Dog er du Lykken høist forbunden.

Grethe.

Det er fra Haanden kun i Munden.

Veit.

Kan du ei Lykken smile see,
Før strax du vil, at den skal lee?
Vær nøisom! Og imorgen flink
Lyd Pligten og din Husbonds Vink.
Paa Vogn du med din Mand dig sætter
Og kiører —

Børnene

(hoppe og klappe i Hænderne af Glæde).

Til den kiære Fætter!

Maria.

Men Fa'er, hvi kom du ei inat?

Veit

(tager hende under Hagen).

Det skal jeg sige dig, min Skat!
Jeg standsed, hvor jeg kom forbi;
Thi der var skeet et Røveri
I Skoven paa en stakkels Jøde.
I Retten først jeg maatte møde
Som Vidne, skiøndt jeg intet saae.
Nu sidder han i Fængselsvraa,
Den Ulykkalige, som vilde
Tilrane sig, i Natten silde,
Guld, Sølv, Demanter, Ædelsteen,
Og nedslog Gubben med en Green.
Men Mordet blev dog ei begaaet.
Snart han sin Straf har overstaaet!

Grethe.

Hvad hedder han?

Veit.

For Markens Navn
Vil snart ham Galgebielken bære.
Hans Jørgen Bendix er hans Navn,
Man siger han Student skal være.

(Maria svimler og synker i Moderens Arme.)

Grethe.

Maria! Gud!

Maria.

Er det en Drøm?

Veit (ængstlig))

Mit Barn! — O Gud! hvad vil det sige?

Grethe.

Hun er saa følsom og saa øm —
Det gaaer nok over.

Veit.

Gode Pige!

Grethe.

I Luften! Stuen er for varm.

Veit.

Kom! Støt dig til din Faders Arm.

(De lede hende ud.)

Fængsel.

Bendix i Lænker.

Saa skal jeg døe i Ungdoms Dage!
Døe? — Døden selv er ei saa tung;
Een gammel døer og Een døer ung,
Det er en kort, en fælleds Plage;

Men — Skiændselsdød — uskyldig lidt,
Mens Hiertet banker sundt og frit —
Og drage med en elsket Pige
I Svælget — det vil mere sige!

Jeg aandelig — o Gud — er dræbt,
Før jeg bli'er hen til Døden slæbt.
Mit Mod er qvalt — og det som qvæler
Mig Modet, det mig Livet stiæler.
(Han gaaer hen i Baggrunden til sin Leibænk.)

En Capuziner kommer lystig.

See der, der har vi atter i Gruben
Et af de vilde, glubende Dyr,
Der gaaer i Skoven paa Eventyr,
Og overbider de Andre Struben.

Bendix.

Min kiære Herre, hvem er I?

Capuzineren.

Hvad? End du vover, fræk og fri,
Med sligt et Spørgsmaal at fornærme
Den Mand, der vil din Siæl beskiærme?
Est du endnu saa stiv og strunk,
Og saa ugudelig i Sindet,
At ei du kiende kan en Munk
Paa det Udvortes?

Bendix.

Herre! Skinnet
Kan let bedrage. Mig man kalder
I ufordærvet Ungdomsalder,
En Røver og en nedrig Tyv.
Jeg er det ei.

Capuzineren.

Kom kun og lyv!
Det hielper dig slet ikke længer,
Imorgen ligefuldt du hænger.

Bendix.

Og det fortæller J, en Præst,
Saa fro, som J forkyndte Freden?

Capuzineren.

Mig klæder Munterheden bedst,
Den vidner om Uskyldigheden;
Og til mit Liv den lægger Aar.
Troer du, at jeg kan dele Nøden,
Med alle de fortabte Faar,
Som jeg berette maa til Døden?
Alt er saa trist! Den rustne Lænke,
Den sorte Væg, de haarde Bænke;
Det lille Vindue, svage Lampe;
Min Munterhed helbreder Krampe!
Jeg aabner Skyen for min Synder;
Og naar at præke jeg begynder,
Saa dufte Paradisets Roser
Hvor Lænken rasler, Lampen oser.
Omvend dig, hvad det ogsaa koster;
Dit Credo læs, dit Paternoster.
Jeg hører at du er Student,
Saa er du og saavel bekiendt
Med Skriften, haaber jeg forviist,
Endskiøndt du kun er en Juriist;
Og hvad man ei mig har fortiet:
Forført af Luther-Kiætteriet;
Hvorfor du havde strax fortient
Paa røden Baal at vorde brændt.
Men derfor lukker jeg et Die
Og regner dig det ei saa nøie.

Omvend dig blot, med Bøn og Sukken!
Man siger, du har været drukken;
Og det giør Synden noget mindre,
Endskiøndt det Straffen ei kan hindre,
Thi hvad den Drukne falder paa,
Det ædru Mand forsvare maa.
Jeg ynder ogsaa Druesaften,
Men drikker ei Forstanden bort;
Og kommer jeg engang til kort,
Saa gaaer jeg ikke ud den Aften.

Bendix.

Hvad vil I mig?

Capuzineren.

Hør vel mit Ord!
Min Søn, Misgierningen var stor,
Og i din Skiærsild maa du bøde.
Tak Gud, det var kun paa en Iøde,
Ei paa en ægte Katholik
At du sligt Røveri begik.
I tusind Aar, det kunde hænde,
Du ellers derfor maatte brænde;
Men nu jeg nok, ved Sang og Bøn,
Skal bringe det saavidt, min Søn!
Du slipper med et hundred Aar,
(Som hisset meget hurtigt gaaer)
Til Knæet kun i Svovelpølen.
Men reent at bringe dig af Sølen,
Er mig umuligt. — Er der noget
Som ellers du dig ønsker? Tal!
Jeg gierne lindre vil din Qval.

Bendix (sagte).

Den gamle Stakkel gaaer i Taaget;
Men er af Hiertet ikke haard.

(Høit:)
Herr Pater, hvad især mig staaer
For Hovedet og mig bedrøver,
Er, at man mig min Ære røver.
Ifald I bringer det dertil,
Ifald I mig den Godhed viste,
At skaffe til mit Liig — en Kiste,
Jeg høistforbunden være vil.

Capuzineren.
Det er en daarlig Brudeseng;
Men fat kun Mod, min stakkels Dreng!
Du bliver ei fordømt. Her bringer
Jeg Noget, som din Nødsel tvinger.
(Han tager en Dunk op af Lommen.)
En Krukke Viin! Drik nu, og beed!
En ægte Saft! Sluk Sorgen ned!
Det styrker Legem, styrker og Siæl.
Og ikke dig med Drømme qvæl!
Du skal ei dybt i Pølen vædes,
Skal ei til Knæe i Svovlet staae,
Men ikkun med den store Taa,
Naar rigtig Siælemessen qvædes.
Nu gaaer jeg hen, stol paa mit Ord,
Og skaffer dig i christen Jord.
Med Vægt din Dommer jeg forkynder,
At du est en bodfærdig Synder,
Som angrer Brøden, kysser Riset —

Bendix.
For Guds Skyld nei! Jeg mod Beviset
Høit, til min Død, maa protestere.

Capuzineren.
Tys! Lad mig ikke høre mere
Saa frække Ord. Saa mister du
I mig den Ven, du eier nu.

Nu gaaer jeg; sluk imens din Tørst! —
Jeg Alt skal paa det bedste lave;
Man skal som Christen dig begrave;
Men hænges — hænges maa du først.

Bendix.

Gud raader alt, som foreståaer.

Capuzineren.

Hans Fred med dig, fortabte Faar!

(Han forlader ham.)

Skov.

Didrik kommer med **Maria**.

Maria.

Jeg elsker Bendix! Kiærlighed
Til Døden kalder eller Livet.
Min Fa'er og Mo'er slet intet veed;
Thi jeg har ham ei Løvtet givet,
Og Intet jeg bestemt har sagt;
Men Bendix i mit Blik har lagt
Et Svar, og Tausheden forklaret
Just saadan som han ønskte Svaret.
Og nu er han ulykkelig,
Nu har Ulykken os trolovet.
Hvo Alt har tabt, har Intet vovet;
Til Bierget kiæk jeg følger dig!

(Hun gaaer hen til Klippen i Forgrunden, banker paa Fieldvæggen, og knæler.)

Du Kæmpe med det røde Skiæg,
Hør mig bag Fieldets tykke Væg!
Jeg nærmer kiæk mig Klippebuen,
Jeg frygter ei min egen Død;
Ei meer et Barn i Ammestuen

Jeg skiælver paa min Moders Skiød.
Jeg Tillid har; thi mangt et Nygte
Lød atter om dit Ædelmod.
Hvi skulde da Maria frygte?
Nei! Du ei tørster efter Blod.
Tilgiv min Ven! — Du giør det gierne,
Du svare vil med venlig Røst.
Naar Vinen spøger i en Hierne,
Og Kiærligheden i et Bryst,
Naar Diet funkler, blusser Kinden,
Hvad er da Lævens Ord? — Kun Tant!
Betragt det, som et Stød af Vinden,
Der slog paa Klippen og forsvandt.
O, du os sætter kun paa Prøve,
Ei Hævn har i dit Hierte Rum.
Du, som har Styrken af en Løve,
Du kan ei være tigergrum.

(Musik fra Fieldet.)

Tre Biergaander komme ud og synge:

Du kiække, stolte Mø! som vover
At vække Drotten naar han sover,
Med dristig Smigren, Tale smuk,
Hør hvad han svarer dine Suk:
Hvis Mod dertil du skulde have,
At lade dig som Død begrave,
I Kisten lægge
Bag Laagets trange sorte Dække;
Kan det ei skrække,
Saa redder du din Hiertensven,
Frihed og Æren faaer han igien.

Maria.

Alt jeg vover for min Ven!

(Alferne gaae ind i Bierget.)

Maria.

Hvad var den hele Vaarnatur
Mig uden ham? Da Natten viste

Sig mere fort end Dødens Kiste,
Og Dagen blev mit Fangebuur;
Hvert Blomster paa min øde Vei
Et Billed paa den tabte Lykke,
Hver venlig Trøst — en usel Krykke,
Som holdt mig opreist længer ei.
Hos Fa'er og Mo'er var selv ei Trøst;
Thi vel Reseda dufter herlig,
Men den er ei saa skiøn og kiærlig
Som Rosen paa det unge Bryst!

(De gaae.)

Fængselet.

Bendix i Lænker.

Inde i en mørk Alkove seer man utydeligt en Liigkiste.

Bendix
(stirrer paa Kisten.)

Det var den sidste Godhed da,
Som Verden viste Bendix. — Ha,
Maria! naar du det erfoer!
Held dig, at du med intet Ord
Din Skiæbne bundet har til min.
O var jeg trøstet kun for din! —
Og dog — maa jeg det ei tilstaae:
Hvis jeg bedrøvet hende saae,
Det var for dette knuste Bryst
Den eneste, den sande Trøst!

Rübezahl kommer som en anden Capuziner.

Ha ha! der har vi vor arme Synder.
Ei hvor han staaer fortvivlet bleg!
Fordi du Jøden har spilt den Streg,
Est du bedrøvet, stakkels Flynder?

Bendix.

Hvad? Atter her en lystig Munk,
Selv mere jordisk af Natur,
End den, som i mit Fangebuur
Før bragte Vinen paa denne Dunk?

Rübezahl.

Pater Hilarius kan ei tvinge
Sin Svimmelhed; den ham overfaldt;
Og skiøndt han Draaber har taget alt,
Vil de paa Benene ham ei bringe.
Han mig har sendt; du intet taber;
Thi bedre jeg end han forstaaer
At redde Kirkens fortabte Faar,
Ihvor ubændigt sig Fanden skaber.
Jeg lover dig, du skal ei staae
I Pølen, ikke med en Taa;
Men heel og holden jeg dig hæver,
Hvis Diævlen du forsager kiæk,
Hans Kammerater uden Skræk,
Og ei for Alf og Trolde bæver.

Bendix.

Med Diævlen intet jeg har at giøre.

Rübezahl.

Et saadant Ord maa jeg gierne høre.
Jeg alt dig kiender; jeg har hørt,
At kiæk du Skiældsord har fremført
Mod Biergets Trold, med Rødeskiægget,
(Jeg glemmer, jeg har selv et rødt)
Du har ham dristig i Skoven mødt,
Og som en Gedebuk ham opægget.

Bendix.

Det var i Rusen. Naar jeg drak,
Philisteriet i mig stak.

Respekt for Biergets Drot — Naturen —
Vi om dens Værksted intet veed —
Den evigstore Hemmelighed,
Som Stormen synger i Kæmpeluren;
Ja selve Lynet — Fieldets Torden,
Som styrter Klipper i Kæmpeleg,
Og bøier tusindaarig Eeg
For Almagt ydmygt imod Jorden.

Rübezahl (sagte).

Her faaer jeg jo en Satisfaction
Saa god, som Nogen den kan forlange.
(Høit:)
Du est en egen, sær Patron;
Men altfor kiæphøi for en Fange.

Bendix.

Jeg møder Skiæbnen uden Sukken.

Rübezahl
(løfter paa Dunken).

Jeg mærker, Vinen er ikke drukken.
Et Bæger dog du tømmer paa
Marias Held, — med rolig Smilen?
(Skiænker i Bægeret.)

Bendix.

I værste Gift du dypper Pilen,
Dog skal den ei mig i Støvet slaae.
(Tager Bægeret.)
Troer du, jeg, indisk som Braminen,
Forlanger, at hun deler Pinen
Med mig, og brændes paa det Baal,
Som tændtes mig? — Marias Skaal! —
Nei, nei! Skilsmissen meget koster;
Men vidste jeg, at i et Kloster
Hun skulde visne, deilig ung,
Da blev mig Døden dobbelt tung.

Hun lyde skal Naturens Stemme,
En Andens Brud, mig aldrig glemme.
Jeg gaaer herfra med freidigt Taal;
Paa Gravens Rand: Marias Skaal!

(Han tømmer Bægeret.)

Rübezahl.

Du har dig frasagt nu din Brud i Livet,
I Kisten er dig Bruden givet.
Liigkiste tal! hvad siger du dertil?
Du sidste Scene for et Sørgespil.

(En sagte yndig Musik høres. Det bliver lyst i Alkoven. Liigkisten forvandles til en Løibænk med Blomster, hvorpaa Maria ligger smykket som Brud, med et Diadem af Diamanter. Hun springer op og iler i sin Elskers Arme. Musiken tier og Alkoven bliver mørk igien.)

Bendix.

Jeg af Forundring plat forgaaer —
Af Fryd — af Skræk —

(Til Rübezahl:)

Est du en mægtig Trold?

Rübezahl.

En Taskenspiller, der sin Kunst forstaaer.

Maria.

Nu nyd din Lykke! Giv dig ham i Vold!

Bendix.

Og Døden skiller os ei ad?

Maria.

Troer du, jeg ellers var saa glad?

Bendix.

Jeg skal da leve?

Maria.

Som min Mand!

Bendix.

O Redning! paa min Afgrundsrand.

Bendix (til Rübezahl).

Ha ubekiendte stærke Magt,
Modtag min Tak ei med Foragt!
Mit Hierte —

Rübezahl (mork).

Skaan mig for din Tak og dine Bønner!
Af Egennytte Støvet lønner.
Jeg kiender nok den hele Snak
Om Eders Hierters varme Tak.
To Klumper Jer Naturen bygged
I Brystet, og med Been betrygged,
Til Luften een, og een til Blod.
Jeg tænker, Lungen er saa god
Som Hiertet, skiondt I dette roser
Og laster hin, naar Talen gialdt
Om Ærlighed. Hvad er det alt?
Af røde Kiød to hule Poser!
Jeg mindes godt, da jeg engang,
Indtaget af en Piges Sang,
Bedaaret blev; — jeg maa mig skamme;
Thi hun foragtede min Flamme;
Og mens jeg talte mine Roer
Paa Marken — brød hun fræk sit Ord,
Og flygted — spotted mig for Savnet —
Og derfra fik jeg Øgenavnet.
Opirr mig ei med kiælent Føleri!
Jeg handler ei af Sympathi,
Men efter Indfald, efter Lune.
Jeg lider godt den lille Brune;
Og at du dog i Dødens Skræk
Dig viste paa en Maade kiæk,
Det huer mig. — Velan — din Elskov længes?

Saa tag din Brud og gaae! Du skal ei hænges. —
Der kommer Fangefogden! Nu
Skal det mig ret i Siælen gotte,
At see den gamle Fængselsrotte
Selv gnave Løvens Garn itu.
Han troer, han drømmer; giver Agt!
See hvor han spiler Dielaaget!
Den Dosmer altid gaaer i Taaget,
Og dog — dog vil han holde Vagt.

Fangefogden kommer som Søvngiænger, med sit store Nøgleknippe.

Nei aldrig har jeg gamle Dreng
End havt en Drøm saa sær som denne.
Hvo er dog det, som staaer derhenne?
Jeg veed, jeg ligger i min Seng,
Ja ganske vist. Ha hvilket Vaas!
Og dog jeg troer, jeg hid maa trippe,
Til Fangen med mit Nøgleknippe,
Og aabne ham den stærke Laas.

(Han lukker Døren op.)

Bendix.

Jeg føler Luftens friske Strøm.

Maria.

Den skumle Hvælving han oplukker.

Bendix.

Nu Hængslen hviner, Dybet sukker.

Fangefogden.

Nei, det var da en Fandens Drøm!
Jeg — jeg som altid er saa fuld —
Af Embedspligt — Samvittigheden,
Jeg kommer her og bryder Freden,
Jeg er en Tyv, en Røver huld.

(Bukker for Bendix.)

Vær nu saa god! I er alt fri.
(Sagte:)
Hvor nederdrægtigt man kan drømme.

Bendix
(til Fangefogden).
Vi høit din Godhed skal berømme.

Fangefogden
(gnider sine Øine).
En altfor sælsom Phantasi!

Maria
(taknemmelig til Rübezahl).
Vor Redningsengel!

Rübezahl.
Stille, stille!

Fangefogden (bukker).
Paa vide Væg alt Døren staaer.

Rübezahl.
Saa skynder Eder bort, Børnlille!
Jeg bliver hos mit sælle Faar.
(De Elskende flye, Fangefogden lukker Døren igien.)

Rübezahl.
Nu ende maa det sære Væsen.
Hvordan helbredes denne Mand?
Her er ei kraftigt Hovedvand,
Men samme Virkning gior et Knæp paa Næsen.
(Han giver ham eet.)

Fangefogden (vaagner).
Hvor er jeg? Hvordan kan det sammenhænge?
Jeg selv har lukket Fangen ud
Af Fængselet? Du Fredsens Gud!
Nu har jeg levet dog saalænge,
Halvfierdsindstyve Aar, ei sveget

Min Pligt og ingen Fodsbred veget
Fra min Samvittighed; og Næstens Nød
Har aldrig Dinene mig lagt i Blød.
Med største Sindets Ro jeg kunde
Fra Delinqventen gaae tilsengs og blunde,
Naar lukket var den jernbeslagne Dør;
Endskiøndt, naturligviis, jeg vidste,
At denne Nat var ham den sidste.
Medlidenhed jeg ikke kiendte før;
Men nu har dog den Hex forført mig,
Og — uden mindste Bøn derom, —
Til Hiælp jeg denne Røver kom.
Hvis nogen Anden havde hørt mig!
Hvem der? — O Vee! — Jeg kiender Munken,
Ved Bordet sidder han med Dunken.
Jeg er forraadt. Ærværdige Fader, spar!
Min Handling Retten ei forklar!
Jeg ei begriber, hvordan Mennesket kom ud.

Rübezahl.

Dertil behøves intet Hovedbrud.
Men jeg forbauses! Du forklager
Dig selv for hvad dog jeg har giort.
Jeg aabned for Studenten Fængslets Port;
Og du dog Skylden paa dig tager?

Fangefogden (forundret).

Hvad I?

Rübezahl.

Han Røver var af Navnet,
Men jeg i Gierningen. Thi min Samvittighed
Var sløv, som din Medlidenhed,
Vi mærked begge neppe Savnet.
Jeg plyndred Joden, ham til Jorden slog

Og alt hans Guld og Mammon tog.
Jeg vilde mig paa Bendix hævne,
Fordi han var en uforskammet Knægt,
Der haaned mig med samt min Slægt;
Dog skeete det ei efter Evne.
Jeg i hans Randsel bragte snild
Al Jødens Rigdom, giemt i Pialter,
Jeg sang, som Munk, for Synderen en Psalter;
Og gotted mig ved Angstens Skuespil,
I min Forklædning; — men, som tidt kan skee —
Du veed, man bliver let forført —
Paa eengang følte jeg mig rørt;
Thi han var angst og bleg som Snee.
Med disse Tyvedirker atter

(Viser ham nogle Dirker.)

Jeg reddet har mit Faar. Da kom i Drømme du.
Men din Beskyldning mod dig nu
Jeg, gode Ven, paa ingen Maade fatter.

Fangefogden (glad).

Er jeg uskyldig? Himlen være lovet!
Det havde jeg dog neppe tænkt.

Rübezahl.

Alt kommer over mig. I Fare staaer mit Hoved,
Og — hiælper du mig ei — saa bli'er jeg hængt.

Fangefogden.

Det kunde hændes.

Rübezahl.

Lad os flygte!
Følg mig ad ubekiendte Sti!
Ei noget Kostbart efterlade vi;
Thi det er — i det Høieste — vort Rygte.

Fangefogden.

Du her til den Urette kom.
Mit Rygte, — al min Eiendom,
Det Eneste, jeg kan testamentere
Til Slægt og Venner, — slænges ikke bort.

Rübezahl.

Nyd Livet end, det er kun kort,
Og jeg dig skaffer meget mere.

Fangefogden.

Du lover meer end du mig holde kan;
Du er en Tyv, jeg er en ærlig Mand.

Rübezahl.

Jeg giorde kun, hvad selv, til Punkt og Prikke,
Du vilde giort.

Fangefogden.

Det er en anden Sag!
Det var i Drømme, det var Selvbedrag,
Og den som sover, synder ikke.

Rübezahl.

Jeg skienker dig et deiligt Huus
Ved Skovens Ly, med frugtbar Agergrøde;
Fiernt kan du høre Fossens Bruus,
I Solens Morgen-Aftenrøde.
Du kan i stoppet Lænestol
Af Tærner dig opvarte lade,
Klædt i den varme Vinterkiol,
Naar Stormen hvirvler sine gule Blade.
Der lægger sunde Luft til dine Dage Aar,
Og end du skuer mangen Vaar!

Fangefogden
(gnaven bidst).

Jeg vant er til mit Fangehul,
Jeg mager er, og ønsker ikke Talgen;

Mig lokker ikke Skovens Bul,
Der ingen Blade groe paa Galgen.
Jeg vant er til min ruſtne Laas,
Til Fangens Angſt, til Hængſlen naar den hviner,
Til Dommens Viisdom og til Munkens Vaas.
Du bygger mig en Hytte ved Laviner,
Paa Lava, ſom end ei er kold —
Og troer, jeg lader mig beſtikke?
Jeg overgiver dig i Rettens Vold,
Af Fængſelet du ſlipper ikke.
Jeg Vagten hisſet komme ſeer,
Og jeg forklager dig! ſaa lidt dit Løfte virker.
Nu hiælper, Røver! ikke meer
Dig alle dine Tyvedirker.

Rübezahl.

I Retten gaaer jeg fra, hvad jeg har ſagt;
Min Tale jeg forſtaaer med Kløgt at vende.

Fangefogden.

Naar du paa Pinebænken bliver lagt,
Vil du nok Sandheden bekiende.

Rübezahl.

Paa Pinebænken? — Ha, ha, ha!
Det er mig noget Nyt! Jeg holder af at ſpøge.
Velan ſaa lad os pines da!
Det vil min Agt for Menneſket forøge.
Troe mig: Fortieneſten jeg ſkatte veed,
Og I kan være vis paa min Taknemlighed!

Tredie Handling.

Retten.

Birkedommeren. Skriveren. Rettens Folk.

Birkedommeren.

Man knap sit eget Øre troer,
Og Uforskammenheden gaaer,
Mig synes, mere vidt i Aar,
Endskiøndt den alt gik stærkt ifior.
Snart Fyrsten Dommen her har underskrevet.
En saadan Karl har altfor længe levet;
Ei Fængslet holder ham, ei Dør, ei Væg.
Kald Munken ind, men har vi nok Drabanter?

Skriveren
(seer ud af Vinduet).

De strømme til fra alle Kanter.

Birkedommeren.

Skiøndt Fru Justitia har Skiæg,
Er hun — som alle veed — et Fruentimmer bare,
Der trænger til, man hende skal forsvare.

Skriveren.

Herr Dommer! vi har ingen Fare.

Birkedommeren.

Saa lad ham komme da!

Rübezahl træder ind som Capuziner, i Lænker.

Birkedommeren.

Ugudelige!
Du Borger af det underjordske Rige!
Du trække tør en saadan Kiole paa?

Rübezahl.

I Mørke, veed I nok, er alle Katte graae.
Graahætten skiuler mangen Skalk og Giæk;
Det er jo kun et Overtræk.

Birkedommeren.

Est du en Munk, som hører til et Kloster?

Rübezahl.

Ja ganske vist. Mit Kloster, bygt af Steen,
Halvt ligger skiult bag Skovens Green;
Men har en deilig Udsigt.

Birkedommeren.

Livet koster
Dig dette Eventyr. Du selv tilstaaet har
Paa Pinebænken, at i Munkedragt
Du falske Vidnesbyrd for Retten har aflagt.

Rübezahl.

Ja — tro mig paa mit Ord, naar jeg forkynder:
Hvert Ord er Løgn, som kommer af min Mund.

Birkedommeren.

Hvad har dig dog — ugudelige Synder!
Fordærvet reent af Hiertensgrund?

Rübezahl.

Ugud'ligheden. Barnet nævner
Herr Dommer ved sit rette Navn.

Birkedommeren.

Men du veed vel, at Loven er en Hævner,
Og kommer den Retfærdige til Gavn?

Rübezahl.

Saa hævn Jer da! Jeg underkaster
Mig villig Lovens Straf.

Birkedommeren.

Du nødes vel dertil.

Rübezahl.

Dog — førend I med mig til Galgen haster,
En Kammerat jeg her angive vil;
Saa skyldig som jeg selv, ja endnu mere.
Han hænges maa, som jeg, for Røveri.

Birkedommeren.

Ha, nu opdage vi det hele Compagni.
Jeg tænker, snart der komme flere.
Saa lad ham kalde! Lad ham møde!
Er det en Munk, som du?

Rübezahl.

Nei, det er kun en Jøde.

Birkedommeren.

En Jøde?

Rübezahl.

Moses!

Birkedommeren.

Moses? Du min Gud,
Det er jo netop ham, som her er plyndret ud.

Rübezahl.

En Maske blot. Ebræeren har løiet;
Han vilde kaste Retten Blaar i Øiet.

Med mig han hærget har i mangen Verdens Kant;
Derfra han fik sit Guld, Sølv, Diamant.
Og til Beviis derpaa, at ei jeg farer
I Retten her med Tant — saa spræt ham op! —
Jeg mener Troien, ei hans Krop, —
Saa finder man forbudne Varer,
I Foret. Et Beviis, der bragte Veit, en Mand
Af ærlig Stræbsomhed, i Betlerstand.

Moses bringes. Rübezahl gaaer ham ind paa Livet med en Kniv.

Moses.

Ach weih, ach weih!

Rübezahl.

Stat stille, Jøde!
Du skal kun hænges, ikke bløde.
Jeg river kun dit Kallun lidt itu.
(Han sprætter Troien op og tager Beviser ud.)
See her! hvad siger Retten nu?

Birkedommeren.

Tag Kniven fra ham!
(Kniven tages fra Rübezahl.)

Birkedommeren (læser Beviset).

Der har vi Beviset.

Rübezahl (til Moses).

Jeg haaber nu du kysser Riset,
Og gaaer taalmodig med din Ven den Vei,
Hvorfra tilbage vendes ei.

Moses.

Ach weih, ach weih! Ach weih, ach weih!
(De føres bort.)

Skov.

Grethe pyntet, med et ældre og et yngre Barn.

Grethe
(til den Lille, som er urolig).

Hvad fattes dig, min gode Dreng?

Den Lille.

Jeg vil hiem i Seng!

Grethe.

Det gaaer endnu ei an, mit Barn!
De kiære Fættre vi besøge;
Men her, forvildet mellem Krat og Bøge
Vi hildes ind i Skovens Garn.

Den Lille.

Jeg vil hiem!

Den Ældre.

Vær artig dog, Johan!
Og giør, hvad Moder til dig siger.
Hvad hielper det, du staaer og skriger?

Grethe.

Ei længer Vognen komme kan;
Og Broder Henrik holder Tømmen,
Hist henne ved Afgrundens Rand;
Mens Fader, som han gik i Drømmen,
Har os forladt, og søger — blind —
Den Vei, hvorfra han os, forvildet,
I Hækker og i Brombær hilded.

Den Lille.

Jeg vil hiem!

Grethe (vred).

Saa hold dig i dit Skind!
Hvis ei, jeg bli'er alvorlig vred.

Jeg er i Hovedet alt heed;
Du giør det værre med din Klage.

Den Lille.

Jeg vil hiem!

Grethe

Du lille Skraalhals, ti!
Hvis ei, paa denne vilde Sti,
Skal Trolden Rübezahl dig tage.

Den Lille (skraaler).

Jeg vil hiem!

Grethe (opbragt).

Hent, Rübezahl, som boer
I Bierget, den uvorne Klynker!

(Drengen synker ned, Græsset lukker sig over ham.)

Grethe (fortvivlet).

O Gud! han tog mig paa mit Ord.
Mit elskte Barn i Jorden synker!

Veit kommer.

Nu, Mo'er, med dine Børn du kiæk
Mig ind i Skovens Mørke følge!
Vær ikke bange, dæmp din Skræk!
Jeg vil dig Sagen længer ei fordølge.
Hvad fattes dig? Du vrider Hænder,
Fortvivlet Diet imod Himlen vender?

Grethe.

Ulykkelige! hvordan skal min Mund
Forkynde dig den grændseløse Jammer?
Hvad skulde jeg i Krat og Lund?
Hvi lod du mig ei, ene paa mit Kammer,
Begræde min Marias Tab?

Veit.

Jeg handler heller end jeg græder.
Hun løb jo selv, halvt som i Galenskab,

Til disse vilde, skyggefulde Steder.
Jeg havde paa mig ingen Ro;
Mit Barn jeg haaber vist at finde.

Grethe.

Ulykkelige! Du har mistet To.
Tab alt dit Haab, og lad dit Mod forsvinde!

Veit.

Det svinder først med Kraft og Liv.

Grethe.

Hvi lod du os ei hiemme blive?
Din Punktlighed — det er din Tidsfordriv;
Men man kan alting overdrive.
Min Fætter kiender jeg; en holden Mand;
Ham hundred Daler siger lidt i Grunden;
Men du er stolt, og føler ei som han,
Thi du vil ikke være ham forbunden.

Veit.

Hvad vil du sige med dit Ord?
Hvor er Johan? Han løb vel til sin Broder,
At klappe Hestene?

Grethe
(vrider sine Hænder).

I sorten Jord
En Diævel drog ham fra hans arme Moder.
Jeg utaalmodig blev som han;
Og da jeg ei hans Vildskab kunde stække,
Jeg raabte: Rübezahl! kom, tag Johan!
Jeg vilde Drengen kun forskrække.
Men Trolden tog mig paa mit Ord.
Jeg hørte det i Dybet lyde.
Mit Barn sank ned i sorten Jord,
Jeg seer det aldrig meer.

Veit.

Det Gud forbyde!
Du høist letsindigt handlet har.

Grethe.

Hvad skulde jeg idag alt hos min Fætter?

Veit.

Om ogsaa Byrden ligger svar
Paa Hiertet dig; mon det dig Hiertet letter,
At tænke dig Ulykken som en Last,
Og som din Ægtefælles Brøde?
Fat dig, min Hustru! — Haabet end staaer fast.
Viid: Jeg var nødt til dette Møde.

Grethe.

Du nødt! Min Fætter —

Veit.

Er en Karl saa kold,
Som plumpe Sneemand, vore Børn i Vinter
I Gaarden bygged; — er en gierrig Trold;
Med Biælken i sit Die seer han Splinter
I alle Andres. Uden Haab han lod
Fortvivlt, med Haan og Spot, mig gaae tilbage.
Halvt som i Drømme jeg i Skoven stod,
Ulykken hvisked: Tag dig selv af Dage!
En Tanke blev dog atter Modets Tolk;
Og Sagnet om den Biergets Kæmpe,
Der stundom hiælper, ofte skader Folk,
Stod for min Siæl, Fortvivlelsen at dæmpe.
Jeg raabte — Øgenavnet — som du selv;
Men ei af Spot, jeg vidste jo ei andet.
Da toned Voverne fra Dybets Elv,
Og Kæmpeskyggen mødte mig ved Vandet.

Han tog mig med i Biergets Hal,
Han laante mig de hundred Daler.
Saasnart jeg kan jeg dem betale skal,
Og derfor jeg dem strax betaler.
Jeg bryder kiækt igiennem Busk og Tiørn,
Hans Penge bringer jeg tilbage.
Men skaffe maa igien han mine Børn,
Hvis ikke, mig til dem i Dybet drage.

(Han gaaer.)

Grethe.

Han gaaer. Hvis han forgieves gaaer,
Hvis jeg mit Barn ei atter faaer,
Da giør jeg som den fromme Qvinde,
Om hvem der i Legenden staaer,
Da hun sit Barn ei kunde finde.
I Kirken gik, i Maaneskin
En Midienat hun modigt ind,
Og nærmed sig i Muren Karmen,
Hvor en Gudsmoder hellig stod,
Med friske Roser ved sin Fod,
Og med et Jesusbarn paa Armen.
Tog Barnet af Marias Arm
Og lagde det ved egen Barm,
Og giemte det i eget Lukke;
Det hørte hende daglig sukke.
Da vared det ei længe før
At Søn stod ved sin Moders Dør;
Da endtes hendes Suk og Klage.
Med glade Smil paa røde Kind
Hun atter gik i Kirken ind
Og gav Gudsmo'er sit Barn tilbage.

(Gaaer med Børnene.)

Vei giennem Skoven.

En Marsch spilles. **Rübezahl** og **Moses** føres til Galgen, bevogtede af en Flok Soldater. **Birkedommeren** med en hvid Stav i Haand gaaer foran.

Birkedommeren (raaber):

Halt!

(Drabanterne staae.)

Deres Anfører.

Hvad skal dette Væsen dog betyde?
I commandere vil mit Compagnie?

Birkedommeren.

Nei, Herr Captain! det Gud forbyde.
Tilgiv mig, at jeg var saa fri!
Men her paa denne Steen i Skoven
Man Delinqventerne sædvanlig hvile la'er,
Før dem paa Marken — Galgen ta'er.

Anføreren.

En andengang vær ikke saa forvoven!
Naar noget Sligt I vil, saa vend til mig Jer smukt!
Jeg selv skal holde Krigens Tugt.
I er Civil — Jurist — I er en Dommer;
Jeg forestiller den executive Magt;
Den Kraft er mig i Sværdet lagt,
At der maa Ingen rettes, før jeg kommer.

Rübezahl.

I taler jo, som om I selv var en Bøddel.

Birkedommeren.

At Dommen holdes skal til mindste Tøddel,
Og for at læse den paa Retterstedet op,
For Staven over ham at brække,
Jeg følger den ugudelige Krop,
Som ingen Trudsel kan forskrække.

Anføreren.

Det kan I; men I skal ei commandere.
(Til Drabanterne:)
Og I, Cujoner! som forbluffet staae
For Een med sorte Kiole paa?
Man burde Jer infam cassere.

Birkedommeren.

Nu Herregud, hvad er det mere?
Jeg beder ydmygst om Pardon.
Jeg tænker, det er nok Satisfaction.

Anføreren (halvsagte).

Ja — meer end nok — af en Cujon!

Birkedommeren.

Lad os ei kiævles, kiære Herre!
Dermed vi gisr det Onde værre.
En tragisk Akt, som denne, nok I veed,
Udkræver en Slags Værdighed.
Jeg tilstaaer, at jeg mig forløb,
Men nu jeg gierne giver Kiøb.
Tving Eder ogsaa! Kulden er fornøden.
Og lad os rette Røveren og Jøden.

Anføreren (fatter sig).

Velan da, lad os det.

Rübezahl.

Saa faae
I Noget dog at kisle Vreden paa.
Men siden det os er tilladt,
Paa denne Steen et Øieblik at vente —
(Mig synes selv, jeg bliver noget mat),
Lad Capuzineren dog atter hente!
Tilsidst han utaalmodig mig forlod,
Skiøndt han var lang Tid ufortrøden.

Jeg før min Død vil gjøre Bod,
Og muligt, at jeg selv omvender Jøden.

Birkedommeren.

Det glæder os, at i dig selv du gaaer.
(Til Een af Følget:)
Bring Capuzineren slig glædelig Fortælling!

Budet.

Jeg troer han hist ved Ledet staaer,
Og handler med en Æblekiælling.

Birkedommeren.

Den stakkels Mand har brugt sin Hals omsonst,
Han kan vel trænge til den lidt at smøre.
Han snildt har anvendt al sin Kunst,
Men Synderen ei vilde høre.
Dog, det er ikke førstegang
At hurtig Overmodet svinder,
Naar hist man seer den hvide Stang,
Og Dødninghov'det med de blege Kinder.

(Følget trækker sig tilbage, og lader Rübezahl tale ene med Moses. Birkedommeren gior først Mine til at befale Folkene igien, men bukker i det samme dybt for Officeren og overlader det til ham.)

Rübezahl.

Nu, Moses! Hvor blev Modet af?

Moses.

Ak, jeg har intet havt i hele Livet,
Mindst nu, da jeg staaer ved min Grav.

Rübezahl.

Har til Fortvivlelsen du reent dig overgivet?

Moses.

I slemme Skarn! Jert Mod vel ogsaa bukker,
Naar I med mig skal drikke bedsken Skaal.

Rübezahl.

Jeg tømmer den med rolig Taal,
Og giør den sød med Trøstens Sukker.

Moses.

Hvad Sukker og hvad Trøst?

Rübezahl.

Jeg har ei Børn og Viv.

Moses.

Jeg heller ei. Men hvis? Det var jo ikke
Dem her, der mistede deres Liv,
Men mig — mig selv!

Rübezahl.

Den stærke Strikke
Til Abraham dig hæver. I hans Skiød,
Jeg tænker, Moses! du har ingen Nød.

Moses.

Ak, Skiød! Hvad Skiød? Det er en Talemaade.

Rübezahl.

Saa stoler du ei paa Jehovas Naade?

Moses.

Jeg kiender ei det andet Liv, som vi
Nu skal forvises til; een Fugl i Haanden
Er bedre dog, end hist i Luften ti.

Rübezahl.

Du taler ærligt, dig tilsiger Aanden.
Vel sandt, i Paradis du ingen Penge faaer,
Men der du daglig synger Psalmer,
Og hvis med Guld og Sølv i Haanden ei du staaer,
Saa staaer du derimod med Palmer.

Moses.

Jeg har ei Lyst med Jer at løbe did omkaps.
Jeg er saa flau — jeg trænger til en Snaps.

Rübezahl.

Den faaer du vist før man dig hænger.
Men, stakkels Diævel, skiælv ei længer!
Jeg nænner ei at pine dig med Angst,
Og skiller gierne Retten ved sin Fangst.
Du har ei Lyst endnu at hænges?

Moses.

Jeg kan ei sige just, jeg længes.

Rübezahl.

Saa lad det være da. Din Krop
Ei mætte skal endnu de sorte Giæster.
Men kan du løbe, Moses?

Moses.

I Gallop!
Men ak, hvad nytter det?

Rübezahl.

Jeg er en Hexemester.
Jeg skiller dig fra dine Baand,
Naar jeg dem rører med min Haand.

Moses.

Ak, kiære Hexemester, red mig!

Rübezahl.

Vel,
Jeg redder dig, men een Ting er fornøden.

Moses.

Og hvad?

Rübezahl.

At jeg maa slaae dig først ihiel.

Moses.

Curerer Livet I med Døden?

Rübezahl.

Det Hele, kiære Bro'er, er kun en Maske,
For at bedrage Rettens Trop.
Du stiger, som en Phønix, af din Aske,
Naar man i Skoven har henslæbt din Krop.

Moses.

Velan da! Ondt skal Ondt fordrive.
Jeg blev dog kun et Øieblik i Live;
Saa slaae mig da ihiel; men slaae dog ei for haardt!

Rübezahl.

Giør bare mig nu ingen Tort!

(Han slaaer ham i Nakken, saa han styrter.)

Birkedommeren og **Anføreren** komme tilbage med **Drabanterne.**

Birkedommeren.

Ha, hvad er det?

Rübezahl.

Jeg sparer Retten
En Hampesnor, og Synderen en Sprætten.

Birkedommeren.

Du hugger ham i Nakken? Du ham døder?
Og det du kalder at omvende Jøder?

Rübezahl.

Det er den bedste Maade, kiære Herre!
Saaledes taler man med Eftertryk.
Han giorde meg lidt vred i min Paryk;

Thi man kan aldrig giøre værre,
End naar man ei vil giøre Bod,
Og naar man siger mig imod.
Bevisende jeg brugte mine Grunde,
Jeg talde først til Hiertet, til Forstanden;
Men da han intet har i Brystet og i Panden,
Saa tabte jeg tilsidst mit Taalemod.
Jeg raabte: Hvad din Hedning? Er det Takken?
Og dunked ham derpaa i Nakken,
Saa at han styrted for min Fod.
Men dersom Livet ham forlod,
Er han ei længer at beklage.
Han har udstaaet sin Straf — min staaer tilbage.
Jeg er uskyldig i hans Blod,
Jeg har kun givet ham en Sandsekage.

Birkedommeren
(forlegen til Anføreren).

Hvad giør vi nu?

Rübezahl.

Her lidet er at giøre,
Det halve Arbeid er alt giort.
Men vil I en bodfærdig Synder høre,
Som staaer paa Tærskelen til Dødens Port?
Jeg er saa mat!

Birkedommeren.

Mat? Du, som Folk kan slagte
Blot med et Nakkedrag? Troer du, jeg er din Giæk?

Rübezahl.

Herr Birkedommer, I skal agte,
Den Stakkel var alt næsten død af Skræk.
Jeg sværger Eder til, jeg knap kan staae
Paa mine Been. Tillad mig hen at gaae,
Hvor Busken skygger, Mosset dækker Stenen,
I Kiøligheden under Birkegrenen,

Og lad mig der med Munken tale først,
Og faae et Bæger Viin — jeg lider stærkt af Tørst.

Birkedommeren.

Hvad gior vi, Herr Captain?

Anførereren.

Det er civile Sager,
Jeg blander ikke mig deri.
Dom selv, saameget Jer behager,
Men commandeer kun ei mit Compagnie.

Birkedommeren.

Vi en Coureer hensende maae til Fyrsten
Og melde, hvad sig her tildraget har.

Rübezahl.

Imidlertid I lædske mig vel Tørsten.

(Han gaaer hen og sætter sig paa Stenen, bag Busken.)

Birkedommeren.

Og I derhenne! Liget ta'er,
I Græsset kaster ham! Langt bort, for Ørn og Ravne.
En christelig Begravelse
Som Galgecandidat og Hedning bør han savne;
Thi Dommen holdes maa til sidste Stavelse.

Anførereren.

Den lider, synes mig, dog lidt Vegnavelse.

En af Folkene.

Han er ei ærlig, vi tør ham ei røre.

Birkedommeren.

Her rører jeg ham med min Stok,
Nu er for Jer han ærlig nok.
Nu gaaer, og la'er mig ingen Flauser høre.

(De gaae med Moses.)

Capuzineren kommer.

Jeg hører, mit fortabte Faar
Dog endelig tilsidst smukt i sig selv nu gaaer,

Og vil omvendes, før han hænger.
Og maaskee Jøden med?

Birkedommeren.

Nei, han til intet trænger.
Udrundet er hans Timeglas,
Og han gik heden uden Pas.

Capuzineren.

Saa lad den Anden os da skue!
Hvor er han?

Birkedommeren.

Hisset sidder han paa Steen
I Kislighed bag Træets Green.
Han kan ei taale Solens Lue.

Capuzineren.

Det troer jeg nok! Den Onde Lyset frygter.
Men bringer ham dog hid!

Formanden for dem, der bare Moses bort, kommer tilbage med **de Andre.**

Formanden.

O Vee, o Vee!

Birkedommeren.

Nu skal vi fleer Optøier see.
Hvad bringer du for nye Rygter?
Hvad er der? Blev I af med Jøden?

Formanden.

Vi bar ham hen i Skoven efter Døden,
Og vilde kaste ham i Svælget ned —
End paa min Pande staaer den kolde Sveed —
Da blev han tung som Bly med eet. Vi kunde
Ham bære længer ingenlunde;

Vi lod ham falde, maatte giøre Stop.
Men knap i Græsset faldt den døde Krop,
Før hurtig den igien sprang op
Og løb ad Skoven til i fuld Gallop.
Vi stod som naglede til Grunden;
Og — da vi kunde gaae — var Jøden reent forsvunden.

Birkedommeren.

Her, mærker jeg, vil mere til,
End Galgen. Her et Baal maa tændes,
Og Troldene paa Baalet brændes;
Thi sikkert Fanden har sit Spil.
Strax henter mig den falske Capuziner.

De som komme med ham.

Han er saa stiv. Han giør saa sære Miner.

(De slæbe ham hid.)

Birkedommeren (ruster i ham).

Ugudelige! Værre skal du døe.
Har du ei Jøden hiulpet med at flygte?

Een.

Herr Birkedommer taler i en Lygte —

En Anden.

Det er en Dukke, stoppet ud med Hø.

Rübezahls Larve gaaer i Stykker, Høet og Klæderne falde til Jorden i en Bunke. I det samme stiger den virkelige **Rübezahl** under gyselige Toner op af Jorden, som Kulsvier, med sin Stang paa Skulderen og med **den lille Dreng** ved Haanden.

Alle.

Hiælp, Alle Helgen! Det er Rübezahl,
Som hersker her i Skov og Dal.

(De flye.)

Rübezahl
(med Haanlatter).

Hvad? Flygter ogsaa Høvedsmanden?
Jeg troede han var tapper selv mod Fanden.
Herr Dommer! Fru Justitia! betænk
Lidt nøiere den Sag! Afskaf Jer Pinebænk!
Dog — Mennesket — en Padde med et Pandser
Mod gode Følelser, mod sund Forstand,
Er ikke anderledes. Det fik Sandser,
Men sandser kun hvad Sandsen pirre kan.
Dog — ikke Hver; — en ærlig Mand
Staaer uden Mærke paa min Liste.
Jeg vil ham ikke længer friste.
(Raaber:)
Kom, Veit! med Hustru, Datter, Svigerson
Og Børn.
(De komme fra Skoven og knæle.)
Men lader denne Knælen være!
Jeg ei behøver Eders Bøn,
Og trænger ei til Eders Ære.
(De reise sig.)
Jeg veed, du kommer og betaler
Igien de hundred laante Daler.

Veit
(rækker ham en Pung).

Ja. Hvis du Summen rigtig fandt —
(Peger paa Drengen.)
Tilbagegiv det dyrebare Pant!

Rübezahl
(rækker ham et Papir).

Der er Beviset, du har skrevet!

Veit.

Som du i Hulen har befalt.

Rübezahl.

Behold kun Pengene.

Veit

(tager det og seer derpaa).

Halv sønderrevet!

I Randen staaer: Til Takke mig betalt!

Rübezahl.

Din Letsind straffet blev, du kysed Riset;
En tidlang savnede du Livets Held.
Der, Veit! har ogsaa du Beviset,
Beviset for din Faders Gield.
Nu eier du igien dit Gods.
Der, Moder, er din Dreng! Og Brudeparrets Lykke
Har jeg alt kronet med et Demantsmykke.

Alle.

Vor Skytsaand!

Rübezahl.

Dril mig ei med Eders Roes!

(Han forsvinder.)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Ærlighed varer længst.

Idyl.

Henrik, Biskop af Halberstadt.
Veit, Biskop af Würzburg.
Konrad, en Hyrde.
Lise.
Peter, Veits Tiener.

Handlingen foregaaer paa Slottet Grønningen og i Skoven derved.

Slotsgaarden.

En skiøn varm Sommerdag. **Begge Biskopperne** sidde i Slotsgaarden under et Lindetræ ved Middagsbordet. Den gamle Borg i Baggrunden og til den ene Side; til den anden Side et Stakit, som gaaer ud til Veien. To store Bægre staae for dem paa Bordet.

Veit.

Taksigelse for det gode Maaltid, høiærværdige Broder! — Her er dog ingen tilstæde?

Henrik.

Jeg har ladet Tienerne gaae; de ere kun til Uleilighed mod Enden af Maaltidet.

Veit.

Vi ville drikke Noahs Skaal, Herr Broder! Af alle Synder finder jeg den tilgiveligst, som vor Stamfader begik; og af alle hedenske Guder har jeg meest Overbærelse med Bacchus.

Henrik.

Vi maae være vor Arvefiende, Tyrken, imod i Alting: Han har hundrede Koner, vi have ingen; han drikker ingen Viin, — det giøre vi!

Veit

(med muntert Eftertryk).

Ja, det giøre vi, Herr Broder! (De klinke.) Ægte Johannisberger!

Henrik.

(De klinke og drikke igien.)

Ha, ha! Der driver Konrad Faarene ud paa Overdrevet. Det var silde, Konrad! Kom herind, min Søn! lad mig klappe Mads Gedebuk, før du gaaer.

Veit.

O nei, Domine frater! lad ikke Gedebukken komme herind, saa gaaer tilforladelig jeg.

Henrik.

Nei, skal nogen gaae, saa maa det være Mads. Men hvorfor er I bange?

Veit.

Den giør et uformuftigt Brug af sine Horn. Hvad Naturen har givet den til Forsvar, bruger den til Angreb.

Henrik.

Bliv ikke bange! Den skal ikke komme herind; jeg kan række den sit Brød giennem Stakittet. Lad Mads blive derude, Konrad! Kom selv ind et Øieblik!

Konrad udenfor.

Pas paa Hiorden imens, Hans!

(Han kommer.)

Henrik

(idet han gaaer med et Stykke Brød hen til Stakittet).

I havde Intet at frygte! See der staaer den og stikker Næsen ind! Er det ikke et deiligt Dyr? Hornene som to dreiede Sneglehuse! Skiæget og Haaret sølverhvidt! Den æder af min Haand! — Stakkels Mads! Maa du ikke komme ind paa Gaarden i Dag? Er den fremmede Biskop bange for, du skal stange ham, min Dreng? —

(Han kloer Gedebukken giennem Stakittet.)

Veit (til Konrad).

Hvad hedder du, min Søn?

Konrad
(i Tanker, sukkende).

Jeg hedder Liſe, gunſtige Herre!

Veit.

Hedder du Liſe?

Konrad.

Jeg? Nei jeg hedder Konrad.

Veit.

Hvor gammel er du?

Konrad.

Syttten Aar!

Veit.

Ikke meer end ſyttten Aar?

Konrad.

Jeg? Jo, jeg bliver eet og tyve Aar til Juul, Eders Høiærværdighed.

Veit.

Hør efter hvad man ſpørger dig om! Leve dine Forældre endnu?

Konrad.

Nei, de ere hos Vorherre.

Veit.

Herre Gud, min Søn, hvordan gik det til?

Konrad.

Min Fader blev ſtanget ihiel af en Tyr paa Marken.

Veit (ængſtelig).

Sagde jeg det ikke nok? Tag Eder iagt, ærværdige Broder! Hørte I ikke denne ynkelige Hiſtorie?

Henrik.

Hvilken Hiſtorie?

Veit.

Den arme Dreng har havt den Ulykke at have en Fader —

Henrik.

Var det en Ulykke?

Veit.

Som blev ſtanget ihiel paa Marken af en Gedebuk!

Konrad.

Sagde jeg en Gedebuk? Saa har jeg ſtaaet og vævet i Tanker igien. Det var en Tyr, med Eders gunſtige Tilladelſe.

Henrik.

Hvorfor driver du først Hiorden ud nu, Konrad?

Konrad.

Faarene ere vaskede og klippede, Herr Biſkop! Seer I ikke hvor de glindſe?

Henrik.

Du er flink, Konrad! Der har du et Glas Viin! Drik det paa Hans Høiærværdigheds Velgaaende.

Konrad.

God Taar, I gode Herrer! (Drikker.)

Henrik.

Hvordan gaaer det med Kiæreſten, Konrad?

Konrad.

Med Liſe?

Henrik.

Ja!

Veit.

Ha ha! Nu faae vi at vide, hvad han vilde ſige med ſin Liſe paa ſytten Aar.

Konrad.

Ak, Herr Biskop! Hun slaaer paa Nakken ad mig. Uagtet alle de Viser, jeg synger hende, og Fløitestykker, jeg blæser hende, leer hun mig ud.

Henrik.

Tænk paa Jakob, min Søn! som tiente syv Aar for sin Rakel.

Konrad.

Ja, og saa fik han Lea!

Henrik.

Vær rolig, Konrad! Rom blev ikke bygt paa een Dag. Pas din Dont! Vær ærlig og tro, saa hielper Vorherre dig nok, og jeg med. Driv nu dine Faar ud! Og glem ikke siden at komme her forbi med Mads, at jeg kan give ham sin Midafren.

Konrad.

Vær I rolig for Mads, ærværdige Herre! Gid jeg var saa sikker paa Lise, som I er paa Mads.

(Han tørrer sine Øine og gaaer.)

Veit.

I lader til at være sær forelsket i denne Mads, ærværdige Broder!

Henrik.

Det er jeg ogsaa. Det er et ædelt Dyr. Den har noget Skiønt, Vildt! Man tænker paa Pan! Har I ikke seet de gamle Vaser, som man har gravet op i Italien og sendt mig til Foræring? Ved mange Leiligheder anbragte de gamle Kunstnere slige Bukkehoveder mellem Blomster og Løvværk. Det har noget Idylliskt, noget skiønt af Naturstanden.

Veit.

Men er det ikke syndigt at tænke saameget paa den Natur? I nedlader Eder vel meget til Eders

Tieneſtefolk, oprigtig talt. En Biſkop er dog en Fyrſte. Hans Høihed —

Henrik.

Er Ydmyghed.

Veit.

I gamle Dage var det en anden Sag, da vare Menneſkene mindre fordærvede. Tillad mig at ſige Eder det, Herr Henrik! I kiender ikke Verden. Hvis I havde reiſt, ſom jeg; været ved alle de fremmede Hoffer, og ſeet hvad der gaaer i Svang, ſaa vilde I, ligeſaavel ſom jeg, fattet Mistillid til Menneſkene.

Henrik.

Gud ſkee Lov at jeg da ikke har reiſt.

Veit.

Og nu Tieneſtefolkene! De ere endda de allerværſte.

Henrik.

Jeg kan forſikkre Eder, at jeg har ſkikkelige Tieneſtefolk, ſkiøndt de vel ikke alle ligne min Konrad; Den ærligſte Siæl, der har baaret Hyrdeſtav og Rørfløite ſiden Abels Dage!

Veit.

Denne Konrad? Han ſkulde endnu aldrig have ſagt en Uſandhed? Aldrig ført Nogen bag Lyſet?

Henrik.

Nei, det har Konrad i Sandhed aldrig giort! Det kan han ikke.

Veit.

Ei ei! Det gielder et Væddemaal.

Henrik (ſmilende).

Jeg vædder om ſaa ſtort et Fad Viin, ſom Ludolfs i Cøln, at I ikke er iſtand til at rokke Konrads Ærlighed.

Veit.

Top! Jeg sender Eder et lignende, hvis jeg taber, og hvis han bestaaer sin Prøve.

Henrik.

Men der er ikke lang Tid til; Eders Forretninger kalde Eder alt herfra i Morgen.

Henrik.

Jeg forpligter mig til at opfylde mit Væddemaal endnu i Aften.

Henrik.

I er vis i Eders Sag! Men saa vis som I er, saa skal det dog ikke forstyrre mig i min Middagssøvn. Det skulde kun krænke mig, hvis denne Hændelse giorde Eders Ophold her ubehageligt, og holdt Eder fra at besøge mig snart igien.

Veit.

Frygt ikke for det!

Henrik.

Altsaa: gode Venner, i hvad Udfaldet bliver?

Veit

(ryster hans Haand).

Gode gamle Venner!

Henrik.

Velan! saa overlader jeg Konrad til sin Skiæbne og til sin Samvittighed.

(Han gaaer.)

Veit (ene).

Skulde han virkelig være saa vis i sin Sag? — Det er saa hvad det er, at jeg som en Bisp giver mig af med at forføre Folk til Utroskab mod deres Herskab. Men Sagen er ikke saa farlig! Jeg vil

gierne troe, at Konrad, i det Hele taget, kan være en skikkelig Karl; jeg vil heller ikke bringe ham i Ulykke. Jeg kan kun ikke lide, at han kan staae som en ægte-forgyldt Helgen for Biskop Henriks Øine, uden Plet eller Brøst. — Desuden er nu Væddemaalet indgaaet. — Vidste jeg bare hvordan — Ah! der kommer Peter! Han skal være Drivehiulet; ham har jeg giort Regning paa.

Peter kommer.

Veit.

Peter, du kan endnu i Aften vise mig Prøver paa din Duelighed; og jeg lover at belønne dig godt, thi Sagen er af Vigtighed.

Peter.

Lad høre, Herre!

Veit.

Jeg kom i Disput med Biskop Henrik om Tienestefolk. Han paastod at de ere ærlige, jeg, at de bedrage deres Herskab. Vi indgik et Væddemaal.

Peter.

Og det skal jeg hielpe Eder til at vinde? Saa maae I jo tabe, ihvordan det gaaer.

Veit.

Jeg kan jo dog kun tabe i det ene Tilfælde.

Peter.

I taber i begge! Skal Væddemaalet vindes, saa maa jeg hielpe Eder; skal det ikke tabes, saa maa jeg bedrage Eder. Min Ærlighed giver Eder Uret, da I vædder imod den, og min Uærlighed gior Eder hielpeløs, siden I ikke kan vinde, uden jeg staaer Eder bi.

Veit.

Sagen angaaer egenlig Hyrden Konrad. Biskop Henrik troede det umuligt, at faae ham til en lille

Usandhed, en ubethydelig Utroskab. Jeg troede det let, og jeg væddede om et Oxehoved, saa stort som det der ligger hos Ludolf i Cøln, at bevise min Mening om Konrad endnu i Aften. Det kommer nu an paa dit vittige Hoved, hvo der skal tabe. Hvis jeg vinder, saa drikker du med af den vundne Viin, det forstaaer sig. Og til den Skarlagens Trøie, som du forleden talde om, bliver der vel ogsaa Raad.

Peter.

En lille Usandhed? En ubethydelig Utroskab?

Veit.

Troer du, det skulde være vanskeligt, kiære Peter?

Peter.

Hvor lang Tid er der at løbe paa?

Veit.

Det maa skee endnu i Dag.

Peter.

Det er for indskrænket Tid.

Veit.

Jo mindre Tid han har at betænke sig, des lettere fange vi ham.

Peter.

Jeg kiender ham! Konrad er en Hest i Ærlighed.

Veit.

Hvad siger det, naar du er en Ræv i Trædskhed? Drik engang! saa faaer du et godt Indfald. Det er ægte Johannisberger.

Peter (drikker).

Et Fad paa hundred og halvtredsindstyve Ankere saadan Viin?

Veit.

Er vel værd at lægge sit Hoved i Blød for.

Peter.

Skal jeg redde Jeres Oxehoved, saa maa jeg have Penge mellem Hænderne.

Veit.

Her er en Pung fuld af Sølvpenge.

Peter.

Der kommer Lise, Konrads Fæstems. Gaae tilside, ærværdige Herre! Det sømmer sig ikke, at I selv er tilstede. Siden skal I faae alting at vide.

Veit (afsides).

Jeg vil staae i en Krog og høre efter.

(Han gaaer.)

Peter til **Lise**, som kommer.

God Dag, deilige Lise!

Lise.

Tak, hæslige Peter!

Peter.

Er jeg da saa hæslig?

Lise.

Du troer vel ikke, jeg saae dig imorges bag Hasselbusken, hvor du stod og lurede, mens jeg talde med Konrad?

Peter.

Du kunde saamænd godt være bekiendt, hvad du sagde ham.

Lise.

Men sæt nu, jeg havde sagt Noget, som jeg ikke kunde været bekiendt, skulde du ogsaa luret efter det?

Peter.

Jeg stod i Busken for at knække Nødder, og for at høre Nattergalen slaae.

Lise.

Voxer der nu Nødder? Slaaer nu Nattergalen?

Peter (afsides).

For Fanden, jeg bærer mig jo ad som en Poet, der snakker om Naturen.

Lise.

De Frugter, der nu voxe paa Hasselbusken, kunde du have godt af, Peter!

Peter.

Hvad mener du?

Lise.

Saae du ikke de deilige Spadseresтokke, som stode inde i Hækken, da du stak Næsen i Bladene? De slaae endnu bedre end Nattergalen.

Peter.

Hvorfor er du nu saa satirisk? Kan jeg gjøre for, at man ikke kan gaae tre Skridt i Skoven, uden at støde paa et Par Forelskede?

Lise.

Et Par Forelskede? Nei hør engang!

Peter.

Du har dog et godt Øie til Konrad. Det kan du ikke nægte.

Lise.

Jeg har to gode Øine til alle Mennesker.

Peter.

Det burde ikke være dig tilladt. Børn skulde ikke have Lov at spøge med Ild og Lys.

Lise.

Har Konrad drevet Hiorden ud?

Peter.

Ja! Du finder ham i Overdrevet, under den store Ask. Der sidder han og blæser en ny sørgelig Vise, jeg har lært ham.

Lise.

Det maa han gierne. Hvad kommer det mig ved?

Peter.

Lise! Hvad siger du dertil, naar jeg fortæller dig, at Konrads og din Lykke staaer i min Haand?

Lise.

I din Haand, Peter?

Peter.

Ja, ja, Lise! I min Haand!

Lise.

Ei, ei! Med Tilladelse at spørge: Er det den høire eller den venstre?

Peter.

Det er den venstre. (Han klinger med Pengepungen.)

Lise.

Hvad skal det betyde?

Peter.

Jeg vil forklare mig tydeligere. (Han ryster Pengene ud paa Bordet.) Hvad seer du der, Lise?

Lise.

Jemeni, hvilken Hob Penge! Hvor har du faaet alle dem fra?

Peter.

Dem kunde man kiøbe det smukke Huus for, med Vængen, der ligger nede ved Dammen.

Lise.

Men Peter! hvad kan det hielpe dig at narre os fattige Mennesker?

Peter.

Lise! jeg narrer dig ikke. Det er sandt, Konrads hele Formue beløber sig til Mads Gedebuk; men du veed ikke, at baade Konrads og Lises Lykke hænger paa Mads Gedebuks Horn.

Lise.

For troede jeg du spøgte — men nu —

Peter.

Kort og godt: Biskop Veit er ligesaa rig, mægtig og lykkelig en Herre, som din Biskop. Kun een Ting misunder han Herr Henrik, og det er Mads Gedebuk!

Lise.

Men den hører jo Konrad til.

Peter.

Ganske rigtig! og derfor vende vi os til Eiermanden. Biskop Veit har forgabet sig i Konrads Gedebuk. Han elsker den, som sin Broder; han er indtaget af dens Horn; dens graa Skiæg indgyder ham Ærbødighed.

Lise.

Ak, Peter! Jeg mærker nok, du vil drille mig igien.

Veit kommer pludselig frem.

Nei, min smukke Lise! Peter er ganske sanddru i dette Stykke. Jeg bekræfter personlig hans Ord!

Lise
(slaaer Hænderne sammen).

Jemeni, ærværdige Herr Biskop! staaer I ogsaa paa Luur?

Veit (forlegen).

Æ.... Jeg kom just af en Hændelse forbi, og hørte Eders sidste Ord. Hvad Peter har lovet, skal jeg holde. Tag for det første disse Dalere, mit Barn, og stryg dem i dit Forklæde!

Lise.

O ærværdige Herre! det gior Konrad gierne. Men han maa først sige det til Bispen.

Veit.

Nei, Barnlille! Det lader sig ikke giøre. Biskop Henrik og jeg ere Venner; og du kan vel begribe, at jeg ikke vil lægge mig ud med min gamle Ven, for en Gedebuks Skyld.

Peter.

Nei, Lise! det gaaer ikke an. Det maa være den største Hemmelighed. Konrad maa sige til Bispen, at Mads er løbet bort, at Ulven har taget ham; eller hvad han nu saadan kan hitte paa.

Lise (betænkelig).

Maa han det?

Veit (afsides).

Skulde vi alt her finde Anstødstenen?

Lise (med Iver).

Har han mindste Smule Kiærlighed for mig, saa gior han det. Ak, ærværdige Fader! Vil I virkelig kiøbe os Huset og holde vort Bryllup?

Veit.

Ja, jeg vil, mit Barn!

Liſe.

Han maatte være det utaknemmeligſte Skarn, hvis han vægrede ſig ved at gisre Eder den uſkyldige Fornsielſe.

Veit.

Tvivler du om Udfaldet, Liſe?

Liſe.

Det er en underlig Een, ſkal jeg ſige os. Han har altid ſaa ſine egne Betænkeligheder, der vel imellem kunne være gode nok; — men man kan dog gaae for vidt i Alting. Ikkeſandt, ærværdige Fader?

Veit.

A... (Afſides:) Hvad dog een Synd ſtrax trækker flere efter ſig: jeg har begyndt med at forføre, nu maa jeg ogſaa lyve. — Nei! det vil jeg ikke. Jeg vil overlade det til dem ſelv. (Høit:) Gedebukken hører Konrad til; han har Lov til at gisre med den hvad han vil; men hvis han afſtaaer den, maa jeg have den ſtrax; og han maa ſkiule den rette Aarſag til dens Fraværelſe for Biſkoppen.

Liſe.

Ja ja! Jeg kan nok begribe Aarſagen, hvi det maa holdes ſkiult. Farvel ſaalænge, ærværdige Fader! Gud velſigne Eder for den Godhed, I viſer Konrad og mig. (Hun ſtryger Dalerne i ſit Forklæde.) Jeg gaaer paa Dieblikket ud til ham i Skoven. Om et Qvarteerstid kommer jeg igien.

Veit.

Mener du, det lader ſig gisre, Liſe?

Lise.

Lad I mig sørge for det! (Hun gaaer.)

Veit.

O Eva! Eva!

Peter.

Nu kommer det an paa, om Adam udholder Fristelsen.

Veit.

Jeg skammer mig halvveis, Peter! ved at spille Slangen i dette Paradis.

Peter.

Slangen tager jeg paa mig. Ingen Fristelse, ingen Dyd, ærværdige Fader!

Veit.

Undskyldninger have vi nok af. Jeg troer det er en Straf, fordi jeg tog Bacchus før i Forsvar ved Pokalen.

Peter.

Hvad vil det sige? Vi ere alle Hedninger for Vorherre.

Veit.

Det er en god Snak! Skamme dig maa du, at tale saaledes til en Bisp.

Peter.

Jeg vilde sige: Vi ere alle Syndere.

(De gaae.)

Skov.

Konrad sidder alene under et Træ og blæser paa Fløite.

Uskyldig og skiøn er hun, gid hun ogsaa var saa from. Hendes stolte Væsen bliver en Pind til min

Liigkiſte. Inden hun veed et Ord deraf, ſidder i Skoven og binder en Krands til ſit Haar, saa hører hun Kirkeklokken ringe henne i Landsbyen: Bim Bim! Ding Dang! — Hvad er det? ſiger hun til de andre Piger. „O," ſvare de, „det er Konrad, ſom bliver begravet, ſom døde af Sorg over dig!" (Med qvalt Stemme:) Saa river hun maaſkee Krandſen af ſit Haar, og vrider ſine Hænder. — Men ſaa er det for ſilde! Saa ligger jeg i min Liigkiſte! Saa har Snedkeren alt ſkruet Laaget faſt. Saa er det forbi!

(Han ſkiuler ſit Anſigt i ſine Hænder og græder.)

Liſe, ſom er kommen ind under hans ſidſte Ord, og har holdt ſig tilbage.

O den arme Konrad! Han elſker mig dog oprigtigt. Nei, jeg vil ikke længer pine ham. (Høit:) Konrad! ſidder du der ſaa alene?

Konrad.

Ak, Liſe! er det dig? Hørte du hvad jeg talede med mig ſelv?

Liſe.

Nei, jeg giorde ikke. Hvor er dine Lam? Du ligger her og fløiter under Træet, og lader Hiorden ſkiøtte ſig ſelv.

Konrad.

Min yngſte Broder, Hans, ſidder nede ved Torvemoſen og holder Øie med dem.

Liſe.

Paa den Maade er det godt at være Hyrde.

Konrad (ſukker).

Ja viſt har jeg det godt. Jeg vil gaae, Liſe! for ikke at være dig til Uleilighed.

Liſe.

Bi lidt, Konrad! Du ſkal ikke være ſaa kort for Hovedet. Bliv du kun ſiddende! Der er Plads nok for To. (Hun ſætter ſig hos ham.)

Konrad.

Kan jeg troe mine egne Øine? Liſe! vil du virkelig ſidde hos mig?

Liſe.

Ja hvorfor ikke det? Her ſidder man godt.

Konrad
(efter et lille Ophold, drager ſit Veir dybt).

Ah!

Liſe (ligeledes).

Puh! — Det er hedt idag. (Hun tager ſin Straahat af.) Aa, vil du holde mig den lidt, mens jeg ſætter Kammen faſt i mit Haar? Det er færdigt ved at falde ned.

Konrad (holder den).

Hvad du har deilige lange Haar, Liſe!

Liſe (ſom er færdig).

Tak ſkal du have. Fly mig nu min Hat igien!

Konrad.

Vær ſaa god!

Liſe
(ſom om hun ſogte Noget).

Hm! det er da ogſaa fortrædeligt!

Konrad.

Hvad er det?

Liſe.

Nu har jeg gaaet og danglet, og tabt Baandet af min Hat.

Konrad (hurtig).

Jeg har et Baand, Liſe! ſom du kunde bruge. (Langſommere:) Jeg bød det rigtignok alt igaar; da forſmaaede du det.

Liſe.

Har du det endnu?

Konrad
(tager det frem af Barmen).

Jeg giemmer det paa mit Bryſt.

Liſe.

Det er et ſmukt grønt Baand! Vil du forære mig det?

Konrad.

O Liſe! kan du ſpørge?

Liſe.

Igaar havde jeg et Baand. Man ſkal ikke forlange af Andre, hvad man har ſelv.

Konrad.

Vil du tage derimod?

Liſe
(tager det og binder det om Hatten).

Jeg takker dig!

Konrad.

Allerkiæreſte Liſe! Betyder det, at du vil være min?

Liſe.

Det kommer an paa en Prøve.

Konrad.

Jeg vil giøre alt hvad du ønſker.

Liſe.

Konrad! du veed min fornemſte Grund til Afſlag, naar du talede om Kiærlighed.

Konrad.

Jeg var dig for fattig.

Lise.

Du var fattig og jeg var fattig; og naar to Fattige komme sammen, saa slukker Armoden Ilden paa Skorstenen og sætter sig hen at græde paa Dørtærskelen. Dersom du elsker mig —

Konrad.

Kan du tvivle? Er jeg ikke krøbet op i de høieste Valdnøddetræer, paa de tyndeste, farligste Grene, for at hente Nødder til dig? Er jeg ikke sprunget ud i Dammen med mine Klæder paa, uden at kunne svømme, for at hente dig din Hyrdestok?

Lise.

Det var Forvovenhed! Det bad jeg ikke om. Sligt giør mange forsængelige Karle, for at vise deres Kiærester, at de have Kræfter og Mod. Der vil Andet til, hvis jeg skal see at du elsker mig.

Konrad.

Sukker jeg ikke fra Morgen til Aften? Vaager jeg ikke fra Aften til Morgen? Kan jeg spise til Middag? Jeg kan kun tænke paa dig, kan jeg; kun elske dig. Græde kan jeg! Og hvis du bliver saa haard, som du var — (med qvalt Stemme:) saa er min eneste Bøn til Vorherre, at han snart vil løse op for mig.

Lise

(lægger bevæget sin Haand paa hans).

Nei, kiære Konrad! Du maa ikke døe. Det vilde bedrøve mig alt for meget. Hør mig! Der er skeet et Mirakel for din Skyld. Andet kan jeg ikke kalde det. Du er en ærlig Siæl; og jeg troer vist, det er en Styrelse af Himlen, for at belønne din Redelighed.

Konrad.

Hvad er det, Liſe?

Liſe.

Hans Høiærværdighed, Biſkop Veit, har ſeet din Gedebuk, og ønſker at eie den. Han lover at holde vort Bryllup, at kiøbe os Enkens Huus med Vængen, hvis du overlader ham Bukken.

Konrad.

Det er umuligt! Han var jo ſaa bange for den, at den ikke maatte komme ind paa Gaarden idag.

Liſe.

Det har været Forſtillelſe. (Viſer ham hvad hun har i ſit Forklæde.) Her ſeer du haandgribeligt Beviis.

Konrad.

Min Herre og min Gud! Hvad er det?

Liſe.

Det er tredive ſtore Sølvpenge.

Konrad.

Tredive Sølvpenge, Liſe!

Liſe.

Dem faaer du alle; kun paa een lille Betingelſe.

Konrad.

Og den er?

Liſe.

Biſkop Henrik holder ogſaa af Gedebukken.

Konrad

Han klapper den hver Dag; han giver den Brød Morgen og Aften.

Liſe.

Der er nok, han kan give Brød uden den. Vi maae ogſaa have Brød! Og derfor maa du overlade Biſkop Veit din Mads!

Konrad.

Men hvad ſkal jeg da ſvare i Aften, naar min Husbond ſpørger hvor den er bleven af?

Liſe.

Du maa finde paa Noget! Du maa ſige, at den er ſtiaalet bort, at Ulven er brudt ind i Hiorden og har taget den.

Konrad (venlig alvorlig).

Nei, Liſe! det gaaer umulig an.

Liſe.

Hvorfor?

Konrad.

Men bedſte Liſe: Det er jo ikke ſandt!

Liſe (omſindtlig).

Naa ſaaledes! Og det er en urokkelig Hindring?

Konrad.

Synes dig da ikke det ſelv?

Liſe

(idet hun langſomt løſer Baandet af Hatten igien og lader det falde).

Jo, du har Ret, Konrad! Det glemte jeg. Det faldt mig ikke ind, at du heller vilde miſte Liſe, end vinde hende ved en ubethdelig Opdigtelſe. Farvel, Konrad! Giør dig ingen Uleilighed! (Hæftigere:) Men det ſværger jeg dig til: Lader du mig denne Gang gaae med uforrettet Sag, du ſkal ikke faae Anledning dertil oftere. Nu kan du betænke dig et Øieblik.

(Hun gaaer.)

Konrad (ene, nedſlaaet).

Hun gaaer fortørnet bort! Skal jeg miſte min Liſe, nu da jeg havde det ſtørſte Haab? Gud, det

var dog altfor haardt! Hvad skal jeg giøre? Hvor kan dog Liſe forlange Sligt af mig? (Han standſer.) Der ligger vort Baand paa Jorden. Opløſt! (Han tager det.) Løſer du dig saa hurtig fra dine Baand, Liſe? Er det dig saa let? — Men hun elſker mig! Hun tilſtod det ſelv. — O Gud! — (Han ſætter ſig hen og grunder, Baandet hænger han paa en Qviſt.) Det ſmukke Huus med Vængen! — Men er det da saa ſlemt at ſige en lille Uſandhed? Der ikke ſkader Nogen? — Hun forlanger det! Biſkop Veit forlanger det! Kan en Biſkop ønſke det, saa kan en ſtakkels Hyrde vel giøre det. Hun har allerede taget Penge paa Haanden. Liſe! Liſe! du ſætter mig i den pinligſte Forlegenhed.

Liſe kommer igien.

Konrad.

Der kommer hun tilbage. Jeg ſkiælver for hendes Vrede. Men hvad ſeer jeg? Hun er nedſlaaet! Hendes Øine ere røde! Kiæreſte Liſe, du rækker mig venlig din Haand? Hvorfor vender du dit Hoved bort?

Liſe

(tager Baandet af Grenen og ſtikker det ned paa ſit Bryſt).

Du ſkal aldrig forlade mig, ſkiøndt du ikke forbinder mig meer med min Konrad!

Konrad.

Gud, Liſe! det var jo dig ſelv, ſom løſte Baandet af Hatten.

Liſe (grædende).

Farvel, Konrad! Du giør os ulykkelige! Men du er din egen Herre! Jeg vil ikke tvinge dig. Jeg beholder dit Baand til en Erindring om denne ulykſalige Dag. Glem din ſtakkels Liſe! Jeg haaber, du bliver lykkelig uden hende.

Konrad
(kaster sig for hendes Fødder).

O jeg Ulykkalige! (Han bedækker hendes Haand med Kys, hun hæver ham vemodigt op; de synke i hinandens Arme.)

Lise.

Konrad!

Konrad.

O Gud!

Lise.

Skal vi skilles ad?

Konrad.

Aldrig, aldrig!

Lise.

Skal din Lise bringe Pengene tilbage med Beskiæmmelse?

Konrad.

Nei, nei!

Lise
(med bønlig Kiærlighed).

Vil du da opfylde Biskopens Begiæring? Vil du love, ikke at forraade ham?

Konrad.

Jeg lover det!

Lise.

Helligt?

Konrad.

Ved den hellige Jomfru i vor Frues Kapel!

Lise.

Bedste Konrad! Gud velsigne dig! Mit hele Liv skal lønne dig for denne Eftergivenhed. (Hun kysser ham.)

Konrad.

Lise!

Liſe (hurtig).

Og nu afſted, at betale vor Gield! Først da kunne vi uden Bekymring nyde vor Glæde.

(Hun gaaer hurtig bort.)

Konrad

(ſtirrer efter hende med foldede Hænder).

Er det en Drøm? Er det et Eventyr? Har jeg faaet Fortunatusſes Pung og hans Ønſkehat? Liſe er min. Jeg faaer et Huus! En Vænge! En Ko! Lam! — (Sukker.) Men Mads Gedebuk! hvor bliver han af? (Han ſeer ud af Scenen.) Der ſtaaer Peter alt og kaſter ham et Reeb over Hornene. Han bræger og vil ikke afſted. Han vil ſtange Peter! (Slaaer ſine Hænder ſammen.) Konrad! Konrad! Er det dog ikke gyſeligt, at et uformuftigt Dyr ſkal beſkiæmme dig, og viſe ſin Husbond større Troſkab end du? — Det hielper ikke! Den maa afſted! (Veemodig:) Farvel, Mads! — Hvordan kommer jeg nu ud af det? Biſpen vil ſtrax ſee det paa mig, naar jeg driver Hiorden ind. Blodet vil ſtige mig til Anſigtet og ſtraffe mig med Løgn. Jeg maa ove mig i at lyve! Jeg maa bilde mig ind, at jeg taler med Biſpen. (Han borer ſin Stav ned i Jorden, trækker ſin Troie af, hænger den derover, og ſætter ſin Hat ovenpaa.) Nu vil jeg foreſtille mig, at det er Biſp Henrik, der ſtaaer. Han ſkulde rigtignok være noget tykkere; men det faaer være det ſamme. Nu kommer jeg da drivende forbi! — Guds Fred og god Aften, Herr Biſkop! (Han træder over paa den anden Side af Stokken.) „Tak, Konrad! god Aften, min Søn! Men hvor er Mads henne? jeg ſeer ham ikke blandt de andre Faar." (Paa den modſatte Side:) Mads, Herr Gedebuk! ja det er juſt Ulykken! (Skifter.) „Hvad er Ulykken, Konrad?" — (Paa den anden Side:) Jeg maa ligeſaa godt tilſtaae det ſtrax: Der ſtyrtede en graadig Tyv ind i Hiorden, ſlog Kløer i ham, og løb bort med ham mellem Tænderne!

(Paa den anden Side:) „Hvilken Snak, Konrad! Saa nær Byen vover sig ingen Ulv til at overfalde Hiorden. Mads lader sig ikke tage saa let! Hvor havde du dine Øine?“ — Hvad skal jeg saa svare? (Han ryster paa Hovedet.) Om igien paa en anden Maneer! — Guds Fred, Herr Biskop, skulde jeg sige. — „Tak, min gode Mads! men hvor er Konrad? Jeg seer ham ikke mellem de andre Faar!“ — Ak, Herr Biskop! Der kom en dumdristig Ulv og stial ham hemmelig bort, mens jeg var falden i Søvn. — „Ei, ei, Konrad! var du falden i Søvn? Du passer godt paa din Hiord, som jeg har betroet dig. (Han river fortvivlet Stokken op af Jorden, trykker sig Hatten ned i Øinene, og kaster Troien over Armen.) Det gaaer heller ikke bedre! Hvad skal jeg elendige Menneske gribe til? Jeg forstaaer ikke at lyve. (Han sætter sig hen under Træet og grunder; derpaa springer han fornøiet op.) Funtus! nu har jeg det. Lyve hvo lyve kan, jeg forstaaer det ei. Ærlighed varer længst! Det vil jeg giøre; saa skal det være! Paa den Maade sviger jeg hverken Lise, eller min Husbond, eller min Eed. (Han iler hurtig bort.)

Slotsgaarden.

Biskop **Henrik**. Biskop **Veit** kommer hurtig, med en Triumph, som han forgiæves søger at undertrykke.

Veit.

Nu, min ærværdige Broder Henrik! Lad mig nu see, at I holder Eders Løvte; at det intet Skaar giør i vort Venskab, naar I hører, at I har forregnet Eder lidt. Det er menneskeligt at feile. Ogsaa Konrad er et Menneske!

Henrik.

Hvorledes?

Veit.

Sagde jeg det ikke? Jeg kiender Verden bedre. I vilde ikke troe mig!

Henrik.

Konrad skulde virkelig begaaet en Utroskab, en Uredelighed mod sin Husbond?

Veit.

Ikke sandt? Konrad lovede at passe vel paa Mads Gedebuk? At bringe den med i Aften igien?

Henrik.

Nu?

Veit.

Gedebukken hører mig til! Han har solgt mig Eders Yndling, Eders kiære Mads!

Henrik
(efter et Ophold).

Det var ikke smukt, Konrad! (Fatter sig.) Men — Gedebukken tilhører ham. Han er Herre over sin Eiendom.

Veit.

Æ... Hører Gedebukken ham selv til?

Henrik.

Ja det forstaaer sig.

Veit (forvirret).

Men hvad har da Peter — (Glad igien:) Men jeg har dog vundet! Thi for det Første lovede han at bringe den igien; og det gior han ikke!

Henrik.

Det er endnu ingen Uredelighed. Hvad man kan sælge med stor Fordeel, betænker man sig ikke længe

paa. Han vil undskylde sig, naar han kommer hiem i Aften, og saa er han brødeløs.

Veit.

Nei, nei! I taber dog. Thi han har lovet at holde den rigtige Sammenhæng skiult. Det er en udtrykkelig Betingelse, at han ikke maa sige Eder Sandheden, for ei at lægge os ud med hinanden. Det har han svoret sin Kiæreste til, ved den hellige Jomfru. Han maa altsaa tage sin Tilflugt til en Løgn, — og I har tabt!

Henrik (nedslaaet).

Ja, naar saa er, maa jeg tabe. Har han svoret ikke at sige Sandhed, saa har jeg allerede tabt.

Veit.

Ja vist har I! Vist har I tabt. Men lad det ikke fortryde Eder, ærværdige Broder! I vilde ikke troe mig. Det vidste jeg nok! Hvis I havde reist som jeg: seet Jer om i Verden; lært at kiende Menneskene — ved Hofferne — paa Værtshusene — i Kramboderne; —

Henrik.

Der kommer han med Lise.

Veit.

Seer I hvor nedslaaet han er? Hvor langsomt han gaaer og krammer sin Hat? Naa, vær nu ikke for streng! I burde ikke prøvet den stakkels Dreng over sine Kræfter. Jeg vil træde lidt tilside.

(Han gaaer hen i Baggrunden.)

Konrad kommer med **Lise.**

Henrik
(betragter ham med et sivt Blik).

God Aften, Konrad!

Konrad
(med bævende Stemme).

Mangetak, Herr Biskop!

Henrik.

Driver du allerede nu Hiorden ind?

Konrad

Det var mig ikke muligt at blive længer derude.

Henrik (efter et Ophold).

Men hvor er Mads Gedebuk, Konrad? Jeg seer ham ikke i Aften.

Konrad (tier).

Henrik.

Hvor er Mads Gedebuk, Konrad?

Konrad

(efter et Øieblik, hvori Frygten kæmper med Samvittigheden, raaber han med stærk Stemme, som for at give sig selv Mod):

Ham har jeg solgt, Herr Biskop!

Henrik.

Solgt? og til Hvem?

Konrad

(i samme Spænding, høit raabende):

Det tør jeg ikke sige Eder; for jeg har svoret at holde det hemmeligt! (Med et glad Suk i sin naturlige Tone:) Gud skee Lov, nu er alting overstaaet!

Henrik.

Hvorledes hænger det sammen?

Konrad.

Spørg mig ikke derom! Jeg tør ikke svare Eder. Det er min Eed! Lise havde solgt Mads, uden at sige mig det i Forveien, ellers var det aldrig skeet. Hun elsker mig, hun har tilstaaet det, og hun vil være min Kone.

Liſe.

Ak, Herr Biſkop, den Mand, ſom kiøbte Mads Gedebuk, lovede os Enkens Huus nede ved Dammen, og at holde vort Bryllup.

Konrad.

Det ſkiærer mig i mit inderſte Hierte, at jeg har ſolgt Bukken, ſom I holdt ſaa meget af. Det var i Kiærlighedens Hede, da Liſe gav mig det første Kys. I er en geiſtlig Mand, og veed ikke hvad ſaadant et Kys vil ſige! — Men derſom I er fortørnet, derſom det giør Eder ondt, at have miſtet Mads — ſaa vil jeg gaae til Kiøberen igien; jeg vil give ham alle hans Penge tilbage; og det Sølvlaags Krus ovenikiøbet, ſom jeg har arvet efter mine ſalige Forældre, hvis han bare vil ophæve Kiøbet.

Henrik

(til Veit, ſom har nærmet ſig).

Nu, Broder Veit? Hvad ſiger I? Hvo har nu tabt Væddemaalet?

Veit

(tørrer ſine Øine).

Jeg! Jeg! Men jeg har vundet mere end jeg tabte! (Han gaaer imellem Konrad og Liſe, der ſtudſe ved at ſee ham, og lægger deres Hænder i hinanden.) Mine kiære Børn! Hvad jeg har lovet, ſkal jeg holde. Mads Gedebuk bliver her. Det var en Spøg mellem Biſkop Henrik og mig, for at prøve Eder.

Henrik

(rækker Konrad ſin Haand med Høiagtelſe).

Ikke for at prøve dig! (Til Veit:) Ogſaa vi, Broder Veit, ſkylde Sandheden ſin ſtrenge Ret. Jeg ſtolede paa din Redelighed, Konrad! Jeg havde ingen Mistanke.

Konrad

(kysser hans Haand og omfavner Lise).

O Lise! er det ikke som jeg sagde? Ærlighed varer dog altid længst!

Peter kommer med et Klæde om Haanden.

Den fordømte Buk! Gid Fanden havde ham, det Stangebæst!

Veit.

Hvorfor har du svøbt det Linklæde om Haanden, Peter?

Peter.

Den har stanget mig, saa den hele Haand er bleven ganske svullen. Den har revet sig løs! Den er gallopperet ind i sin Stald, som om den var besat. Det hialp ikke, alt hvad jeg skreg og rendte efter den.

Henrik.

Løn som forskyldt!

Konrad

(klapper i Hænderne og springer).

Det var Ret, Mads! Ærlighed varer længst!

Indhold.

	Pag.
Landet fundet og forsvundet	5.
Den Rige og den Fattige	59.
De italienske Røvere	105.
Overilelsen	225.
Værtshuusskiltet	289.
Rübezahl	327.
Ærlighed varer længst	391.

